

B E S L U T S P R O M E M O R I A

FI Dnr 18-1154

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Nya föreskrifter och allmänna råd om tjänstepensionsföretag

Sammanfattning

Finansinspektionen beslutar om nya föreskrifter och allmänna råd om tjänstepensionsföretag. De nya reglerna ska gälla för företag som är tjänstepensionsföretag, det vill säga tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar. Föreskrifterna genomför delar av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (andra tjänstepensionsdirektivet). Dessutom görs vissa nationella tillägg i förhållande till direktivet.

De nya föreskrifterna och allmänna råden innehåller regler om hur företagen ska beräkna sina försäkringstekniska avsättningar och riskkänsliga kapitalkrav. Dessutom finns bestämmelser om tjänstepensionsföretagens kapitalbas, system för företagsstyrning och investeringar, liksom om den information som företagen ska lämna till bland annat de försäkrade.

Finansinspektionen beslutar även om nya föreskrifter och allmänna råd om rapportering och om redovisning. Dessutom görs ändringar i befintliga föreskrifter om information, eurokurs, förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har dispens och tillsynsrapportering som gäller för försäkringsföretag.

Föreskrifterna träder i kraft den 1 januari 2020.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Målet med regleringen	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	4
1.3	Regleringsalternativ	7
1.4	Rättsliga förutsättningar	7
1.5	Ärendets beredning	8
2	Motivering och överväganden.....	10
2.1	Bemyndiganden som Finansinspektionen avvaktar med att utnyttja	10
2.2	Tillämpningsområde och definitioner	11
2.3	Verksamhetsplan	14
2.4	Information	17
2.5	Försäkringstekniska avsättningar	29
2.6	Investeringar	42
2.7	Kapitalbasen	44
2.8	Kapitalkrav	55
2.9	Företagsstyrning	96
2.10	Finansinspektionens lämplighetsprövning	126
2.11	Överlåtelse av försäkringsbestånd till ett utländskt tjänstepensionsinstitut	127
2.12	Åtgärdsplan och finansiell saneringsplan	128
2.13	Redovisning	131
2.14	Rapportering	150
2.15	Ändringar i befintliga föreskrifter	164
2.16	Ikraftträdande	168
3	Konsekvenser	169
3.1	Utgångspunkter för kostnadsberäkningarna	169
3.2	Berörda företag	171
3.3	Konsekvenser för samhället och konsumenterna	177
3.4	Konsekvenser för de olika aktörerna på tjänstepensionsmarknaden	179
3.5	Konsekvenser för andra delar av det finansiella systemet	181
3.6	Konsekvenser för Finansinspektionen	181
3.7	Konsekvenser och kostnadsanalys för berörda företag	183
3.8	Samlade kostnader för företagen	215

1 Utgångspunkter

1.1 Målet med regleringen

I december 2016 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (andra tjänstepensionsdirektivet). Direktivet ersätter det direktiv om tjänstepensionsföretag som hade gällt sedan 2003 (första tjänstepensionsdirektivet).¹

Andra tjänstepensionsdirektivet skulle ha varit genomfört i medlemsstaterna senast den 13 januari 2019. I september 2019 beslutade regeringen om två propositioner med förslag som genomför andra tjänstepensionsdirektivet. I den ena propositionen lämnades förslag till vissa nya och ändrade regler som krävs för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet med avseende på pensionsstiftelser. I den andra propositionen lämnades förslag till en helt ny reglering för tjänstepensionsföretag. Riksdagen antog den 13 november 2019 regeringens förslag i propositionen En ny reglering för tjänstepensionsföretag (prop. 2018/19:158, nedan propositionen). Lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag innehåller vissa nationella tillägg i förhållande till det andra tjänstepensionsdirektivet.

Målet med de föreskrifter och allmänna råd som Finansinspektionen beslutar om är dels att genomföra de delar av det andra tjänstepensionsdirektivet som inte genomförs i lag, dels att föreskriva om mer detaljerade bestämmelser i de delar som är nationella tillägg.

Första tjänstepensionsdirektivet var ett första steg mot en inre marknad för tjänstepensioner (se skäl 6 i det direktivet). Direktivet syftade även till att garantera en hög grad av trygghet för framtida pensionärer, samtidigt som en effektiv förvaltning av tjänstepensionsplaner möjliggjordes (se skäl 7).

Andra tjänstepensionsdirektivet har samma övergripande syfte (se skäl 2 i direktivet). För att ytterligare underlätta arbetstagarnas rörlighet mellan medlemsstaterna, syftar direktivet även till att säkerställa god företagsstyrning, tillhandahållande av information till pensionsplanernas medlemmar samt att skapa transparens och trygghet på tjänstepensionsområdet (se skäl 4).

Liksom det första tjänstepensionsdirektivet bygger det andra tjänstepensionsdirektivet på en princip om minimiharmonisering, det vill säga medlemsstaterna har frihet att behålla eller införa mera långtgående krav än vad som följer av direktivet för att skydda de framtida pensionärerna (se skäl 3 i andra tjänstepensionsdirektivet). Exempel på områden där lagstiftaren valt att gå utöver direktivets krav är det riskkänsliga kapitalkravet och företagsstyrningssystemet.

---

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut.

Som framgått ovan, genomför Finansinspektionens föreskrifter om tjänstepensionsföretag de delar av det andra tjänstepensionsdirektivet som inte genomförs i lag. De nya reglerna innebär dessutom att bestämmelserna förtydligas i de delar som är nationella tillägg. Finansinspektionen har vid framtagandet av föreskrifterna och de allmänna råden beaktat syftet med lagbestämmelserna och syftet med det andra tjänstepensionsdirektivet.

De flesta lagändringar som riksdagen har beslutat träder i kraft den 15 december 2019. Finansinspektionens nya och ändrade föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2020.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

1.2.1 Nuvarande regelverk

Första tjänstepensionsdirektivet var ett minimiharmoniseringsdirektiv som innehöll näringsrättsliga regler för tjänstepensionsinstitut. Direktivet genomfördes i svensk rätt genom ändringar i bland annat numera upphävda försäkringsrörelselagen (1982:713) och lagen (1972:262) om understödsföreningar. 1982 års försäkringsrörelselag har ersatts av försäkringsrörelselagen (2010:2043), nedan försäkringsrörelselagen.

Ett tjänstepensionsinstitut kan något förenklat beskrivas som ett institut som, oavsett rättslig form, förvaltar fonderade medel utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner eller vissa former av kompletterande förmåner på grundval av en överenskommelse mellan arbetsgivare och arbetstagare, och där de fonderade medlen är sakrättsligt skyddade i händelse av arbetsgivarens konkurs. Understödsföreningar som bedriver tjänstepensionsverksamhet, så kallade tjänstepensionskassor, är tjänstepensionsinstitut. Livförsäkringsföretag omfattades egentligen inte av första tjänstepensionsdirektivet. Sverige valde dock vid genomförandet av direktivet att utnyttja möjligheten att låta vissa av direktivets regler omfatta även livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet. Detta innebär att sådan verksamhet kan bedrivas i ett livförsäkringsföretag under förutsättning att alla tillgångar och skulder som hänför sig till tjänstepensionsverksamheten hålls fullständigt åtskilda från företagets övriga verksamhet. De tillgångar och skulder som hänför sig till denna verksamhet måste även förvaltas och hanteras skilda från företagets övriga verksamhet utan någon möjlighet till överföring.

Ett flertal livförsäkringsföretag med tjänstepensionsverksamhet tillämpar för närvarande – med stöd av övergångsbestämmelserna² till försäkringsrörelselagen – huvudsakligen äldre bestämmelser på tjänstepensionsverksamheten, det

---

² Se punkten 2 i övergångsbestämmelserna till försäkringsrörelselagen, vilken infördes genom lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043) och som ändrades genom lagen (2019:766) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043).

vill säga bestämmelser som gällde innan Solvens 2-regelverket³ trädde i kraft. Enligt övergångsregleringen kan äldre bestämmelser tillämpas till och med den 31 december 2022. Finansinspektionen har meddelat särskilda föreskrifter om övergångsregleringen i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2015:21) om övergångsreglering för försäkringsföretag.

Övriga livförsäkringsföretag med tjänstepensionsverksamhet, samt de livförsäkringsföretag som har valt att inte tillämpa äldre regler med stöd av övergångsbestämmelserna till försäkringsrörelselagen, tillämpar i stället Solvens 2-regelverket på hela verksamheten, det vill säga även på tjänstepensionsverksamheten.

Understödsföreningar tillämpar för närvarande bestämmelserna i den upphävda lagen om understödsföreningar till och med utgången av april 2020 för tjänstepensionskassor och utgången av år 2020 för övriga understödsföreningar.⁴

1.2.2 Kommande regelverk

Precis som det första tjänstepensionsdirektivet är andra tjänstepensionsdirektivet ett minimidirektiv, men det ställer nya och högre krav på vissa områden, bland annat i fråga om företagsstyrning och styrdokument. Motsvarande regler gäller redan i dag för de försäkringsföretag som omfattas av Solvens 2-direktivet⁵, vilket genomförts i svensk rätt i försäkringsrörelselagen.

Det andra tjänstepensionsdirektivet genomförs i svensk rätt delvis genom den nya lagen om tjänstepensionsföretag och ändringar i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige (LUFT). Direktivet innehåller bestämmelser om bland annat gränsöverskridande verksamhet, gränsöverskridande beståndsöverlåtelse, kvantitativa krav (krav på att ha tillräckliga tekniska avsättningar, kapitalkrav och kapitalbas), investeringsregler, krav på företagsstyrning, information till försäkringstagarna, försäkrade och andra ersättningsberättigade samt tillsynsverksamheten. Dessutom har den svenska lagstiftaren valt att införa flera nationella tillägg, bland annat ett riskkänsligt kapitalkrav och företagsstyrningsregler som utgör strängare krav än direktivets miniminivå.

Den nya lagen om tjänstepensionsföretag och övriga lagändringar som riksdagen har beslutat träder i kraft den 15 december 2019. Bestämmelserna

---

³ Med Solvens 2-regelverket avses i denna promemoria den samlade reglering som gäller för försäkringsföretag som delvis omfattas av försäkringsrörelselagen i dess lydelse före den 1 januari 2016.

⁴ Se 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043).

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341.

om flytträtt i 4 kap. 9 § lagen om tjänstepensionsföretag träder dock i kraft först den 1 januari 2020.

Regeringen har i propositionen konstaterat att det finns ett behov av att införa en ny, modern och fristående sektorreglering för svenska tjänstepensionsinstitut som har egna åtaganden i förhållande till de framtida pensionärerna.⁶ Det ska dock inte införas någon ny trygghandform och verksamheten ska fortfarande utgöra försäkringsrörelse. Den nya lagen om tjänstepensionsföretag innebär en ny, fristående reglering för tjänstepensionsföretag. Därutöver ska vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen gälla även för tjänstepensionsföretagen.

De försäkringsföretag som i dag bedriver tjänstepensionsverksamhet kommer att kunna välja om de vill omvandlas till tjänstepensionsföretag enligt lagen om tjänstepensionsföretag eller fortsätta sin verksamhet som försäkringsföretag och tillämpa Solvens 2-regelverket fullt ut.

Regleringen tillåter att tjänstepensionsföretag driver verksamhet avseende andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar fram till utgången av år 2034, under förutsättning att de andra försäkringarna utgör en ringa andel av företagets verksamhet, se punkten 3 i övergångsbestämmelserna till lagen om tjänstepensionsföretag.

Tjänstepensionskassorna har möjlighet att ansöka om tillstånd enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Sedan tidigare har kassorna haft möjlighet att ansöka om tillstånd enligt försäkringsrörelselagen. Nu finns alltså en möjlighet för dessa att välja att antingen omvandlas till tjänstepensionsföretag eller till försäkringsföretag. Om en tjänstepensionskassa inte ansöker om tillstånd ska kassan träda i likvidation. Senast den 30 april 2020 måste de tjänstepensionskassor som inte avser att träda i likvidation ansöka om tillstånd antingen enligt försäkringsrörelselagen eller enligt lagen om tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd kompletterar lagen om tjänstepensionsföretag. Lagen är en ramlag med bemyndiganden som innebär att merparten av detaljbestämmelserna kommer att finnas på lägre nivå än lag. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd innehåller därför dels kompletterande bestämmelser, dels detaljregler av såväl teknisk som allmän karaktär. Det riskkänsliga kapitalkravet utgör exempel på en sådan del av regleringen där bestämmelserna i lagen om tjänstepensionsföretag är allmänt hållna och där Finansinspektionen ges rätt att meddela mer detaljerade bestämmelser i föreskrifter. Så är även fallet med exempelvis reglerna om företagsstyrning och information. Finansinspektionens bedömning är att de beslutade föreskrifterna och allmänna råden är heltäckande. Myndigheten har vid framtagandet av de nya föreskrifterna – i den mån det varit möjligt och

---

⁶ Se propositionen, s. 182 f.

lämpligt – använt bestämmelser i Solvens 2-förordningen⁷, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:8) om försäkringsrörelse och riktlinjer utgivna av den Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (European Insurance and Occupational Pensions Authority, Eiopa) som förebilder.

Som framgår i avsnitt 2.1 nedan har Finansinspektionen fått bemyndiganden att meddela föreskrifter om bland annat vad ett tjänstepensionsföretag ska iakttä vid tillämpningen av lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution och föreskrifter kopplade till grupp tillsyn i 16 kap. lagen om tjänstepension. Finansinspektionen har för avsikt att remittera ett förslag till sådana föreskrifter inom kort.

1.3 Regleringsalternativ

Som framkommer ovan är Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd en del i genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet. Genomförandet ska ske genom bindande regler i form av föreskrifter. Allmänna råd eller självreglering inom branschen är inte gångbara alternativ, eftersom det inte är säkert att direktivet därigenom skulle anses korrekt genomfört. Det framgår också av propositionen att genomförandet i vissa delar ska ske genom föreskrifter.⁸ Några andra regleringsalternativ än bindande föreskrifter bedöms alltså inte lämpliga eller möjliga i de delar som föreskrifterna innebär ett genomförande av andra tjänstepensionsdirektivet.

Vissa delar av Finansinspektionens nya och ändrade föreskrifter innebär emellertid inte ett genomförande av andra tjänstepensionsdirektivet. Även på dessa områden bedömer dock Finansinspektionen att kraven, för att säkerställa att de efterlevs, bör genomföras i form av föreskrifter. I flera fall har även de regler som beslutats inspirerats av bestämmelser som finns redan i dag. För att skapa ett mer överskådligt regelverk har Finansinspektionen valt att, i den mån det varit lämpligt, hålla ihop de nya regler som ska gälla för tjänstepensionsverksamhet i samma föreskrifter. Under avsnitt 2 redogör Finansinspektionen närmare för de motiveringar och överväganden som har gjorts beträffande de bestämmelser som införs.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Enligt lagen om tjänstepensionsföretag ges regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ett antal bemyndiganden att meddela föreskrifter kopplade till lagbestämmelserna. Bemyndigandena framgår av respektive kapitel i lagen om tjänstepensionsföretag och i vissa fall genom hänvisningar

---

⁷ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/35 av den 10 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkringsverksamhet (Solvens II), i lydelsen enligt kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/1542.

⁸ Se bilaga 8 till propositionen.

till försäkringsrörelselagen. Regeringen har i förordningen (2019:809) om tjänstepensionsföretag gett Finansinspektionen rätt att meddela sådana föreskrifter.

I förordningen om tjänstepensionsföretag ges Finansinspektionen bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett tjänstepensionsföretag ska lämna till Finansinspektionen, när upplysningarna ska lämnas samt om att vissa uppgifter som ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån (SCB). Som statistikansvarig myndighet för viss finansiell data har Finansinspektionen sedan tidigare också bemyndigande att meddela föreskrifter om verkställighet av bestämmelserna om uppgiftsskyldighet i 7 och 8 §§ lagen (2001:99) om den officiella statistiken och 5–5 d §§ förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Detta bemyndigande finns i 15 § i förordningen om den officiella statistiken.

Utöver lagen om tjänstepensionsföretag antog riksdagen ett antal ändringar av befintliga lagar. Bland annat har lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), ändrats så att den även omfattar tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen har sedan tidigare ett bemyndigande att meddela föreskrifter om redovisningen i bland annat försäkringsföretag, se 4, 5, 7 och 8 §§ förordningen (1995:1600) om årsredovisning i kreditinstitut, värdepappersbolag och försäkringsföretag samt 19 b § förordningen (1992:308) om utländska filialer m.m. I och med att tjänstepensionsföretag ingår i definitionen av försäkringsföretag i ÅRFL har denna föreskriftsrätt utvidgats till att även omfatta en rätt att meddela föreskrifter om redovisningen i tjänstepensionsföretag. I denna del ersätter Finansinspektionen de befintliga föreskrifterna om årsredovisning i försäkringsföretag med en ny grundförfattning som gäller för såväl försäkringsföretag som tjänstepensionsföretag.

1.5 Ärendets beredning

1.5.1 Allmänt om ärendets beredning

Arbetet med att ta fram de beslutade föreskrifterna påbörjades under våren 2018. Inom ramen för arbetet har det under hösten 2018 hållits ett antal referensgruppsmöten med representanter från branschen. På referensgruppsmötena fick branschrepresentanterna möjlighet att dels lämna allmänna synpunkter, dels ge sin syn på specifika frågeställningar. Finansinspektionen har i det fortsatta arbetet i möjligaste mån tagit hänsyn till de synpunkter som har lämnats.

Vidare har Finansinspektionen under hösten 2018 bett ett antal försäkringsföretag att fylla i en kvantitativ enkät baserad på förslaget till ett riskkänsligt kapitalkrav, en så kallad testrapportering. Testrapporteringen gjordes för att få in underlag till hur parametrar, stressfaktorer och korrelationskoefficienter ska kalibreras. Svaren i testrapporteringen har utgjort ett kompletterande underlag vid utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

Finansinspektionen remitterade den 5 juli 2019 förslag till bland annat nya föreskrifter och allmänna råd om tjänstepensionsverksamhet tillsammans med en remisspromemoria. Den 7 oktober 2019 remitterade Finansinspektionen en tilläggsremiss med ett fåtal bestämmelser om bland annat en tillfällig metod för beräkning av den långsiktiga terminsräntan samt en ändrad bestämmelse om beräkningen av aktiekursrisk i det riskkänsliga kapitalkravet. Den 14 oktober 2019 hölls ett remissmöte avseende tilläggsremissen där några remissinstanser lämnade muntliga synpunkter.

Svar på remissen och/eller tilläggsremissen har inkommit från AFA Försäkring, Alecta, AMF, Arbetsgivarverket, Bolagsverket, FAR, Finansbolagens förening, Folksam, Folksam LO Pension, Fondbolagens förening, Internrevisorerna, Kommerskollegium, Konsumentverket, KPA Pension, Landsorganisationen i Sverige (LO), Livförsäkringsaktiebolaget Skandia, ömsesidigt, Näringslivets regelnämnd (NNR), Pensionsmyndigheten, Förhandlings- och samverkansrådet PTK, Regelrådet, Revisorsinspektionen, Riksrevisionen, Saco, Skatteverket, Stabelo, Statens tjänstepensionsverk (SPV), Statistiska centralbyrån (SCB), Svensk Försäkring, Svensk Handel, Svenska Aktuarieföreningen, Svenskt Näringsliv, Sveriges Advokatsamfund, Sveriges Kommuner och Regioner (nedan SKL, trots det namnbyte som ägt rum sedan remissvaret), Sveriges riksbank, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Tjänstepensionsförbundet och Utländska försäkringsbolags förening.

En del remissinstanser som har svarat på remissen och tilläggsremissen har tillstyrkt eller inte haft något att invända mot förslagen. Ett flertal remissinstanser har haft synpunkter i sak på förslagen i remissen och tilläggsremissen. Finansinspektionen har övervägt remissynpunkterna. I respektive avsnitt nedan finns en redogörelse för de huvudsakliga synpunkterna på förslagen och hur Finansinspektionen ställer sig till dem. Föreskrifterna har efter remitteringarna även bearbetats redaktionellt och till viss del språkligt, vilket inte kommenteras närmare i det följande.

Dessutom framförde Alecta i slutet av november 2019 ytterligare en synpunkt som gäller den föreslagna lydelsen av en bestämmelse om ränteskillnadsrisken för räntebärande tillgångar utgivna av stater eller institutioner (behandlas i avsnitt 2.8.3 nedan). Eftersom synpunkten framfördes i ett mycket sent skede av ärendets beredning har Finansinspektionen inte haft möjlighet att överväga om en justering borde ske i enlighet med företagets önskemål.

1.5.2 Särskilt om ärendets beredning angående rapportering

Sommaren 2017 presenterade Eiopa ett förslag på rapportering av tjänstepensionsuppgifter.⁹ Intressenter gavs möjlighet att lämna synpunkter på förslaget genom ett samråd som pågick under perioden den 27 juli–27 oktober

---

⁹ Se EIOPA-CP-17-005 Consultation paper on EIOPA's regular information requests towards NCAs regarding provision of occupational pensions information.

2017. Finansinspektionen informerade i maj 2018 på myndighetens webbplats om vilka uppgifter som Eiopa slutligen hade bestämt sig för att samla in.¹⁰

Arbetet med att ta fram rapporteringsföreskrifter påbörjades under våren 2018 inom ramen för Finansinspektionens tjänstepensionsprojekt.

Finansinspektionen ansvarar för den officiella statistiken inom finansmarknadsområdet, men det är SCB som publicerar och distribuerar mycket av den. För att säkerställa att den information som begärs in från företagen inom ramen för den periodiska rapporteringen uppfyller behoven och kraven för den officiella statistiken har Finansinspektionen fört en dialog med SCB. Finansinspektionen har också löpande fört dialog med Riksbanken, eftersom det finns vissa tilläggsuppgifter till Eiopas rapporteringskrav som Europeiska centralbanken (ECB) begär in via Riksbanken och Finansinspektionen.

Vad gäller Finansinspektionens föreskrifter om rapportering för tjänstepensionsföretag har myndigheten dessutom, under våren 2019, hållit ett ytterligare referensgruppsmöte med representanter från branschen. Vid detta möte behandlades vissa särskilda detaljer avseende utformningen av föreskrifterna om rapportering. Vid mötet presenterade Finansinspektionen också vilka tidsramar som föreslogs gälla för rapporteringen. Finansinspektionen har i arbetet med rapporteringsföreskrifterna i möjligaste mån tagit hänsyn till de synpunkter som framkommit under mötet. Bland annat har innehållskraven i den kvalitativa tillsynsrapporteringen setts över och omarbetats med anledning av synpunkterna.

1.5.3 Särskilt om ärendets beredning angående information

Vid ett av ovan nämnda referensgruppsmöten under hösten 2018 uppkom frågor kring de krav som andra tjänstepensionsdirektivet ställer upp på information om prognoser avseende pensionsförmåner och de antaganden som ska ligga till grund för dessa prognoser. Med anledning av detta har Finansinspektionen hållit ett möte med minPension i Sverige AB (minPension) och Pensionsmyndigheten i december 2018. Vid mötet informerade minPension och Pensionsmyndigheten om den prognosmetodik som används av minPension och om den gemensamma prognosstandard som har tagits fram av Pensionsmyndigheten och branschen gemensamt.

2 Motivering och överväganden

2.1 Bemyndiganden som Finansinspektionen avvaktar med att utnyttja

Av förordningen om tjänstepensionsföretag framgår ett antal bemyndiganden där Finansinspektionen ges möjlighet att meddela föreskrifter, men som Finansinspektionen avvaktar med att utnyttja.

---

¹⁰ Se <https://www.fi.se/sv/publicerat/nyheter/2018/rapportering-av-tjanstepensionsuppgifter-till-fi-och-eiopa/> (publicerat den 4 maj 2018).

Det gäller bland annat bemyndigandet i 5 kap. 2 § förordningen om tjänstepensionsföretag att meddela föreskrifter om vad ett tjänstepensionsföretag ska iakttä vid tillämpningen av lagen om försäkringsdistribution.

Detsamma gäller bemyndigandet i 5 kap. 2 § förordningen om tjänstepensionsföretag om rätten att meddela föreskrifter kopplade till grupp tillsyn i 16 kap. lagen om tjänstepensionsföretag.

Varken distributionsreglerna eller reglerna om grupp tillsyn genomför andra tjänstepensionsdirektivet. Dessa delar utgör i sin helhet nationella tillägg.

Mot bakgrund av att den nya lagen om tjänstepensionsföretag är omfattande och att Finansinspektionen genom nu beslutade föreskrifter genomför stora delar av andra tjänstepensionsdirektivet, beslutade myndigheten under vintern 2019 att i ett första skede fokusera på de föreskrifter som nu införs. Finansinspektionen avser att remittera ett föreskriftsförslag som innehåller bestämmelser kopplade till grupp tillsyn och distribution under våren 2020, med ett tänkt ikraftträdande i juli 2020.

2.2 Tillämpningsområde och definitioner

2.2.1 Tillämpningsområde

Finansinspektionens ställningstagande: Tillämpningsområdet för föreskrifterna ska vara detsamma som för lagen om tjänstepensionsföretag.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: De befintliga institut som kan komma att omfattas av lagen om tjänstepensionsföretag är understödsföreningar som driver tjänstepensionsverksamhet (tjänstepensionskassor) och försäkringsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet. Företag som tryggar sina pensionsåtaganden genom bokföringsmässiga avsättningar (kontotryggande) och sådana pensionsstiftelser som avses i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. (tryggandelagen) omfattas inte av den nya lagen.

Som framkommer ovan ska vissa delar av andra tjänstepensionsdirektivet genomföras genom föreskrifter. Mot bakgrund av det beslutar Finansinspektionen att tillämpningsområdet för de nya föreskrifterna ska sammanfalla med lagens tillämpningsområde.

2.2.2 Ringa andel övrig försäkringsverksamhet

Finansinspektionens ställningstagande: Andelen övrig försäkringsverksamhet i ett tjänstepensionsföretag, alltså verksamhet som avser sådana försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar, ska anses vara ringa om den utgör mindre än fem procent av företagets totala försäkringstekniska avsättningar och eget kapital enligt ÅRFL.

Remisspromemorians förslag: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Svensk Försäkring* anser dock att förslagets utformning har brister och föreslår en annan lydelse.

Finansinspektionens skäl: Av punkten 3 i övergångsbestämmelserna till lagen om tjänstepensionsföretag framgår att ett tjänstepensionsföretag under vissa förutsättningar får driva verksamhet avseende andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar som avses i 1 kap. 4 § samma lag. Det gäller endast till utgången av år 2034 och under förutsättningen att verksamheten avseende de försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar utgör en ringa andel av företagets verksamhet. Finansinspektionen har i förordningen om tjänstepensionsföretag fått ett bemyndigande att meddela föreskrifter om vad som utgör en ringa andel.

Bemyndigandet att meddela föreskrifter om vad som utgör en ringa andel av företagets samlade åtaganden har likheter med det bemyndigande om övrig livförsäkringsverksamhet som är av endast ringa omfattning och som finns i försäkringsrörelseförordningen (2011:257). Finansinspektionen har i 7 kap. 6 § Finansinspektionens föreskrifter om övergångsreglering för försäkringsrörelse angett att den övriga livförsäkringsverksamheten ska anses vara av ringa omfattning om den delen av verksamheten svarar för mindre än fem procent av företagets totala försäkringstekniska avsättningar och eget kapital enligt ÅRFL.

Utgångspunkter för ringabedömningen

Som framgår av propositionen¹¹ finns det i dag försäkringsföretag och tjänstepensionskassor som har bestånd av försäkringar som inte kan betraktas som tjänstepensionsförsäkringar eller försäkringar som hänger samman med tjänstepensionsverksamheten. Som exempel på sådana försäkringar anges privata pensionsförsäkringar. Som anges i propositionen kan det vara förenat med stora svårigheter och kostnader att avveckla sådana försäkringar och det saknas generellt en möjlighet att avsluta dessa genom återköp. Svårigheterna att på ett ordnat sätt avveckla bestånden riskerar att drabba de framtida pensionärerna och kan i vissa fall komma att innebära att det inte ens är möjligt

---

¹¹ Se propositionen, s. 665.

för ett försäkringsföretag vars verksamhet i princip uteslutande består av tjänstepensionsförsäkring att omvandlas till ett tjänstepensionsföretag.¹²

Finansinspektionens utgångspunkt är att omfattningen av den övriga försäkringsverksamheten ska bedömas i förhållande till den samlade verksamheten i ett tjänstepensionsföretag. Vad som utgör ringa andel kommer alltså att variera beroende på ett företags verksamhet. Ett alternativ skulle kunna vara att göra en absolut bedömning. En sådan utgångspunkt skulle dock medföra att vissa företag som har en förhållandevis stor verksamhet, utan att den övriga försäkringsverksamheten för den delen är stor i relation till tjänstepensionsverksamheten, inte skulle kunna omvandlas till tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen anser att detta skulle strida mot syftet med övergångsbestämmelsen.

Med utgångspunkten att bedömningen bör vara avhängig det enskilda företags verksamhet uppstår två frågor, nämligen

- vilka mått ska användas för att bedöma den övriga försäkringsverksamheten, och
- vilket gränsvärde som bör gälla för ringa andel.

Finansinspektionen redogör nedan för myndighetens överväganden i frågorna.

Mått för ringabedömningen

Finansinspektionen anser att en bedömning av verksamheternas relativa storlek måste ta sin utgångspunkt i ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska avsättningar. Att enbart ta hänsyn till dessa skulle dock i många fall ge en felaktig bild, eftersom företagen i fråga i allmänhet har betydande överskott, antingen i konsolideringsfonden eller som balanserade vinstmedel. Därmed bör även dessa överskott beaktas vid en bedömning av verksamheternas omfattning.

Finansinspektionen bedömer att det relevanta måttet för ringabedömningen ska inkludera tjänstepensionsföretagets totala försäkringstekniska avsättningar och eget kapital. Den övriga försäkringsrörelsens relativa omfattning ska således bestämmas utifrån hur stor andel av de totala försäkringstekniska avsättningar och eget kapital som denna verksamhet svarar för.

Gränsvärde för ringabedömningen

Beträffande vilket gränsvärde som ska gälla för en ringa andel anser Finansinspektionen att det är rimligt att hämta vägledning från bedömningar som ligger till grund för den bestämmelse som finns i 7 kap. 6 § Finansinspektionens föreskrifter om övergångsreglering för försäkringsrörelse. Där har gränsvärdet för begreppet ringa omfattning satts till fem procent av företagets totala försäkringstekniska avsättningar och eget kapital enligt ÅRFL.

---

¹² Se propositionen, s. 665 f.

Finansinspektionen anser att fem procent är ett lämpligt gränsvärde även i detta fall, det vill säga för bedömningen av om den övriga försäkringsverksamheten i ett tjänstepensionsföretag ska anses utgöra en ringa andel. För att undvika att avrundningar påverkar utfallet bör gränsvärdet, i likhet med 7 kap. 6 § Finansinspektionens föreskrifter om övergångsreglering för försäkringsrörelse, utformas så att den övriga försäkringsverksamheten måste vara mindre än fem procent av tjänstepensionsföretagets totala försäkringstekniska avsättningar och eget kapital för att anses utgöra en ringa andel. Som *Svensk Försäkring* har påpekat var utformningen av bestämmelsen något otydlig i det förslag som remitterades. Den har därför justerats språkligt utan att det innebär någon ändring i sak.

Kontroll av ringabedömningen

Det krävs inget beslut av Finansinspektionen för att ett tjänstepensionsföretag ska få tillämpa övergångsbestämmelsen, se punkten 3 i övergångsbestämmelserna till lagen om tjänstepensionsföretag. Det är således företagets eget ansvar att säkerställa att den övriga försäkringsverksamheten uppfyller kraven på ringa andel. Det mått som Finansinspektionen inför innebär att företagets andel övrig försäkringsverksamhet på ett enkelt sätt kan kontrolleras utifrån företagets finansiella rapportering.

I sammanhanget kan nämnas att den övriga försäkringsverksamheten, utöver att den endast får utgöra en ringa andel av företagets totala verksamhet, endast får avse försäkringsavtal som har ingåtts före lagens ikraftträdande.

2.3 Verksamhetsplan

2.3.1 Inledning

Enligt 2 kap. lagen om tjänstepensionsföretag ska såväl nya aktörer som befintliga försäkringsföretag och tjänstepensionskassor som vill driva verksamhet som tjänstepensionsföretag ansöka om tillstånd. I samband med ansökan ska en verksamhetsplan upprättas. Finansinspektionen har fått bemyndigande att föreskriva om vad en verksamhetsplan ska innehålla.

2.3.2 Innehållet i en verksamhetsplan

Finansinspektionens ställningstagande: Det ska av Finansinspektionens föreskrifter framgå vad den verksamhetsplan som ingår i en ansökan om tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet ska innehålla. Bestämmelserna ska gälla såväl nybildade företag som försäkringsföretag och tjänstepensionskassor som ansöker om tillstånd genom omvandling.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll men innehöll en särskild bestämmelse för tillstånd genom omvandling enligt vilken försäkringsföretag och tjänstepensionskassor vid tidpunkten för ansökan skulle lämna uppgifter om storleken på de kapitalkrav som de skulle komma att

omfattas av. Dessutom innehöll förslaget ett krav på att verksamhetsplanen skulle innehålla uppgifter om kapitalbasens storlek, dess sammansättning och avräkningar enligt 7 kap. 2 och 4–7 §§ lagen om tjänstepensionsföretag.

Remissinstanserna: *Tjänstepensionsförbundet* anser att kravet på att vid omvandling lämna uppgifter om faktiskt kapitalkrav baserat på aktuell situation ska tas bort. Förslaget strider, enligt förbundet, mot intentionen i lagrådsremissen om att det ska ställas lägre krav på innehållet i tillståndsansökan vid omvandling. Eftersom föreskrifterna inte kommer att beslutas förrän en kort tid innan kommande årsskifte skulle ett krav på uppgifter om kapitalkravets storlek vid samma årsskifte kunna medföra att eventuella omallokeringar måste göras under en mycket begränsad tid, vilket innebär stora nackdelar för tjänstepensionskassornas medlemmar. Bestämmelsen skulle även innebära att beräkningsmodellen måste vara helt klar vid tidpunkten för ansökan. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Enligt 2 kap. 13 § lagen om tjänstepensionsföretag ska en ansökan om tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag innehålla en plan för den tilltänkta verksamheten. Finansinspektionens föreskrifter innehåller, i linje med det bemyndigande som myndigheten fått, bestämmelser om vad en verksamhetsplan ska innehålla (5 kap. 2 § förordningen om tjänstepensionsföretag). Bestämmelserna om verksamhetsplan ska gälla såväl nya aktörer som sådana som vill omvandla sig.

En verksamhetsplan utgör en central del av den tillståndsansökan som ett företag ska upprätta. En tillståndsansökan omfattar även bland annat uppgifter om ägare, bolagsordning eller stadgar, ledning och centrala funktioner.

I Solvens 2-direktivet finns bestämmelser om vad en verksamhetsplan ska innehålla för försäkringsföretag. För dessa företag finns bestämmelser om vad en verksamhetsplan ska innehålla i 2 kap. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse. I andra tjänstepensionsdirektivet finns inte några bestämmelser som motsvarar bestämmelserna i Solvens 2-direktivet. En rimlig utgångspunkt är att använda föreskrifterna för försäkringsföretagen som förebild vid utformningen av motsvarande bestämmelser för tjänstepensionsföretag. Verksamhetsplanen för tjänstepensionsföretag följer därför samma struktur som den som gäller för försäkringsföretag. Verksamhetsplanen ska bland annat innehålla grundläggande uppgifter om tjänstepensionsföretaget, prognoser över dess finansiella ställning och skattningar av kapitalkraven. Uppgifterna, prognoserna och skattningarna har i sin tur utformats efter de bestämmelser som framgår av lagen om tjänstepensionsföretag.

I lagen om tjänstepensionsföretag finns – till skillnad från försäkringsrörelselagen – inte någon bestämmelse om att en särskild balansräkning för solvensändamål ska upprättas av tjänstepensionsföretagen. Tjänstepensionsföretagen ska i stället följa bestämmelserna i ÅRFL. Verksamhetsplanen ska innehålla prognoser baserade på en balansräkning upprättad i enlighet med

ÅRFL och de värderingsprinciper som tjänstepensionsföretaget har använt. Prognoserna ska sedan ligga till grund för de skattningar av kapitalkraven som verksamhetsplanen ska innehålla. De skattningar som grundas på de försäkringstekniska avsättningarna ska däremot göras mot bakgrund av den prognos som följer av bestämmelserna i 5 kap. lagen om tjänstepensionsföretag.

Tjänstepensionsföretagen ska i verksamhetsplanen lämna prognoser över kapitalbasens storlek och sammansättning över en tid om minst tre år. Prognoserna och skattningarna ska i sin tur ligga till grund för bedömningen av om tjänstepensionsföretaget kan anses uppfylla kapitalkraven på längre sikt. Tjänstepensionsföretagen ska däremot inte göra skattningar av garantibeloppet då det utgörs av ett fast belopp i enlighet med lagen om tjänstepensionsföretag.

Med uppgifter avses i verksamhetsplanen kvalitativa uppgifter om verksamheten som exempelvis tjänstepensionsföretagets organisation och företagsstyrningssystem. Med prognoser avses i sin tur kvantitativa uppskattningar av företagets finansiella ställning. De uppgifter och prognoser som ska lämnas hänför sig till olika tidpunkter. Uppgifterna beskriver hur företagets verksamhet väntas se ut då den startar. Prognoserna visar hur företagets finansiella ställning väntas se ut vid den tidpunkt då verksamheten startar och till dess att företaget visar bestående vinst. Även om företaget visar bestående vinst tidigare ska prognoserna alltid avse minst tre räkenskapsår.

Tjänstepensionsförbundet har invänt mot den särskilda bestämmelsen vid omvandling som rör uppgifter om kapitalkrav i verksamhetsplanen. Finansinspektionens bedömer att bestämmelsen inte strider mot skälen i propositionen då det är själva tillståndsprövningen som torde kunna ske något förenklat. Verksamhetsplanen behöver i sig inte vara förenklad då den endast utgör en del av det underlag som ligger till grund för prövningen. Inte heller kan de ytterligare kraven på en beräkningsmodell anses vara så höga att de bör tas bort av det skälet. Däremot bör en reglering inte leda till att tjänstepensionskassorna genomför omallokeringar på kort tid och som är till nackdel för dess medlemmar. Finansinspektionen beslutar därför att den särskilda bestämmelsen som föreslogs gälla vid omvandling inte ska genomföras. Inte heller det föreslagna kravet på att verksamhetsplanen ska innehålla uppgifter om kapitalbasens storlek, dess sammansättning och avräkningar enligt 7 kap. 2 och 4–7 §§ lagen om tjänstepensionsföretag genomförs eftersom uppgifterna avser den kapitalbas som täcker kapitalkraven.

Vid ansökan om tillstånd genom omvandling finns, till skillnad från ansökan för nystartade företag, redan en befintlig verksamhet. Finansinspektionen anser att de företag och föreningar som vill omvandlas måste kunna visa hur de kommer att uppfylla prognoserna med utgångspunkt i deras rådande finansiella ställning. Finansinspektionen har möjlighet att för sin bedömning begära de ytterligare uppgifter som behövs för att kunna pröva en ansökan om tillstånd. Finansinspektionen har därmed möjlighet att bedöma om företagens prognoser är realistiska i förhållande till deras finansiella ställning och den tilltänkta verksamheten.

2.4 Information

2.4.1 Nuvarande reglering

Andra tjänstepensionsdirektivet ställer högre krav på den information som ett företag ska lämna till bland annat de försäkrade än det första tjänstepensionsdirektivet. Till stora delar finns dock redan i dag bestämmelser som motsvarar kraven i andra tjänstepensionsdirektivet i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:39) om information som gäller försäkring och tjänstepension (informationsföreskrifterna) och i upphävda Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2003:7) om information som gäller livförsäkring och tjänstepension som tillämpas av tjänstepensionskassorna (tjänstepensionskassornas informationsföreskrifter).

Livförsäkringsföretag som i dag driver tjänstepensionsverksamhet omfattas av informationsföreskrifterna i dess helhet och utländska tjänstepensionsinstitut omfattas av vissa delar. Bestämmelser om information för utländska tjänstepensionsinstitut finns i 8 kap. LUFT. För kollektivavtalsgrundade försäkringar som följer en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation gäller enligt 1 kap. 4 § informationsföreskrifterna ett undantag från informationskravet, som innebär att avtalsparterna får avtala om vilken information som ska lämnas, hur den ska lämnas och av vem den ska lämnas. För andra kollektivavtalsgrundade försäkringar eller grupp-försäkringar gäller att försäkringsföretagen får avtala med kollektivavtalsparterna eller andra som kan anses företräda försäkringstagarna om vilken information som ska lämnas och hur och av vem den ska lämnas.

Tjänstepensionskassorna omfattas av tjänstepensionskassornas informationsföreskrifter.

2.4.2 Genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet och anpassningen till svenska förhållanden

De krav på information som finns i andra tjänstepensionsdirektivet genomförs delvis i 4 kap. lagen om tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen genomför därutöver, i den mån det är möjligt mot bakgrund av svenska förhållanden, resterande delar av bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet (artiklarna 36–44) och meddelar föreskrifter om vilken information som ett tjänstepensionsföretag ska lämna, hur den ska lämnas och vad ett pensionsbesked ska innehålla. Avsikten är att genomföra direktivets regler på ett sätt som blir så ändamålsenligt som möjligt för svenska förhållanden.

Kollektivavtalsparterna har hittills själva kunnat avtala om vilken information som ska lämnas samt hur den ska lämnas och av vem. *Svensk Försäkring, Näringslivets regelnämnd, Svenskt Näringsliv, PTK, Saco, TCO, SKL, AFA Försäkring och LO* har anfört att denna avtalsfrihet bör bestå och att Finansinspektionen bör införa bestämmelser motsvarande de som finns i 1 kap.

4 § informationsföreskrifterna även för tjänstepensionsföretagen. Remissinstanserna har som skäl för denna uppfattning bland annat anfört att syftet med det andra tjänstepensionsdirektivets informationsbestämmelser är uppfyllt genom en redan välfungerande informationsgivning genom valcentraler. De har även hänvisat till artikel 20.2 i det andra tjänstepensionsdirektivet. Enligt Finansinspektionens uppfattning synes informationsgivningen för närvarande fungera tillfredsställande avseende den information som kollektivavtalsparterna lämnar via valcentralerna. I lagen om tjänstepensionsföretag görs emellertid inte något undantag från informationsplikten för kollektivavtalsparterna. En generell rätt för kollektivavtalsparterna att själva bestämma vilken information som ska lämnas till de försäkrade och hur den ska lämnas saknar enligt Finansinspektionens bedömning också stöd i andra tjänstepensionsdirektivet. Artikel 20.2 i det andra tjänstepensionsdirektivet, som remissinstanserna har hänvisat till, förekommer under direktivets kapitel om företagsstyrning och ändrar inte Finansinspektionens bedömning avseende bestämmelser om informationsgivning. Mot denna bakgrund anser Finansinspektionen att det saknas utrymme för myndigheten att i föreskrifterna om tjänstepensionsföretag undanta kollektivavtalsgrundad försäkring från informationsplikten vid genomförande av direktivet. Ett tjänstepensionsföretag kan emellertid, utan att för den skull avsäga sig sitt ansvar för att informationen lämnas och innehållet i informationen, överlåta åt en annan part att lämna information. På så sätt bör till exempel en valcentral fortsatt kunna administrera informationsgivningen till de informationsberättigade.

Svensk Försäkring har uttryckt ett önskemål om en mer direktivnära reglering och har också, i likhet med Näringslivets Regelnämnd och Svenskt Näringsliv, anfört att innehållet i föreskrifterna innebär omotiverade skillnader mellan förutsättningarna för de försäkringsföretag som även fortsatt kommer att omfattas av informationsföreskrifterna och tjänstepensionsföretagen. Den information som kollektivavtalsparterna via valcentralerna hittills har lämnat uppfyller såvitt Finansinspektionen kan bedöma kraven i det regelverk som har gällt för företag som meddelar tjänstepensionsförsäkring. Som påpekats ovan synes informationsgivningen för närvarande också fungera på ett bra sätt i dessa delar. Efter de remissynpunkter som har lämnats har Finansinspektionen begränsat de delar av föreskrifterna som tidigare byggde på informationsföreskrifterna. Flera av bestämmelserna som ingick i det remitterade förslaget har därför tagits bort och andra har arbetats om för en än mer direktivnära reglering. Bland annat har samtliga bestämmelser som rör information i samband med flytt av försäkringskapital tagits bort. Vad gäller de skillnader i förutsättningarna för de olika företagstyper som remissinstanserna har lyft fram har riksdagen i samband med antagandet av förslagen i propositionen gjort vissa tillkännagivanden. Ett av dessa är att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med förslag till lagbestämmelser så att det införs avtalsfrihet för kollektivavtalsparterna i fråga om information till företag och anställda om tjänstepensioner.¹³ Finansinspektionen planerar, bland annat med anledning av riksdagens tillkännagivande, en översyn av de nuvarande

---

¹³ Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU12 och rskr. 2019/20:27.

informationsföreskrifterna samt informationskapitlet i föreskrifterna för tjänstepensionsföretagen. Detta för att i största möjliga mån samordna de krav som ställs på de olika företagstyperna i informationshänseende.

Svensk Försäkring och AFA Försäkring anser inte att informationskraven för tilläggsförsäkring bör vara desamma som för pensionsförmåner. Enligt Svensk Försäkring bör tilläggsförsäkringar undantas från vissa informationskrav, eftersom försäkringarna typiskt sett är riskförsäkringar utan inslag av sparmoment och det för sådana inte är relevant att informera om exempelvis mål för investeringar eller historisk avkastning. Av 1 kap. 4 § lagen om tjänstepensionsföretag framgår emellertid att tilläggsförsäkringarna innefattas i begreppet tjänstepensionsförsäkring. I propositionen¹⁴ anges vidare att begreppet tjänstepensionsförmån inte är knutet till begreppet livförsäkring utan innefattar huvudförmån (ålderspension) och tilläggsförmån (övriga moment i en tjänstepensionsplan). Finansinspektionen har därför inte funnit anledning att göra åtskillnad mellan huvudförmån och tilläggsförmån i informationskraven. Avgörande är i stället om förmånen definieras som förmånsbestämd eller premiebestämd (se 3 kap. 2 § i föreskrifterna).

2.4.3 Informationsberättigade i föreskrifterna

I propositionen¹⁵ förs ett resonemang kring hur de kategorier av informationsberättigade som anges i 4 kap. 2 § lagen om tjänstepensionsföretag motsvarar de kategorier av informationsberättigade som anges i andra tjänstepensionsdirektivet. Enligt föreskrifterna ska information lämnas till de försäkrade, dem som erbjuds att teckna försäkring och i viss mån till andra ersättningsberättigade. Andra tjänstepensionsdirektivets krav på information syftar inte till att tjänstepensionsföretagen ska informera arbetsgivarna. Föreskrifterna omfattar därför inte något krav på informationslämnande till försäkringstagare, eftersom det som huvudregel är arbetsgivaren som är försäkringstagare. Undantagsvis kan en arbetstagare också vara försäkringstagare. I ett sådant fall bör emellertid arbetstagaren också falla inom kategorin försäkrad. Med begreppet andra ersättningsberättigade avses efterlevande.

2.4.4 Information innan tjänstepensionsförsäkring meddelas

Finansinspektionens ställningstagande: Innan ett tjänstepensionsföretag meddelar en tjänstepensionsförsäkring ska det lämna information till dem som har rätt att ansluta sig till en pensionsplan och som företaget har kännedom om, men som inte ansluts automatiskt.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. En justering har dock gjorts för att tydliggöra att information endast behöver lämnas till sådana presumtiva försäkrade som företaget har kännedom om.

---

¹⁴ Se s. 194.

¹⁵ Se propositionen, s. 186 f.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att en informationsskyldighet enligt den föreslagna bestämmelsen endast bör gälla när tjänstepensionsföretaget har kännedom om vilka som kan ansluta sig frivilligt. Övriga remissinstanser har inte yttrat sig över förslaget.

Finansinspektionens skäl: I likhet med regeringens resonemang i propositionen¹⁶ har inte Finansinspektionen identifierat några situationer där presumtivt försäkrade förekommer, men kan inte utesluta att sådana situationer finns eller kan komma att uppstå i framtiden. Om ett tjänstepensionsföretag kan identifiera presumtivt försäkrade, ska information emellertid lämnas till dem innan en försäkring meddelas. För att ett tjänstepensionsföretag ska kunna lämna rätt information till rätt personer är det rimligt att, som *Svensk Försäkring* anför, informationskravet träder in när tjänstepensionsföretaget får kännedom om vilka som har rätt att ansluta sig frivilligt.

2.4.5 Information när tjänstepensionsförsäkring har meddelats

Finansinspektionens ställningstagande: En försäkrad som ansluts automatiskt till en pensionsplan ska få information om tjänstepensionsföretaget, de delar av pensionsplanen som tjänstepensionsföretaget förvaltar, garantier, investeringsrisk, mål för investeringar, hantering av över- och underskott, investeringsalternativ samt om uttag av avgifter. Informationen ska lämnas till den försäkrade så snart som möjligt efter anslutning till försäkringsavtal som tjänstepensionsföretaget meddelar.

Remisspromemorian: Förslaget hade till viss del samma innehåll. Flera av de föreslagna bestämmelserna införs inte. Bestämmelsen om information vid automatisk anslutning till en pensionsplan förtydligas så att det framgår att informationen ska lämnas efter att den försäkrade har anslutits till ett försäkringsavtal som företaget meddelar, i stället för när den försäkrade ansluts till pensionsplanen. Det har också förtydligats att den allmänna information som ska lämnas om pensionsplanen endast innefattar de delar som tjänstepensionsföretaget förvaltar. Vidare har bestämmelser om informationskrav för förmånsbestämd tjänstepension setts över och justerats. Därutöver har rubriken ändrats för att tydligare spegla innehållet.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att bestämmelserna bör kopplas till anslutningen till försäkringsavtalet i stället för till anslutningen till en pensionsplan, eftersom den omständigheten att en försäkrad ansluts till en pensionsplan är frikopplad från tjänstepensionsföretaget och kan ske utan dess kännedom. Kravet på att informera om företaget beaktar miljöfaktorer med mera är enligt *Svensk Försäkring* inte relevant för förmånsbestämd tjänstepension, eftersom den anställde inte kan välja vilket företag som tryggar denna pension. Föreningen anser att inte heller att kravet på information om hur över- och underskott fördelas och vilken återbäring som lämnas är relevant för förmånsbestämd tjänstepensionsförsäkring, eftersom eventuellt överskott som kan

---

¹⁶ Se propositionen, s. 187.

uppkomma till exempel tillfaller arbetsgivaren genom lägre premier och därför inte utgör relevant information till de försäkrade. Svensk Försäkring avstyrker slutligen kravet på att lämna vidare information från fondbolagen, eftersom det går utöver vad direktivet kräver och innebär en administrativ börda som inte är rimlig. Övriga remissinstanser har inte yttrat sig särskilt över förslaget.

Finansinspektionens skäl: Flera av de bestämmelser som fanns i förslaget införs inte i föreskrifterna, med hänvisning till att dessa går utöver andra tjänstepensionsdirektivets krav (jämför avsnitt 2.4.1 ovan). Som exempel kan nämnas det tidigare kravet på information om historisk avkastning med mera när ett tjänstepensionsföretag står risken, kraven på information om antagande för beräkning av utfallande belopp och återbäringsillustration samt information om flytträtt, fribrev och återköp.

De som ansluts automatiskt till en pensionsplan ska få information som försäkrade så snart som möjligt efter anslutningen. Som *Svensk Försäkring* har påpekat är emellertid anslutningen till en pensionsplan i Sverige frikopplad från tjänstepensionsföretaget och kan ske utan dess kännedom. Detta innebär att ett tjänstepensionsföretag kan ha svårt att identifiera de informationsberättigade i varje enskilt fall. Därtill kommer att flera tjänstepensionsföretag kan vara anslutna till en och samma pensionsplan. Om kravet på informationslämnande kopplas helt och hållet till anslutningen till en pensionsplan riskerar det därmed att resultera i att de försäkrade får en mängd information från olika tjänstepensionsföretag vid anslutningen till en pensionsplan. Informationskravet kopplas därför till anslutningen till ett försäkringsavtal som tjänstepensionsföretaget meddelar för att informationsskyldigheten ska träda in.

Andra tjänstepensionsdirektivet ställer krav på att tjänstepensionsföretagets namn, den medlemsstat det är registrerat eller auktoriserat i och namnet på dess behöriga myndighet ska anges (artikel 37.1 a). Finansinspektionen beslutar därför att tjänstepensionsföretagen ska lämna sådan information.

I andra tjänstepensionsdirektivet finns krav på att ett tjänstepensionsföretag ska lämna information om pensionsplanen (artikel 37.1 och 37.2). Ett tjänstepensionsföretags informationsskyldighet i fråga om pensionsplanen får anses motsvara de delar av tjänstepensionsplanen som det förvaltar.

Finansinspektionen beslutar därför att ett tjänstepensionsföretag ska lämna viss information om de pensionsplaner som det förvaltar (artiklarna 37.1 d, i, 37.2, 41.1 d och 41.3 d). Företagen ska också lämna information om garantier (artikel 37.1 e), investeringsprofilen (37.1 c), miljöfaktorer med mera (artikel 41.1 c och 41.3 c), utbudet av investeringsalternativ och om ickevalsalternativ (artikel 37.2), historisk avkastning (artikel 37.1 g) samt strukturen på kostnader och om uttag av avgifter (artikel 37.1 h). Därutöver ska företaget informera om vilken typ av finansiella risker som medlemmarna och förmånstagarna står för (artikel 37.1 d samt delvis artikel 37.1 f), vilket i föreskrifterna uttrycks som bland annat krav på information om principer för hur överskott och underskott fördelas, att överskottet får användas till förlusttäckning samt att information om företagets principer för kollektiv konsolidering samt för allokering och

reallokering ska lämnas. I vissa fall undantas förmånsbestämd försäkring från kraven på information (se 3 kap. 2 § föreskrifterna). Innehållet i de olika pensionsplanerna och försäkringarna uppvisar stora skillnader sinsemellan. Det är därför inte möjligt att i detalj reglera vilken information som det enskilda tjänstepensionsföretaget ska lämna. Vilken ytterligare information som är relevant måste i stället varje enskilt företag ta ställning till.

Det andra tjänstepensionsdirektivet ställer också upp krav på att ett tjänstepensionsföretag ska informera om de rättigheter och skyldigheter som parterna i en pensionsplan har (artikel 37.1 b). Eftersom det i Sverige huvudsakligen är arbetsmarknadens parter som ingår avtal om tjänstepension är det inte lämpligt att ställa krav på att ett tjänstepensionsföretag ska informera om de rättigheter och skyldigheter som parterna i en pensionsplan har. Finansinspektionen ställer därför inte upp något sådant krav i föreskrifterna. Finansinspektionen ställer inte heller upp krav på ytterligare information om arrangemangen för en överlåtelse av pensionsrättigheter (artikel 37.1 j) eller mekanismer för reducering av förmåner (artikel 37.1 f), eftersom det inte är relevant för svenska förhållanden.

Svensk Försäkring har anfört att kravet på att informera om miljöfaktorer med mera inte är relevant för förmånsbestämd försäkring. Finansinspektionen anser emellertid att det finns skäl att genomföra direktivets krav på sådan information även för förmånsbestämd tjänstepension. Även om de försäkrade inte har möjlighet att välja tjänstepensionsföretag kan de ha intresse av att känna till om och hur miljöfaktorer beaktas.

Svensk Försäkring har vidare anfört att kravet på information om hur överskott fördelas och vilken återbäring som lämnas inte är relevant för förmånsbestämd tjänstepensionsförsäkring samt avstyrker kravet på att lämna vidare information från fondbolagen. Finansinspektionen instämmer i Svensk Försäkrings bedömning vad gäller information om företagets principer för hur överskott och underskott fördelas. Bestämmelsen har därför justerats och gäller inte vid förmånsbestämd tjänstepensionsförsäkring. För att minska den administrativa bördan för tjänstepensionsföretagen och få en än mer direktivnära reglering införs inte heller den föreslagna bestämmelsen om vidarebefordran av information om de fonder och finansiella instrument som de försäkrades premier placeras i.

I likhet med lagen om tjänstepensionsföretag använder Finansinspektionen i de nya föreskrifterna begreppet investeringar i stället för begreppet placeringar, som används i informationsföreskrifterna.

2.4.6 Information om ändringar

Finansinspektionens ställningstagande: Under försäkringstiden ska ett tjänstepensionsföretag så snart som möjligt informera de försäkrade om väsentliga förändringar av försäkringens villkor eller andra förutsättningar.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll. Dock har rubriken ändrats.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte yttrat sig över förslaget.

Finansinspektionens skäl: Bestämmelsen om information vid förändringar av villkor och andra förutsättningar för tjänstepensionsförsäkringen har fått en egen rubrik. Syftet är att markera att information om förändringar ska lämnas löpande under försäkringstiden och inte endast direkt efter anslutning.

2.4.7 Pensionsbesked

Finansinspektionens ställningstagande: Ett pensionsbesked ska innehålla ordet pensionsbesked i rubriken, viss allmän information om tjänstepensionsföretaget och om den försäkrades tjänstepension, information om den försäkrades förmåner, pensionskapital, prognos samt en hänvisning till var den försäkrade kan ta del av viss kompletterande information.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Vissa delar av bestämmelserna i förslaget införs emellertid inte eller justeras i syfte att åstadkomma en än mer direktivnära reglering. Vidare har specificeringen till att information om eventuella tilläggsbelopp ska vara baserade på återbäring har tagits bort.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att det vedertagna begreppet årsbesked ska kunna användas i stället för pensionsbesked. Begreppet pensionsbesked kan dessutom vara mindre lämpligt att använda för tilläggsförsäkringar då det kan leda till missförstånd bland de försäkrade. Föreningen anser vidare att kravet på att ett pensionsbesked ska innehålla information om eventuella tilläggsbelopp som baseras på återbäring inte är relevant för förmånsbestämd tjänstepensionsförsäkring. *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* anser vidare att det bör framgå av föreskrifterna att webbportalen minPension kan användas för prognosdelen. *Svensk Näringsliv* anser att kraven på innehållet i pensionsbeskedet är för detaljerade och innebär kostnader som ytterst belastar de försäkrade. Om dispositiviteten avseende den information som ska lämnas tas bort anser Svenskt Näringsliv att föreskrifterna omöjliggör för valcentralerna att skicka ett sammantaget besked om den försäkrades tjänstepension.

Finansinspektionens skäl: Av informationsföreskrifterna och tjänstepensionskassornas informationsföreskrifter framgår att livförsäkringsföretag som meddelar tjänstepensionsförsäkring årligen ska lämna viss information. Denna årliga information benämns i dag ofta värdebesked eller pensionsbesked. I det andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 38.1) ställs dock krav på att ordet pensionsbesked ska finnas i dokumentets titel. Finansinspektionen inför därför krav på att dokumentets rubrik ska innehålla ordet pensionsbesked. *Svensk Försäkring* har anfört att det kan vara mindre lämpligt att använda begreppet

pensionsbesked när det gäller tilläggsförsäkringar. Även tilläggsförsäkringar klassificeras emellertid som tjänstepension i lagen om tjänstepensionsföretag (se 1 kap. 4 §). Det finns därför enligt Finansinspektionens bedömning inte utrymme att föreskriva om olika krav för förmåner som gemensamt klassificeras som tjänstepensionsförsäkring.

Pensionsbeskedet ska innehålla information om utfästa förmåner och eventuella tilläggsbelopp oavsett om det är premie- eller förmånsbestämda förmåner. Svensk Försäkring har anfört att information om eventuella tilläggsbelopp som baseras på återbäring inte är relevant för förmånsbestämd tjänstepensionsförsäkring. Finansinspektionen har med anledning av denna synpunkt valt att inte specificera om tilläggsbelopp ska ha sitt ursprung från återbäring eller från annat pensionstillägg.

Den information som tjänstepensionsföretagen ska lämna om pensionskapitalet och dess förändring behöver bara lämnas vid premiebestämd tjänstepensionsförsäkring. En justering har skett så att den uttryckliga hänvisningen till premiebestämd tjänstepensionsförsäkring har tagits bort och undantaget nu i stället regleras genom en hänvisning till 17 § i 3 kap. 2 § föreskrifterna. För förmånsbestämda försäkringar behöver varken pensionskapitalets storlek eller dess förändring under året anges, eftersom information om sådana uppgifter saknar relevans för de försäkrade. I övrigt ska pensionsbeskedet omfatta både premiebestämd och förmånsbestämd tjänstepension.

Enligt det andra tjänstepensionsdirektivet ska pensionsbeskedet innehålla information om prognoser över den framtida pensionen och en varning om att dessa kan komma att avvika från förmånernas slutliga värde (artikel 39.1 d). Finansinspektionen inför därför bestämmelser om ett sådant innehåll i pensionsbeskedet. Finansinspektionen inför även generella bestämmelser om vilken typ av faktorer som ska beaktas vid fastställande av antaganden till grund för beräkningen av prognoserna. Utöver detta lämnar Finansinspektionen även allmänna råd om att de antaganden som följer av ”Standard för pensionsprognoser” och som har tagits fram av Svensk Försäkring i samarbete med Pensionsmyndigheten bör användas vid beräkningen av pensionsprognoser. Anledningen till att olika företag bör använda samma prognosantaganden är att det underlättar för de försäkrade att jämföra olika prognoser. Den gemensamma prognosstandarden har tagits fram för att kunna användas under lång tid framöver. Om Finansinspektionen skulle bedöma att de antaganden som framgår av prognosstandarden visar sig vara orealistiska över tid kan Finansinspektionen komma att ompröva de allmänna råden om vilka antaganden som prognosen bör bygga på.

Ett krav på information om prognoser har inte tidigare funnits i lag eller föreskrifter. I praktiken har de försäkrade dock redan tillgång till prognoser och en helhetsbild av sin individuella kommande pension genom webbportalen minPension (www.minpension.se), som har tagits fram genom ett samarbete mellan staten och pensionsbolagen. I praktiken uppfyller också merparten av

de försäkringsföretag som meddelar tjänstepensionsförsäkring och tjänstepensionskassorna redan i dag kraven på prognos av ålderspensionsförmånerna genom avtal med minPension i Sverige AB. Webbportalen, som för närvarande har en täckningsgrad på 99 procent av det svenska pensionskapitalet är ett välfungerande verktyg för prognoser, som ger de försäkrade en möjlighet att simulera olika utfall avseende den individuella pensionen. De kan även få information om sin totala kommande pension. Eftersom de försäkrade kan simulera olika utfall blir det också tydligt för den enskilde att det är fråga om prognoser och inte om löften om reella framtida pensionsutbetalningar, vilket annars kan vara risken med att de försäkrade i stället skulle få fasta prognoser i form av ett bästa och ett ofördelaktigt scenario.

I propositionen förtydligas att det inte finns något som hindrar att pensionsbeskedet rent praktiskt lämnas av någon annan än tjänstepensionsföretaget samt tillhandahålls exempelvis på en webbplats.¹⁷ Tjänstepensionsföretaget bör därför kunna uppfylla bland annat kravet på att lämna prognos över de försäkrades pensionsförmåner genom att hänvisa till en webbplats, som minPension eller liknande. Ansvar för lämnande av pensionsbeskedet och dess innehåll kvarstår dock alltså hos tjänstepensionsföretaget.¹⁸

Enligt Finansinspektionens bedömning hindrar inte föreskrifterna, på det sätt som Svenskt Näringsliv har anfört, att ett sammantaget pensionsbesked skickas från till exempel en valcentral, under förutsättning att innehållskraven efterlevs och att tjänstepensionsföretaget ansvarar för sin del av informationen.

Finansinspektionen anser inte att det är lämpligt att specificera att prognoser får lämnas av minPension specifikt, på det sätt som Svensk Försäkring och Tjänstepensionsförbundet föreslår.

Svenskt Näringsliv har anfört att kraven på innehållet i pensionsbeskedet är för detaljerade. Finansinspektionen har i föreskrifterna utelämnat vissa delar av det remitterade förslaget för att få en mer direktivnära reglering, varför omfattningen av regleringen har minskat.

2.4.8 *Information inför pensionering*

Finansinspektionens ställningstagande: Information ska lämnas i god tid före pensionering och det ska finnas uppgifter om den planerade utbetalningen och vilka alternativ som finns för utbetalning.

Remisspromemorian: Förslaget hade i viss mån samma innehåll. Kraven på information om att den försäkrade bör se över försäkringen, information om förändring av antaganden samt de allmänna råden införs inte.

---

¹⁷ Se propositionen, s. 428 och 699.

¹⁸ Se propositionen, s. 424.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att det inte ska anges några tider i de allmänna råden alternativt att tiderna ska kortas, eftersom det finns försäkrade som har en kortare planeringshorisont. Övriga remissinstanser har inte haft några synpunkter på förslaget.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen inför en bestämmelse som genomför det andra tjänstepensionsdirektivets krav på information som ska lämnas i god tid innan pensionering (artikel 42). De föreslagna kraven på information om att den försäkrade bör se över försäkringen, information om förändring av antagandet samt de allmänna råden införs inte, för att åstadkomma en mer direktivnära reglering. Ledning till vad som kan anses utgöra ”god tid” kan hämtas i Eiopas rapport om den information, utöver pensionsbeskedet, som lämnas i olika länder. Rapporten belyser bland annat hur informationsgivningen i ett antal medlemsstater ser ut inför pensioneringen och vad som kan anses vara i ”god tid”.¹⁹

2.4.9 Information under utbetalningstiden

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretag ska lämna ett årligt pensionsbesked till de försäkrade även under utbetalningstiden. Det ska delvis innehålla samma information som det pensionsbesked som ska lämnas innan utbetalningstiden. Företaget ska även informera om ändringar av de belopp som ska utbetalas och minst en gång per år om förmånens storlek samt om olika utbetalningsalternativ. Om de försäkrade bär investeringsrisken ska företaget säkerställa att de försäkrade och andra ersättningsberättigade regelbundet får den information som de behöver.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Bestämmelserna har justerats för en än mer direktivnära reglering.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* konstaterar att information ska lämnas till efterlevande enligt vissa angivna bestämmelser i föreskrifterna, men önskar ett förtydligande i beslutspromemorian avseende informationsskyldigheten mot ersättningsberättigade.

Finansinspektionens skäl: Enligt lagen om tjänstepensionsföretag ska försäkrade få ett årligt pensionsbesked. Motsvarande krav finns i informationsföreskrifterna och i tjänstepensionskassornas informationsföreskrifter. Eftersom den som varit försäkrad anses som försäkrad även under utbetalningstiden är det rimligt att denne även fortsättningsvis får ett pensionsbesked med relevant information.

Finansinspektionen inför även krav på information om ändring av det belopp som ska utbetalas, om förmånens storlek samt om olika utbetalningsalternativ. Information om förmånens storlek ska lämnas minst en gång per år. Denna

---

¹⁹ Implementation of IORP II: Report on other information to be provided to prospective and current members: Guidance and principles based on current practices March 2019.

information ska lämnas både till de försäkrade och till andra ersättningsberättigade, det vill säga till efterlevande. Om de försäkrade bär investeringsrisken ska företaget också se till att såväl de försäkrade som andra ersättningsberättigade får den information som de behöver.

2.4.10 *Information i samband med flytt av försäkringskapital*

Finansinspektionens ställningstagande: Det bör inte införas några bestämmelser om information i samband med flytt av försäkringskapital.

Remisspromemorian: Förslaget innehöll bestämmelser om information i samband med flytt av försäkringskapital.

Remissinstanserna: *Skatteverket* har påpekat att regeringen, vid tidpunkten för remissen, föreslagit²⁰ att en försäkrings värde inte längre ska behöva flyttas till en ny försäkring, utan i stället kan flyttas till en befintlig försäkring.

Finansinspektionens skäl: I informationsföreskrifterna och tjänstepensionskassornas informationsföreskrifter finns bestämmelser om information som ska lämnas i samband med flytt av försäkringskapital. Finansinspektionen anser att det är viktigt att konsumenter får tydlig information om exempelvis villkor och avgifter som är förenade med en flytt av försäkringskapital från en försäkring till en annan. Bestämmelser om att ett tjänstepensionsföretag ska lämna sådan information går emellertid utöver kraven i det andra tjänstepensionsdirektivet. Mot bakgrund av att utgångspunkten för Finansinspektionens föreskrifter om informationsgivning, vid genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet, är att de ska vara direktivnära inför Finansinspektionen inte bestämmelser om information i samband med flytt av försäkringskapital.

2.4.11 *Information om aktuell konsolideringsnivå*

Finansinspektionens ställningstagande: När ett tjänstepensionsföretag har avsatt konsolideringsfond eller motsvarande ska det lämna information om företagets kollektiva konsolideringsnivå. Företaget ska också förklara begreppen kollektiv konsolidering och kollektiv konsolideringsnivå. Informationen ska vidare uppdateras per den sista dagen i varje månad.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll, men bestämmelsen med tillhörande rubrik har justerats i syfte att förtydliga att det rör sig om information som ska vara aktuell och som ska lämnas löpande.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte yttrat sig över förslaget.

---

²⁰ Se prop. 2018/19:124, förslag till ändrad lydelse av 58 kap. 18 § tredje stycket inkomstskattelagen (1999:1229).

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen anser att information om kollektiv konsolidering är av stor vikt för att få en helhetsbild av överskottshanteringen inom traditionell tjänstepensionsförsäkring. Finansinspektionen beslutar därför att ett tjänstepensionsföretag som har avsatt en konsolideringsfond eller motsvarande ska lämna information om den kollektiva konsolideringsnivån samt att denna information ska lämnas löpande och hållas uppdaterad. Informationen behöver inte lämnas i pappersform, utan kan tillhandahållas via exempelvis en webbplats.

2.4.12 Information som ska lämnas på begäran

Finansinspektionens ställningstagande: Viss information ska ett tjänstepensionsföretag lämna på begäran.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte yttrat sig över förslaget.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen anser att försäkrade och andra ersättningsberättigade på begäran ska kunna få sådan fördjupande information som det andra tjänstepensionsdirektivet ställer upp krav på. I artikel 44 a i det andra tjänstepensionsdirektivet anges att ett tjänstepensionsföretag som ansvarar för mer än en pensionsplan på begäran ska lämna kompletterande information om de årsbokslut och förvaltningsberättelser som avser just den informationsberättigades pensionsplan. Denna information har såväl de försäkrade som andra ersättningsberättigade rätt att få på begäran. Eftersom det inte upprättas separata årsredovisningar per pensionsplan på den svenska pensionsmarknaden inför Finansinspektionen inte något krav på att sådan information ska lämnas.

2.4.13 Hur informationen ska utformas och hur den ska lämnas

Finansinspektionens ställningstagande: Den information som ett tjänstepensionsföretag ska lämna ska vara på svenska och formulerad på ett enkelt och begripligt sätt. Informationen ska uppdateras regelbundet och får inte vara vilseledande. Informationen ska tillhandahållas avgiftsfritt och i den form som företaget finner lämpligt. På begäran ska pensionsbeskedet lämnas i pappersform.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Dock har kravet på att informationen ska kunna fås i pappersform begränsats till att bara gälla pensionsbeskedet.

Remissinstanserna: *Konsumentverket* anser att det är viktigt att säkerställa att mottagarna av information uppmärksammas när det finns ny eller uppdaterad information att ta del av i de fall informationen inte lämnas på papper.

Finansinspektionens skäl: Det andra tjänstepensionsdirektivet ställer utförliga krav på hur tjänstepensionsföretagens information ska utformas och hur den ska lämnas (artikel 36). Det ställer också upp krav på att pensionsbeskedet på begäran ska lämnas i pappersform (artikel 38.3).

Allt fler har tillgång till internet. Det får därför inte anses nödvändigt att tjänstepensionsföretagen alltid ska lämna all information i pappersform. Finansinspektionen anser vidare att information i form av ett pensionsbesked med prognoser kan lämnas på flera nivåer. Den första nivån kan då innehålla den grundläggande informationen. För att låta de försäkrade utföra egna simuleringar avseende sin framtida pension kan de hänvisas till ett webbaserat verktyg på nästa nivå. Med hjälp av webbaserade verktyg kan tjänstepensionsföretaget presentera ytterligare fördjupad information till dem som önskar sådan.

Som *Konsumentverket* anför är det viktigt att mottagaren av information uppmärksammas på att ny eller uppdaterad information finns tillgänglig. Finansinspektionen instämmer i denna bedömning och förutsätter att tjänstepensionsföretagen ser till att de informationsberättigade får kännedom om att det finns ny och uppdaterad information, till exempel på företagets webbplats. Hur en mottagare uppmärksammas på ändringar och nyheter bör tjänstepensionsföretaget självt avgöra utifrån exempelvis den tekniska lösning som företaget anser lämplig.

2.5 Försäkringstekniska avsättningar

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionen inför bestämmelser om de försäkringstekniska avsättningarnas innehåll och beräkning, som kompletterar lagbestämmelserna om försäkringstekniska avsättningar i 5 kap. lagen om tjänstepensionsföretag.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll.

Remissinstanser: *Svensk Försäkring* och *Alecta, AMF, Folksam LO Pension & KPA Pension (Alecta med flera)* anser att försäkringstekniska avsättningar, kapitalbas och kapitalkrav ska ses som en helhet som syftar till att säkerställa att ett tjänstepensionsföretag har tillräckligt med tillgångar för att trygga att de försäkrade och andra ersättningsberättigade får de förmåner de har rätt till samtidigt som tjänstepensionsföretagen ska kunna leverera goda pensioner. De olika delarna samverkar med varandra och förändringar i en av dessa delar kan leda till förändringar av andra. Det remitterade förslaget skulle leda till en markant skärpning av kraven. Enligt Alecta med flera saknar remisspromemorian en tillräcklig analys i frågan. De konstaterar att även om exempelvis kapitalkravet skulle hållas på samma nivå som i dagens trafikkljusmodell så medför Finansinspektionens förslag en betydligt hårdare solvensreglering genom att de försäkringstekniska avsättningarna ökar avsevärt. Därmed kommer den kapitalbas som ska täcka kapitalkravet att minska, vilket leder till en försämring av tjänstepensionsföretagens solvens, och följaktligen

möjligheten till en effektiv förvaltning av kapitalet. Hur dessa parametrar påverkar de försäkringstekniska avsättningarna är olika beroende på längden på löptiderna. Aktsamhetsavdraget påverkar åtaganden för samtliga löptider. Åtaganden med längre löptider än tio år påverkas därutöver av den långsiktiga terminsräntan och tillämpad interpolering. Sambandet mellan den långsiktiga terminsräntan och interpoleringen skiljer sig åt mellan metoderna att beräkna diskonteringsräntekurvan enligt förslaget och enligt Solvens II. Skillnaden har signifikant påverkan på de försäkringstekniska avsättningarna. *Tjänstepensionsförbundet* bedömer att kraven i föreskrifterna avviker betydligt från den inriktning som anges i lagrådsremissen och att en anpassning av krav och nivåer bör göras för att ligga inom ramarna för ett kommande beslut av riksdagen. *SKL* avstyrker förslaget till förändringar av diskonteringsräntan. Enligt SKL innebär det remitterade förslaget en hårdare reglering för traditionell försäkring än för dagens trafikljusmodell, vilket riskerar pensionsnivåerna till sektorns anställda. Övriga remissinstanser har inte haft några synpunkter på förslaget.

Finansinspektionens skäl: Utgångspunkten för bestämmelserna har varit andra tjänstepensionsdirektivet och 4 kap. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse. Metodiken för val av räntesats vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna baseras på Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2013:23) om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. Dessutom införs bestämmelser om kassaflöden, som motsvarar relevanta delar av artiklarna 28–32 i Solvens 2-förordningen.

Finansinspektionen instämmer i remissinstansernas syn på att försäkringstekniska avsättningar, kapitalbas och kapitalkrav ska ses som en helhet med syftet att säkerställa att ett tjänstepensionsföretag har tillräckligt med tillgångar för att trygga att de försäkrade och andra ersättningsberättigade får de förmåner som de har rätt till. De olika delarna samverkar med varandra och förändringar i en av dessa delar leder till förändringar i andra. Det är därför helt nödvändigt att inte bara se på konsekvenser av enskilda ändringar utan även av helheten.

Finansinspektionen instämmer emellertid inte i att föreskrifterna skulle leda till en markant skärpning av de riskkänsliga kapitalkraven i förhållande till kraven enligt trafikljusmodellen. Finansinspektionen har utgått från data från åtta företag och har vid beräkningar kunnat se att kapitalkravet ökar något i förhållande till trafikljuskravet och att FTA ökar, vilket medför att kapitalbasen minskar. Det marknadsläge med fortsatt sjunkande räntor som gäller för närvarande påverkar kapitalkravet, FTA och kapitalbasen.

Effekten av att räntegolv tas bort och att den långsiktiga terminsräntan (UFR) sänks blir att de försäkringstekniska avsättningarna höjs. Höjningen motverkas av att det avdrag som ska göras på marknadsnoteringarna för att få ett aktsamt ränteantagande sänks från förslagets 35 baspunkter till 15 baspunkter. Baserat på ränteläget vid utgången av augusti 2019, sänkt UFR från 4,2 till 3,75 procent, borttagande av räntegolv och en sänkning av avdraget från 35 till

15 baspunkter, visar Finansinspektionens beräkningar för de åtta företag som har ingått i underlaget att försäkringstekniska avsättningar ökar med cirka en procent i förhållande till FTA innan dessa förändringar.

2.5.1 Beräkningen av försäkringstekniska avsättningar

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska avsättningar ska vara fastställda med lämpliga försäkringsmatematiska och statistiska metoder. Diskontering av kassaflöden ska ske med de räntesatser som bestäms enligt den metod som anges i föreskrifterna. De försäkringstekniska avsättningarna ska baseras på de valutor som tjänstepensionsföretaget har åtaganden i.

Finansinspektionen inför bestämmelser om särskild rapportering av tjänstepensionsföretag som har beviljats undantag från skyldigheten att beräkna de försäkringstekniska avsättningarna minst en gång om året.

Vid fastställande av den långsiktiga terminsräntan får en infasning användas under en sexårsperiod.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Justeringen för att uppnå ett aktsamt ränteantagande i form av ett avdrag på marknadsnoteringarna som ligger till grund för diskonteringsräntekurvan har ändrats till 15 baspunkter. Bestämmelsen om vad som krävs av ett tjänstepensionsföretag som beviljats undantag från att beräkna försäkringstekniska avsättningar minst en gång om året och bestämmelsen om infasning av den långsiktiga terminsräntan remitterades genom tilläggsremissen.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen inför bestämmelser om att ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska avsättningar ska vara fastställda med lämpliga försäkringsmatematiska och statistiska metoder. Vidare inför Finansinspektionen bestämmelser om hur ett tjänstepensionsföretag som tillämpar 5 kap. 2 § första stycket lagen om tjänstepensionsföretag ska diskontera sina kassaflöden och vilka antaganden om ränta som ska gälla.

I propositionen anges att tjänstepensionsföretagen inte ska upprätta någon särskild solvensbalansräkning.²¹ Den skillnad som kan uppstå mellan beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna enligt 5 kap. 2 § lagen om tjänstepensionsföretag och det belopp som de försäkringstekniska avsättningarna uppgår till enligt de regler för extern redovisning som tjänstepensionsföretaget ska tillämpa, ska räknas av från kapitalbasen enligt 7 kap. 7 § lagen om tjänstepensionsföretag.

---

²¹ Se propositionen, s. 309 f.

För att genomföra en del av artikel 13.3 i andra tjänstepensionsdirektivet som inte genomförs i lagen om tjänstepensionsföretag inför Finansinspektionen bestämmelser om vad som ska iakttas av ett företag som har beviljats undantag från skyldigheten enligt 5 kap. 5 § lagen om tjänstepensionsföretag att beräkna de försäkringstekniska avsättningarna minst en gång per år.

För att undvika en kraftig höjning av de försäkringstekniska avsättningarna införs en tillfällig infasningsregel för den långsiktiga terminsräntan, se avsnitt 2.5.13.

2.5.2 Kassaflöden

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretag ska beakta alla de framtida kassaflöden som kan uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal samt den osäkerhet som kassaflöden, finansiella garantier och avtalade optioner knutna till försäkringsavtalen är förenade med.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen anger i föreskrifterna vad de framtida kassaflödena åtminstone ska omfatta. Med avtalade premieinbetalningar avses premier som är fastställda för hela premiebetalningsperioden. Engångspremier i serie omfattas inte. Bestämmelsen om osäkerhet baseras på artikel 30 i Solvens 2-förordningen. Exempel på osäkerheter som kassaflödena kan vara förenade med är

- tidpunkter, frekvens och svårighetsgrad för de försäkrade händelserna,
- den förväntade framtida finansiella utvecklingen i omvärlden,
- försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades beteende, och
- försäkringsavtalens särdrag.

2.5.3 Antaganden vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Finansinspektionens ställningstagande: De antaganden som tjänstepensionsföretag använder för att beräkna de försäkringstekniska avsättningarna ska var för sig vara aktsamma.

Ett tjänstepensionsföretag ska beakta de viktigaste särdragen hos de försäkrade, och då särskilt vad gäller förväntade förändringar i de relevanta riskerna.

Ett tjänstepensionsföretag får i vissa fall använda approximationer, det vill säga lämpliga närmevärden, vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Kravet på aktsamma antaganden följer av 5 kap 3 § lagen om tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen inför bestämmelser om vad tjänstepensionsföretagen ska grunda sina antaganden på.

Antagandena ska bygga på uppdaterad och trovärdig information, vilket är särskilt viktigt när det gäller information från de finansiella marknaderna. Detta synsätt överensstämmer också med vad som framgår av artikel 13.4 d i andra tjänstepensionsdirektivet.

För ett tjänstepensionsföretag kan det vara svårt att utgå från särdragen hos de försäkrade och skaffa sig tillräcklig egen information för att kunna göra en tillfredsställande skattning avseende till exempel dödligheten (jämför kravet i 5 kap. 3 § lagen om tjänstepensionsföretag). De försäkringsföretag som tillämpar motsvarande bestämmelse i dag använder vanligtvis extern information, exempelvis om befolkningsdödlighet eller branschgemensamt framtagna dödlighetsantaganden. När det gäller försäkringsrisker som dödlighet, länglevnad och sjuklighet, bör även tjänstepensionsföretag därför använda både egna och allmänt tillgängliga uppgifter. Bestämmelsen genomför en del av artikel 13.4 c i andra tjänstepensionsdirektivet.

Användandet av approximationer vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna gäller endast om företagets informationsunderlag har kvalitetsbrister och företaget kan visa att användningen av approximationer är lämplig. Finansinspektionen bedömer att ett sådant krav överensstämmer med att tjänstepensionsföretaget ska kunna visa att nivån på de försäkringstekniska avsättningarna är bestämd med aktsamma antaganden i enlighet med 5 kap. 3 § lagen om tjänstepensionsföretag. Denna bestämmelse motsvarar vad som gäller för försäkringsföretag enligt 4 kap. 7 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse.

För att uppnå ett aktsamt antagande för diskonteringsräntan har Finansinspektionen infört ett avdrag på marknadsnoteringarna som används för att fastställa diskonteringsräntekurvan. Se avsnitt 2.5.6.

2.5.4 Jämförelse med gjorda erfarenheter

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretag ska regelbundet granska lämpligheten i sina metoder och antaganden och vid behov anpassa dem till förändrade förutsättningar och erfarenheter

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen inför krav på att tjänstepensionsföretagen ska säkerställa att de försäkringstekniska avsättningarna och de antaganden som dessa bygger på återspeglar verkligheten. Finansinspektionen inför även en bestämmelse om att företagen ska anpassa sina försäkringsmatematiska metoder och antaganden om företagen identifierar avvikelser från de verkliga förhållandena.

2.5.5 Val av räntesatser vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Finansinspektionens ställningstagande: Vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna ska diskonteringsräntan bestämmas utifrån marknadsnoteringar för ränteswappar, justerade med ett avdrag för aktsamhet. Marknadsräntorna ska ges full vikt upp till den längsta löptiden, varefter de fasas ut linjärt upp till tidpunkten för konvergens och därefter ska kurvan fullt ut närma sig den långsiktiga terminsräntan.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. De allmänna råden om att företagen bör använda den diskonteringsränta som Finansinspektionen publicerar på myndighetens webbplats har tagits bort.

Remissinstanserna: *Tjänstepensionsförbundet* tillstyrker att den föreslagna diskonteringsräntemodellen baseras på dagens modell, och inte på den, enligt *Tjänstepensionsförbundet*, svårhedgeade modell för extrapolering (Smith-Wilson) som används i Solvens 2. *Tjänstepensionsförbundet* och *Svensk Försäkring* anser att Finansinspektionen bör överväga möjligheten att publicera diskonteringsräntekurvan tidigare än den femte bankdagen i månaden. De allmänna råden till 4 kap. 10 § i det remitterade föreskriftsförslaget skiljer sig från dagens anvisning genom att det nu uttalas att den publicerade räntekurvan bör användas av företagen, till skillnad från dagens anvisning som anger att de publicerade kurvorna endast är ett stöd för företagen. *Tjänstepensionsförbundet* framför också att för att det ska vara möjligt att replikera den publicerade kurvan på daglig basis måste Finansinspektionen också väldigt tydligt på sin webbplats ange aktuella uppgifter om vilka instrument som används, vilka källor som används och vid vilken tidpunkt avläsning sker när kurvan bestäms. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen inför bestämmelser om val av räntesatser vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna som i stort motsvarar de krav som tidigare ställdes upp i 2 kap. 1–4 §§ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. Dessa krav gäller alltså för de försäkringsföretag som tillämpar övergångsreglerna för sin tjänstepensionsverksamhet.

Vid tillämpningen av den metod som ett tjänstepensionsföretag ska använda när det bestämmer en diskonteringsräntekurva ska företaget utgå från

- gällande marknadsnoteringar för ränteswappar,
- den långsiktiga terminsräntan (UFR²²),
- den längsta löptiden (T1), och
- tidpunkten för konvergens (T2).

Terminsräntorna på diskonteringsräntekurvan ska vara ett viktat medelvärde av motsvarande marknadsränta och den långsiktiga terminsräntan, där vikten på marknadsränta ska vara

- 100 procent för durationer fram till längsta löptid,
- noll procent bortom tidpunkten för konvergens, och
- linjärt avtagande mellan dessa löptidspunkter.

Syftet med dessa bestämmelser är att de försäkringstekniska avsättningarna inte ska vara så känsliga för kortsiktig volatilitet i marknadsräntorna. Bestämmelserna bör även leda till att företagen agerar mindre procykliskt samt till en enhetlighet i tjänstepensionsföretagens värdering av de försäkringstekniska avsättningarna.

De allmänna råden om användning av den publicerade räntekurvan införs inte. Som *Tjänstepensionsförbundet* och *Svensk Försäkring* har framfört kan de allmänna råden uppfattas som att företagen måste invänta den räntekurva som Finansinspektionen publicerar för beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna. Finansinspektionens avsikt med publicering av räntekurvan är att det ska vara ett stöd för företagen.

Under den sexårsperiod då infasningsregeln för UFR-räntan gäller avser Finansinspektionen att även publicera den räntekurva som bestäms med den ”infasade” UFR-räntan, se avsnitt 2.5.13. Dessutom kommer den kurva som följer av Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar publiceras eftersom det till och med utgången av 2022 är möjligt för försäkringsföretag att följa övergångsreglerna för sin tjänstepensionsverksamhet, vilket har påpekats av flera remissinstanser.

2.5.6 Ränteswappar och justering

Finansinspektionens ställningstagande: Vid fastställandet av diskonteringsräntekurvan ska tjänstepensionsföretaget utgå från gällande marknadsnoteringar för ränteswappar med tre månaders rörlig referensränta. Marknadsnoteringarna ska sedan justeras genom ett fast avdrag om 15 baspunkter för att uppfylla kravet på att antagandena ska vara aktsamma.

---

²² Ultimate Forward Rate.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Det fasta avdraget för att uppnå ett aktsamt antagande är sänkt från 35 baspunkter till 15 baspunkter. De allmänna råden om vilka löptider som ska användas för ränteswappar har också justerats.

Remissinstanserna: *Tjänstepensionsförbundet, Aktuari föreningen* och *Svensk Försäkring* anser inte att aktsamhetsavdraget har motiverats i remisspromemorian. *Tjänstepensionsförbundet* och *Aktuari föreningen* anser att avdraget är för högt. *Svensk Försäkring* har inte en samlad position om lämplig nivå på aktsamhetsavdraget. *Skandia* bedömer 35 baspunkters avdrag för aktsamma antaganden som fullt rimligt, eftersom regleringen inte innehåller någon riskmarginal. *Aktuari föreningen* har inte någon invändning mot ett realistiskt avdrag för kreditrisk i ränteswapparna, men tycker inte att avdraget ska innehålla ett generellt avdrag för aktsamhet för andra risker. *Aktuari föreningen* anser att det inte är förenligt med andra tjänstepensionsdirektivet att införa generella säkerhetspåslag och hänvisar till förarbetena till genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet, där det anges att det inte ska finnas godtyckliga säkerhetsavdrag som leder till en systematisk övervärdering av avsättningarna (prop. 2004/05:165, s. 160). *Aktuari föreningen* hänvisar också till att regeringen, enligt lagrådsremissen, s. 249, anser att det inte finns något behov av en uttrycklig bestämmelse om att en tillräcklig säkerhetsmarginal ska ingå i beräkningen av avsättningarna. *AFA Försäkring* anser att det finns en osäkerhet runt den aktsamma värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna vilket kan leda till det kommer att tolkas olika och därmed innehålla olika grad av implicita och explicita säkerhetspåslag. *AFA Försäkring* anser att det kan få oönskade effekter genom en dubbelräkning vid beräkningen av försäkringsrisker om man utgår från den aktsamt värderade avsättningen. *Alecta med flera* anser att det allmänna aktsamhetsavdraget på marknadsräntor ska utgå och ersättas med ett realistiskt kreditriskavdrag. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Den referensränta som för närvarande används för kassaflöden i svenska kronor är STIBOR. Svenska Bankföreningen har dock initierat en översyn där bland annat Riksbanken, Riksgälden och Finansinspektionen medverkar, vilket kan medföra att en annan referensränta kan komma att användas framöver.

Finansinspektionen gör bedömningen att ränteswappar i dagsläget utgör den bästa uppskattningen för den riskfria räntan, eftersom alla relevanta löptider uppdateras på daglig basis och det finns en relativt god likviditet på marknaden. *Tjänstepensionsföretag* ska endast använda ränteswappar som handlas på aktiva marknader. Finansinspektionen har hittills bedömt att ränteswappar i svenska kronor med löptider på 1–10 år, 12 år, 15 år och 20 år handlas på aktiva marknader. Finansinspektionens bedömning av aktiviteten på marknaderna utgår främst från observationer om att tillförlitliga, sammansatta och transparenta priskällor finns, där prisnoteringar kan inhämtas dagligen och där det även finns en prishistorik långt tillbaka i tiden. Vilka löptider som kan

anses handlas på aktiva marknader kan förändras över tid. De allmänna råden om vilka löptider som bör användas vid beräkning av diskonteringsräntekurvan har formulerats om i förhållande till det remitterade förslaget och Finansinspektionen avser att publicera löptiderna på sin webbplats.

Marknadsnoteringar för ränteswappar ska justeras för att ränteantagandet ska kunna karakteriseras som aktsamt. Finansinspektionen anser också att en viss säkerhetsmarginal kan anses befogad när det gäller långsiktiga antaganden, se artikel 13.4 a i andra tjänstepensionsdirektivet. Justeringen av marknadsnoteringarna är densamma för samtliga löptider och valutor och kan resultera i en negativ ränta.

Tanken med det aktsamhetsavdrag som Finansinspektionen har beslutat är att det ska motsvara en säkerhetsmarginal. Ett avdrag om 35 baspunkter motsvarar ett säkerhetspåslag om cirka fem procent av de försäkringstekniska avsättningarna. De försäkringstekniska avsättningar beräknade med Finansinspektionens modell kan inte jämföras med bästa skattningen enligt Solvens 2-metodiken, utan ska jämföras med summan av en bästa skattning och en riskmarginal. Finansinspektionen justerar aktsamhetsavdraget i förhållande till det remitterade förslaget till 15 baspunkter. Motivet för att sänka till 15 baspunkter är den långsiktighet som finns i tjänstepensionsverksamheten. Ett avdrag med 15 baspunkter motsvarar ett påslag om en till två procent av de försäkringstekniska avsättningarna, vilket Finansinspektionen anser vara ett lämpligt påslag.

Den justering av marknadsnoteringarna som görs i diskonteringsräntekurvan som Finansinspektionen publicerar i dag, avser den kreditrisk som finns i ränteswappar. Eftersom denna kreditrisk med stor sannolikhet kommer att minska när företagen följer nya standarder och marknadsregler för OTC-handeln, anser Finansinspektionen att ett kreditriskavdrag inte behövs. Finansinspektionen tar därför bort justeringen för kreditrisk. Det avdrag som görs på marknadsnoteringarna utgör i tjänstepensionsregleringen ett aktsamhetsavdrag.

Finansinspektionen instämmer i vad *AFA Försäkring* anför om att det finns en viss risk för dubbelräkning vid beräkningen av försäkringsrisker när man utgår från den aktsamt värderade avsättningen. Som framgår av 5 kap. 3 § lagen om tjänstepensionsföretag ska alla antaganden som används vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna vara aktsamma. Detta gäller alltså inte enbart ränteantagandet. För att förenkla beräkningen ska kapitalkraven baseras på den aktsamt värderade försäkringstekniska avsättningen.

2.5.7 Perioden fram till längsta löptid T1

Finansinspektionens ställningstagande: För perioden fram till längsta löptid, T1, ska observerade ränteswappar användas.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: I den beslutade modellen ska tjänstepensionsföretaget använda de observerade ränteswapparna som underlag för diskonteringsräntekurvan för löptider upp till en viss längsta löptid T1. Finansinspektionen har hittills bedömt att swapräntor handlas på en aktiv marknad upp till tio år. Finansinspektionen avser att publicera längsta löptid och vilka swapräntor som myndigheten bedömer handlas på en aktiv marknad på sin webbplats.

2.5.8 Period mellan längsta löptid T1 och tidpunkt för konvergens T2

Finansinspektionens ställningstagande: För löptider mellan längsta löptid och tidpunkten för konvergens ska en gradvis utfasning av marknadsräntor i kombination med en gradvis infasning av den långsiktiga terminsräntan göras.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Aktuarieföreningen* anser att det är av yttersta vikt att modellen för diskonteringsräntan utvärderas som helhet och att valet av UFR-räntan behöver ses i samband med den valda extrapoleringsmetoden. Där extrapolering ska ske under en förhållandevis kort tidsperiod (tio år) och där det finns stora absoluta skillnader mellan de faktiska marknadsräntorna och UFR-räntan är det av särskild vikt att utvärdera den samlade effekten på de försäkringstekniska avsättningarna. Med hänsyn till de löptider där tjänstepensionsföretagen har merparten av sina åtaganden innebär Aktuarieföreningens förslag att den föreslagna diskonteringsräntekurvan likafullt leder till högre försäkringstekniska avsättningar för tjänstepensioner jämfört med Solvens 2. Detta är något som Finansinspektionen måste tillmäta större vikt än den absoluta nivån på UFR. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: För åtaganden vid längre löptider än längsta löptid T1 upp till tidpunkt för konvergens T2 anger modellen en konstruerad räntekurva som utgår från makroekonomiska antaganden om en långsiktig räntenivå i stället för att enbart utgå från gällande observerade marknadsräntor. Detta är en skillnad mot den metod som används för att fastställa räntekurvan i Solvens 2-regelverket. Den metod som Finansinspektionen beslutar medför att räntekurvan blir mindre känslig för volatiliteten i marknadsräntorna. Den minskade känsligheten leder till mindre procyklikaltitet, eftersom tjänstepensionsföretagen i sin kapitalförvaltning inte behöver ta lika stor hänsyn till fluktuationer i marknadsräntorna.

Finansinspektionen håller med *Aktuarieföreningen* om att val av metod innebär skillnader vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. Skillnaderna blir också större ju lägre ränteläget är. Finansinspektionen står

dock fast vid den föreslagna metoden med hänvisning till vad som sägs ovan om känsligheten för volatilitet i marknadsräntorna.

Finansinspektionens avser att publicera tidpunkten för konvergens och vilka swapräntor som bör användas för perioden mellan längsta löptid och tidpunkten för konvergens på sin webbplats.

2.5.9 Period bortom tidpunkten för konvergens T2

Finansinspektionens ställningstagande: För löptider bortom tidpunkten för konvergens ska diskonteringsräntekurvans nivå bestämmas enligt en extrapoleringsmetod som medför att räntenivån gradvis närmar sig den långsiktiga terminsräntan.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Diskonteringsräntans nivå ska variera kontinuerligt med löptiden. Därför extrapoleras räntenivån från nivån vid tidpunkten för konvergens mot nivån för den långsiktiga terminsräntan enligt den givna metoden.

2.5.10 Den långsiktiga terminsräntan

Finansinspektionens ställningstagande: Den långsiktiga terminsräntan ska fastställas enligt samma metod som Eiopas metod inom Solvens 2.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Tjänstepensionsförbundet* ifrågasätter varför tjänstepensionskassornas diskonteringsräntemodell i ett svep ska gå från att baseras på en UFR på 4,2 procent till en på 3,75 procent (för år 2020) när Eiopa har en begränsning i den årliga förändringen i Solvens 2-kurvan om 15 baspunkter per år. Om den långsiktiga terminsräntan överhuvudtaget ska sänkas borde utgångsläget vara 4,2 procent när regleringen träder i kraft och därefter justeras med max 15 baspunkter per år. *Aktuarieföreningen* avstyrker förslaget angående den långsiktiga terminsräntan. *Aktuarieföreningen* och *Alecta med flera* anser att Finansinspektionen ska behålla dagens nivå på den långsiktiga terminsräntan (4,2 procent), vilket innebär en avvikelse mot Solvens 2. *Svensk Försäkring* har inte en samlad position i frågan om huruvida den valda metoden för att fastställa den långsiktiga terminsräntan är lämplig. *Svensk Försäkring* anser att Finansinspektionen ska fastställa 2019 års värde till 4,2. *Alecta med flera* anser att om den långsiktiga terminsräntan för tjänstepensionsföretag i stället låg fast på 4,2 procent skulle diskonteringsräntan för väsentliga löptider fortfarande vara lägre jämfört med den diskonteringsräntekurva som används inom Solvens 2. Till skillnad från flera andra företag i

branschen ser *Skandia* inget behov av en mer långsam infasning av den långsiktiga terminsräntan än vad som gäller i Solvens 2. Tvärtom ser *Skandia* det som positivt med en skuldvärdering som underlättar en jämförelse med Solvens 2, och välkomnar därför förslaget att UFR ska vara densamma som Eiopas motsvarighet. Tjänstepensionsförbundet konstaterar att förslaget till beräkning av den långsiktiga terminsräntan har en annan avrundning än i Solvens 2 vilket gör att UFR i tjänstepensionskurvan för år 2020 skulle hamna 3 baspunkter under UFR i Solvens II-kurvan. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen har förståelse för remissinstansernas synpunkter om en kraftigt ändrad UFR och den påverkan det har på de försäkringstekniska avsättningarna. Finansinspektionen anser dock att metoden för att fastställa den långsiktiga terminsräntan är rimlig och att den nivå som gäller för Solvens 2-kurvan i dag är realistisk, eftersom den långsiktiga terminsräntan bestäms utifrån den förväntade framtida realräntan och den förväntade framtida inflationstakten. Finansinspektionens metod för att bestämma den långsiktiga terminsräntan är densamma som den som Eiopa använder inom Solvens 2-regelverket och Finansinspektionen ser ingen anledning att avvika från den. Precis som gäller inom Solvens 2-regelverket kommer UFR att ses över årligen och justeras vid behov.

Eftersom Finansinspektionen har valt att använda samma metodik som Eiopa för beräkning av den långsiktiga terminsräntan kommer den UFR som beräknas enligt Finansinspektionens föreskrifter att överensstämma med den UFR som ligger till grund för Eiopas diskonteringsräntekurvor. Vid införandet av Solvens 2 var den långsiktiga terminsräntan 4,2 procent.²³ Det är också den nivå som gäller i den räntekurva som Finansinspektionens publicerar i dag.²⁴

För att det inte ska bli för stora förändringar i försäkringstekniska avsättningar mellan två år använder Eiopa en broms som begränsar den årliga sänkningen eller höjningen av UFR till 15 baspunkter. Finansinspektionen inför samma begränsning. Den senast beräknade nivån på den långsiktiga terminsräntan, enligt Eiopas metodik och utan begränsning, är 3,55 procent. På grund av begränsningen har den långsiktiga terminsräntan sänkts i steg om 15 baspunkter per år; för 2018 var den 4,05 procent och för 2019²⁵ är den 3,90 procent. För år 2020²⁶ har Eiopa fastställt den långsiktiga terminsräntan till 3,75 procent. Finansinspektionen avser att publicera den långsiktiga begränsade terminsräntan för svenska kronor på sin webbplats.

---

²³ I solvens 2-regelverket utgick Eiopa från en UFR om 4,2 procent.

²⁴ Se Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar.

²⁵ Risk-free interest rate term structures Report on the Calculation of the UFR for 2019. Eiopa-BoS-18/141. 21 March 2018.

²⁶ Risk-free interest rate term structures Report on the Calculation of the UFR for 2019. Eiopa-19/115. 21 May 2019.

För att undvika de kraftiga höjningarna av försäkringstekniska avsättningar inför Finansinspektionen en regel för infasning av UFR under en sexårsperiod från det att föreskrifterna träder i kraft, se avsnitt 2.5.13. Under den sexårsperiod då infasningsregeln för UFR-räntan gäller avser Finansinspektionen att även publicerade den ”infasade” UFR-räntan.

2.5.11 Negativa räntevärden

Finansinspektionens ställningstagande: Diskonteringsräntekurvan kan anta negativa värden.

Remisspromemorian: Förslaget har samma innehåll.

Remissinstanserna: *Tjänstepensionsförbundet* anser att i dagens läge med mycket nedpressade räntenivåer får borttagandet av räntegolvet en mycket stor effekt på kapitalkravet. *Aktuarieföreningen* tillstyrker att räntegolvet tas bort. *Skandia* ser det som positivt att räntekurvan tillåter negativa räntor. Övriga remissinstanser har inte haft några synpunkter på förslaget.

Finansinspektionens skäl: I dag förekommer negativa räntenivåer på marknadsräntorna för vissa löptider. Den övergripande principen bör vara att tillgångar och skulder ska marknadsvärderas för att korrekt spegla verkligheten. Diskonteringsräntekurvan ska därför kunna ha negativa värden, till skillnad från vad som gäller enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. En sådan ordning ligger också i linje med det som gäller enligt Solvens 2-regelverket.

2.5.12 Undantag om det finns särskilda skäl

Finansinspektionens ställningstagande: Undantag från bestämmelser om val av räntesats ska kunna beviljas.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Undantagsbestämmelsen motsvarar den som finns i 1 kap. 3 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. En bedömning av vad som ska anses utgöra särskilda skäl måste göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

2.5.13 Tillfällig metod för beräkning av den långsiktiga terminsräntan

Finansinspektionens ställningstagande: Tjänstepensionsföretag får använda en tillfällig metod för att beräkna den långsiktiga terminsräntan.

Remisspromemorian: Förslaget remitterades genom tilläggsremissen. Infasningsperioden har förlängts med ett år jämfört med det remitterade förslaget.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* framför att förslaget åtgärdar ett av de problem med den långsiktiga terminsräntan som man påtalat i tidigare remissvar. *Alecta med flera* bedömer att den tillfälliga metoden uppfyller syftet som Finansinspektionen anger. Förslaget har dock inte någon långsiktig effekt på konsekvenserna av den nya regleringen. Enligt *Aktuariieföreningen* är det positivt med förslaget, som motverkar en allt för kraftig momentan ökning av de försäkringstekniska avsättningarna. *Tjänstepensionsförbundet* tycker att det nya förslaget är bättre än det ursprungliga. *Alecta med flera* och *Aktuariieföreningen* anser att Finansinspektionen borde ha omhändertagit alla de synpunkter som framförts i tidigare remissvar, bland annat borde myndigheten göra en helhetsöversyn av hela diskonteringsräntemodellen. *Tjänstepensionsförbundet* anser att om UFR överhuvudtaget ska sänkas borde utgångsläget vara 4,2 procent när regleringen träder i kraft och därefter justeras med max 15 baspunkter per år. *Tjänstepensionsförbundet* anför vidare att trots den nya modellen med en infasning kommer kapitalkravet att öka och kommer inte att vara i paritet med trafikljuset långsiktigt, som lagen föreskriver.

Finansinspektionens skäl: I det ursprungligen remitterade förslaget föreslog Finansinspektionen bestämmelser om hur UFR ska beräknas. Finansinspektionen konstaterar att ett genomförande av det ursprungliga förslaget skulle innebära att de tjänstepensionskassor och försäkringsföretag som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag, skulle få en relativt kraftig momentan ökning av storleken på sina försäkringstekniska avsättningar vid omvandlingen. För att motverka denna momentana ökning av de försäkringstekniska avsättningarna, inför Finansinspektionen bestämmelser om en tillfällig metod för att beräkna UFR.

Bestämmelsen innebär att UFR fasas in från 4,2 procent ner till den UFR som kommer att gälla från och med år 2026. Beräkningen av den långsiktiga terminsräntan ska följa 4 kap. om försäkringstekniska avsättningar i de nya föreskrifterna. Den beräknade långsiktiga terminsräntan ska sedan sammanvägas med en UFR-ränta på 4,2 procent, som är den långsiktiga terminsränta som följer av de regler som tillämpas av tjänstepensionskassor och de försäkringsföretag som följer övergångsreglerna för sin tjänstepensionsverksamhet. Sammanvägningen får göras från och med år 2020 till och med år 2025, det vill säga under sex år, med en årlig linjär ökning av den UFR som beräknas genom tillämpningen av 4 kap. föreskrifterna.

2.6 Investeringar

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionen inför bestämmelser om användning av derivatinstrument, värdering av skuldtäckningstillgångar till verkligt värde och förande av skuldtäckningsregister.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Ett förtydligande har gjorts i bestämmelsen om användning av derivatinstrument.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har inte haft någonting att invända mot förslaget. *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* menar dock att det är oklart vad som avses med att ett tjänstepensionsföretag ska undvika överdriven riskexponering gentemot annan derivatverksamhet.

Finansinspektionens skäl: Bestämmelser om investeringar finns i artikel 19 i andra tjänstepensionsdirektivet. De flesta av bestämmelserna genomförs på lagnivå. I lagen om tjänstepensionsföretag anges dock att bestämmelser om användning av derivatinstrument, värdering av skuldtäckningstillgångar till verkligt värde och förande av skuldtäckningsregister ska kunna beslutas på lägre nivå.

Finansinspektionen inför en bestämmelse som reglerar hur ett tjänstepensionsföretag får använda derivatinstrument. Syftet med bestämmelsen är att undvika överdriven riskexponering i företagen. Bestämmelsen genomför en del av artikel 19.1 första stycket i andra tjänstepensionsdirektivet. Med anledning av synpunkten från *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* om att det är oklart vad som menas med ”annan derivatverksamhet”, har Finansinspektionen ändrat ordalydelsen till ”andra risker i derivatverksamhet”. Formuleringen avviker något från direktivets ordalydelse men innebär inte en avvikelse i sak, utan artikeln får anses korrekt genomförd ändå.

Enligt lagen om tjänstepensionsföretag ska skuldtäckningstillgångar värderas till verkligt värde. I ÅRFL anges att den lagen ska gälla även för tjänstepensionsföretagen. Finansinspektionen beslutar därför att begreppet verkligt värde i de nya föreskrifterna ska ha samma innebörd som begreppet har i ÅRFL och i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23) om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag.

Vidare inför Finansinspektionen bestämmelser om skuldtäckningsregister. Bestämmelserna har utformats med 5 kap. 3–9 §§ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse som förebild.

Ett korrekt fört skuldtäckningsregister säkerställer förmånsrätten för försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade vid en eventuell likvidation. Finansinspektionen ser därför ett stort behov av att genom föreskrifter säkerställa att företagens registerhantering är tillfredsställande.

Genom de införda bestämmelserna tydliggörs tjänstepensionsföretagens ansvar att föra registret på ett sådant sätt att registret vid varje tidpunkt kan användas för att fastställa förmånsrätten och för att informationen i registret kan tas fram på ett enkelt sätt. Bestämmelsen om att registret ska föras och förvaras på ett

sådant sätt att innehållet kan visas för varje tidpunkt under de senaste tolv månaderna bedöms nödvändig för att säkerställa försäkringstagarnas förmånsrätt. Den syftar till att säkerställa att företagens interna system kan användas för kontinuerliga kontroller av registret. Ur ett tillsynsperspektiv är möjligheten att följa upp förmånsrätten viktig, särskilt om ett företag hamnar under finansiell stress.

Eftersom olika investeringsregler gäller för de olika slagen av försäkrings- tekniska avsättningar som ett tjänstepensionsföretag ska göra, beslutar Finansinspektionen att en uppdelning av tillgångar utifrån avsättningarna ska göras i skuldtäckningsregistret. Detta möjliggör för Finansinspektionen att kontrollera hur företagen lever upp till reglerna.

Finansinspektionen anger i 5 kap. 8 § vilka uppgifter om tillgångarna som ska antecknas i skuldtäckningsregistret, däribland även uppgifter om derivat-instrument som påverkar värdet av skuldtäckningstillgångarna. Bestämmelserna om derivatinstrument har tagits fram med 8 kap. 9 § Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2011:20) om skuldtäckning i svenska försäkringsföretag som förebild. Dessa bestämmelser tillämpas redan i dag av de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna. Ett syfte med bestämmelsen är att tjänstepensionsföretagen ska tydliggöra hur värdet av eventuella derivatinstrument påverkar skuldtäckningstillgångarna. Finansinspektionen bedömer att det är av vikt att företagen lämnar tillräcklig information om uppgifter i registret. Dessa uppgifter behövs för att förmånsrätten ska kunna fastställas och för att de tillgångar och derivatinstrument som antecknats i registret ska kunna identifieras och spåras. Lokalisering av tillgångar har inte särskilt angetts i bestämmelsen, eftersom det anses ingå i begreppet förvaring.²⁷

Bestämmelserna om att ett tjänstepensionsföretag ska ha en instruktion för att föra skuldtäckningsregister samt om anmälningsskyldighet vid brister i registret har sina motsvarigheter i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse.

2.7 Kapitalbasen

2.7.1 Generellt om kapitalbasen

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionen inför bestämmelser om vilka poster som, utöver de poster som anges i 7 kap. 2 § lagen om tjänstepensionsföretag, får ingå i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas, omfattningen av dessa poster och villkoren för att ta in och räkna av posterna. De poster som kan medräknas efter Finansinspektionens godkännande är:

1. förlagslån,
2. värdepapper utan fast löptid och andra instrument,

---

²⁷ Se propositionen, s. 270.

3. öppet redovisade övervärden (netto) i tillgångar,
4. hälften av ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital, och
5. zillmeringsjustering.

Vidare införs en bestämmelse om att de poster som ingår i kapitalbasen ska motsvaras av tillgångar som är fria från alla förutsebara förpliktelser.

Slutligen anges i föreskrifterna vad ett tjänstepensionsföretag ska ange i sin ansökan om att få räkna in en post i kapitalbasen.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Svensk Försäkring* anser att Finansinspektionen går utöver sitt bemyndigande när det i föreskrifterna anges att kapitalbasen ska motsvaras av tillgångar som är fria från alla förutsebara förpliktelser. Vidare anför Svensk Försäkring att det bör klargöras vilka förpliktelser som avses.

Finansinspektionens skäl: Bestämmelser om kapitalbas finns i artikel 16 i andra tjänstepensionsdirektivet. Direktivets bestämmelser genomförs i svensk rätt dels genom 7 kap. lagen om tjänstepensionsföretag, dels genom föreskrifter på lägre nivå än lag. Av 7 kap. 2 § lagen om tjänstepensionsföretag framgår vilka poster som får ingå i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas. Av 7 kap. 3 § samma lag framgår att Finansinspektionen i ett enskilt fall får besluta att även andra poster än de som anges i 7 kap. 2 § får ingå i kapitalbasen. Av författningskommentaren till 7 kap. 3 § framgår att Finansinspektionen endast får tillåta de poster som räknas upp i artikel 16.3 och 16.4 i andra tjänstepensionsdirektivet.

Som framgår av propositionen²⁸ motsvarar regleringen för tjänstepensionskassor i huvudsak det som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna till försäkringsrörelselagen.

Beträffande försäkringsföretag fanns bestämmelser om kapitalbasens sammansättning tidigare i bland annat 7 kap. 22 § 1982 års försäkringsrörelselag. Bestämmelsen genomförde artikel 27 i det konsoliderade livförsäkringsdirektivet.²⁹ I dag finns, för de försäkringsföretag som tillämpar övergångsbestämmelserna till försäkringsrörelselagen, bestämmelser om kapitalbasens sammansättning i 7 kap. 2 och 3 §§ försäkringsrörelselagen i dess lydelse före den 1 januari 2016. Beträffande tjänstepensionskassorna finns bestämmelser om kapitalbasens sammansättning i 25 § lagen (1972:262) om understödsföreningar (UFL), vilken hänvisar till bland annat 7 kap. 22 § 1982 års försäkringsrörelselag. 25 § UFL genomförde bland annat artikel 17.2 i det

---

²⁸ Se propositionen, s. 299.

²⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring.

första tjänstepensionsdirektivet, vilken hänvisade till artikel 27 i det konsoliderade livförsäkringsdirektivet.

Närmare bestämmelser om förlagslån i försäkringsföretags kapitalbas fanns i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2007:8) om förlagslån i försäkringsbolags kapitalbas. Dessa föreskrifter upphävdes år 2011 men gäller för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och som har förlagslån som godkändes före den 1 april 2011. Närmare bestämmelser om vilka ytterligare poster som, utöver de poster som framgår av lagen, kan ingå i ett sådant försäkringsföretags kapitalbas finns i anvisningarna till Finansinspektionens rapporteringsföreskrifter för livförsäkringsbolag.³⁰ Försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna har alltså haft möjlighet att i kapitalbasen ta upp de poster som uppräknas i det konsoliderade livförsäkringsdirektivet, däribland förlagslån.

Beträffande tjänstepensionskassorna finns närmare bestämmelser om vilka poster som, utöver de poster som framgår av lagen, kan ingå i en tjänstepensionskassas kapitalbas i anvisningarna till Finansinspektionens upphävda föreskrifter för tjänstepensionskassor.³¹ De upphävda föreskrifterna gäller dock fortfarande för de tjänstepensionskassor som med stöd av 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043) får fortsätta att utöva verksamhet eller är under likvidation. Tjänstepensionskassorna har alltså, sedan införandet av första tjänstepensionsdirektivet, haft möjlighet att i kapitalbasen ta upp motsvarande poster som försäkringsföretagen.

Mot bakgrund av att bestämmelserna om kapitalbasens sammansättning i andra tjänstepensionsdirektivet i huvudsak har samma innehåll som i det konsoliderade livförsäkringsdirektivet och det första tjänstepensionsdirektivet, innebär Finansinspektionens föreskrifter en i huvudsak oförändrad reglering beträffande kapitalbasens sammansättning för de företag som omfattas av den nya regleringen för tjänstepensionsföretag. Föreskrifterna innebär i allt väsentligt en konsolidering av de bestämmelser om kapitalbasens sammansättning som tidigare har funnits.

I 7 kap. 8 § lagen om tjänstepensionsföretag ges regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om villkor för att ta in, räkna av och bestämma omfattningen av poster i kapitalbasen samt hur den i övrigt ska beräknas enligt 7 kap. 2–7 §§ lagen. Av författningskommentaren till 7 kap. 8 § lagen om tjänstepensionsföretag framgår att genom föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandet i 7 kap. 8 § möjliggörs ett genomförande av artikel 16.3 och 16.4 i direktivet fullt ut. Enligt förordningen om tjänstepensionsföretag har Finansinspektionen fått bemyndigande att meddela sådana föreskrifter. Detta innebär att de

³⁰ Se Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2008:22) om svenska livförsäkringsbolags skyldighet att rapportera årsbokslutsuppgifter.

³¹ Se Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2008:20) om svenska tjänstepensionskassors skyldighet att rapportera årsbokslutsuppgifter.

förutsättningar och villkor som framgår av nämnda bestämmelser i direktivet kan genomföras genom Finansinspektionens föreskrifter.

Vissa bestämmelser går delvis utöver vad som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet. Skälet till det är att säkerställa en mer ändamålsenlig reglering för tjänstepensionsföretagen och att se till att syftet med direktivet upprätthålls.

Poster som efter medgivande kan ingå i kapitalbasen

Finansinspektionen beslutar om vilka poster som, utöver de poster som anges i 7 kap. 2 § lagen om tjänstepensionsföretag, får ingå i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas, omfattningen av dessa poster och villkoren för att ta in och räkna av posterna. De poster som kan medräknas efter Finansinspektionens godkännande är:

1. förlagslån,
2. värdepapper utan fast löptid och andra instrument,
3. öppet redovisade övervärden (netto) i tillgångar,
4. hälften av ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital, och
5. zillmeringsjustering.

Tillgångar fria från alla förutsebara förpliktelser

Av författningskommentaren till 7 kap. 2 § lagen om tjänstepensionsföretag framgår att bemyndigandet i 8 § kan utnyttjas för att säkerställa att andra tjänstepensionsdirektivets krav uppfylls när det gäller att kapitalbasen ska motsvaras av tillgångar som är fria från alla förutsebara förpliktelser. Mot bakgrund av detta anser Finansinspektionen, till skillnad mot vad *Svensk Försäkring* anför, att myndighetens bemyndigande rymmer att föreskriva i enlighet med 6 kap. 3 § föreskrifterna.

Finansinspektionen inför en bestämmelse om att kapitalbasen ska motsvaras av tillgångar som är fria från alla förutsebara förpliktelser. Detta innebär till exempel att kapitalbasen ska motsvaras av tillgångar som inte är ställda som säkerhet. Bestämmelsen genomför en del av artikel 16.2 i andra tjänstepensionsdirektivet.

Beträffande vilka poster som är fria från alla förutsebara förpliktelser konstaterar Finansinspektionen att det enligt artikel 16.2 i andra tjänstepensionsdirektivet handlar om tillgångarna i sig. Det är alltså inte fråga om exempelvis förpliktelser att betala ränta eller liknande. Mot bakgrund av detta finner myndigheten ingen anledning att, som Svensk Försäkring efterfrågar, klargöra ytterligare vilka förpliktelser det rör sig om.

Föreskrifterna innehåller även bestämmelser om vad de olika ansökningarna ska innehålla, dels genom vissa bestämmelser i inledningen av 6 kap., dels

genom bestämmelser där det närmare redogörs för vilka förutsättningar som måste vara uppfyllda för att Finansinspektionen ska bevilja en ansökan.

2.7.2 Förlagslån

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretag får, efter Finansinspektionens godkännande, räkna in förlagslån i kapitalbasen. För att få göra det måste dock vissa förutsättningar vara uppfyllda. Förlagslån får ingå i kapitalbasen med högst 50 procent av det lägsta beloppet av kapitalbasen och minimikapitalkravet. Högst 25 procent av det lägsta beloppet av kapitalbasen och minimikapitalkravet får bestå av tidsbundna förlagslån.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med det som följer av artikel 16.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Finansinspektionen inför dock vissa ytterligare villkor och begränsningar som måste vara uppfyllda för att förlagslån ska få medräknas i kapitalbasen.

Genomförandet av artikel 16.3 i andra tjänstepensionsdirektivet och de ytterligare villkor och begränsningar som Finansinspektionen inför beskrivs nedan.

Av artikel 16.3 i andra tjänstepensionsdirektivet framgår att förlagslånekapitalet, i händelse av konkurs eller likvidation, ska ha prioritet efter alla övriga borgenärsfordringar och inte får betalas ut förrän alla andra vid tillfället utestående skulder har lösts. Vidare framgår att långivarens fordran på tjänstepensionsföretaget i sin helhet ska ha förmånsrätt efter samtliga icke-eftersälda borgenärer. Finansinspektionen inför en bestämmelse som innebär att det av det bindande låneavtalet ska framgå att förlagslånet har eftersäld betalningsrätt.

Finansinspektionen inför vidare en bestämmelse om att det av det bindande låneavtalet ska framgå att tjänstepensionsföretaget kan skjuta upp betalning av räntan om kapitalbasen understiger eller riskerar att understiga minimikapitalkravet genom en sådan betalning. Företaget kan ta dessa räntor och kapitalbelopp i anspråk för att täcka förluster så att företaget ges möjlighet att fortsätta sin verksamhet. Bestämmelsen genomför de delar av artikel 16.3 i direktivet som handlar om upplupna och uppskjutna räntor.

Förlagslåneavtalet ska ange vilken modell som gäller för beräkning av den ränta som utgår på förlagslånet. Räntan kan vara fast eller relaterad till en räntebas. Ett tidsbundet förlagslån kan även emitteras som ett diskonteringsinstrument. Ränteberäkningsmodellen är viktig för att bedöma hur ränte-

betalningarna kommer att påverka kapitalbasen. Bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med vad som tidigare gällde enligt Finansinspektionens föreskrifter om förlagslån i försäkringsbolags kapitalbas.

Finansinspektionen inför en bestämmelse som innebär att för det fall förlagslåneavtalet innehåller ett så kallat step-up villkor, får villkoret inte innebära att räntan, eller räntepåslaget, ökar med mer än 1 procentenhet under lånets hela löptid. Begränsningen till 1 procentenhet motiveras av att det är viktigt att det dels finns en förutsebarhet i vilken ränta som kommer att utgå för förlagslånet, dels att oskäligt höga räntebetalningar inte ska kunna urholka kapitalbasen.

Eviga förlagslån

Av artikel 16.3 i andra tjänstepensionsdirektivet framgår bland annat att ett evigt förlagslån ska ha minst fem års uppsägningstid, med undantag för de fall då lånet inte längre kan anses ingå i kapitalbasen eller då ett förhandsgodkännande krävs från de behöriga myndigheterna vid förtidsinlösen av lånet. Av nämnda artikel framgår också att för det fall ett förhandsgodkännande krävs ska tjänstepensionsföretaget senast sex månader före det datum då inlösen ska göras, underrätta tillsynsmyndigheten om det och om hur kapitalbasen och minimikapitalkravet påverkas. Vidare framgår att den behöriga myndigheten ska godkänna inlösen endast om tjänstepensionsföretagets kapitalbas inte genom inlösen faller under minimikapitalkravet. Finansinspektionen inför bestämmelser som genomför direktivet i dessa delar. Finansinspektionen inför därutöver en bestämmelse med krav på förhandsgodkännande vid förtidsinlösen av ett evigt förlagslån. Det är av stor vikt att en förtida inlösen av ett förlagslån inte påverkar uppfyllandet av minimikapitalkravet. Utöver direktivets krav bör det även beaktas om inlösen påverkar minimikapitalkravet på lång sikt. Finansinspektionen inför därför en regel som tar sikte på detta.

En förutsättning för att ett tjänstepensionsföretag ska få återbetala ett evigt förlagslån i förtid är alltså att företagets kapitalbas är tillfredsställande på lång sikt och att minimikapitalkravet inte underskrids eller riskerar att underskridas genom en sådan betalning.

Tidsbundna förlagslån

På samma sätt som för eviga förlagslån anser Finansinspektionen att det ska vara möjligt att i förtid lösa in ett tidsbundet förlagslån. En förutsättning är dock att åtgärden inte medför att kapitalbasen faller under minimikapitalkravet, se artikel 16.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Även i fråga om tidsbundna förlagslån bör det beaktas hur inlösen påverkar uppfyllandet av minimikapitalkravet på lång sikt.

Finansinspektionen inför således bestämmelser i de nya föreskrifterna som innebär att Finansinspektionens godkännande krävs för att ett tjänstepensionsföretag ska få återbetala ett tidsbundet förlagslån och att ett godkännande förutsätter att företagets kapitalbas är tillfredsställande på lång sikt och att

minimikapitalkravet inte underskrids eller riskerar att underskridas. Om dessa förutsättningar inte är uppfyllda får återbetalning inte ske, med mindre än att lånet ersätts med kapital på minst motsvarande belopp och med kapital av samma eller högre kvalitet.

Tidsbundna förlagslån ska, enligt artikel 16.3 i andra tjänstepensionsdirektivet, ha en löptid på minst fem år. Finansinspektionen inför en bestämmelse som innebär att om ett tjänstepensionsföretag har emitterat ett tidsbundet förlagslån med rätt för företaget att lösa lånet före förfallodagen, ligger den tidigast möjliga återbetalningsdagen (call-dagen) till grund för beräkning av lånets löptid. Genom bestämmelsen förtydligas att löptiden bestäms av den första möjliga återbetalningsdagen och inte förfallodagen enligt avtalet.

Tidsbundna förlagslån kan bli föremål för förlängning. Det kan finnas olika skäl till varför ett lån förlängs. En förlängning av ett lån är dock en följd av nya villkor eller att ett nytt avtal träffats, och bör därmed betraktas som ett nytt lån. Det gäller oavsett om det är samma kapital som omfattas av lånet. I och med att förlängningen är att betrakta som ett nytt förlagslån får posten inte räknas in i kapitalbasen om inte Finansinspektionen har godkänt det.

Ett tidsbundet förlagslån ska alltså betraktas som ett nytt lån om det förlängs. Återstående löptid efter förlängningen måste därför uppgå till minst fem år i enlighet med vad som gäller vid upptagande av tidsbundna förlagslån.

Ett tjänstepensionsföretag behöver inte lämna in en plan till Finansinspektionen för hur kapitalbasen ska kunna upprätthållas då lånet förfaller till betalning, om förlagslånets andel av kapitalbasen gradvis har minskat under de senaste fem åren före förfallodagen och därmed inte längre kommer ingå i kapitalbasen vid förfallodagen. Det senare ledet, det vill säga att andelen inte längre ingår i kapitalbasen vid förfallodagen, utgör ett tillägg i förhållande till vad som gäller enligt det andra tjänstepensionsdirektivet. Enligt Finansinspektionens uppfattning bör undantaget från att lämna in en plan för godkännande endast gälla när lånet har minskat så pass mycket att lånet inte längre kommer att ingå i kapitalbasen vid förfallodagen. Enbart den omständigheten att lånet har minskat gradvis, oavsett storlek på minskningen, är inte tillräckligt.

Med återbetalning avses såväl delvis återbetalning (jämför amortering) som fullständig återbetalning av hela beloppet.

Upplysningsvis kan tilläggas att ett tidsbundet förlagslån kan emitteras som ett diskonteringsinstrument.

2.7.3 Kumulativt preferensaktiekapital

Finansinspektionens ställningstagande: Några särskilda bestämmelser om förutsättningar för att få medräkna kumulativt preferensaktiekapital bör inte införas.

Remisspromemorian: Finansinspektionen gjorde samma bedömning.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot Finansinspektionens bedömning.

Finansinspektionens skäl: Av propositionen³² framgår att allt inbetalt aktiekapital som ges ut av tjänstepensionsföretag får räknas med i kapitalbasen. Kumulativt preferensaktiekapital ska alltså få räknas med i det inbetalda aktiekapitalet. Finansinspektionen inför därför inga bestämmelser avseende kumulativt preferensaktiekapital.

2.7.4 Värdepapper utan fast löptid och andra instrument

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretag får, efter Finansinspektionens godkännande, räkna in värdepapper utan fast löptid i kapitalbasen. Värdepapper utan fast löptid och andra instrument får ingå i kapitalbasen med högst 50 procent av det lägsta beloppet av kapitalbasen och minimikapitalkravet för det sammanlagda beloppet av värdepapper utan fast löptid och andra instrument samt förlagslån.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Det sammanlagda beloppet, som kan medräknas i kapitalbasen och som maximalt får utgöras av 50 procent av det lägsta beloppet av kapitalbasen och minimikapitalkravet, ska dock utgöras av summan av värdepapper utan fast löptid och andra instrument samt förlagslån.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Svensk Försäkring* anför att den begränsning som anges i 6 kap. 21 § föreskrifterna angående hur mycket värdepapper utan fast löptid och andra instrument som får ingå i kapitalbasen är oklar och att värdepapper utan fast löptid och andra instrument bör räknas ihop med förlagslån så att högst 50 procent av kapitalbasen eller minimikapitalkravet kan utgöras av dessa sammantaget.

Finansinspektionens skäl: Av artikel 16.3 b i andra tjänstepensionsdirektivet framgår bland annat att värdepapper utan fast löptid samt andra instrument kan få ingå i kapitalbasen, under förutsättning att vissa angivna villkor är uppfyllda, samt att godkännande har lämnats av den behöriga myndigheten.

Finansinspektionen inför en bestämmelse som innebär att ett tjänstepensionsföretag kan ansöka om att få räkna med värdepapper utan fast löptid och andra instrument i kapitalbasen. Med värdepapper utan fast löptid och andra instrument avses i detta sammanhang bland annat sådana värdepapper eller instrument som klassificeras som skuld. Det kan också handla om exempelvis kapitalandelslån och vinstandelslån, vilka kan klassificeras antingen som eget

---

³² Se propositionen, s. 305.

kapital eller som skuld i den finansiella redovisningen, beroende på det finansiella instrumentets egenskaper.³³ Det bör noteras att i de fall nämnda värdepapper eller instrument klassificeras som eget kapital får de ingå i kapitalbasen utan Finansinspektionens medgivande. Detta framgår av 7 kap. 2 § lagen om tjänstepensionsföretag där det anges att kapitalbasen får omfatta bland annat övrigt eget kapital. I de fallen tas värdepapperen eller instrumenten upp i posten eget kapital i kapitalbasen.³⁴ Det är således endast de värdepapper eller instrument som klassificeras som skuld³⁵ som kan komma att träffas av Finansinspektionens föreskrifter och där det behövs ett medgivande från Finansinspektionen för att få räkna med dem i kapitalbasen.

Beträffande återbetalning av värdepapper utan fast löptid och andra instrument anser Finansinspektionen att det, i likhet med vad som anförts ovan om förlagslån, bör vara en förutsättning för återbetalning att kapitalbasen inte därigenom understiger, eller på lång sikt kommer att understiga, minimikapitalkravet. Finansinspektionen inför därför en bestämmelse som reglerar det. Bestämmelsen går till viss del utöver vad som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet.

Finansinspektionen instämmer i *Svensk Försäkrings* uppfattning om att den maximala andelen som får medräknas i kapitalbasen bör förtydligas. Bestämmelsen om maximal andel innebär att begränsningen utgår från det sammanlagda beloppet av värdepapper utan fast löptid och andra instrument samt förlagslån.

2.7.5 Öppet redovisade övervärden netto i tillgångar

Finansinspektionens ställningstagande: Öppet redovisade övervärden netto i tillgångar får räknas med i kapitalbasen efter Finansinspektionens godkännande om övervärdena inte är av exceptionell natur. Övervärdena ska framgå av tilläggsupplysningarna eller förvaltningsberättelsen i företagets årsredovisning.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Svensk Försäkring* anför att ett företag bör kunna få tillstånd att räkna in öppet redovisade övervärden som sådana och inte övervärde till ett visst belopp.

Finansinspektionens skäl: Av artikel 16.4 b i andra tjänstepensionsdirektivet framgår att dolda nettoreserver som uppkommit genom värdering av tillgångar, i den mån sådana dolda nettoreserver inte är av exceptionell natur, kan få

³³ Se Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag.

³⁴ Se posten AA.V.a i bilaga 1 till Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag.

³⁵ Se posten HH.IV.b i bilaga 1 till Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag.

räknas med i kapitalbasen. Det krävs att den behöriga myndigheten godkänner åtgärden. Sådana dolda nettoreserver som uppkommit genom värdering av tillgångar som avses i direktivet utgörs av öppet redovisade övervärden netto i tillgångar, det vill säga nettot av övervärden och undervärden i tillgångar som uppkommit genom värdering av tillgångar.

Finansinspektionen inför en bestämmelse som genomför artikel 16.4 b andra tjänstepensionsdirektivet.

I tidigare gällande föreskrifter var öppet redovisade övervärden netto i tillgångar tillåtna att räkna med i kapitalbasen, dock utan krav på godkännande från Finansinspektionen. Den metodik som tidigare har använts är att övervärdena får tas upp i kapitalbasen om de redovisas i de rapporteringsblanketter som följer av Finansinspektionens föreskrifter om årsrapportering för livförsäkringsbolag. Enligt 4 kap. 7 § ÅRFL ska upplysningar om verkligt värde lämnas i en not för placeringstillgångar som värderas med utgångspunkt i anskaffningsvärdet. Det innebär att övervärden ska framgå av årsredovisningen.

Till skillnad från vad *Svensk Försäkring* anför om att övervärden ska kunna räknas med som sådana anser Finansinspektionen att övervärdena, för att kunna godkännas för att ingå i kapitalbasen, måste vara specificerade och angivna till ett visst belopp eller beräknas med en viss metod. Det måste, ur ett tillsynsperspektiv, finnas en viss förutsebarhet i vad som ingår i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas. Mot bakgrund av detta måste det stå klart för Finansinspektionen, vid tidpunkten för företagets ansökan, vilka posters övervärden företaget avser att medräkna i kapitalbasen och hur övervärdet beräknas. Beräkningen kan ske med ett visst belopp eller med en klart avgränsad metod. Beloppet som beräknas med en metod kan därefter variera beroende på värdeförändringar i redovisningen. Såväl metod som belopp kan godkännas för mer än ett år i taget. Finansinspektionens bedömning är att bestämmelsens ordalydelse inte behöver ändras i förhållande till det remitterade förslaget.

Begreppet exceptionell natur får anses innebära övervärden som är av tillfällig natur, är mycket ovanliga eller som avviker markant från vad som är normalt i företaget eller på marknaden.

2.7.6 Ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital

Finansinspektionens ställningstagande: Hälften av ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital får medräknas i kapitalbasen efter Finansinspektionens godkännande. Den inbetalda delen ska uppgå till minst 25 procent av det ännu ej inbetalda aktiekapitalet eller garantikapitalet. Posten får utgöra högst 50 procent av den lägsta av kapitalbasen och minimikapitalkravet.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Av artikel 16.4 c i andra tjänstepensionsdirektivet framgår att hälften av ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital får medräknas i kapitalbasen.

Finansinspektionen inför en bestämmelse som genomför artikel 16.4 c andra tjänstepensionsdirektivet.

Ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital kan endast förekomma efter att ett tjänstepensionsföretag startat sin verksamhet, det vill säga i den löpande verksamheten. När det gäller tjänstepensionsaktiebolag är det endast ännu ej inbetalt aktiekapital i samband med nyemission som kan bli aktuellt att räkna med i kapitalbasen. I fråga om ömsesidiga tjänstepensionsbolag är det bara tillskott i form av garantikapital under rörelsens gång som kan bli aktuellt att räkna med. När det gäller tjänstepensionsföreningar får verksamhetskaptal inte skjutas till under rörelsens gång. Det innebär att det i den typen av föreningar inte kan finnas ännu ej inbetalt verksamhetskaptal att räkna med i kapitalbasen.

2.7.7 Zillmeringsjustering

Finansinspektionens ställningstagande: En post som utgörs av skillnaden mellan en inte zillmerad eller delvis zillmerad försäkringsteknisk avsättning och en försäkringsteknisk avsättning zillmerad med en faktor som motsvarar det tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien får medräknas i kapitalbasen efter godkännande från Finansinspektionen. Det belopp som ska tas upp i kapitalbasen får inte överstiga 3,5 procent av summan av skillnaderna mellan kapitalbeloppen för livförsäkringar och tjänstepensioner och de försäkringstekniska avsättningarna för samtliga försäkringsavtal där zillmering är möjlig. Skillnaden ska minskas med beloppet för varje anskaffningskostnad som redovisas som tillgång och som därmed inte är avskriven. Detta gäller oavsett om de har särredovisats eller ingår som fordran på återförsäkrare.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller har inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Av artikel 16.4 a i andra tjänstepensionsdirektivet framgår att kapitalbasen, efter tjänstepensionsföretagets ansökan hos den behöriga myndigheten, kan få utgöras av skillnaden mellan en inte zillmerad eller delvis zillmerad försäkringsmatematisk avsättning och en försäkringsmatematisk avsättning zillmerad med en faktor som motsvarar det tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien under förutsättning att zillmering

inte tillämpas eller, om zillmering tillämpas, att denna inte uppgår till de tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien.

Finansinspektionen inför en bestämmelse som genomför artikel 16.4 a i andra tjänstepensionsdirektivet.

Finansinspektionen gör bedömningen att begreppet *försäkringsmatematisk avsättning* i nämnda artikel motsvaras av *försäkringsteknisk avsättning*. Det begrepp som används i föreskrifterna är således försäkringsteknisk avsättning.

2.8 Kapitalkrav

Finansinspektionens ställningstagande: Det riskkänsliga kapitalkravet ska utgöras av kapitalkraven för marknadsrisk, försäkringsrisk, operativ risk samt ett justeringsbelopp. Kapitalkravet motsvarar den konfidensnivå som anges i lagen om tjänstepensionsföretag. Inom respektive riskkategori finns underkategorier.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll, se respektive delavsnitt.

Remissinstanserna: *Svenskt Näringsliv* avstyrker Finansinspektionens förslag om beräkning av det riskkänsliga kapitalkravet med hänvisning till att det innebär en solvensreglering för tjänstepensionsföretag som är högre än trafikljusmodellen. Av samma anledning invänder flertalet remissinstanser mot förslaget. Det gäller bland annat *Svensk Försäkring* samt *Alecta*, *AMF*, *Folksam*, *Folksam LO Pension* och *KPA Pension* (tillsammans kallade *Alecta med flera*), som anser att den föreslagna regleringen leder till en markant skärpning av kraven. De menar att försäkringstekniska avsättningar, kapitalbas och kapitalkrav måste ses som en helhet som syftar till att säkerställa att ett tjänstepensionsföretag har tillräckligt med tillgångar för att trygga att de försäkrade och andra ersättningsberättigade får de förmåner de har rätt till, samtidigt som tjänstepensionsföretagen ska kunna leverera goda pensioner. De olika delarna samverkar med varandra och förändringar i en av dessa delar kan leda till förändringar av andra, menar remissinstanserna. Någon sådan analys finns inte i Finansinspektionens konsekvensanalys, enligt *Svensk Försäkring*.

Flera av remissinstanserna påpekar att regeringen förtydligar i propositionen att syftet med den föreslagna nivån är att det slutliga kapitalkravet i absoluta tal ska motsvara nivån i dagens trafikljusmodell, även om någon exakt överensstämmelse inte kan uppnås. *Svenskt Näringsliv*, *Arbetsgivarverket*, *LO*, *Tjänstepensionsförbundet*, *Näringslivets regelnämnd*, *PTK*, *Saco* och *TCO* samt *Alecta med flera* anser att Finansinspektionens förslag innebär att det riskkänsliga kapitalkravet överstiger kraven i trafikljusmodellen, som är den nivå som regeringen önskar enligt propositionen. *Alecta med flera* har gjort beräkningar som visar att det riskkänsliga kapitalkravet är 5–15 procent högre än trafikljusmodellen. *Svenskt Näringsliv* anser att Finansinspektionen frångår de restriktioner i utformningen av kapitalkravet som regeringen anger i

propositionen. Svenskt Näringsliv anser även att den föreslagna solvensregleringen kommer att begränsa möjligheterna att förvalta kapitalet på ett effektivt sätt, vilket kommer att innebära lägre avkastning som i sin tur kommer att leda till sämre tjänstepensionsförmåner för anställda och högre kostnader för arbetsgivare. Näringslivets Regelnämnd noterar att svenska tjänstepensionsinstitut får högre kapitalkrav än motsvarande institut i andra EU-länder. Mot bakgrund av den stora betydelse som val av parametrar och stressfaktorer har, anser Svensk Försäkring att det är en anmärkningsvärd brist i remissen att dessa underlag saknas. Att ett sådant underlag saknas begränsar remissinstansernas möjlighet att lämna relevanta synpunkter samt möjligheterna att ge konstruktiva förslag om storleken på stressfaktorerna och övriga parametrar, anser föreningen.

Skandia tillstyrker Finansinspektionens beräkning av det riskkänsliga kapitalkravet. Genom en egen schablonkalkyl bedömer Skandia att Finansinspektionen i stor utsträckning uppfyller kraven från regeringen. Företaget anser att propositionen inte kan tolkas som att kapitalkravet ska resultera i ett kapitalbehov som ligger så nära trafikljusmodellen som möjligt. Tjänstepensionsförbundet och *SKL* anser att kapitalkravet för fondförsäkring blir väsentligt högre än i trafikljuset, framför allt till följd av ett högre kapitalkrav för annulations- och driftskostnadsrisk. *SKL* avstyrker därför förslaget till kapitalkrav för fondförsäkringsverksamhet. Kreditinstitutet *Stabelo* anser att så kallade bolånefonder bör få särskilt anpassade kapitalkrav. Argumenten är främst att de underliggande säkerheterna i bolånefonder produkt är bostäder. Det innebär mycket låg risk samtidigt som det är samma säkerheter som för säkerställda obligationer. Säkerställda obligationer utgör en särskild kategori inom ränteskillnadsmodulen med därför anpassade kapitalkrav, påpekar *Stabelo*.

Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Det riskkänsliga kapitalkravet är ett nationellt tillägg i lagen om tjänstepensionsföretag. Det är alltså inte ett krav som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet. Kapitalkravet leder till att svenska tjänstepensionsföretag kommer att få ett högre kapitalkrav än andra europeiska företag, vilket också *Näringslivets Regelnämnd* konstaterar. Detta är dock en konsekvens som följer av de avvägningar som har gjorts av lagstiftaren och inte av överväganden som Finansinspektionen gör i de beslutade föreskrifterna.

Bestämmelserna om beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet finns i 8 kap. lagen om tjänstepensionsföretag. Där ges de allmänna ramarna för beräkning av det riskkänsliga kapitalkravet samt bestämmelser om minimikapitalkravet, inklusive garantibeloppet. Konfidensnivån, det vill säga den sannolikhet som krävs för att ett tjänstepensionsföretag ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot de försäkrade och andra ersättningsberättigade, fastställs till 97 procent (8 kap. 1 § lagen om tjänstepensionsföretag). Skyddsnivån ska beaktas vid beräkningen av

kapitalkraven för var och en av de risker som ingår i det riskkänsliga kapitalkravet. Kravet ska beräknas under antagandet att tjänstepensionsföretaget kommer att fortsätta sin verksamhet.

Av 8 kap. 2–6 §§ lagen om tjänstepensionsföretag framgår att det riskkänsliga kapitalkravet ska utgöras av kapitalkraven för marknadsrisk, försäkringsrisk, operativ risk och ett justeringsbelopp. Inom respektive riskkategori finns underkategorier. Av 8 kap. 4 § lagen om tjänstepensionsföretag framgår att *åtminstone* ett antal uppräknade risker ska ingå vid beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk. Detta betyder att uppräknningen av de risker som ingår i kategorin försäkringsrisk inte är uttömmande. Som en följd av att begreppet tilläggsförsäkring innefattar bland annat arbetslöshetsförsäkring, inför Finansinspektionen en underkategori kallad tilläggsrisk i beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk. Tjänstepensionsföretag som kommer att ha en ringa andel övrig försäkringsverksamhet (se resonemang kring detta i avsnitt 2.2.2) ska även räkna med dessa risker i sitt riskkänsliga kapitalkrav.

Lagen om tjänstepensionsföretag antogs av riksdagen den 13 november 2019 med tillkännagivanden om att bland annat reglerna för solvens, inklusive kapitalkrav, samt behandlingen av tilläggsförsäkringar ska ses över.³⁶ Det innebär att Finansinspektionen kan komma att behöva se över de regler som nu införs för beräkning av det riskkänsliga kapitalkravet.

Konfidensnivån bestäms i lag

Utgångspunkten i Finansinspektionens utformning av det riskkänsliga kapitalkravet är att uppnå ett rättvisande kapitalkrav i förhållande till den skyddsnivå som anges i lagen, det vill säga 97 procent. Av propositionen³⁷ framgår att man vid denna konfidensnivå uppnår en lämplig avvägning mellan trygghet och möjlighet till avkastning i den verksamhet som tjänstepensionsföretag kommer att driva. Vidare framgår att syftet med att konfidensnivån har fastställts till 97 procent är att kapitalkravet i absoluta tal ska motsvara nivån i dagens trafikljusmodell. Dock med beaktande av att någon exakt överensstämmelse inte kan uppnås, var sig totalt sett eller, i synnerhet, för de enskilda företagen.

Modellen för beräkning av det riskkänsliga kapitalkravet baseras i många delar på den modell som presenterades i Finansinspektionens rapport till regeringen 2017 (FI Dnr 17-4640). Den var en del av Finansdepartementets underlag för att fastställa en lämplig konfidensnivå i beredningen av lagen om tjänstepensionsföretag. Vid tidpunkten för fastställandet av konfidensnivån motsvarade det riskkänsliga kapitalkravet kapitalbehovet enligt trafikljusmodellen. Därefter har Finansinspektionen i utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet utgått från den fastställda konfidensnivån. Målsättningen att i absoluta tal motsvara nivån i trafikljuset ska, till skillnad från vad *Svenskt Näringsliv* anför, i första hand ses som regeringens underlag för att komma fram till en konfidensnivå på 97 procent, snarare än en restriktion för Finansinspektionen i utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

³⁶ Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU12 och rskr. 2019/20:27.

³⁷ Se propositionen s. 321 f.

Finansinspektionen har i arbetet med att utforma det riskkänsliga kapitalkravet beaktat regeringens målsättning om ett kapitalbehov som överensstämmer med trafikljusmodellen i den mån det har varit möjligt inom ramen för den beslutade konfidensnivån. I slutändan är det dock den lagstadgade konfidensnivån på 97 procent som Finansinspektionen har att förhålla sig till.

Det ska understrykas att förhållandet mellan det riskkänsliga kapitalkravet och kapitalbehovet enligt trafikljusmodellen inte är konstant utan förändras över tid. Beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet och beräkningen av kapitalbehovet i trafikljuset baseras på olika modeller som reagerar på olika sätt i olika marknadslägen. Därför kan de inte ge samma resultat vid varje tidpunkt. Trafikljusmodellen innehåller en rad antaganden som inte längre är giltiga. I den diskonteringsränta som används för att beräkna de försäkringstekniska avsättningarna, tillämpas bland annat ett så kallat räntegolv med en räntenivå på noll, så att diskonteringsräntan aldrig kan vara negativ. Räntegolvet tillämpas även vid beräkning av räntestressen i trafikljuset, vilket innebär att det inte uppstår något kapitalbehov där räntenivån är noll. I ett lågränteläge får det till följd att det inte förekommer någon ränterisk för de löptider av där räntegolvet tillämpas. Detta visas med tydlighet i trafikljusrapporteringen, där det samlade kapitalbehovet brutto för ränterisk sjönk från drygt 75 miljarder kronor i september 2018 till drygt 5 miljarder kronor i september 2019. I takt med att såväl marknadsläge som företagens portföljsammansättning ändras kommer utfallet av beräkningarna med de två modellerna att skilja sig åt. Dessutom saknar trafikljusmodellen korrelationer mellan finansiella risker, det vill säga risken att till exempel aktier och räntor faller samtidigt beaktas inte. Med de skillnader som finns i modellerna är det därför inte möjligt att uppnå likhet mellan det totala riskkänsliga kapitalkravet och kapitalbehovet enligt trafikljusmodellen vid varje tid.

Mot bakgrund av en fastställd konfidensnivå på 97 procent, samt det varierande förhållandet mellan det riskkänsliga kapitalkravet och trafikljusmodellen som beskrivs ovan, delar Finansinspektionen inte den uppfattning om regeringens intention i propositionen och gränserna för myndighetens bemyndigande som Svenskt Näringsliv, Arbetsgivarverket, LO, Tjänstepensionsförbundet, PTK, Saco och TCO samt Alecta med flera ger uttryck för.

Solvensregleringen i rådande marknadsläge

I dagens lågränteläge blir effekten av olika modeller påtaglig och skapar skillnader mellan trafikljusets kapitalbehov och det riskkänsliga kapitalkravet. Det betonas också av flera remissinstanser, som framför att det föreslagna kapitalkravet leder till en skärpning av kapitalkraven och innebär en solvensreglering för tjänstepensionsföretag som är högre än trafikljusmodellen. Att kapitalkravet ger ett rättvisande utslag för risken i olika marknadslägen är dock en av de grundläggande utgångspunkterna i utformningen av kapitalkravet och en viktig del av konsumentskyddet.

Av propositionen³⁸ framgår att eftersom tjänstepensioner har betydelse för de nuvarande och framtida pensionärernas försörjning måste det gå att förlita sig på att garanterade åtaganden kan infrias. Ett riskkänsligt kapitalkrav fyller en viktig funktion för att uppnå detta. Solvensregleringen, med såväl värdering av de försäkringstekniska avsättningarna som kapitalkravet, ska synliggöra de fall då ett tjänstepensionsföretag kan få svårt att på sikt infria sina åtaganden.

Marknadsräntorna har under lång tid fallit, vilket medför att företagens pensionsåtaganden ökar i värde. Genom att tillämpa en diskonteringsränta som anpassas till rådande marknadsförhållanden synliggörs denna effekt. Räntestressen i det riskkänsliga kapitalkravet tjänar till att visa på effekterna av ytterligare sjunkande räntor.

Flera remissinstanser, bland annat *Svensk Försäkring*, Svenskt Näringsliv och Alecta med flera påtalar att den sammantagna solvenssituationen försämras i och med införande av den nya solvensregleringen. Mot bakgrund av det rådande marknadsläget med historiskt låga räntor anser Finansinspektionen att det är en trolig effekt av regleringen. Det innebär också att solvensregleringen fyller sin funktion ur ett tillsynsperspektiv, eftersom kraven ger viktig information om vilken effekt det skulle ha på företagens verksamhet om lågränteläget skulle bli bestående. Finansinspektionen anser därför att det låga ränteläget i sig inte är en anledning att se över utformningen av kapitalkravet.

Finansinspektionen delar slutsatsen att det rådande ränteläget innebär att företagens övergång till det nya regelverket kan leda till en markant förändring av företagens solvenssituation. Denna förändring har dock sin grund i det rådande marknadsläget och visar att företagen behöver anpassa sig till det. Snabba anpassningar kan ha en negativ påverkan på både konsumentskyddet och den finansiella stabiliteten. Givet de låga räntorna är en mer gradvis anpassning att föredra.

Finansinspektionen inför därför en infasningsbestämmelse som delvis ger företagen möjlighet att anpassa sin verksamhet till regleringen utifrån det rådande marknadsläget. Företagen får möjlighet att fasa in diskonteringsräntan genom att Finansinspektionen inför en tillfällig metod för beräkning av den långsiktiga jämviktsräntan. Det resulterar i en högre diskonteringsräntekurva och får till effekt att de försäkringstekniska avsättningarna ökar i mindre utsträckning när denna reglering införs.

Särskilt om ränterisken

I förordningen om tjänstepensionsföretag framgår att vid beräkning av kapitalkravet för ränterisk ska negativa marknadsräntor undantas från stress. Vidare framgår att om nivån på marknadsräntan efter stress blir negativ ska sänkningen anses vara till marknadsräntan noll. Detta innebär att företagen i marknadsläge med låga positiva eller negativa marknadsräntor får en lättnad av kapitalkravet för ränterisk jämfört med det förslag som Finansinspektionen

---

³⁸ Se propositionen s. 320.

remitterade. Att inte stressa negativa räntor kan, beroende på marknadsläget, också innebära att skyddsnivån 97 procent inte kommer att uppfyllas för kapitalkravet för ränterisk och därmed inte heller för det totala riskkänsliga kapitalkravet. Finansinspektionen måste dock förhålla sig till den begränsning som anges i förordningen, eftersom regeringens förordningar är överordnade Finansinspektionens föreskrifter. Vid låga positiva marknadsräntor och negativa marknadsräntor innebär bestämmelsen att kapitalkravet för ränterisk blir lägre än vad som anges i Finansinspektionens föreskrifter.

Beräkningsgrunder för kalibreringen av det riskkänsliga kapitalkravet

I kalibreringen av det riskkänsliga kapitalkravet har Finansinspektionens utgångspunkt varit att basera stresserna på beräkningar av marknadsdata. Finansinspektionen har valt underlag som i så stor utsträckning som möjligt motsvarar de riskkategorier som ingår i det riskkänsliga kapitalkravet. Tillgången på marknadsdata är dock i vissa fall begränsad och osäkerheten i skattningarna kan vara hög. Det får i vissa fall till följd att intervallet för möjlig stress blir större än vad som kan anses rimligt. I dessa fall har Finansinspektionen gjort bedömningar och antaganden för att bestämma den slutliga stressens storlek. Finansinspektionen har också valt att tillämpa stresser i de lägre delarna av nämnda intervall.

I vissa andra delar har Finansinspektionen använt Solvens 2-regelverkets parametrar och då justerat ned stressen med en faktor för att omhänderta skillnaden i konfidensnivå jämfört med Solvens 2-regelverket.³⁹

Flera remissinstanser framför att det är en stor brist att Finansinspektionen inte anger beräkningsgrunderna för stressnivåer och korrelationer, utan hänvisar till analyser av data och expertbedömningar. Remissinstanserna menar att detta gör det svårt att bedöma och komma med konkreta förslag på vilka nivåer som skulle ge ett kapitalkrav som bättre överensstämmer med den intention som förarbetena till lagen om tjänstepensionsföretag enligt remissinstanserna ger uttryck för. Finansinspektionen menar dock att grunderna för kalibreringen framgår av den rapport som myndigheten lämnade till regeringen 2017 samt av de underlag som lämnades i samband med de samrådsmöten som hölls inom ramen för arbetet med regeringsrapporten. Finansinspektionen har därefter anpassat stresserna till den skyddsnivå som lagstiftaren har beslutat om. Det innebär att stresserna i kapitalkravet i huvudsak grundar sig på samma underlag som har använts för att fastställa konfidensnivån.

Svenskt Näringsliv anför att den samlade solvensregleringen kommer att begränsa möjligheterna till en effektiv förvaltning. Möjligheterna att skapa avkastning avgörs utifrån den risktolerans som företaget har i sin förvaltning. Dock sätter konfidensnivån, som anges i lagen, en begränsning av risktoleransen och därmed även av vilka risker företaget kan ta i sin förvaltning.

---

³⁹ Solvens 2-parametern justeras med faktorn 0,73 (normalfördelningens 97 procents-kvantil 1,88 dividerat med 99,5 procents-kvantilen 2,58).

Som ett led i att underlätta bedömningar av skillnaderna mellan företagets riskprofil och de antaganden om risker som ligger till grund för beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet, avser Finansinspektionen att publicera mer information om de kalibreringar som har använts vid utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

Kapitalkravet för fond- och depåförsäkring

Finansinspektionens utgångspunkt vid utformningen av kapitalkravet för fond- och depåförsäkringsverksamhet är att de största riskerna för fond- och depåverksamhet är annullations- och driftskostnadsrisk. Vid beräkning av kapitalkrav för marknadsrisk ska tjänstepensionsföretaget undanta tillgångar, skulder och försäkringstekniska avsättningar som försäkringstagarna bär risken för.

Finansinspektionen instämmer i *Tjänstepensionsförbundets* och *SKL:s* konstaterande att företag som meddelar tjänstepensionsförsäkringar i form av fond- och depåförsäkring kommer att få en ökning av kapitalkravet. Det ska dock ses i ljuset av att trafikljusmodellen ger upphov till ett mycket lågt kapitalbehov för sådana åtaganden, vilket även konstateras i propositionen.⁴⁰ Framför allt beror detta på att det inte finns en rättvisande modell för annullations- och driftskostnadsrisk i trafikljusmodellen. Vidare ökar kapitalkravet för denna verksamhet i jämförelse med trafikljuset till följd av införandet av ett kapitalkrav för operativ risk.

Synpunkter på utformningen av kapitalkraven för annullations- och driftskostnadsrisk avhandlas i respektive avsnitt nedan. Finansinspektionen gör dock ändringar i beräkningen av kapitalkravet för annullationsrisk, jämfört med det remitterade förslaget. Det leder till en minskning av det totala kapitalkravet.

Särskild hantering av bolånefonder

Finansinspektionen följer löpande utvecklingen av marknaden för alternativa bolåneinvesteringar. Olika typer av finansieringslösningar med bolån som säkerhet har lanserats och är på väg att lanseras i Sverige. Vid ett eventuellt införande av en särskild hantering för beräkning av kapitalkrav för investeringar i bolånefonder är det viktigt att säkerställa att risken är låg och mätbar.

I Solvens 2-regelverket har hypotekslån särbehandlats genom att kapitalkravet för ränteskillnadsrisk kan bli mycket lågt förutsatt att ett antal krav uppfylls. *Stabelo* anser att tjänstepensionsföretagens innehav i så kallade bolånefonder bör få särskilt anpassade kapitalkrav. Finansinspektionen inför i dagsläget inte några särskilda bestämmelser för kapitalkravsberäkning för denna typ av investeringar men avser att utreda detta närmare.

---

⁴⁰ Se propositionen, s. 321.

2.8.1 Riskreducerande tekniker

Finansinspektionens ställningstagande: Vid beräkning av det riskkänsliga kapitalkravet ska ett tjänstepensionsföretag beakta effekterna av de tekniker det använder för att reducera sina risker.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Tjänstepensionsförbundet* undrar vad som ingår i riskreducerande tekniker. *Skandia* ser ett behov av ytterligare bestämmelser om riskreducerande tekniker, i likhet med vad som finns inom Solvens 2-regelverket. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Det riskkänsliga kapitalkravet ska omfatta de mest väsentliga riskerna i ett tjänstepensionsföretags verksamhet. Syftet med att införa ett riskkänsligt kapitalkrav är bland annat att uppmuntra god riskhantering i vid mening och då framför allt ge incitament för en lämplig matchning mellan tillgångs- och skuldsidan i en tänkt balansräkning.⁴¹ Finansinspektionen anser att användning av olika riskreducerande åtgärder, till exempel utnyttjande av derivat och köp av återförsäkring, är en del av en ändamålsenlig riskhantering. Vid beräkningen av olika delar av kapitalkravet anser Finansinspektionen således att ett tjänstepensionsföretag bör beakta värdeförändringar i till exempel derivat.

I syfte att skapa en enkel och mindre detaljstyrd reglering för tjänstepensionsföretagen har Finansinspektionen valt att inte ange detaljer om riskreducerande tekniker, vilket *Tjänstepensionsförbundet* och *Skandia* har efterfrågat. Bestämmelserna i Solvens 2-regelverket har dock använts som vägledning i framtagandet av bestämmelsen.

2.8.2 Justerad sammanläggning av kapitalkrav för undergrupper av risker

Finansinspektionens ställningstagande: Det riskkänsliga kapitalkravet ska utgöras av en justerad sammanläggning av kapitalkraven för marknadsrisk och försäkringsrisk samt kapitalkrav för operativ risk och ett justeringsbelopp. Korrelationen mellan försäkringsrisker och marknadsrisker är satt till noll. Kapitalkraven för marknadsrisk och försäkringsrisk ska i sin tur beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för de underkategorier av risker som ingår i marknadsrisk respektive försäkringsrisk.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Skandia* ser ett behov av en stärkt korrelation mellan försäkringsrisker och marknadsrisker. En korrelation satt till noll leder för de flesta bolag till att försäkringsriskerna får väldigt liten påverkan efter

---

⁴¹ Se propositionen, s. 329 f.

diversifiering, enligt Skandia. Det är erkänt svårt att uttala sig om hur riskfaktorer samvarierar, men Skandia kan konstatera att det finns en oskiljbarhet mellan sjunkande räntor och ökade försäkringsrisker som inte fångas någon annanstans. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: I 8 kap. 2 § lagen om tjänstepensionsföretag framgår att det riskkänsliga kapitalkravet bland annat ska utgöras av en justerad sammanläggning av kapitalkraven för marknadsrisk och försäkringsrisk. I 8 kap. 3 och 4 §§ finns bestämmelser om att kapitalkraven för marknadsrisk och försäkringsrisk i sin tur ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för de underkategorier av risker som ingår i marknadsrisk respektive försäkringsrisk. Den uppräkningslista av underkategorier som anges i 8 kap. 4 § för försäkringsrisker är inte uttömmande, utan Finansinspektionen har möjlighet att lägga till en eller flera riskkategorier.

Det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas med utgångspunkt i vedertagen teknik för beräkning av risker.⁴² Vad gäller sammanläggning av kapitalkrav för undergrupper av risker, anser Finansinspektionen att en beräkning med korrelationer är en enkel och tydlig metod. Med denna metod tar man hänsyn till diversifieringseffekter som kan uppstå på grund av samvariation mellan olika risker.

Finansinspektionen konstaterar att det finns samvariation mellan de olika riskkategorierna inom marknadsrisk och försäkringsrisk samt inom aktiekursrisk. Myndigheten inför därför bestämmelser om korrelationskoefficienter mellan de olika kategorierna vid beräkningen av kapitalkraven. Dessa korrelationskoefficienter ska vara ett mått på det statistiska beroendet mellan de olika sällsynta händelser som det riskkänsliga kapitalkravet ska mäta och värdera. Det rör sig alltså om händelser som, vid konfidensnivån 97 procent, kan inträffa med en sannolikhet på högst tre procent under ett år. Av naturliga skäl finns det ett mycket litet antal sådana relevanta förlopp att observera och grunda beräkningarna av korrelationskoefficienter på. Därför kompletteras analyserna med Finansinspektionens bedömningar. Finansinspektionen anser att det är lämpligt att använda samma noggrannhet för korrelationskoefficienterna som i Solvens 2-regelverket, nämligen 0, 25, 50, 75 eller 100 procent, även för tjänstepensionsföretag.

För de flesta tjänstepensionsföretag är långlevnadsrisken den största av alla försäkringsrisker, främst på grund av att en stor del av pensionsförmånerna har livsvarig utbetalning. Enkelhet är en viktig utgångspunkt när det riskkänsliga kapitalkravet utformas. Mot bakgrund av detta ska kapitalkraven för långlevnadsrisk och dödlighetsrisk aggregeras genom att den största av de två kapitalkraven används.

---

⁴² Se propositionen, s. 319.

Finansinspektionen har övervägt en starkt korrelation mellan försäkringsrisker och marknadsrisker som *Skandia* har förordat. Korrelationsantaganden är dock generellt svåra att kalibrera med utgångspunkt från empirisk data eftersom tillgången på data i många fall är begränsad. Den statistiska osäkerheten i dessa skattningar är därmed ofta relativt hög. Finansinspektionen konstaterar att det i princip saknas data som kan ligga till grund för korrelationer mellan marknadsrisk och försäkringsrisk. Korrelationer mellan dessa risker grundas då på Finansinspektionens bedömningar om tänkbara underliggande samband. Mot bakgrund av osäkerheten i sådana bedömningar, och för att skapa en förhållandevis enkel modell för beräkning av kapitalkravet, har Finansinspektionen därför valt att behålla nollkorrelationen mellan försäkrings- och marknadsrisker.

2.8.3 Kapitalkrav för marknadsrisk

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för marknadsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för ränterisk, aktiekursrisk, fastighetsprisrisk, ränteskillnadsrisk, valutakursrisk och koncentrationsrisk.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll.

Remissinstanserna: *Skandia* anser att Finansinspektionen även bör överväga att inkludera en korrelation mellan stigande räntor och övriga marknadsrisker i linje med vad som anges i Solvens 2-regelverket. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Vilka risker som ska ingå i kapitalkravet för marknadsrisk framgår av 8 kap. 3 § lagen om tjänstepensionsföretag. Av propositionen⁴³ framgår att det riskkänsliga kapitalkravet ska fänga samvariationen mellan marknadsriskerna. Samvariationen mellan två riskkategorier kan mätas med en korrelationskoefficient. I detta sammanhang kan noteras att korrelationerna mellan marknadsriskerna är angivna till noll i trafikljusmodellen. De korrelationer som ett tjänstepensionsföretag ska tillämpa vid beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk är framtagna utifrån analyserad data och består av beräknade samvariationer mellan olika risker inom marknadsrisk.

Finansinspektionen har förståelse för *Skandias* synpunkt att det även är relevant att beakta korrelationen mellan stigande räntor och övriga marknadsrisker. Finansinspektionen har dock haft som utgångspunkt att skapa en förhållandevis enkel modell för kapitalkravsberäkningen och har därför valt att se till nettoeffekten av en ränteförändring. Därmed är det inte heller aktuellt att beakta korrelationer mellan en räntesänkning och övriga marknadsrisker.

---

⁴³ Se propositionen, s. 326.

Indirekta exponeringar

Finansinspektionens ställningstagande: Riskerna i ett tjänstepensionsföretags indirekta exponeringar ska beaktas genom att genomlysna företagets direkta exponeringar i fonder, kollektiva investeringar eller andra investeringar om de innebär indirekta exponeringar för marknadsrisk. Genomlysning ska endast tillämpas för den del av en indirekt exponering där information om den underliggande tillgången är tillgänglig på den detaljnivå som krävs för beräkningen.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Av propositionen framgår att det riskkänsliga kapitalkravet ska fånga de risker som finns på tillgångssidan i en tänkt balansräkning.⁴⁴ Finansinspektionen anser att en lämplig utgångspunkt är att ett tjänstepensionsföretags exponeringar genomlysas. Detta för att det riskkänsliga kapitalkravet ska spegla de faktiska risker som företaget är exponerat för på ett korrekt sätt. Denna uppfattning ger även Eiopa uttryck för i ett råd till EU-kommissionen om översynen av genomlysningsmetoden i Solvens 2-förordningen.⁴⁵ Eiopa anger att begränsningarna som finns i Solvens 2-förordningen bör mjukas upp och att principen ”innehåll framför form” bör tillämpas. Vidare anger Eiopa att genomlysning borde fånga riskerna mer korrekt, så att till exempel investeringar i anknutna företag bör genomlysas.

Bestämmelsen om indirekta exponeringar innebär att ett tjänstepensionsföretag, vid beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk, ska beakta riskerna i företagets indirekta exponeringar. Det ska göras genom att företaget genomlyser sina direkta exponeringar i fonder, kollektiva investeringar eller andra investeringar som innebär indirekta exponeringar för marknadsrisk.

Risken i exponeringar vars värde är beroende av värdet på en underliggande tillgång, till exempel derivat och strukturerade produkter, mäts genom att den underliggande tillgången stressas med den stress som tillgången är kopplad till. Som exempel kan nämnas att risken i ett aktiederivat mäts genom den värdeförändring på derivatet som sker när priset på den underliggande aktien förändras. Risken för exponeringen består alltså av att dess värde förändras till följd av en förändring i de underliggande tillgångarna.

Bestämmelsen i 7 kap 10 § innebär att ett tjänstepensionsföretag, vid genomlysning, ska beräkna värdeförändringen för dess indirekta exponeringar i respektive underkategori till marknadsrisk.

---

⁴⁴ Se propositionen, s. 317.

⁴⁵ EIOPA-BoS-17/280 – 30 October 2017 – Final report on the Public Consultation No. 17/004 on EIOPA's first set of advice to the European Commission on specific items in the Solvency II Delegated Regulation.

En förutsättning för att genomlysning ska kunna tillämpas vid beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet, är att det finns information tillgänglig på den detaljnivå som krävs för att utföra riskberäkningen i den indirekta exponeringen, det vill säga den underliggande tillgången. Vissa indirekta exponeringar utgörs av instrument som har en mycket komplex struktur och kan innehålla exponeringar mot en stor mängd underliggande tillgångar. Vidare kan värdet på ett sådant instrument antingen öka eller minska när de underliggande tillgångarna ökar eller minskar i värde.

Det är den faktiska risken, och inte formen för investeringen, som bör vara avgörande vid beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet. Mot bakgrund av detta bör vissa indirekta exponeringar endast beaktas till viss del. Man bör endast beakta de tillgångar – eller delar av tillgångar – i form av indirekta exponeringar, där information finns tillgänglig på den detaljnivå som krävs för beräkningen. De tillgångar – eller delar av tillgångar – i form av indirekta exponeringar, där information inte finns tillgänglig på den detaljnivå som krävs för beräkningen, innebär därmed en högre risk.

I praktiken kan det finnas investeringar där genomlysning bör tillämpas, men där det saknas information på den detaljnivå som krävs. Den aktuella investeringen kan dock ha en eftersträvad tillgångsallokering som är tydligt avgränsad. Under vissa förutsättningar bör kapitalkravet för sådana investeringar kunna beräknas efter hur den eftersträvide tillgångsallokeringen ser ut. De förutsättningar som bör gälla är att information om den eftersträvide tillgångsallokeringen måste vara tillgänglig för tjänstepensionsföretaget på den detaljnivå som krävs för att beräkna det riskkänsliga kapitalkravet. Dessutom bör de underliggande tillgångarna faktiskt förvaltas enligt den eftersträvide allokeringen. En ytterligare förutsättning bör vara att tjänstepensionsföretaget inte är ensam investerare i sådana investeringar eller utövar kontroll över den underliggande tillgångsallokeringen, eftersom företaget i så fall bör kunna tillämpa genomlysning.

Som framgår ovan finns det alltså skäl att i vissa fall få beräkna kapitalkravet för marknadsrisk på grundval av den eftersträvide tillgångsallokeringen i vissa investeringar. Finansinspektionen inför därför en bestämmelse om att detta ska vara möjligt, givet att vissa förutsättningar är uppfyllda (7 kap. 11 §).

Finansinspektionens föreskrifter innehåller vidare en bestämmelse om att typ A- och typ B-aktier undantas från genomlysning. Sådana aktier är noterade eller föremål för handel på olika handelsplatser. Marknadsvärdet på aktierna avspeglar därmed på ett tillfredsställande sätt risken i eventuella indirekta exponeringar i underliggande tillgångar och bör därför undantas från genomlysning.

Vidare gäller att den del av en direkt exponering som inte kan genomlysas, eller där förutsättningarna för att beräkna kapitalkravet baserat på den

eftersträvade tillgångsallokeringen inte uppfylls, ska betraktas som typ C-tillgång (7 kap. 12 och 16 §§).

Ränterisk

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för ränterisk ska beräknas som summan av kapitalkraven för ränterisk för ett tjänstepensionsföretags samtliga räntekänsliga exponeringar. Vid beräkningen av kapitalkraven för ränterisk ska företagen värdera exponeringarna med marknadsräntor. Kapitalkravet för ränterisk för varje räntekänslig exponering utgör den största minskningen av kapitalbasen vid en höjning respektive sänkning av marknadsräntorna. Vid höjning respektive sänkning ska företaget välja den största minskningen av kapitalbasen som uppstår vid en absolut, respektive en relativ sänkning eller höjning av vissa stressparametrar.

Remisspromemorian: Förslaget har justerats. Stressen görs på marknadsräntorna som ligger till grund för fastställandet av diskonteringsräntekurvan, i stället för på samtliga räntesatser i diskonteringsräntekurvan. Beräkningen sker för samtliga valutor samtidigt och inte var för sig. Beräkningen görs genom att man först bedömer effekten på kapitalbasen av den absoluta förändringen och den relativa förändringen var för sig. Sedan väljer man den av dessa som ger högst kapitalkrav. Ingen bedömning görs alltså separat för varje löptid.

En upplysningsbestämmelse införs med hänvisning till förordningen om tjänstepensionsföretag. I förordningen anges att risken för negativa marknadsräntor inte ska beaktas, och att nivån på en stressad marknadsränta inte kan understiga nivån noll.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser anser att den föreslagna metoden är komplicerad. *Svensk Försäkring* avstyrker den föreslagna metoden för att beräkna kapitalkravet för ränterisk, baserad på olika stresser för olika löptider. *Aktuarieföreningen* anser att den föreslagna metoden är komplicerad. Båda remissinstanserna föreslår att en enklare modell tillämpas, exempelvis genom att ränterisken beräknas med ett parallellskifte av samtliga marknadsräntor, inklusive de swapräntor som ligger till grund för diskonteringsräntekurvan. Svensk Försäkring föreslår att om Finansinspektionen håller fast vid en metod med en absolut och en relativ stress för varje löptid, så ska Finansinspektionen välja en metod där man beräknar kapitalkravet genom att först bedöma förändringen av kapitalbasen av den absoluta förändringen, respektive den relativa förändringen. Sedan ska man välja den metod som ger högst kapitalkrav. Denna bedömning ska alltså inte göras för varje löptid, anser Svensk Försäkring.

Aktuarieföreningen konstaterar att modellen i dagens lågränteläge ger en hög stress och att det kan ifrågasättas om metoden motsvarar 97 procents konfidensnivå. Svensk Försäkring avstyrker även beräkningen av ränterisk i valutor. Konsekvensen av Finansinspektionens förslag i denna del leder enligt

Svensk Försäkring till att utländska räntebärande instrument enbart ses som en risk. Svensk Försäkring anser att om man i stället stressar samtliga räntor – oavsett valuta – åt samma håll samtidigt, så beaktas den faktiska korrelation som finns i historiska data och företagen får bättre incitament för ränteriskhantering.

Alecta har lämnat detaljerade synpunkter med exempel på effekterna för ett bolag med åtagande i kronor, som väljer att placera i annan valuta. I detta scenario kommer den största minskningen av kapitalbasen att uppstå när svenska räntor faller och utländska räntor stiger, enligt *Alecta*. Företaget anser att detta räntescenario inte har någon förankring i hur räntor har utvecklats historiskt och att det i praktiken innebär att större svenska försäkringsbolag är hänvisade till den svenska räntemarknaden, vilket i sin tur omöjliggör räntesäkring av bolagens åtaganden. *Alecta* föreslår att Finansinspektionen stryker ”varje valuta” och tydliggör att räntestressen ska ske på samma håll för alla valutor, exempelvis genom att skriva för ”alla valutor”. Svensk Försäkring konstaterar att det är oklart hur tillgångar med längre duration än 20 år ska behandlas.

Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Med ränterisk avses risken för att ett tjänstepensionsföretags finansiella ställning påverkas negativt av förändringar i marknadsräntorna.⁴⁶

Kapitalkravet för ränterisk ska beräknas utifrån hur ett företags tillgångar, skulder och försäkringstekniska avsättningar påverkas av förändringar i nivån på marknadsräntorna, och utifrån den nettoeffekt som förändringarna har på ett företags balansräkning. Ränterisken mäts med utgångspunkt i rådande marknadsräntor, och med hänsyn till utformningen av den diskonteringsräntekurva som tjänstepensionsföretagen ska använda för att beräkna de försäkringstekniska avsättningarna. Riskberäkningen ska vara sådan att modellen ger relevant information både i ett läge med höga marknadsräntor och i ett läge med (långvarigt) låga och till och med negativa marknadsräntor. Riskmätningen bör därför ta hänsyn till att marknadsräntor kan vara negativa. Dock följer av förordningen om tjänstepensionsföretag att negativa räntor inte ska sänkas ytterligare genom stress. Det innebär att det inte uppstår något kapitalkrav för ränterisk där marknadsräntorna är negativa.

För att riskmättningsmodellen ska vara anpassad till både rådande och tänkbara framtida räntelägen, anser Finansinspektionen att de stressnivåer som tillämpas, bör vara det största av en absolut och en relativ ändring av räntenivåerna. Den relativa ändringen uttrycks som förhållandet till den tillämpade räntenivån. En relativ stress av räntekurvan vid höga räntor hanterar ränterisken på ett rimligt sätt, men vid låga räntor fångas ränterisken på ett mer rättvisande sätt genom en absolut stress.

---

⁴⁶ Se propositionen, s. 325.

I syfte att skapa incitament för god riskhantering genom investeringar i räntebärande tillgångar har Finansinspektionen ändrat beräkningen av kapitalkravet för ränterisk i förhållande till det remitterade förslaget så att den görs för samtliga valutor samtidigt och inte var för sig. Detta är i linje med vad *Svensk Försäkring och Alecta* föreslår. Det ger även en modell som är enklare att beräkna.

Både Svensk Försäkring och *Aktuarieföreningen* föreslår att en enklare modell ska tillämpas. Till skillnad mot vad Aktuarieföreningen anför anser Finansinspektionen dock att olika stresser för olika löptider är en viktig del i mätningen av ränterisk. Samma stress för alla löptider, vilket motsvarar ett parallellskifte, fångar inte risken att olika räntor förändras olika mycket vilket inte är ovanligt i stressade marknadslägen. För tjänstepensionsåtaganden är särskilt risken att räntor med långa löptider förändras mer än de med korta löptider av betydelse. Finansinspektionen står därför fast vid att stresserna bör vara olika för olika löptider.

Däremot instämmer Finansinspektionen med Svensk Försäkring och Aktuarieföreningen i att den föreslagna beräkningen, där förändringen på kapitalbasen ska ses för varje löptid, är onödigt komplicerad. Finansinspektionen inför därför – i linje med vad Svensk Försäkring föreslår – en bestämmelse enligt vilken man beräknar kapitalkravet genom att först bedöma effekten på kapitalbasen av den absoluta förändringen och den relativa förändringen, och sedan väljer den som ger högst kapitalkrav. Det innebär alltså att ingen bedömning görs separat för varje löptid.

I motsats till vad Aktuarieföreningen anför, anser Finansinspektionen att den beslutade modellen motsvarar en konfidensnivå på 97 procent. Dock påverkas konfidensnivån av marknadsläget, se mer om detta i inledningen till avsnitt 2.8. Genom förordningen om tjänstepensionsföretag begränsas kapitalkravet för ränterisk för löptider med negativa och låga marknadsnoteringar. Detta kan, beroende på marknadsläget, få till följd att kapitalkravet för ränterisk inte motsvarar en konfidensnivå på 97 procent.

Finansinspektionen bedömer att den långsiktiga terminsräntan i diskonteringsräntekurvan inte bör stressas. Ett viktigt skäl är att en stress av den långsiktiga terminsräntan går emot de grundläggande resonemang som ligger bakom en långsiktig terminsränta i värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna. Det saknas även marknadsdata för långa durationer, vilket innebär att det saknas underlag för att beräkna vad som skulle vara en rimlig stressnivå. I brist på marknadsräntor är den långsiktiga terminsräntan en långsiktigt stabil skattning av framtida räntor. Det är därför rimligt att denna inte stressas på samma sätt som den del av räntekurvan som bygger på marknadsnoteringar.

För tillgångar och skulder med duration längre än 20 år ska stressen för 20 år användas. Detta har förtydligats i bestämmelsen efter att Svensk Försäkring

påtalat att hanteringen av dessa tillgångar var otydlig. För tillgångar och skulder med kortare duration än ett år ska stressen för ett år användas.

Aktiekursrisk

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för aktiekursrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för typ A- och B-aktier samt typ C-tillgångar.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Förslaget om korrelationskoefficienten mellan typ A-aktier och typ C-tillgångar remitterades genom tilläggsremissen. En viss utvidgning har skett av vilka aktier som ska anses vara typ A-aktier.

Remissinstanserna: *Alecta med flera, SKL, Svensk Försäkring och Tjänstepensionsförbundet* noterar att kombinationen av stressen för fastighetsprisrisk och korrelationsmatrisen kan innebära att det för godkända infrastrukturinvesteringar inte kommer att bli någon skillnad i kapitalkrav om de beaktas inom fastighetsprisrisk eller som typ C-tillgångar i aktiekursrisk. Svensk Försäkring anser att aktier som handlas på en MTF-plattform⁴⁷ i ett EES-land som inte också är en EU-medlemsstat enligt förslaget kommer att behandlas som typ C-tillgångar (7 kap. 16 §). Föreningen anser att dessa bör ha samma klassificering som om plattformen finns inom EU, det vill säga som en typ A-aktie. Dessa aktier borde inte innebära en större risk än aktier som handlas på en MTF-plattform inom EU.

Alecta med flera har inget att invända mot en ökning av korrelationen mellan typ A-aktier och typ C-tillgångar i sig, men anser att det är svårt att ha en uppfattning om huruvida ökningen är befogad eller inte eftersom Finansinspektionen inte redogör för den bakomliggande analysen. I motsats till vad Finansinspektionen anger i sina överväganden anser även Svensk Försäkring och Tjänstepensionsförbundet att förändringen innebär att kapitalkraven kommer att öka för alla företag som har investerat i A-aktier och C-tillgångar, utan att ge någon lättnad av kapitalkravet för godkända infrastrukturinvesteringar eller några andra tillgångsslag. Svensk Försäkring noterar att Finansinspektionen har kommenterat att kapitalkravet för marknadsrisk som mest kan öka med tre procent men har själva gjort beräkningar som visar att ökningen kan vara högre och uppgå till hela åtta procent. Tjänstepensionsförbundet konstaterar att den slutliga effekten dock beror på hur respektive företags portfölj är sammansatt. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Aktiekursrisk är risken för att marknadsvärdet på tjänstepensionsföretagets innehav i aktier sjunker. Aktiekursrisken ska även

---

⁴⁷ Se 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

innefatta risken för att marknadsvärdet på företagets innehav i alla andra tillgångar som inte omfattas av undergruppen för ränterisk, fastighetsprisrisk eller ränteskillnadsrisk sjunker.⁴⁸ Finansinspektionen konstaterar därmed att det inom riskkategorin aktiekursrisk även kan ingå andra tillgångsslag än aktier.

Finansinspektionen anser att kapitalkravsberäkningen för aktiekursrisk bör spegla skillnaderna i risk mellan aktier som handlas på olika aktiemarknader och andra tillgångar som omfattas av begreppet. En sådan uppdelning i riskkategorier kan göras på olika sätt. Kategoriseringen bör, enligt Finansinspektionen, bygga på en ekonomisk indelning där länder med liknande struktur grupperas ihop. Samtidigt är det viktigt att kategoriseringen inte görs för komplex. Därutöver anser Finansinspektionen att aktier som inte är noterade eller handlas på handelsplatser, samt andra tillgångar som inte omfattas av undergrupperna för ränterisk, fastighetsprisrisk eller ränteskillnadsrisk, bör hanteras separat. Detta eftersom riskbilden där skiljer sig åt jämfört med noterade aktier.

Med utgångspunkt i den indelning av tillgångar som görs i Solvens 2-regelverket är det en rimlig kategorisering av aktiekursriskerna att dela upp riskerna i tre typer av tillgångar. Finansinspektionen inför därför en bestämmelse som innebär att kapitalkravet för aktiekursrisk ska beräknas för typ A-aktier och typ B-aktier samt för typ C-tillgångar. Med typ A-aktier avses aktier som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller som handlas på multilaterala handelsplattformar. Med reglerade marknader och MTF-plattformar avses detsamma som i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, vilket innebär att det rör sig om handelsplatser inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Dessutom ingår aktier som handlas på handelsplatser som motsvarar reglerade marknader och MTF-plattformar utanför EES, under förutsättning att handelsplatserna finns inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Med typ B-aktier avses aktier som är föremål för handel utanför EES och OECD, på motsvarande handelsplatser som typ A-aktier. Med typ C-tillgångar menas dels andra aktier än typ A- och B-aktier, dels övriga tillgångar som inte omfattas av undergrupperna för ränterisk, fastighetsprisrisk eller ränteskillnadsrisk. Typ C-tillgångar omfattar alltså bland annat övriga finansiella tillgångar, alternativa investeringsfonder, ej godkända infrastrukturinvesteringar, private equity-fonder, råvaror och placeringstillgångar som inte går att direkt koppla till ränterisk, fastighetsprisrisk eller ränteskillnadsrisk. Även placeringstillgångar som inte går att genomlysas ska kategoriseras som typ C-tillgångar, till exempel vissa fonder.

För samtliga tre tillgångskategorier ska ett tjänstepensionsföretag också inkludera eventuella finansiella instrument, till exempel aktiederivat.

Typ A-aktier för tjänstepensionsföretag motsvaras av typ 1-aktier enligt artikel 168.2 Solvens 2-förordningen för försäkringsföretag. Typ B-aktier och typ C-tillgångar motsvaras av typ 2-aktier enligt artikel 168.3 i samma förordning.

---

⁴⁸ Se propositionen, s. 325.

Beträffande typ C-tillgångar kan dessa i flera avseenden skilja sig åt ur riskmätningssynpunkt. Detta skulle kunna motivera att införa underkategorier till typ C-tillgångar med olika stressnivåer. Finansinspektionen anser inte att en sådan uppdelning är lämplig, dels eftersom företagens investeringar i dessa tillgångar är av mindre omfattning, dels eftersom det saknas tillräcklig historisk data för att bestämma vilka stressnivåer som skulle gälla för underkategorierna. Vidare konstaterar Finansinspektionen att olika typer av tillgångar inom kategorin typ C-tillgångar kan vara långsiktiga och illikvida.

Finansinspektionen anser att många typ C-tillgångar skiljer sig från aktier som avses i kategorierna typ A- och typ B-aktier, bland annat vad gäller likviditeten och hur de handlas, värderas, samt i fråga om vilka rapporteringskrav som ställs på företagen. Sammantaget innebär det att typ C-tillgångar är förknippade med högre likviditetsrisk, men också att värderingen kan påverkas av mindre transparens i fråga om den underliggande verksamhetens lönsamhet. Mindre transparens innebär också att de underliggande verksamheterna blir mer beroende av relationen till nyckelfinansiärer för sin överlevnad. Detta är något som ska beaktas i en rättvisande riskmätning.

Stressfaktorerna för de olika typerna av tillgångar är framtagna utifrån analyser av marknadsdata för konfidensnivån 97 procent.

Uppdelningen av typ A- och B-aktier samt typ C-tillgångar är ett led i att uppnå en rättvisande riskberäkning. Finansinspektionen bedömer att uppdelningen kommer att uppmuntra till riskspridning i företagens investeringar. För att uppnå ett så korrekt kapitalkrav som möjligt, samt vidare uppmuntra till riskspridning ska även korrelationerna mellan typ A- och B-aktier samt typ C-tillgångar beaktas vid beräkningen av kapitalkravet.

Det sammanlagda kapitalkravet för aktiekursrisk beräknas därför genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för typ A- och typ B-aktier samt för typ C-tillgångar. Vid den justerade sammanläggningen ska korrelationskoefficienter mellan riskkategorierna beaktas. Koefficienterna har fastställts genom Finansinspektionens analys av data.

Som nämns ovan påtalar *Alecta med flera*, *SKL*, *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* att kombinationen av stressen i fastighetsprisrisken och korrelationsmatrisen för aktieprisrisken kan innebära att det för godkända infrastrukturinvesteringar inte kommer att bli någon skillnad i kapitalkrav om de beaktas inom fastighetsprisrisk eller som typ C-tillgångar i aktiekursrisk. Mot bakgrund av detta har Finansinspektionen sett över korrelationen mellan typ A-aktier och typ C-tillgångar. Översynen resulterade i en höjning av korrelationen som ger en mer rättvisande bild av beroendet mellan de olika typerna av tillgångar.

Höjningen av korrelationen mellan typ A-aktier och typ C-tillgångar ger olika effekt på kapitalkravet beroende på portföljsammansättning, vilket också

konstateras av Tjänstepensionsförbundet. Svensk Försäkring, Alecta och Tjänstepensionsförbundet anför att höjningen av korrelationen mellan typ A-aktier och typ C-tillgångar inte leder till någon sänkning av kapitalkravet för företag med infrastrukturinvesteringar. Detta har dock inte varit Finansinspektionens avsikt med förändringen. Den lägre risken i infrastruktur-tillgångar jämfört med andra onoterade tillgångar hanteras genom att risken i dessa tillgångar likställs med risken i fastigheter, och på så vis får man ett rättvisande kapitalkrav för infrastrukturtillgångar. Syftet med de beslutade korrelationerna är att få en justerad sammanslagning av kapitalkravet för marknadsrisk som ger ett rättvisande uttryck för risken mellan tillgångarna. Innan höjningen bidrog kapitalkravet för godkända infrastrukturtillgångar till det totala kapitalkravet i samma utsträckning, oavsett om de klassificerades som fastigheter eller typ C-tillgångar. Svensk Försäkring anger att ökningen av kapitalkravet kan bli väsentligt högre än vad Finansinspektionens analys visar. Teoretiskt stämmer detta, men Finansinspektionen baserar sin analys på en portfölj som kan anses vara en standardportfölj bland företagen och kan då konstatera en effekt på en–tre procent.

Mot bakgrund av vad Svensk Försäkring anfört om aktier som handlas på en MTF-plattform i ett EES-land som inte också är en EU-medlemsstat, har Finansinspektionen justerat bestämmelsen. Dessa aktier ska hanteras på samma sätt som aktier inom EU-medlemsstater, det vill säga som typ A-aktier. Detsamma gäller för aktier som handlas på en handelsplats som motsvarar en MTF-plattform utanför EES, men inom OECD.

Fastighetsprisrisk

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för fastighetsprisrisk ska beräknas som effekten av en direkt minskning av kapitalbasen när marknadspriserna av företagets investeringar i fastigheter och byggnader minskar med 25 procent.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* och *Alecta med flera* anser att kapitalkravet för fastighetsprisrisk är för högt jämfört med kravet för noterade aktier, och att det borde vara lägre. *Alecta med flera* anser att stressnivån inte ska vara 25 procent, utan föreslår i stället 20 procent.

Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Fastighetsprisrisk är risken för en nedgång i marknadspriserna för direkt och indirekt ägda fastigheter och byggnader. Vidare framgår av propositionen att risken inte begränsas till att endast omfatta fast egendom i juridisk mening.⁴⁹

---

⁴⁹ Se propositionen, s. 325.

Kapitalkravet för fastighetsprisrisk ska därmed beräknas utifrån en procentuell nedgång i marknadsvärdet av företagets fastighetsinnehav. De exponeringar som ska ingå i beräkningen är de exponeringar där tjänstepensionsföretaget bär fastighetsprisrisk. Dessa omfattar direktägda fastigheter, fastigheter ägda genom dotterföretag (aktiebolag, handelsbolag eller kommanditbolag) och andelar i fastighetsfonder. I begreppet fastigheter ingår byggnader och mark.

Historiskt sett har fastighetspriserna på olika marknader stabiliserat sig olika snabbt efter en krisperiod. Därför är det rimligt att kalibrera stressfaktorn för fastighetsprisrisk utifrån en lämplig kombination av olika fastighetsindex, till exempel för olika marknader. Finansinspektionen har fastställt fastighetsstressen utifrån det underlag som användes i regeringsrapporten och beräkningar på svensk fastighetsdata. På grund av osäkerheten i dataunderlagen har Finansinspektionen valt att använda en något lägre stress, 25 procent, än vad dataunderlagen har visat på. Finansinspektionen delar inte Svensk Försäkrings uppfattning att stressen bör sättas till 20 procent.

Godkända infrastrukturinvesteringar som inte är räntebärande tillgångar inkluderas i fastighetsprisriskkategorin. Företagen ska själva bedöma om deras infrastrukturinvesteringar uppfyller kriterierna för att vara godkända eller inte. De behöver inte anmäla eller ansöka om tillstånd för att få kategorisera infrastrukturinvesteringar som godkända.

Ränteskillnadsrisk

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för ränteskillnadsrisk beräknas genom att stressa kreditspreaden för tjänstepensionsföretagets räntebärande tillgångar.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* ställer sig frågande till hur Finansinspektionen har kommit fram till att stressen för obligationer med hög kreditvärdighet (SOBL, 0 och 1) är högre än motsvarande krav i Solvens 2-regelverket, trots att konfidensnivån är lägre än i Solvens 2-regelverket. För vissa långa durationer, till exempel 50-åriga onoterade, så är kapitalkravet i princip att jämföras med det som gäller för fastighetsprisrisk enligt Svensk Försäkring.

Tjänstepensionsförbundet ifrågasätter vad som avses med positiv ränteskillnadsrelaterad duration och om det innebär att riskreducerande tekniker inte ska användas. Exponeringar med negativ duration utgörs normalt av spread-riskderivat. Tjänstepensionsförbundet anför vidare att om riskreducerande tillgångar med negativ duration ska räknas in behöver det nedersta tidssteget döpas om till < 5 år. Svensk Försäkring anser vidare att det är oklart om rating av ett specifikt finansiellt instrument ska användas eller om det är rating av emittenten som avses. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Ränteskillnadsrisk är risken att priset på räntebärande tillgångar med kredit- eller motpartsrisk sjunker på grund av ökade så kallade kreditspreadar. Med kreditspread avses skillnaden i ränta mellan den räntebärande tillgången och den riskfria räntan, oavsett om den skillnaden är en premie för kreditrisk, motpartsrisk, likviditetsrisk eller något annat. Ränteskillnadsrisk mäts genom en beräkning av hur värdet på tillgången förändras, om den genomsnittliga kreditspreaden ökar enligt ett visst scenario.⁵⁰

I beräkningen av ränteskillnadsrisk ges säkerställda obligationer, räntebärande tillgångar utgivna av stater, internationella institutioner eller Kommuninvest i Sverige AB särskild hantering. Även räntebärande tillgångar som uppfyller kriterierna för godkända infrastrukturtillgångar behandlas särskilt.

Modellen för beräkningen utgår från stressnivåer och en uppdelning av innehaven efter duration och kreditkvalitetssteg. Finansinspektionen anser att förhållandet mellan kreditspread och priset på en företagsobligation inte fångas av ett linjärt beroende mellan duration och ränteskillnadsrisk. Beräkningen för ränteskillnadsrisk utgår i stället, precis som i Solvens 2-regelverket, från ett icke-linjärt beroende.

Stressnivåerna har skattats utifrån historiska förändringar i kreditspread. Kreditspreadarna har beräknats som skillnaden mellan avkastningen på ett index för europeiska företagsobligationer och avkastningen på ett index för europeiska statsobligationer.

Som *Svensk Försäkring* konstaterar skiljer sig stressen för obligationer med hög kreditvärdighet (SOBL, 0 och 1) och är högre än motsvarande krav i Solvens 2-regelverket trots att konfidensnivån är lägre än i Solvens 2-regelverket. Svensk Försäkring konstaterar också att för vissa långa durationer, till exempel 50-åriga onoterade, är kapitalkravet i princip att jämställa med det som gäller för fastighetsprisrisk. Finansinspektionen har använt ett annat dataunderlag för att fastställa stresserna för ränteskillnadsrisken än det som användes som underlag vid framtagning av motsvarande kapitalkrav i Solvens 2-regelverket.

Eftersom de underlag som används för beräkningen av stresserna har stor betydelse för stressens storlek skiljer sig nivåerna på stresserna åt mellan de två regelverken. Samtidigt är det inte konsekvent så att bestämmelsen innebär högre kapitalkrav för ränteskillnadsrisk än vad som gäller i Solvens 2-regelverket. Finansinspektionen noterar att för säkerställda obligationer leder Finansinspektionens underlag till ett högre kapitalkrav medan obligationer med kreditbetyg motsvarande BBB får ett betydligt lägre kapitalkrav än i Solvens 2-regelverket.

---

⁵⁰ Se propositionen, s. 325 f.

Beräkningen av ränteskillnadsrisken utgår från att durationerna delas in i intervall. Durationsintervallen är 0–5 år, 5–15 år samt 15 år och högre. Fler och/eller kortare durationsintervall skulle visserligen leda till ett mer korrekt kapitalkrav, men kalibreringen av stressnivån skulle bli mer känslig för osäkerhet i det empiriska underlaget. Beräkningen skulle också bli något mer komplicerad för företagen. Mot bakgrund av detta anser Finansinspektionen att de tre durationsintervallen ger en lämplig avvägning mellan en rättvisande beräkning av kapitalkravet utan att beräkningen blir alltför komplex.

De kreditkvalitetssteg som införs överensstämmer med de som tillämpas inom Solvens 2-regelverket. Användningen av externa ratinginstituts kreditvärderingar för att beräkna kapitalkrav för kreditinstitut och finansiella institut, fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012. Enligt Solvens 2-regelverket ska externa ratinginstituts kreditvärderingar kopplas till placeringen på en objektiv kreditkvalitetsskala vid beräkningen av kapitalkravet.

Fastställandet av externa ratinginstituts kreditvärderingar på en objektiv kreditkvalitetsskala görs i förslag till tekniska tillsynsstandarder som de europeiska tillsynsmyndigheterna (Europeiska bankmyndigheten, Eiopa och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) överlämnat till kommissionen. Kommissionen fastställer sedan dessa kreditkvalitetssteg i en genomförandeförordning⁵¹, som bland annat tillämpas inom Solvens 2-regelverket. Kreditkvalitetsstegen anges i steg 0–6 och kreditbetygen översätts enligt följande tabell till kreditkvalitetssteg.

Objektiva kreditkvalitetssteg	Kreditbetyg
0	AAA
1	AA
2	A
3	BBB
4	BB
5	B
6	CCC och lägre

Finansinspektionen utgår från artikel 179 i Solvens 2-förordningen när det gäller kreditbetyg. Där framgår att kreditderivat som ingår i företagets riskreduceringsstrategi inte ska vara föremål för ett kapitalkrav för ränteskillnadsrisk. Detta så länge företaget innehar antingen de instrument som ligger till grund för kreditderivaten eller en annan exponering, där grundrisken mellan exponeringen och instrumenten som ligger till grund för kreditderivatet inte blir materiell i någon situation.

⁵¹ Senast antagna genomförandeförordning: Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/633 av den 24 april 2018.

För att förtydliga det som Svensk Försäkring och Tjänstepensionsförbundet efterfrågar om att riskreducerande tekniker ska beaktas i ränteskillnads-riskmodulen har Finansinspektionen strukit ordet positiva i bestämmelsen, så att exponeringar med såväl positiva som negativa ränteskillnadsrelaterade durationer tas med. Eftersom tillgångar med negativ duration ska räknas in ändras även det nedersta tidssteget till < 5 år.

Säkerställda obligationer

Finansinspektionens ställningstagande: Säkerställda obligationer ska ha en lägre stressfaktor än andra typer av företagsobligationer vid beräkningen av kapitalkravet för ränteskillnadsrisk.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: För de tjänstepensionskassor och livförsäkringsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet är säkerställda obligationer en väsentlig del av riskexponeringen mot räntebärande värdepapper. Riskerna mellan säkerställda obligationer och andra typer av företagsobligationer skiljer sig åt.⁵² För att kapitalkravsberäkningen för ränteskillnadsrisk ska spegla de faktiska riskerna med olika typer av obligationer, och ge rätt incitament i riskstyrningen, anser Finansinspektionen att säkerställda obligationer ska hanteras på ett särskilt sätt.

Ett tjänstepensionsföretag ska beräkna kapitalkravet för ränteskillnadsrisk för sådana säkerställda obligationer som avses i artikel 52.4 i direktiv 2009/65/EG, enligt kreditkvalitetssteget SOBL. Detta ska göras under förutsättning att institutet har ett kreditbetyg motsvarande kreditkvalitetssteg noll eller ett. Beträffande svenska säkerställda obligationer avses sådana obligationer som omfattas av lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2013:1) om säkerställda obligationer.

Av föreskrifterna framgår också att säkerställda obligationer ska ha en lägre stressfaktor än andra typer av företagsobligationer.

Räntebärande tillgångar utgivna av stater eller institutioner

Finansinspektionens ställningstagande: Räntebärande tillgångar utgivna av stater och vissa internationella institutioner ska undantas från beräkningen av kapitalkrav för ränteskillnadsrisk om utgivaren har ett kreditbetyg som

---

⁵² Se Finansinspektionens resonemang i regeringsrapporten, s. 44 f.

motsvarar kreditkvalitetssteg noll eller ett. Detsamma gäller även för Kommuninvest i Sverige AB.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* föreslår att även räntebärande tillgångar utgivna av en stat med kreditbetyg som motsvarar kreditkvalitetssteg två bör undantas från beräkningen av kapitalkrav för ränteskillnadsrisk för att inte få orimligt höga kapitalkrav för vissa långa EMU-statsobligationer. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: För att säkerställa en rättvisande riskbild anser Finansinspektionen att räntebärande tillgångar utgivna av stater, i likhet med övriga räntebärande tillgångar, i princip ska utgå från exponeringens kreditbetyg vid kapitalkravsberäkningen för ränteskillnadsrisk. Endast exponeringar med uppenbart låg kreditrisk där utgivarna har ett kreditbetyg motsvarande kreditkvalitetssteg noll eller ett, bör undantas från beräkningen av kapitalkrav. Därmed blir hanteringen av dessa också rimlig i förhållande till säkerställda obligationer.

Finansinspektionen anser vidare att risken i räntebärande tillgångar utgivna av stater kan likställas med risken i räntebärande tillgångar utgivna av vissa internationella institutioner samt regionala eller lokala självstyrelseorgan inom EES. Beräkningen av kapitalkrav för ränteskillnadsrisk för de senare bör därför göras på samma sätt som för räntebärande tillgångar utgivna av stater. Motsvarande föreslås också gälla för Kommuninvest i Sverige AB.⁵³

Till skillnad mot vad *Svensk Försäkring* anför anser inte Finansinspektionen att räntebärande tillgångar utgivna av en stat med kreditbetyg som motsvarar kreditkvalitetssteg två bör undantas från beräkningen av kapitalkrav för ränteskillnadsrisk. Eftersom ett lägre kreditbetyg är en följd av högre risk skulle det stå i strid med utgångspunkten att ge ett rättvisande kapitalkrav i förhållande till risken. Finansinspektionen är visserligen införstådd med att långa EMU-statsobligationer är en möjlighet att hantera ränterisk för löptider där det saknas svenska motsvarigheter, men Finansinspektionen anser att detta inte bör ske utan att risken i de enskilda tillgångarna beaktas. Det ska därför vara höga krav på låg kreditrisk för att en räntebärande tillgång ska kunna undantas från ränteskillnadsrisk. Därför anser Finansinspektionen att det är rimligt att endast kreditbetyg som motsvarar kreditkvalitetssteg noll eller ett kan säkerställa en tillräckligt låg kreditrisk. Det är också samma krav på kreditkvalitetssteg som för säkerställda obligationer.

Finansinspektionen inför därför en bestämmelse som innebär att räntebärande tillgångar utgivna av stater och vissa internationella institutioner, samt

---

⁵³ Kommuninvest i Sverige AB ägs och styrs av sina medlemmar. För närvarande är 277 kommuner samt 11 landsting och regioner medlemmar. Kommuninvest har högsta möjliga kreditbetyg (rating) för såväl lång- som kortfristig upplåning, vilket motsvarar kreditkvalitetssteg 0.

Kommuninvest i Sverige AB, ska undantas från beräkningen av kapitalkrav för ränteskillnadsrisk om utgivaren har ett kreditbetyg som motsvarar kreditkvalitetssteg noll eller ett.

I förhållande till det remitterade förslaget har Finansinspektionen justerat bestämmelsen redaktionellt. Detta har gjorts mot bakgrund av att den förordning som bestämmelsen hänvisar till har uppdaterats.

Valutakursrisk

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för valutakursrisk ska beräknas genom summering av kapitalkraven för valutakursrisk för varje valuta som tjänstepensionsföretaget är exponerat mot.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* konstaterar att det i remisspromemorian anges att den risk som ska beaktas inom ramen för valutakursrisk endast är risken för valutakursförändringar och att den risk som är kopplad till den specifika investeringen, oaktat vilken valuta investeringen är gjord i, ska beaktas i andra delar av kapitalkravsberäkningen. *Svensk Försäkring* anser att även den alternativa metod som för närvarande kan användas i trafikljuset bör kunna användas för aktier. *Skandia* ser det som olyckligt att Finansinspektionen föreslår att inkludera ett kapitalkrav för valutarisken i aktier och att man inte har angett en negativ korrelation mellan valutarisk och aktieprisrisk. *Skandias* bedömning är att en svensk investerare med långa positioner i valutor som euro och dollar snarare har en negativ korrelation med långa aktiepositioner, särskilt i stressade marknadslägen. *Skandia* föreslår att Finansinspektionen i stället överväger att justera den föreslagna metoden för valutarisk så att aktier exkluderas.

Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Valutakursrisk är risken för ökad valutaexponering i tillgångar och skulder till följd av förändringar i valutakursen. Valutarisken beräknas utifrån en tänkt kursförändring på en angiven procentsats gentemot svenska kronor för respektive utländsk valuta.⁵⁴

Finansinspektionen konstaterar att den beräkning av kapitalkrav för valutakursrisk som gjordes i regeringsrapporten inte var helt tillfredsställande. I regeringsrapporten utgick beräkningarna från att samtliga valutakurser antingen höjdes eller sänktes. Ett mer rimligt antagande är att olika valutakurser kan ändras åt olika håll. Mot bakgrund av detta bör beräkningen göras separat för varje valuta varefter kapitalkraven summeras.

---

⁵⁴ Se propositionen, s. 326.

Kapitalkravet för valutakursrisk ska därför beräknas för varje valuta som företaget har valutaexponering mot. Kapitalkravet för varje valuta motsvarar den minskning av kapitalbasen som uppstår om valutakursen skulle öka eller minska med 10 procent. Det totala kapitalkravet för valutakursrisk är det samma som summan av kapitalkraven för valutakursrisk för relevanta valutor. Effekter av värdetförändringar i valutaderivat föreslås ingå.

I sammanhanget kan påpekas att den risk som ska beaktas inom ramen för valutakursrisk endast är risken för valutakursförändring. Den risk som är kopplad till den specifika investeringen, oaktat vilken valuta investeringen är gjord i, ska beaktas i andra delar av kapitalkravsberäkningen, exempelvis aktiekursrisk eller fastighetsprisrisk. Till skillnad mot vad *Skandia* anför gör Finansinspektionen bedömningen att någon negativ korrelation mellan valutakursrisk och aktiekursrisk inte ska införas.

Till skillnad mot vad *Svensk Försäkring* anför är det inte motiverat att behålla den alternativa beräkningsmodellen i trafikljusmodellen där valutakursrisken beaktas inom ramen för stressen av de tillgångsslag där den utländska investeringen har skett, till exempel aktiekursrisken. Att ha två olika beräkningsalternativ för en risk vore, enligt Finansinspektionen, att frånga utgångspunkten om en enkel beräkning av kapitalkravet. Vidare anser Finansinspektionen att den alternativa hanteringen av valutakursrisken i trafikljusmodellen inte är fullt ändamålsenlig. Hur företagen hanterar och använder investeringar i annan valuta än svenska kronor varierar mellan olika företag. Genom den beslutade modellen uppnås en rimlig riskmätning oavsett hur enskilda företag hanterar och använder investeringar med valutakursrisk. Vidare leder nollkorrelationen mellan valutakursrisk och övriga risker till att samma effekt uppnås som om valutakursrisken hade hanterats inom respektive riskkategori.

Koncentrationsrisk

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för koncentrationsrisk ska beräknas genom aggregering av kapitalkraven för stora exponeringar mot en och samma emittent.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att begreppet riskvikt är onödigt. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Koncentrationsrisk är risken för att ett företag har för stora exponeringar mot en och samma emittent (företag eller grupp av närstående företag) och därigenom riskerar att marknadsvärdet på dessa exponeringar samtidigt påverkas negativt.⁵⁵

---

⁵⁵ Se propositionen, s. 326.

I regeringsrapporten föreslog Finansinspektionen att kapitalkravsberäkningen även skulle omfatta en koncentrationsriskmodul. Av rapporten framgår att om en emittent skulle hamna på obestånd är det sannolikt att de samlade förlusterna som ett tjänstepensionsföretag skulle lida på grund av en hög sammanlagd exponering mot emittenten – exempelvis i aktier, företagsobligationer eller lån utfärdade av emittenten – skulle överstiga stressnivåerna för de respektive tillgångsslagen i det riskbaserade kapitalkravet. Det grundläggande syftet med koncentrationsriskmodulen är att ge ett mer rättvisande kapitalkrav för företag som inte har en väldiversifierad investeringsportfölj, och därigenom också skapa ett större incitament för företagen att åstadkomma en mer diversifierad portfölj.

Vidare framgår av regeringsrapporten att Finansinspektionen anser att alla exponeringar från en och samma emittent som överstiger ett tröskelvärde på fem procent ska stressas med en viss procentsats.

Kapitalkravet för koncentrationsrisk ska baseras på den modell som föreslogs i regeringsrapporten. Det innebär att kapitalkrav uppstår om tjänstepensionsföretaget har exponeringar mot en och samma emittent som överstiger tröskelvärdet 5 procent av det samlade värdet på företagets totala placeringstillgångar. Tröskelvärdet motsvarar propositionens begrepp *för stor exponering*.⁵⁶ Enligt Finansinspektionen bör stressnivån anges till 15 procent. Att införa en mer komplex modell, som i likhet med modellen i Solvens 2-regelverket innehåller såväl kreditkvalitetssteg som olika stressnivåer kopplade till dessa, anses inte motiverat utifrån de exponeringar som de aktuella företagen har.

Vidare bedömer Finansinspektionen att sådana räntebärande tillgångar som undantas från beräkning av kapitalkrav för ränteskillnadsrisk ska undantas från kapitalkravsberäkningen för koncentrationsrisk.

Finansinspektionen bedömer att säkerställda obligationer har en lägre kreditrisk. Säkerställda obligationer, i enlighet med definitionen som har redogjorts för ovan, ska därför ha en riskvikt på 25 procent vid beräkning av kapitalkrav för koncentrationsrisk. Detta innebär att exponeringen av säkerställda obligationer i detta sammanhang ska utgöras av 25 procent av deras marknadsvärde.

Svensk Försäkring har invänt mot att begreppet riskvikt används.

Finansinspektionen menar dock att begreppet tydliggör att säkerställda obligationer bidrar med mindre koncentrationsrisk än övriga tillgångar och lämnar därmed Svensk Försäkrings synpunkt utan åtgärd.

Godkända infrastrukturinvesteringar

Finansinspektionens ställningstagande: Godkända infrastrukturinvesteringar ska omfatta investeringar i infrastruktur som uppfyller vissa kriterier. Tjänstepensionsföretagen ska själva bedöma om en investering ska betraktas som

---

⁵⁶ Se propositionen, s. 293.

godkänd infrastrukturinvestering. Kapitalkrav för risken i godkända infrastrukturinvesteringar som utgörs av räntebärande tillgångar ska beräknas som kapitalkrav för ränteskillnadsrisk med en riskvikt på 70 procent. Kapitalkrav för risken i godkända infrastrukturinvesteringar som utgörs av typ C-tillgångar ska beräknas som kapitalkrav för fastighetsprisrisk.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll.

Remissinstanserna: SKL vill se en annan kategorisering av investeringar i infrastruktur. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Av propositionen framgår att infrastruktur-tillgångar kan ge lägre risk än andra investeringar och på det sättet vara gynnsamma för försäkringstagare och försäkrade. Samtidigt anser regeringen att infrastrukturinvesteringar inte bör tas in som en särskild undergrupp i den nya lagstiftningen. I stället bör dessa investeringar hanteras vid utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet som görs i föreskrifter.⁵⁷

Infrastruktur-tillgångar är ofta onoterade. Finansinspektionen konstaterar att stressfaktorn för typ C-tillgångar inom ramen för kapitalkravet för aktiekursrisk i föreskrifterna inte speglar den underliggande risken i vissa av de tillgångar som räknas till kategorin. Investeringar i olika typer av infrastruktur-tillgångar kan medföra lägre risk än vad kapitalkravet för typ C-tillgångar motsvarar. Finansinspektionen anser att infrastruktur-tillgångar med stabila och långsiktiga kassaflöden, ur ett riskperspektiv, kan bedömas ha likheter med fastigheter. Detta bör beaktas i riskmätningen under förutsättning att infrastrukturinvesteringen görs i en infrastrukturenhet som uppfyller vissa kriterier. På så vis beaktas den lägre risken i infrastruktur-tillgångar jämfört med andra onoterade tillgångar.

Finansinspektionen inför därför ett antal kriterier som ska vara uppfyllda för att ett tjänstepensionsföretag ska få klassificera vissa investeringar som godkända infrastrukturinvesteringar. Antalet kriterier är färre än i Solvens 2-regelverket. På så sätt undviker Finansinspektionen i större utsträckning utrymme för subjektiva tolkningar av föreskrifterna, vilket leder till en enklare och mer effektiv tillämpning.

Föreskrifterna innehåller även bestämmelser om att indirekta exponeringar för marknadsrisk ska genomlysas, se avsnittet ovan om indirekta exponeringar. En infrastrukturinvestering kan alltså efter genomlysning klassificeras som godkänd om investeringen uppfyller de uppställda kriterierna för den aktuella infrastrukturenheten. Om infrastrukturenheter ägs av till exempel en fond, så genomlysas fonden så att de enheter som uppfyller kriterierna för godkända infrastrukturinvesteringar kan fastställas.

---

⁵⁷ Se propositionen, s. 327 f.

Solvens 2-förordningen innehåller bestämmelser om godkända infrastruktur-investeringar.⁵⁸ För att investeringar ska anses godkända ska ett antal kriterier vara uppfyllda. Solvens 2-förordningen skiljer på godkända *infrastruktur-investeringar* enligt artikel 164 a, och godkända *investeringar i infrastruktur-företag* enligt artikel 164 b. Kriterierna för de två olika typerna av investeringar skiljer sig åt och medför olika kapitalkrav.

Vid utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet för tjänstepensionsföretag är enkelhet en viktig utgångspunkt. Vidare är det viktigt att Finansinspektionens bestämmelser är tydliga.

Finansinspektionen anser att det är centralt ur riskmätningssynpunkt att de kassaflöden som infrastrukturenheten genererar åt sina kreditgivare och aktie-investerare är förutsägbara. Bland de kriterier som föreslås är därför förutsägbara kassaflöden centrala. Om kassaflödena är förutsägbara eller inte varierar beroende på typ av infrastrukturtillgång och utformningen av investeringen. Förutsägbara kassaflöden kan uppfyllas på olika sätt beroende på en mängd faktorer. Enligt Finansinspektionen kan kassaflödena anses vara förutsägbara om allt utom en försumbar del av intäkterna åtminstone uppfyller de kriterier som anges i föreskrifterna.

För räntebärande tillgångar införs särskilda kriterier för att en infrastrukturtillgång ska kunna klassificeras som godkänd. En avtalsram för investeringen behöver säkerställa att lån inte tas upp utan befintliga kreditgivares medgivande. Detta gör att risken i investeringen bättre kan bedömas vid investerings-tillfället.

Om en kreditvärdering för infrastrukturenheten är tillgänglig, ställer Finansinspektionen krav på att enheten ska ha ett kreditbetyg motsvarande ett kreditkvalitetssteg mellan noll och tre. Det säkerställer en rimlig risk i investeringen. Om det inte finns någon kreditvärdering ska tillgångarna finnas i länder som präglas av stabila politiska förhållanden. Finansinspektionen anger i föreskrifterna att tillgångarna i dessa fall ska finnas i länder som är medlemmar i EES eller OECD för att kunna klassificeras som godkända infrastruktur-investeringar.

Om fonder som investerar långsiktigt i infrastruktur samtidigt är öppna för inlösen av fondandelar, skulle dessa fonder ha svårt att hantera inlösen med kort varsel. Inlösen av fondandelar innebär att tillgångar i fonden måste realiseras för att kunna betalas ut till fondandelsägaren. Stängda fonder, det vill

---

⁵⁸ Se kommissionens delegerade förordning (EU) 2016/467 av den 30 september 2015 om ändring av den delegerade förordningen (EU) 2015/35 vad gäller beräkningen av lagstadgade kapitalkrav för flera kategorier av tillgångar som innehas av försäkrings- och återförsäkringsföretag och kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/1542 av den 8 juni 2017 om ändring av delegerad förordning (EU) 2015/35 vad gäller beräkningen av lagstadgade kapitalkrav för vissa kategorier av tillgångar som innehas av försäkrings- och återförsäkringsföretag (infrastrukturföretag).

såga fonder där inlösen av fondandelar är begränsad, tar sikte på att behandla fondandelsägarna lika. Mot bakgrund av detta inför Finansinspektionen särskilda restriktioner för fonder som är öppna för inlösen. Restriktionerna syftar till att undvika nödförsäljningar och säkerställa att fondandelsägarna behandlas lika ekonomiskt om fonden tvingas frigöra likvida medel. Exempel på sådana villkor eller restriktioner som ska ingå i avtalsramen kan vara inlösenavgifter, längre avvecklingsperioder eller inlösen efter förvaltarens egen prövning.

Av bestämmelserna framgår att om intäkterna från infrastrukturenheten inte kommer från betalningar från ett stort antal användare är det ett krav att den part som har gått med på att köpa de varor eller tjänster som enheten tillhandahåller ska vara en part med god kreditvärdighet. Detta för att ytterligare säkerställa att investeringarna har en sund riskprofil.

Finansinspektionen bedömer att infrastrukturtillgångar med stabila och långsiktiga kassaflöden, ur ett riskperspektiv, har liknande riskprofil som fastighetsinvesteringar. Av detta följer att räntebärande tillgångar som uppfyller kriterierna för att kategoriseras som godkända infrastrukturinvesteringar kan bedömas ha motsvarande lägre riskprofil än andra räntebärande tillgångar.

Finansinspektionen inför därför en bestämmelse som innebär att risken i typ C-tillgångar som uppfyller kriterierna för att kategoriseras som en godkänd infrastrukturinvestering, ska beräknas som kapitalkrav för fastighetsprisrisk. Risken i räntebärande tillgångar som uppfyller kriterierna för att kategoriseras som en godkänd infrastrukturinvestering, ska vid kapitalkravsberäkningen för ränteskillnadsrisk beräknas med en riskvikt på 70 procent. Detta innebär att exponeringen ska utgöra 70 procent av marknadsvärdet.

Alecta med flera, SKL, Svensk Försäkring och Tjänstepensionsförbundet noterar att kombinationen av fastighetspris-stressen och korrelationsmatrisen kan innebära att det för godkända infrastrukturinvesteringar inte kommer bli någon skillnad i kapitalkrav om de beaktas inom fastighetsprisrisk eller som typ C-tillgångar i aktiekursrisk. Finansinspektionen menar att den ändring som görs av korrelationen av typ A-aktier och typ C-tillgångar omhändertar denna synpunkt.

SKL vill vidare se en annan kategorisering av investeringar i infrastruktur. Finansinspektionen anser att många infrastrukturinvesteringar har stora likheter med investeringar i fastigheter, framför allt utifrån kassaflödenas karaktär och långsiktigheten i investeringarna. Det är därför inte motiverat att införa någon annan kategorisering.

Begreppen infrastrukturtillgångar och infrastrukturenhet definieras i föreskrifterna på ett sätt som överensstämmer med motsvarande begrepp i Solvens 2-förordningen. Även begreppet godkänd infrastrukturinvestering definieras. I bestämmelsen om kriterier för en godkänd infrastrukturinvestering anges de kriterier som krävs för att en infrastrukturinvestering ska kategoriseras som

godkänd. Det remitterade förslaget har även justerats redaktionellt till följd av en ändring i artikel 180.2 i Solvens 2-förordningen.

2.8.4 Kapitalkrav för försäkringsrisk

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för försäkringsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av livrisk, sjuklighetsrisk, tilläggsrisk, annullationsrisk och kostnadsrisk med hjälp av en korrelationsmatris.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att förslaget innebär att det är samma korrelation mellan långlevnadsrisk och övriga försäkringsrisker som mellan dödlighetsrisk och övriga försäkringsrisker. Det är en naturlig följd av att långlevnads- och dödlighetsriskerna beräknas gemensamt. Det är dock inte en självklarhet att dödlighetsrisken respektive långlevnadsrisken korrelerar på samma sätt med övriga risker. Svensk Försäkring tycker inte att det framgår av remisspromemorian om Finansinspektionen beaktade detta när korrelationerna fastställdes och menar att det bör förtydligas. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Enligt 8 kap. 4 § lagen om tjänstepensionsföretag ska kapitalkravet för försäkringsrisk beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för åtminstone långlevnads- och dödlighetsrisk samt sjuklighetsrisk, annullationsrisk och kostnadsrisk.

Finansinspektionen inför bestämmelser om vilka risker som ska ingå i beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk och om hur detta ska beräknas. Förutom vad som framgår av lagen om tjänstepensionsföretag utökas riskkategorierna med tilläggsrisker, det vill säga de risker som ingår i tilläggsförsäkringar.

Av propositionen framgår att definitionen av tjänstepensionsförsäkring ska omfatta tilläggsförsäkringar inom livförsäkringsklassen I b enligt 2 kap. 12 § försäkringsrörelselagen.⁵⁹ I propositionen nämns även att exempelvis en arbetslöshetsförsäkring kan meddelas som en tilläggsförsäkring.⁶⁰ Det finns alltså risker inom tilläggsförsäkringar som inte faller in under någon av de underkategorier till försäkringsrisk som anges i lagen, men som ändå bör ingå i beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk. Uppräkningen av försäkringsrisker i 8 kap. 4 § lagen om tjänstepensionsföretag är inte uttömmande och genom bemyndigande finns förutsättningar för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om kapitalkrav för ytterligare väsentliga riskkategorier inom försäkringsrisker än de som framgår av lagen.⁶¹

⁵⁹ Se propositionen, s. 194 f.

⁶⁰ Se propositionen, s. 198 och s. 328 f.

⁶¹ Se 5 kap. 2 § förordningen om tjänstepensionsföretag.

Begreppet tilläggsförsäkringar innefattar försäkringar som skulle vara att betrakta som skadeförsäkringar om de tillhandahölls utan samband med livförsäkringar.⁶² Finansinspektionen inför därför ett kapitalkrav för tilläggsrisker som kompletterar den uppräknade av försäkringsrisker som ska ingå i det risk-känsliga kapitalkravet och som anges i lagen om tjänstepensionsföretag. Kapitalkravet för tilläggsrisker ska gälla kapitalkrav för risker som omfattar inkomstskydd, ekonomisk förlust och sjukvårdskostnad. Som exempel på försäkringsförpliktelser som täcker inkomstskydd kan nämnas olycksfall i arbetet, arbetsskador och yrkessjukdomar (trygghetsförsäkring vid arbetsskada, TFA). Avgångsbidragförsäkring och föräldrapenningtillägg är exempel på försäkringsförpliktelser som täcker ekonomiska förluster vid arbetslöshet och föräldraledighet. Försäkringsförpliktelser som täcker sjukvårdskostnader omfattar kostnader vid medicinsk behandling eller vård. Kostnaderna kan gälla förebyggande eller botande hälso- och sjukvård, eller vård på grund av sjukdom, olycksfall eller funktionshinder.

Sammanläggning av kapitalkraven för länglevnads- och dödlighetsrisk ska göras genom att välja det största kapitalkravet av de två. Detta kapitalkrav benämns livrisk. Finansinspektionen delar *Svensk Försäkring*s uppfattning att det inte är självklart att dödlighetsrisken och länglevnadsrisken korrelerar på samma sätt med övriga risker. En möjlig lösning för att hantera detta skulle kunna vara att ange en betingad korrelation, det vill säga en korrelation om dödlighetsrisken är störst och en annan om länglevnadsrisken är störst. För att inte göra beräkningarna alltför invecklade väljer Finansinspektionen att i stället använda en enda korrelation.

Kapitalkravet för försäkringsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för livrisk, sjuklighetsrisk, tilläggsrisk, annullationsrisk och kostnadsrisk. Det görs med hjälp av en korrelationsmatris.

Länglevnads- och dödlighetsrisk (livrisk)

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för livrisk ska beräknas genom att välja det största av kapitalkraven för länglevnadsrisk och dödlighetsrisk.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* konstaterar att det som i 8 kap. 4 § lagen om tjänstepensionsföretag anges som länglevnads- och dödlighetsrisk kallas för livrisk i föreskrifterna. *Svensk Försäkring* anser att det är olämpligt och leder till oklarheter i regleringen att inte använda samma begrepp som i lagtexten. *Svensk Försäkring* anser därför att livrisk bör benämnas länglevnads- och dödlighetsrisk. *Svensk Försäkring* anser också att det bör förtydligas vad som avses med att beräkningen ska göras ”för hela beståndet av

---

⁶² Se propositionen, s. 198.

försäkringar”. *Aktuarieföreningen* och *AFA Försäkring* anser att det precis som i Solvens 2-regelverket bör finnas möjlighet att stressa skadeliv- och sjukräntor som räknas till tilläggsförsäkring under livrisk. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Långlevnadsrisk innebär risken för att förmånstagarna lever längre än vad tjänstepensionsföretaget har antagit vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. Långlevnadsrisk är ofta den största av försäkringsriskerna för ett tjänstepensionsföretag, främst på grund av att en stor del av tjänstepensionsförmånerna har livsvarig utbetalning. Dödlighetsrisk innebär det motsatta, nämligen risken för att förmånstagarna dör tidigare än vad tjänstepensionsföretaget har antagit.⁶³

I trafikljusmodellen beräknas kapitalkravet för parameterfel i långlevnads- och dödlighetsmodellen som det största av en minskning respektive en ökning av den årliga dödligheten. I regeringsrapporten föreslogs att både långlevnadsrisken och dödlighetsrisken skulle ingå i beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet med en negativ korrelation mellan kraven, till skillnad mot i trafikljusmodellen. Dödlighetsrisken är betydligt mindre, vilket bekräftades i Finansinspektionens testrapportering. En ökad dödlighet (dödlighetsrisk) resulterar oftast i att de försäkringstekniska avsättningarna totalt sett blir lägre för företaget, eftersom de förväntade högre utbetalningarna för dödsfall kompenseras av de förväntat lägre utbetalningarna i form av ålderspension.

Enkelhet är en viktig utgångspunkt vid utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet. Att i tillämpliga fall utnyttja modeller som fortfarande är relevanta från trafikljusmodellen gör det enklare för företagen att tillämpa den nya regleringen. Finansinspektionen inför därför en bestämmelse om att kapitalkravet för långlevnads- och dödlighetsrisk ska beräknas som det största av de båda kraven. Finansinspektionens bedömning är att livrisk är en tydligare benämning på den risk som fångas vid beräkningen av kapitalkravet för långlevnads- och dödlighetsrisk och inför därför benämningen livrisk som det största av kapitalkraven för långlevnads- och dödlighetsrisk.

Kapitalkravet för långlevnadsrisken beräknas som ökningen av de försäkringstekniska avsättningarna då antagandet om den framtida ettåriga dödssannolikheten minskas med 15 procent i alla åldrar. Kapitalkravet för dödlighetsrisken beräknas som ökningen av de försäkringstekniska avsättningarna då antagandet om den framtida ettåriga dödssannolikheten i alla åldrar ökas med 15 procent.

I likhet med *Aktuarieföreningen* och *AFA Försäkring* anser Finansinspektionen att skadeliv- och sjukräntor som räknas till tilläggsförsäkring ska stressas under liv- respektive sjuklighetsrisk. Bestämmelsen har därför förtydligats med detta.

---

⁶³ Se propositionen, s. 328.

Beräkningen av kapitalkraven för långlevnadsrisk och dödlighetsrisk ska göras för hela beståndet av försäkringar. Respektive kapitalkrav innebär en påverkan på de försäkringstekniska avsättningarna vid en minskning respektive en ökning av dödlighetsantagandet.

Sjuklighetsrisk

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för sjuklighetsrisk ska beräknas genom ökning av insjuknandet, minskning av avvecklingen och ökning av invaliditetsgraden.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Av propositionen framgår att med sjuklighetsrisk avses att insjuknandet är högre än vad företaget har antagit, att avvecklingen genom tillfrisknande eller dödsfall är lägre än vad företaget har antagit och att den så kallade invaliditetsgraden ökar.⁶⁴

När det gäller sjukförmåner och förmåner kopplade till dessa, framförde Finansinspektionen i regeringsrapporten att det finns en särskild osäkerhet i såväl insjuknandegrad som avvecklingsresultat. Osäkerheten beror på att sjukpension är kopplad till den allmänna pensionen, vilket gör att den påverkas av politiska beslut. Finansinspektionen anser att bland annat detta förhållande gör att sjuklighetsrisken är väsentlig i de företag som är exponerade mot risken. Det gäller även om risken totalt sett inte är så stor.

Den modell för att beräkna kapitalkrav för sjuklighetsrisk som användes i regeringsrapporten var identisk med den som används i trafikljusmodellen. Modellen baseras på att insjuknande, avveckling och invaliditetsgraden stressas. Under de senaste tio åren har Finansinspektionen genomfört ett par interna analyser av insjuknande och avveckling. Resultaten visar på stora variationer, men också på att kapitalkravsmodellen har varit stabil och enkel. Mot bakgrund av detta anser Finansinspektionen att modellen inte behöver ändras mer än att stressfaktorerna bör anpassas till en ny konfidensnivå.

Finansinspektionen inför en bestämmelse om att ett tjänstepensionsföretag ska beräkna kapitalkravet för sjuklighetsrisk genom att jämföra befintliga försäkringstekniska avsättningar med avsättningar som stressats med följande antaganden samtidigt:

- Den ettåriga sannolikheten för insjuknande ökas med 40 procent i alla åldrar och för den period som premierna är bestämda för.

---

⁶⁴ Se propositionen, s. 720.

- Den ettåriga sannolikheten för att sjukfall upphör minskas med 15 procent för hela den återstående sjuktiden.
- Invaliditetsgraden (relationen mellan faktisk sjukskrivning och heltidssjukskrivning) ökas med 15 procent.

Tilläggsrisk

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för tilläggsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av riskkategorierna inkomstskydd, ekonomisk förlust och sjukvårdskostnad.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Faktorn som tillämpas i beräkning av premie- och reservrisk sänks till 2,1.

Remissinstanserna: *AFA Försäkring, Aktuarieföreningen* och *Svensk Försäkring* föreslår att faktorn som tillämpas i beräkning av premie- och reservrisk bör sänkas från 2,5 till 2,1. Aktuarieföreningen och Svensk Försäkring anser att det saknas en motivering till att riskpremien vid beräkningen av kapitalkravet för tilläggsrisk ska multipliceras med faktorn 1,15 och att den ska multipliceras med faktorn 1,3 i modulen för ekonomisk förlust, men inte i modulen för inkomstskydd. Svensk Försäkring föreslår att tilläggsrisk ska definieras. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Tilläggsrisk är risken för att ett tjänstepensionsföretags finansiella ställning försämras på grund av ökade ersättningar och kostnader för arbetsskador, arbetslöshet eller sjukvård.

Kapitalkravet för tilläggsrisk ska beräknas genom att kapitalkraven för de olika risker som ingår i tilläggsrisk räknas fram. En sammanläggning av kapitalkraven för tilläggsrisk ska göras genom att använda den angivna korrelationsmatrisen.

När det gäller riskkategorierna inkomstskydd och ekonomisk förlust ska begreppet riskpremie användas för att beräkna volymmåttet för premie- och skadereserven. Att utgå från en riskpremie, i stället för intjänade premier eller förväntade premier som ska intjänas, är ett bättre mått på risken i ett tjänstepensionsföretags verksamhet. Intjänade premier eller förväntade premier som ska intjänas kan variera kraftigt och bero på det enskilda företags konkurrensförhållanden och finansiella ställning.

Som volymmått används i stället teknisk premie, vilket Finansinspektionen har definierat som riskpremien med tillägg av en schablonfaktor på 15 procent.

Kapitalkravet för inkomstskydd ska beräknas genom att multiplicera volymmåtten tekniska premier och försäkringstekniska avsättningar med olika faktorer. Beräkningsmetoden baseras på artiklarna 116 och 117 samt bilaga

XIV i Solvens 2-förordningen. I beräkningen har faktorn för försäkrings-tekniska avsättningar ökat för att även fånga katastrofrisk.

Kapitalkravet för ekonomisk förlust ska beräknas genom att multiplicera volymmåtteten tekniska premier och försäkringstekniska avsättningar med olika faktorer. Beräkningsmetoden baseras på metodiken i Solvens 2-regelverket.⁶⁵ I beräkningen har faktorn för tekniska premier ökat för att även fånga katastrofrisk.

Kapitalkravet för sjukvårdskostnad ska beräknas som en faktor multiplicerad med medeltalet av sjukvårdsutbetalningar under de tre senaste åren multiplicerad med medeldurationen i år av sådana förpliktelser. Beräkningsmetoden baseras på metodiken i Solvens 2-regelverket.⁶⁶

Faktorn som tillämpas i beräkningen av premie- och reservriskerna har sänkts från 2,5, som föreslogs i remissen, till 2,1. Detta överensstämmer med vad *AFA Försäkring*, *Aktuariieföreningen* och *Svensk Försäkring* har föreslagit. Motiveringen till att riskpremien ska multipliceras med faktorn 1,15 är att Finansinspektionen anser att den rena riskpremien i både modulen för annullationsrisk och kostnadsrisk ska ökas för att ta höjd för administrationskostnader. Finansinspektionen anser att ett påslag på 15 procent är en rimlig nivå på en administrationskostnad. Självklart förekommer det administrationskostnader som är lägre, men även sådana som är högre.

När det gäller faktorn 1,3 som volymmåttet för tekniska premier ska multipliceras med, så avser den att implicit inkludera katastrofrisker i modellen. Det är samma faktor som används för volymmåttet inom kostnadsriskmodulen. Faktorn har skattats utifrån företagsdata.

Finansinspektionens bedömning är att myndigheten inte har bemyndigande att, som Svensk Försäkring föreslår, införa en definition av begreppet tilläggsrisk.

Annullationsrisk

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för annullationsrisk ska beräknas genom stress av företagets pensionskapital för pensionsförmåner med flytträtt.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Den långsiktiga effekten av annulation har sänkts från tio år till fem år.

Remissinstanserna: *Aktuariieföreningen*, *Svensk Försäkring* och *Alecta* med flera påpekar att framtida vinster inte får inkluderas i kapitalbasen. Om så hade varit fallet skulle det riskkänsliga kapitalkravet bero på hur mycket nuvärdet av framtida intäkter och kostnader kan förändras över en tidshorisont på ett år. Aktuariieföreningen och Svensk Försäkring anser att ett kapitalkrav som bättre

⁶⁵ Se artiklarna 116 och 117 samt bilaga II i Solvens 2-förordningen.

⁶⁶ Se artikel 99 i Solvens 2-förordningen.

mäter annullationsriskens påverkan på kapitalbasen bör övervägas. Svensk Försäkring avstyrker den föreslagna metoden för att beräkna annullationsrisk. Aktuariieföreningen påpekar att enligt lagrådsremissen, ska varaktigheten på effekter av minskade intäkter och ökade kostnader motsvara tolv månader. Mot bakgrund av detta anser föreningen att antagandet om företagets genomsnittligt förlorade intäkter i beräkningen av kapitalkrav för annullationsrisk är för högt.

Aktuariieföreningen och Alecta med flera anser att det för fond- och depåförsäkringar finns motstridigheter i hur försäkringstekniska avsättningar, tillgångar och skulder som svarar mot åtaganden där försäkringsföretaget inte står risk ska hanteras. Det handlar till exempel om att framtida vinster inte ingår i kapitalbasen, trots att kapitalkravet för annullationsrisk baseras på risken för minskad framtida intjäning. Storleken på de riskkänsliga kapitalkraven för annullations- och kostnadsrisker är kalibrerade för en kapitalbas som inkluderar framtida vinster, vilket de inte ska vara enligt regelverket. Svensk Försäkring konstaterar att enligt den föreslagna bestämmelsen i 7 kap. 4 § ska alla tillgångar, skulder och försäkringstekniska avsättningar för fond- och depåförsäkringar, där de försäkrade står risken, räknas av när kapitalkravet beräknas. Mot den bakgrunden är det dessutom oklart vilket kapital som ska beaktas för dessa försäkringar vid beräkning av annullationsrisken. I remisspromemorian anges också att annullationsrisken baseras på ett antagande om fasta driftskostnader samtidigt som antagandet om varaktighet sägs avse företagets förlorade intäkter. Det är därför oklart vad som ligger bakom parametern 0,6 procent. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Annullationsrisk är risken för att ett befintligt kapital för att bära driftskostnader minskar, och att framtida intäkter minskar på grund av att premiebetalningarna upphör eller att avtal och därmed kapital flyttas från företaget.⁶⁷ Annullationsrisk är en betydande risk för tjänstepensionsföretagen eftersom tjänstepensionsavtal är föremål för omförhandlingar och det finns krav på att flytt av kapital ska tillåtas.

Inom de flesta kollektivavtalsområden har den försäkrade rätt att flytta en premiebestämd pension. Dessa pensioner är också föremål för upphandling eller anbudsförfarande med viss periodicitet, vilket innebär att de företag som erbjuder pensionerna varierar. Detta kan ge upphov till höga framtida flyttfrekvenser för företag som misslyckas i framtida upphandlingar.

Tjänstepensionsföretag som erbjuder icke-kollektivavtalade tjänstepensioner är ofta beroende av försäkringsförmedlare som distributionskanal. Förekomsten av sådana distributionskanaler kan också vara förknippad med flyttrisker. Det förekommer till exempel att försäkringsförmedlare erbjuder på förhand förhandlade tjänstepensionsplaner till sina företagskunder. Sådana tjänste-

---

⁶⁷ Se propositionen, s. 328.

pensionsplaner är också förknippade med omförhandlingar med vissa mellanrum. Dessa omförhandlingar kan orsaka betydande flöden av flyttade försäkringar. Det är i vissa fall även möjligt för enskilda arbetsgivare att flytta hela bestånd av pensioner (så kallad beståndsoverlåtelse) mellan försäkringsgivare. Av propositionen framgår att beståndsoverlåtelse ska vara möjlig mellan olika tjänstepensionsföretag samt mellan tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag.⁶⁸

Finansinspektionen inför ett kapitalkrav för annullationsrisk som beräknas utifrån pensionskapitalet för sparbetonade pensionsförmåner som har flytträtt. Kapitalkravet för annullationsrisk ska täckas av medel i befintlig kapitalbas. Enligt modellen beräknas kapitalkravet för annullationsrisk separat för traditionell försäkringsverksamhet respektive fond- och depåförsäkringsverksamhet.

Modellen för annullationsrisk har förenklats jämfört med den modell som presenterades för branschen våren 2018. Exempelvis har fordran på försäljare tagits bort och ingår inte i modellen längre. De parametrar som ingick i den ursprungliga modellen har anpassats till den nya modellen och till en lägre konfidensnivå.

Den långsiktiga effekten på ett företags kostnadstäckning vid annulation, det vill säga att framtida intäkter minskar, beaktas genom att multiplicera det pensionskapital som omfattas av flytträtt med ett antagande om dels den långsiktiga effekten av företagets förlorade intäkter, dels nivån på företagets fasta driftskostnader. Nivån på de fasta driftskostnaderna uttrycks i förhållande till pensionskapitalet. Med fasta driftskostnader avses företagets driftskostnader inklusive skaderegleringskostnader, minus anskaffningskostnader.

Finansinspektionen har omprövat antagandet om att det tar tio år för företagen att se över sina affärsmodeller och kostnadsnivåer och inför i stället ett antagande om att effekten av en annulation varar i fem år. De genomsnittliga nivåerna av ett företags fasta kostnader i förhållande till pensionskapitalet har Finansinspektionen baserat på interna analyser av inrapporterade data. Nivåerna på de fasta kostnaderna av pensionskapitalet är fastställda till 0,25 procent för traditionell försäkringsverksamhet och till 0,6 procent för fond- och depåförsäkringsverksamhet. För fond- och depåförsäkringsverksamhet antas nivån 0,6 procent även innehålla bortfallna intäkter från fondförvaltare, så kallade kickbacks.

Stressfaktorn, som anger hur stor annulation som företaget bör kunna tåla, uppgår till 12 procent för såväl traditionell försäkringsverksamhet som för fond- och depåförsäkringsverksamhet. Nivån baseras på Finansinspektionens bedömning att denna nivå motsvarar konfidensnivån 97 procent och på bedömningar som gjordes i samband med en översyn av trafikljusmodellen som Finansinspektionen genomförde under 2016.

---

⁶⁸ Se propositionen, s. 428 och 432 f.

Med ovanstående parametervärden blir kapitalkravet för annullationsrisk summan av 0,15 procent⁶⁹ multiplicerat med pensionskapitalet för traditionell försäkringsverksamhet samt 0,36 procent⁷⁰ multiplicerat med pensionskapitalet för fond- och depåförsäkringsverksamhet.

Kostnadsrisk

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för kostnadsrisk ska beräknas genom stress av företagets fasta driftskostnader.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Aktuarieföreningen* anser att det inte framgår hur Finansinspektionen har kommit fram till stressnivån på 0,75 för fond- och depåförsäkringsverksamhet som kostnadsökning. Som föreningen uppfattar det bygger antagandet på en kostnadsökning som varar i tio år. Mot bakgrund av verksamhetens art anser Aktuarieföreningen att perioden för varaktighet är lång. Det är troligt att företagen kommer att se över sina affärsmodeller, alternativt kostnadsnivån, inom en kortare tidsrymd. *Svensk Försäkring* anser att de föreslagna nivåerna på kapitalkravet för kostnadsrisk förefaller något höga för en konfidensnivå på 97 procent. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Kostnadsrisk är risken för att ett tjänstepensionsföretags kostnader ökar och därmed försämrar företagets finansiella ställning.⁷¹

Driftskostnadsökningar varar i många fall mer än ett år. Tänkbara anledningar till en permanent ökning av kostnader kan bland annat vara högre löneinflation än väntat och nya regelverk som det krävs större personalresurser för att följa. Tjänstepensionsföretag har generellt begränsade möjligheter att kompensera sig för sådana driftskostnadsökningar genom att höja premien för försäkringarna. Det gäller särskilt under utbetalningstiden, eftersom inga premier tas ut. Därutöver är företagen utsatta för konkurrens genom de upphandlings- och anbudsförfaranden som gäller inom kollektivavtalsområdet.

Finansinspektionen konstaterar att fasta driftskostnader i ett tjänstepensionsföretag är den kostnadspost som är mest stabil över tid. Andra kostnadsposter, exempelvis anskaffningskostnader, varierar i högre grad från år till år. Mot bakgrund av detta anser Finansinspektionen att fasta driftskostnader är ett lämpligt mått att utgå från när man beräknar kapitalkravet för kostnadsrisk.

Mot bakgrund av att driftskostnadsökningar kan tänkas vara längre än ett år, är det rimligt att beräkningen av kapitalkravet för kostnadsrisk utgår från den försäkringstekniska avsättningen för fasta driftskostnader.

---

⁶⁹ = $0,12 * 5 * 0,0025$

⁷⁰ = $0,12 * 5 * 0,006$

⁷¹ Se propositionen, s. 328 och s. 720.

För fond- och depåförsäkringsverksamhet redovisas dock inte alltid någon försäkringsteknisk avsättning för driftskostnader, varför kapitalkravet i stället baseras på denna verksamhets faktiska årliga fasta driftskostnader, för de senaste 12 månaderna.

Kapitalkravet för kostnadsrisk är ett mått på företagets möjliga framtida höjda kostnader. Det bestäms för traditionell försäkringsverksamhet som åtta procent av försäkringstekniska avsättningar för fasta driftskostnader. För fond- och depåförsäkringsverksamhet bestäms kapitalkravet som 75 procent av ett års fasta driftskostnader för denna verksamhet.

Faktorerna åtta respektive 75 procent är baserade på nedskrivningar av de faktorer som användes i regeringsrapporten vid 99,5 procents skyddsnivå (tio respektive 100 procent).

2.8.5 *Operativ risk*

Finansinspektionens ställningstagande: Kapitalkravet för operativ risk ska beräknas med en modell baserad på premieinkomst och försäkringstekniska avsättningar.

Remisspromemorian: Förslaget har samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Av propositionen framgår att begreppet operativ risk omfattar olika typer av risker kopplade till otillräckliga rutiner orsakade av personal, system eller av externa händelser där oväntade och potentiellt stora kostnader uppkommer. Vidare framgår att kapitalkravet för operativ risk bör beräknas med beaktande av sådana operativa risker som tjänstepensionsföretaget är utsatt för och som inte har beaktats vid beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk eller försäkringsrisk.⁷²

Finansinspektionen bedömer att många typer av händelser kan ingå i begreppet operativ risk, dock alla med resultatet att oväntade, och potentiellt stora, kostnader uppkommer.

Finansinspektionen konstaterar att det är svårt att modellera operativ risk på ett sätt som är beräkningstekniskt enkelt, och som samtidigt ger incitament till god riskstyrning. Det kan också vara svårt att kvantifiera operativ risk på ett objektivt sätt. I dagsläget saknas modeller för operativ risk som har en koppling till hanteringen av risken. Det gäller både på försäkrings- och bankområdet. I avsaknad av en sådan modell anser Finansinspektionen att kapitalkravet för operativ risk bör beräknas med en enkel modell liknande den som finns i

---

⁷² Se propositionen, s. 329.

Solvens 2-regelverket. Där utgår beräkningen från premier och de försäkrings-tekniska avsättningarna.

Finansinspektionen inför bestämmelser om att kapitalkravet för operativ risk ska beräknas enligt en modell som till sin uppbyggnad är identisk med den som används i Solvens 2-regelverket.⁷³ Den modellen är kalibrerad för konfidens-nivån 99,5 procent. Finansinspektionen har korrigerat de olika stresspara-metrarna och anpassat dem till den konfidensnivå på 97 procent som gäller för tjänstepensionsföretag.

2.8.6 Justeringsbelopp

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretag ska beräkna ett justeringsbelopp för den förlustabsorberande effekten av uppskjuten skatt och villkorad återbäring.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Aktuarieföreningen* anser att det behöver förtydligas om det är villkorad återbäring beräknad i den finansiella redovisningen, eller enligt solvensberäkningen, som avses i beräkningen. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Av 8 kap. 6 § lagen om tjänstepensionsföretag framgår att justeringsbeloppet ska motsvara den minskning av tjänstepensions-företagets oförutsedda förluster som beror på att företagets åtaganden gentemot de försäkrade eller andra ersättningsberättigade minskar till följd av villkoren i försäkringsavtalet, att företagets uppskjutna skatt förändras eller en kombination av de två.

I propositionen nämns så kallad villkorad återbäring som ett exempel på sådana oförutsedda förluster som beror på att företagets åtaganden minskar till följd av villkoren i försäkringsavtalet.⁷⁴

Justeringsbelopp ska beräknas genom en summering av ett justeringsbelopp för villkorad återbäring och ett justeringsbelopp för uppskjuten skatt.

Den villkorade återbäringen ingår i de vinstdrivande företagens försäkringstek-niska avsättningar och är alltså inte en del av det egna kapitalet. De försäk-ringstekniska avsättningarna ska beräknas enligt 5 kap. lagen om tjänste-pensionsföretag. Den villkorade återbäringen är förlustabsorberande eftersom den kan sättas ned vid förluster. I den bestämmelse som Finansinspektionen inför anges hur justeringsbeloppet för villkorad återbäring ska beräknas.

Även vissa uppskjutna skatter kan vara förlustabsorberande. Finansinspektionen anger dock inga principer i den delen. Det får antas att den

⁷³ Se artikel 204 i Solvens 2-förordningen.

⁷⁴ Se propositionen, s. 720 f.

förlustabsorberande effekten av uppskjutna skatter bäst kan bedömas av det enskilda tjänstepensionsföretaget.

2.9 Företagsstyrning

De områden där lagen om tjänstepensionsföretag innehåller bemyndiganden att meddela föreskrifter är när det gäller företagsstyrningen lämplighetskrav, innehållet i styrdokument och krav som relaterar till dessa dokument, uppgifter som utförs av de centrala funktionerna, riskhantering, den egna risk- och solvensbedömningen samt uppdragsavtal. Finansinspektionen har, liksom regeringen, utgått i stora delar från den reglering som gäller för försäkringsföretagen.

2.9.1 Lättnadsregler för vissa tjänstepensionsföretag

Finansinspektionens ställningstagande: De tjänstepensionsföretag som har mindre än fem miljarder kronor i tillgångar, eller mindre än 20 miljarder kronor i tillgångar och som driver tjänstepensionsverksamhet som huvudsakligen är avsedd för en sluten krets, behöver inte tillämpa vissa av bestämmelserna om företagsstyrning, eller behöver tillämpa dem endast till viss del.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att bestämmelsen kan ge intryck av att proportionalitetsprincipen inte alls gäller för andra företag än de som avses i 8 kap. 2 §. *Tjänstepensionsförbundet* anser att de detaljerade och omfattande kraven står i strid med intentionerna med den uttryckta proportionalitetsprincipen. *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* anför vidare att det inte är självklart att det är storleken på tillgångarna, i vissa fall i kombination med att medlemskretsen är begränsad, som är det bästa sättet att bestämma vilka krav som ska gälla. Andra viktiga faktorer att beakta är produktutbud samt verksamhetens omfattning och komplexitet. *Svensk Försäkring* påpekar även att bestämmelsen kan medföra tröskeffekter. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Lagen om tjänstepensionsföretag innehåller en generell bestämmelse om proportionalitet för företagsstyrningssystemet. Av propositionen framgår att proportionalitetsprincipen ska gälla som en övergripande princip för hela företagsstyrningssystemet och att den är av särskild vikt vid de ytterligare bestämmelser som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.⁷⁵ Regeringen anger vidare att det är möjligt att skapa ett regelverk som är anpassat till den verksamhet som ett tjänstepensionsföretag driver i det enskilda fallet. Detta eftersom proportionalitet beaktas i normgivningen på lägre nivå än lag. Därmed är det även möjligt att ta hänsyn till att lagen ska kunna omfatta både en mer

---

⁷⁵ Se propositionen, s. 344.

omfattande verksamhet, som den som i dag drivs av försäkringsföretag, och en mer begränsad verksamhet, som i dag drivs av tjänstepensionskassor. Dessa verksamheter skiljer sig enligt propositionen åt, framför allt sett till omfattningen, men även genom att vissa företag inte verkar på en konkurrensutsatt marknad utan endast riktar sig till en sluten krets. Mot bakgrund av det som sägs i motiveringen till bestämmelsen i propositionen anser Finansinspektionen att den generella proportionalitetsprincipen inte är tillräcklig, utan att det behövs bestämmelser på lägre nivå än lag. Den verksamhet som tjänstepensionskassorna bedriver bör beaktas när sådana bestämmelser utformas.

Finansinspektionen anser att det bara är möjligt att helt och hållet ta hänsyn till förutsättningarna hos verksamheten i ett enskilt företag genom en sådan generell bestämmelse som framgår av proportionalitetsprincipen i lagen om tjänstepensionsföretag. Den lagregeln är styrande för alla tjänstepensionsföretag när det gäller tillämpning av regler om företagsstyrning, oavsett tjänstepensionsföretagets storlek, art, omfattning och komplexitet. Syftet med de föreskrifter som införs är att skapa en uttrycklig lättnadsreglering för mindre tjänstepensionsföretag, vilket Finansinspektionen anser är i enlighet med intentionerna enligt propositionen. Lättnadsregleringen syftar inte till att ersätta den lagstadgade proportionalitetsprincipen, på det sätt som *Svensk Försäkring* anför.

Vad gäller *Tjänstepensionsförbundets* kritik om bestämmelsernas detaljgrad och omfattning anser Finansinspektionen följande. Proportionalitetsprincipen tillämpas på de regler som gäller för företagsstyrningssystemet, och kan exempelvis resultera i ett mer eller mindre omfattande innehåll i ett styrdokument, beroende på de förutsättningar som gäller i det enskilda fallet. Förekomsten av en proportionalitetsprincip innebär inte att reglerna som omfattas av principen är få till antalet, eller att de är av en viss detaljgrad.

Finansinspektionen har gjort följande överväganden vid utformningen av lättnadsbestämmelserna. Det kan till att börja med konstateras att tjänstepensionsverksamhet är en form av livförsäkringsverksamhet, vilket i sig är ett område av hög *komplexitet*. Ett tjänstepensionsföretags *storlek* kan mätas på olika sätt, exempelvis genom antalet anställda eller storleken på omsättningen. De två återstående delarna är verksamhetens *art* och *omfattning*, där storlek kan anses ligga nära omfattning.

Sådan verksamhet som i dag bedrivs av tjänstepensionskassor har en art som skiljer sig från andra tjänstepensionsföretags, nämligen att verksamheten enligt den upphävda lagen om understödsföreningar ska rikta sig till en sluten krets. Det kan till exempel vara anställda i ett visst eller i vissa företag, personer som tillhör en viss yrkesgrupp eller medlemmar i en sammanslutning med en sådan gemenskap att en samverkan även för personförsäkringar framstår som naturlig. De bestämmelser som införs baseras, vad gäller krav på verksamhetens art, på nämnda regel. För att det ska vara tydligt huruvida ett tjänstepensionsföretag ska tillämpa lättnadsreglerna om företagsstyrning bör det, i likhet med vad som gäller för tjänstepensionskassorna, framgå tydligt i

företagets bolagsordning eller i stadgarna att företaget har en verksamhet som huvudsakligen är avsedd för en sluten krets av personer. Den associationsform som tjänstepensionsföretaget har ska inte styra huruvida företaget ska kunna tillämpa de mindre omfattande bestämmelserna. Det är alltså inte bara tjänstepensionsföreningar som kan komma att omfattas av de mindre omfattande bestämmelserna.

Beträffande verksamhetens omfattning kan konstateras att det finns flera olika mått som skulle kunna användas. Ett av dessa mått är företagets totala tillgångar. Som regeringen anger i propositionen⁷⁶ förvaltar den svenska tjänstepensionsmarknaden cirka 3 000 miljarder kronor. Av dessa står fondförsäkrings- och livförsäkringsföretagen för cirka 2 650 miljarder kronor. Tre av livförsäkringsföretagen står för cirka 50 procent av det förvaltade kapitalet. Enligt Finansinspektionens uppgifter förvaltar de företag som kan komma att omfattas av det nya regelverket för tjänstepensionsföretag mellan 0,3 och 840 miljarder kronor. Det finns således en stor spridning i hur mycket kapital de olika företagen förvaltar.

En verksamhet som till sin natur är av mindre omfattning måste rimligen ställas i relation till hur övriga företags verksamheter på samma marknad ser ut. En verksamhet som motsvarar drygt 0,15 procent – det vill säga en verksamhet som har tillgångar som understiger fem miljarder kronor – kan enligt Finansinspektionens bedömning anses utgöra en verksamhet av mindre omfattning. Ett företag som har tillgångar på mindre än fem miljarder kronor bör därför tillämpa de mindre omfattande bestämmelserna.

Finansinspektionen anser dock inte att det är rimligt att ett företag vars verksamhet visserligen är begränsad till en sluten krets av personer, men som förvaltar omfattande tillgångar, ska kunna tillämpa mindre omfattande bestämmelser. Det bör därför finnas en gräns för hur stora tillgångar ett sådant företag får förvalta för att få tillämpa mindre omfattande bestämmelser.

En verksamhet som omfattar 20 miljarder kronor i tillgångar, motsvarar en marknadsandel på cirka 0,7 procent. Detta får enligt Finansinspektionens bedömning anses utgöra en verksamhet av mindre omfattning, om företaget i kombination med detta också har en verksamhet av begränsad art.

Finansinspektionen instämmer i Svensk Försäkrings och Tjänstepensionsförbundets uppfattning om att dessa mått inte helt och hållet motsvarar ett tjänstepensionsföretags storlek art, omfattning och komplexitet. Finansinspektionen anser däremot att måtten utgör tillräckligt goda kriterier för att utgöra grunden för en ändamålsenlig reglering med mindre omfattande bestämmelser. Vad gäller Svensk Försäkrings synpunkt på att bestämmelserna kan medföra tröskeleffekter, vill Finansinspektionen framhålla att ett tjänstepensionsföretag som ligger nära gränsen bör ha beredskap för att hantera en situation där de mindre omfattande bestämmelserna inte längre får tillämpas.

---

⁷⁶ Se propositionen, s. 167.

Finansinspektionen har använt sig av ett antal principer vid utformningen av de mindre omfattande bestämmelserna. En sådan princip är att Finansinspektionen har strävat efter att undanta sådana tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 §, från de bestämmelser som lagstiftaren har valt att införa och som går utöver kraven i andra tjänstepensionsdirektivet. En annan princip är att införa bestämmelser som innebär att dessa tjänstepensionsföretag endast behöver beskriva *hur* företaget ska uppfylla lagbestämmelsen som är kopplad till ett styrdokument, i stället för att ställa detaljerade krav på innehåll. I några fall har Finansinspektionen bedömt att det inte finns skäl för mindre omfattande bestämmelser. De mindre omfattande bestämmelserna motiveras specifikt under respektive avsnitt i denna promemoria.

2.9.2 Lämplighetskrav

2.9.2.1 Det generella lämplighetskravet och styrelsens samlade kompetens

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretag ska säkerställa att lämplighetskraven är uppfyllda för den som ingår i styrelsen i ett tjänstepensionsföretag eller är verkställande direktör i det, eller ersättare för någon av dem, och för den som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion. Ett tjänstepensionsföretag ska även säkerställa att de som ingår i styrelsen för företaget tillsammans har de insikter och den erfarenhet som är nödvändiga inom de områden som är relevanta för företagets tjänstepensionsverksamhet. De områden som bör omfattas anges i allmänna råd. Ett tjänstepensionsföretag som har uppdragit åt någon annan att utföra arbete i en central funktion, bör utse en person inom företaget som har de insikter och den erfarenhet som krävs för att kunna kontrollera uppdragstagarens utförande och resultat av uppdraget. Den utsedda personen bör anses vara ansvarig för den centrala funktionen och anmälas till Finansinspektionen.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* föreslår att de allmänna råden om granskning av ärlighet och ekonomisk ställning bör kompletteras med orden ”om det är möjligt”, eftersom företagen med hänsyn till de förslag som har lämnats i betänkandet om belastningsregisterkontroll i arbetslivet, SOU 2019:9, inte fullt ut kommer att kunna utföra granskningar. Vidare anser Svensk Försäkring att det bör vara tillräckligt att ett tjänstepensionsföretag kan utmana utförande och resultat, i de fall företaget har uppdragit åt någon annan att utföra uppgifter i en central funktion. *Tjänstepensionsförbundet* anför att det bör tydliggöras att den person inom företaget som har det övergripande ansvaret för en central funktion där utförandet av uppgifter i funktionen omfattas av uppdragsavtal, kan vara en styrelseledamot, verkställande direktör, eller en annan anställd på företaget och att denne ska kunna ta hjälp av en extern person för att kontrollera uppdragstagarens utförande och resultat när intern kompetens saknas. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Regeringen hänvisar i propositionen till att det för tjänstepensionsföretag, liksom för försäkringsföretag, finns behov av ytterligare bestämmelser för den krets som omfattas av lämplighetskrav. Av det skälet har Finansinspektionen utgått från de bestämmelser som gäller för försäkringsföretagen vid utformningen av föreskrifterna.

Att det är tjänstepensionsföretaget som ska säkerställa att kraven är uppfyllda framgår av 9 kap. 3 § första stycket lagen om tjänstepensionsföretag (jämför även artiklarna 273.2 och 273.4. i Solvens 2-förordningen). När ett tjänstepensionsföretag granskar en persons lämplighet i övrigt, anger de allmänna råden att företaget bör ta hänsyn till bland annat straffrättsliga aspekter. Finansinspektionen anser att sådan hänsyn kan tas även utan information från belastningsregistret. Finansinspektionen har därför inte gjort någon ändring med anledning av *Svensk Försäkrings* synpunkter om uppvisande av utdrag ur belastningsregistret.

När det gäller kravet på säkerställande av styrelsens samlade kompetens anser Finansinspektionen att en lämplig spridning av kompetenser i styrelsen är ett viktigt led i att säkerställa att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Finansinspektionen anser att det vore olämpligt om styrelsens insikter och erfarenhet tilläts vara koncentrerade till ett fåtal områden som därmed inte täcker alla väsentliga aspekter av företagets tjänstepensionsverksamhet. De kompetensområden som införs i de allmänna råden är i huvudsak desamma som gäller för försäkringsföretagen.

Finansinspektionens erfarenhet från tillämpningen av Solvens 2-regelverket har visat att det finns skäl att vara tydlig med vad som bör gälla när en central funktion är utlagd. Ett tjänstepensionsföretag som väljer att uppdra åt någon annan att utföra visst arbete och vissa funktioner behåller, enligt lagen om tjänstepensionsföretag, alltjämt ansvaret för dessa. Lagen om tjänstepensionsföretag kräver även att det ska finnas en person som ansvarar för en central funktion. Den personen har det övergripande ansvaret för den centrala funktionen även när utförandet av uppgifter i funktionen omfattas av uppdragsavtal.

Innebörden av de allmänna råden om den person inom företaget som har det övergripande ansvaret för en central funktion där utförandet av uppgifter i funktionen omfattas av uppdragsavtal, är följande. Personen bär ansvaret för funktionen. De insikter och den erfarenhet som den personen bör ha, behöver inte vara lika djupa som de insikter och den erfarenhet som utföraren har. Utförare är i detta fall den eller de personer hos uppdragstagaren som utför uppgifter i den centrala funktionen. Den person som är ansvarig för den centrala funktionen bör dock ha insikter och erfarenhet som åtminstone når upp till en nivå som innebär att personen kan kontrollera uppdragstagarens utförande och resultat. Finansinspektionen vill tydliggöra att den person som är ansvarig för en central funktion där utförandet av uppgiften i funktionen omfattas av uppdragsavtal, inte kan uppfylla kraven på insikt och erfarenhet

genom att ta hjälp av en extern person, som *Tjänstepensionsförbundet* föreslår. En persons lämplighet som ansvarig för en central funktion ska bedömas mot bakgrund av personens egna meriter.

Bestämmelsen om den person som har det övergripande ansvaret för en central funktion även när utförandet av uppgifter i funktionen omfattas av uppdragsavtal är utformad efter riktlinje 14 i Eiopas riktlinjer för företagsstyrningssystem⁷⁷. Finansinspektionen har följande kommentar till Svensk Försäkrings synpunkt om att det bör vara tillräckligt att företaget kan utmana uppdragstagarens utförande och resultat. Finansinspektionen anser att bestämmelsen ska riktas till den person som har det övergripande ansvaret för en central funktion som omfattas av uppdragsavtal, i likhet med vad som gäller för övriga befattningar som omfattas av lämplighetskrav. När det gäller huruvida denne bör *kontrollera* eller *utmana* utförande och resultat, noterar Finansinspektionen att den engelska översättningen av riktlinje 14 använder ordet "*challenge*" vilket skulle kunna översättas till *utmana*. Finansinspektionen har dock valt att införa bestämmelsen i enlighet med den svenska översättningen. På så sätt råder det inget tvivel om att syftet med bestämmelsen är densamma för ett tjänstepensionsföretag som för ett försäkringsföretag.

Vad gäller Tjänstepensionsförbundets önskemål om ett tydliggörande av vilka funktioner i ett tjänstepensionsföretag som får åta sig ett övergripande ansvar för en central funktion där utförandet av uppgifter i funktionen omfattas av uppdragsavtal, vill Finansinspektionen anföra följande. Finansinspektionens avsikt är att samma principer ska gälla för en person som har det övergripande ansvaret för en central funktion som omfattas av uppdragsavtal, i ett tjänstepensionsföretag som i ett försäkringsföretag. I ett försäkringsföretag kan exempelvis en styrelseledamot, verkställande direktör, eller en annan anställd på företaget ha det ansvaret. Det finns dock vissa restriktioner, exempelvis vad gäller kombinationer av ansvarsområden. Restriktionerna beror bland annat på försäkringsföretagets storlek och vilken ordinarie roll i organisationen som den person har som har det övergripande ansvaret för en central funktion där utförandet av uppgifter i funktionen omfattas av uppdragsavtal.

Finansinspektionen vill i detta sammanhang göra företagen uppmärksamma på att det av artikel 22.1 andra tjänstepensionsdirektivet och 9 kap. 3 § lagen om tjänstepensionsföretag framgår att lämplighetskraven även gäller för personer som genom uppdragsavtal anlitas för att utföra arbete i centrala funktioner.

2.9.2.2 Villkor för behörighet – funktionen för internrevision

Finansinspektionens ställningstagande: I ett tjänstepensionsföretag ska funktionen för internrevision bemannas på ett sätt som säkerställer att det i funktionen finns tillräckliga kunskaper och erfarenheter som är relevanta för företagets tjänstepensionsverksamhet och för funktionens uppgifter. En person som har det övergripande ansvaret för funktionen där utförandet av uppgifter i

---

⁷⁷ EIOPA-BoS-14/253, Eiopas riktlinjer för företagsstyrningssystem.

funktionen omfattas av uppdragsavtal, behöver inte uppfylla villkoren för behörighet, om minst en person som utför uppgifter i funktionen enligt uppdragsavtal gör det.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Uppräkningen av de områden funktionen ska ha kunskaper i och erfarenhet av har justerats.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring och Tjänstepensionsförbundet* påpekar att det kan uppfattas som att funktionen för internrevision alltid måste omfatta fler än en person. Vidare anser Svensk Försäkring och Tjänstepensionsförbundet att kravet att funktionen för internrevision ska ha kunskap och erfarenhet kan begränsa möjligheten att lägga ut verksamhet, eftersom uppdragstagaren inte nödvändigtvis har kunskap om företagets specifika verksamhet innan uppdraget påbörjats. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Eftersom andra tjänstepensionsdirektivet, till skillnad från Solvens 2-direktivet, även innehåller krav på yrkeskvalifikationer för funktionen för internrevision, anger regeringen i propositionen att föreskrifterna även ska omfatta villkor för behörighet för denna funktion. Regeringen uppger även att det lämplighetskrav som andra tjänstepensionsdirektivet ställer på funktionen för internrevision, det vill säga de yrkeskvalifikationer, de kunskaper och den erfarenhet som är tillräckliga för att utföra funktionen på ett tillfredsställande sätt, ska anses innebära ett särskilt krav på yrkeskvalifikationer i form av relevant utbildning för uppgiften. Regeringen har valt att använda ordet *kunskaper* i 9 kap. 12 § tredje stycket lagen om tjänstepensionsföretag för att tydliggöra denna skillnad mot det generella lämplighetskravet för centrala funktioner som följer av 9 kap. 3 § första stycket 2 samma lag.⁷⁸

Bestämmelserna om villkor för behörighet för funktionen för internrevision kompletterar det generella lämplighetskravet i lagen om tjänstepensionsföretag. Det ska noteras att det generella lämplighetskravet i 9 kap. 3 § första stycket 2 lagen om tjänstepensionsföretag även gäller för de som är verksamma i funktionen för internrevision.

Lämplighetskravet på yrkeskvalifikationer för de som är verksamma i funktionen för internrevision saknar motsvarighet i Solvens 2-regelverket. Finansinspektionen har därför valt att använda Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut som förlaga till de bestämmelser som införs.

Finansinspektionen har valt att inte införa några särskilda villkor för behörighet för den som ansvarar för funktionen för internrevision. Skälet till detta är att Finansinspektionen befarar att stränga villkor för behörighet för den som

---

⁷⁸ Se propositionen, s. 369.

ansvarar för funktionen för internrevision, exempelvis krav på innehav av certifiering, på ett omotiverat sätt riskerar att diskvalificera de som i dag ansvarar för funktionen i försäkringsföretag och tjänstepensionskassor, och som senare väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag.

Vad gäller utbildningskrav har Finansinspektionen valt att inte införa några uttryckliga sådana på dem som är verksamma i funktionen för internrevision. Skälet till detta är att Finansinspektionen anser att det finns ett brett spektrum av utbildningar som kan innebära att en person kan anses lämplig att vara verksam i funktionen för internrevision. Finansinspektionen har i stället valt att ange ett antal områden som funktionen som helhet ska ha kunskap om och erfarenhet av. Finansinspektionen anser att det inte finns utrymme för att, som *Svensk Försäkring* föreslår, tillåta att den person eller de personer som arbetar i funktionen för internrevision har antingen kunskaper *eller* erfarenheter inom de angivna områdena. Skälet till detta är att det följer av 9 kap. 12 § andra stycket lagen om tjänstepensionsföretag att den som ska ansvara för eller utföra uppgifter i funktionen för internrevision ska ha tillräckliga kunskaper *och* erfarenheter.

När det gäller uppdragsavtal konstaterar Finansinspektionen att utläggning av uppgifter i funktionen för internrevision är vanligt förekommande i mindre försäkringsföretag och i tjänstepensionskassor. Finansinspektionen bedömer att ett sådant behov även kommer att finnas i många tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen anser att ett tjänstepensionsföretag ska ha möjlighet att lägga ut alla uppgifter i funktionen för internrevision genom uppdragsavtal, om det är förenligt med arten, omfattningen och komplexiteten i företagets verksamhet. Finansinspektionen anser även att ett tjänstepensionsföretag ska kunna anlita uppdragstagare som har kunskaper och erfarenheter som är relevanta för företagets tjänstepensionsverksamhet, utan att uppdragstagaren tidigare har varit verksam i det för uppdraget aktuella tjänstepensionsföretaget. Finansinspektionen har därför, i linje med vad *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* anfört, justerat bestämmelsens lydelse för att göra detta tydligt. Vidare anser Finansinspektionen att det är tillräckligt att en person hos uppdragstagaren uppfyller de krav på kunskap och erfarenhet som ställs på den som ansvarar för funktionen för internrevision. På så sätt gäller samma förutsättningar som för aktuariefunktionen i detta avseende. Företaget bör därtill utse en person inom företaget som har det övergripande ansvaret för en central funktion där utförandet av uppgifter i funktionen omfattas av uppdragsavtal, enligt de allmänna råden till 8 kap. 5 §.

2.9.2.3 Villkor för behörighet - aktuariefunktionen

Finansinspektionens ställningstagande: I ett tjänstepensionsföretag ska en person som utför uppgifter i aktuariefunktionen ha kunskaper i försäkrings- och finansmatematik på en lämplig nivå, med hänsyn till personens uppgifter i funktionen. Den ansvarige för aktuariefunktionen ska ha tillräckliga språkkunskaper, uppfylla vissa utbildningskrav och ha erfarenhet av en sådan

funktions uppgifter. En sådan person inom företaget som har det övergripande ansvaret för funktionen där utförandet av uppgifter i funktionen omfattas av uppdragsavtal, behöver inte uppfylla villkoren, om minst en person som utför uppgifter i funktionen enligt uppdragsavtal gör det.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att kraven på kunskaper för de som utför uppgifter i aktuariefunktionen, för att återspegla funktionens skiftande uppgifter, bör ställas med hänsyn till en persons uppgifter i funktionen. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: När det gäller aktuariefunktionen hänvisar regeringen i propositionen till att det för tjänstepensionsföretag, liksom för försäkringsföretag, finns ett behov av bestämmelser om villkor för behörighet mot bakgrund av det krav på yrkeskvalifikationer som finns i artikel 22.1.a.ii i andra tjänstepensionsdirektivet. Av det skälet har Finansinspektionen utgått från de bestämmelser som gäller för försäkringsföretagen vid utformningen av föreskrifterna.

Regeringen uppger även att det lämplighetskrav som andra tjänstepensionsdirektivet ställer på aktuariefunktionen, det vill säga de yrkeskvalifikationer, de kunskaper och den erfarenhet som är tillräckliga för att utföra funktionen på ett tillfredsställande sätt, ska anses innebära ett särskilt krav på yrkeskvalifikationer i form av relevant utbildning för uppgiften. Regeringen har valt att använda ordet *kunskaper* i 9 kap. 13 § andra stycket lagen om tjänstepensionsföretag för att tydliggöra denna skillnad mot det generella lämplighetskravet för centrala funktioner som följer av 9 kap. 3 § första stycket 2 samma lag.⁷⁹ Föreskrifterna och de allmänna råden kompletterar det generella lämplighetskravet i 9 kap. 3 § första stycket 2 lagen om tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen anser att en person som ansvarar för eller utför uppgifter i aktuariefunktionen i ett tjänstepensionsföretag ska uppfylla samma krav som motsvarande person i ett försäkringsföretag.

Vad gäller kunskapsnivå för en person som utför uppgifter i aktuariefunktionen anser Finansinspektionen, i likhet med *Svensk Försäkring*, att de kunskaper som krävs bör kopplas till de uppgifter en person i aktuariefunktionen utför. Finansinspektionen har därför justerat bestämmelsen så att den motsvarar vad som gäller för den som utför uppgifter i aktuariefunktionen i ett försäkringsföretag.

Den som ska ansvara för aktuariefunktionen kan uppnå kunskaper som motsvarar kraven på en grundutbildning genom annan likvärdig utbildning. Ett exempel på ett sådant alternativ är en fullgjord utbildning anordnad av en utbildningsorganisation.

---

⁷⁹ Se propositionen, s. 369.

De allmänna råden om att den som ansvarar för aktuariefunktionen bör ha kompletterat sin grundutbildning med en masterexamen i försäkringsmatematik, ska ses mot följande bakgrund. Det är tjänstepensionsföretagets ansvar att säkerställa att den person som ansvarar för aktuariefunktionen har tillräckliga kunskaper och tillräcklig erfarenhet, med hänsyn till funktionens uppgifter. Sammantaget bedömer Finansinspektionen att kraven är lämpligt anpassade både till den verksamhet som det specifika tjänstepensionsföretaget driver och till aktuariefunktionens uppgifter.

När det gäller uppdragsavtal konstaterar Finansinspektionen att utläggning av aktuariefunktionen är vanligt förekommande, särskilt i mindre försäkringsföretag och i tjänstepensionskassor. Finansinspektionen bedömer att detsamma kommer att gälla i många tjänstepensionsföretag. Baserat på erfarenheter från tillämpningen av Solvens 2-regelverket konstaterar Finansinspektionen att många försäkringsföretag som lägger ut aktuariefunktionens uppgifter genom uppdragsavtal, saknar personer inom företaget som har den kunskap och erfarenhet som krävs för att ansvara för aktuariefunktionen. Finansinspektionen bedömer att detta kommer att gälla även i de företag som väljer att bli tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen anser att det är rimligt att för tjänstepensionsföretagen, liksom för försäkringsföretagen, införa bestämmelser som innebär att det är tillräckligt att en person hos uppdragstagaren uppfyller de krav på kunskap och erfarenhet som ställs på den som ansvarar för aktuariefunktionen. Företaget bör därtill utse en person inom företaget som har det övergripande ansvaret för en central funktion där utförandet av uppgifter i funktionen omfattas av uppdragsavtal, enligt de allmänna råden till 8 kap. 5 §.

2.9.3 Styrdokument

2.9.3.1 Styrdokument för riskhantering

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretags styrdokument för riskhantering ska innehålla en beskrivning av såväl övergripande delar, som specifika riskområden. Tjänstepensionsföretaget ska även beskriva den egna bedömningen av externa kreditvärderingar som ska göras enligt lagen om tjänstepensionsföretag.

Ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 §, ska tillämpa bestämmelsen om att i styrdokument för riskhantering beskriva den ansvarsfördelning samt de strategier, processer och rapporteringsrutiner som ska säkerställa att företaget fortlöpande kan identifiera, värdera, övervaka, hantera och rapportera risker. Ett sådant tjänstepensionsföretag ska tillämpa bestämmelserna om investeringsrisker.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Bestämmelserna om styrdokument för riskhantering har justerats för att stämma överens med bestämmelserna om systemet för riskhantering.

Remissinstanserna: *Tjänstepensionsförbundet* anser att kravet på att ange beslutade risktoleransgränser är för strikt. *Svensk Försäkring* anser att det inte är möjligt att ha risktoleransgränser för riskområdet miljörisker, sociala risker och företagsstyrningsrisker hänförliga till investeringsportföljen. Vidare anser Tjänstepensionsförbundet att styrdokumentet bör överensstämma med tjänstepensionsföretagets verksamhet, i stället för med företagets övergripande affärsstrategi, eftersom affärsstrategier inte är relevanta för tjänstepensionskassorna. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Regeringen hänvisar i sin motivering till bemyndigandet om styrdokument, till att det för tjänstepensionsföretag, liksom för försäkringsföretag, kan finnas behov av ytterligare och mer detaljerade bestämmelser. Av det skälet har Finansinspektionen utgått från de bestämmelser som gäller för försäkringsföretagen vid utformningen av föreskrifterna.

Finansinspektionens utgångspunkter vad gäller de föreskrifter och allmänna råd som införs är att detaljerade bestämmelser om innehållet i styrdokument underlättar tjänstepensionsföretagens arbete med att säkerställa att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt.

Finansinspektionen anser att styrdokument för riskhantering, som huvudregel, ska innehålla beslutade risktoleransgränser för samtliga riskområden. Sådana bestämmelser gäller för försäkringsföretagen, och det är därför i enlighet med vad som anges i propositionen att samma sak ska gälla för tjänstepensionsföretagen. Finansinspektionen anser även att ett tjänstepensionsföretag som saknar tydligt definierade gränser för vilken risk företaget ska acceptera, har svårare att uppfylla kraven i lagen om tjänstepensionsföretag, bland annat vad gäller att hantera och övervaka risker och att bedöma de totala solvensbehoven i den egna risk- och solvensbedömningen. Mot denna bakgrund anser Finansinspektionen att det inte finns skäl att justera bestämmelserna till följd av *Tjänstepensionsförbundets* synpunkt om risktoleransgränser. Finansinspektionen delar inte *Svensk Försäkrings* uppfattning att det inte är möjligt att ha risktoleransgränser för riskområdet miljörisker, sociala risker och företagsstyrningsrisker hänförliga till investeringsportföljen. En risktoleransgräns kan uttryckas på olika sätt beroende på riskens natur.

Bestämmelsen om att innehållet i ett tjänstepensionsföretags styrdokument för riskhantering ska stämma överens med företagets övergripande affärsstrategi finns även för försäkringsföretagen. Det ligger således i linje med det som anges i propositionen om att samma sak ska gälla tjänstepensionsföretagen. Finansinspektionen anser inte, såsom Tjänstepensionsförbundet föreslår, att lydelsen *företagets övergripande affärsstrategi* ska ändras till *företagets verksamhet*. Finansinspektionens bedömning är att även ett tjänstepensionsföretag som inte verkar på en konkurrensutsatt marknad eller som vänder sig till en sluten krets bedriver affärsverksamhet, som kräver en affärsstrategi. Att bedriva affärsverksamhet kräver inte att verksamheten drivs med vinstsyfte

eller att tjänstepensionsföretaget vänder sig till en bredare krets. Affärsverksamheten ligger i tjänstepensionsverksamhetens natur, vars syfte är att säkerställa att de försäkrade och andra ersättningsberättigade får de ersättningar som utlovats. För affärsverksamheten krävs en affärsstrategi där styrelsens långsiktiga mål och avsikter med verksamheten framgår samt hur tjänstepensionsföretaget ska uppnå dessa.

Exempel på faktorer som kan ingå i en affärsstrategi är styrelsens syn på avkastning och risktagande i kapitalförvaltningen, hantering av eventuella överskott och underskott som uppstår i verksamheten, organisation av verksamheten, utläggning av verksamhet, strategi för digitalisering, hänsyn till miljörisker, sociala risker och företagsstyrningsrisker. Dessa faktorer är inte uteslutande av finansiell natur och inte heller relevanta enbart för vinstdrivande tjänstepensionsföretag som vänder sig till en öppen krets.

För riskområdet investeringsrisker, inför Finansinspektionen krav på innehåll i styrdokumentet som motsvarar 2 kap. 6 § och del av 7 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:16) om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för institut som driver tjänstepensionsverksamhet som numera är upphävida. Dessa krav införs mot bakgrund av kravet på innehåll i investeringsriktlinjer i 9 kap. 7 § tredje stycket lagen om tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen anser att styrdokument för riskhantering vad gäller investeringsrisker, ska ge en fullständig bild av företagets hantering av investeringsrisker. Bestämmelser om att ett tjänstepensionsföretag ska redogöra för mätmetoder som är kopplade till investeringsriktlinjer tillkommer för tjänstepensionsföretagen jämfört med försäkringsföretagen, som inte upprättar sådana riktlinjer.

Bestämmelserna om innehållet i styrdokument för riskhantering vad gäller egna bedömningar av externa kreditvärderingar, har sitt ursprung i Finansinspektionens bemyndigande att meddela föreskrifter om hur en sådan bedömning ska utföras, se vidare avsnitt 2.9.12 om riskhantering. De egna bedömningar som är aktuella avser de riskområden som styrdokument för riskhantering ska omfatta enligt 9 kap. 4 § första stycket 1 lagen om tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen inför även ytterligare bestämmelser som är kopplade till den egna bedömningen av externa kreditvärderingar (se 8 kap. 50, 62 och 63 §§).

Finansinspektionen konstaterar att det finns en övergripande proportionalitetsprincip i lagen om tjänstepensionsföretag. Av propositionen framgår därutöver att det är av särskild vikt när föreskrifter om innehållet i styrdokument tas fram att det tas proportionalitetshänsyn. Vidare anges att för ett tjänstepensionsföretag som driver verksamhet i mindre omfattning eller som inte verkar på en konkurrensutsatt marknad bör styrdokumentet kunna vara mindre omfattande och detaljerade. Finansinspektionen beaktar proportionalitet vid utformningen av föreskrifterna i denna del genom att införa bestämmelser om att innehållet i styrdokument för riskhantering i sådana företag som avses i 8 kap. 2 § undantas från flertalet av bestämmelserna. Dels kopplas de övergripande kraven direkt

till lagkravet på systemet för riskhantering, dels undantas ett sådant företag från tillämpning av riskområdesspecifika bestämmelser – med undantag för bestämmelserna om investeringsrisker. Finansinspektionen anser att styrdokument för riskhantering, vad gäller investeringsrisker, ska ha samma innehållskrav oavsett tjänstepensionsföretagets art, omfattning och komplexitet. Detta dels eftersom investeringsrisker är det riskområde som är mest volatilt och har störst påverkan på företagets finansiella ställning samt det riskkänsliga kapitalkravet, dels på grund av kopplingen mellan riskområdet investeringsrisker och lagkravet, i 9 kap. 14 § första stycket lagen om tjänstepensionsföretag, på investeringsriktlinjer. Det ska dock noteras att ett tjänstepensionsföretag som har en mindre komplex placeringsportfölj även utan en mindre omfattande bestämmelse kan ha ett mindre omfattande och detaljerat innehåll i styrdokument för riskhantering, vad gäller investeringsrisker. Detta följer dels av att vissa krav på innehåll rör aspekter av investeringsrisk som inte är tillämpliga för företaget och därmed inte behöver beskrivas, dels av att beskrivningen som krävs för att uppfylla kraven på innehåll, i de fall aspekterna är tillämpliga, blir mindre omfattande.

2.9.3.2 Styrdokument för internkontroll

Finansinspektionens ställningstagande: Ett styrdokument för internkontroll ska innehålla en beskrivning av ansvarsfördelning, mål och processer för komponenterna i ett tjänstepensionsföretags system för internkontroll och överensstämma med företagets övergripande affärsstrategi. Ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § omfattas av ett mer generellt krav på att beskriva företagets system för internkontroll.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen har utgått från de bestämmelser som gäller för försäkringsföretagen vid utformningen av föreskrifterna samt infört mindre omfattande bestämmelser, jämför avsnitt 2.9.3.1.

2.9.3.3 Styrdokument för internrevision

Finansinspektionens ställningstagande: Ett styrdokument för internrevision ska innehålla en beskrivning av ansvarsfördelning, mål, processer och rapporteringsrutiner för funktionen för internrevision. Innehållet ska överensstämma med företagets övergripande affärsstrategi. Ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § behöver inte tillämpa bestämmelsen som innebär att styrdokumentet ska överensstämma med företagets övergripande affärsstrategi.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Bestämmelserna för ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § har justerats.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att formuleringen av undantaget för tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 §, kan uppfattas som att kraven på övriga tjänstepensionsföretags styrdokument går utöver att innebära ett innehåll som är ändamålsenligt i förhållande till funktionens uppgifter. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen har utgått från de bestämmelser som gäller för försäkringsföretagen vid utformningen av föreskrifterna samt infört mindre omfattande bestämmelser, jämför avsnitt 2.9.3.1. Finansinspektionen har justerat den mindre omfattande bestämmelsen till följd av *Svensk Försäkrings* remissynpunkt, för att säkerställa att bestämmelsen inte ska uppfattas som att kraven på övriga tjänstepensionsföretags styrdokument går utöver att innebära ett innehåll som är ändamålsenligt i förhållande till funktionens uppgifter.

2.9.4 Försäkringstekniska riktlinjer

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska riktlinjer ska ha ett innehåll som beskriver företags viktigaste verksamheter och produkter samt principer för hur dessa hanteras. Ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 §, ska endast beskriva företags viktigaste verksamheter och produkter samt övergripande principer.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. De föreslagna allmänna råden som tillät hänvisningar till andra styrdokument införs inte. Bestämmelserna om vad ett tjänstepensionsföretag ska beskriva när det gäller antaganden som baseras på allmänt tillgänglig information har justerats.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anför att ett tjänstepensionsföretag bör ha stor frihet i hur det strukturerar sina interna styrdokument för att på bästa sätt anpassa dem till sin organisation, och bestämmelser som förhindrar detta bör inte införas. Det väsentliga bör vara att riktlinjerna har det innehåll som krävs, inte hur de är strukturerade. *Svensk Försäkring* anser vidare att det är inkonsekvent att i riktlinjerna behöva ange skälen för att basera antaganden om bland annat sjuklighet och dödlighet på allmänt tillgänglig information, när det i 4 kap. om försäkringstekniska avsättningar krävs att allmänt tillgänglig information ska beaktas. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen har vid utformningen av föreskrifterna utgått från de bestämmelser som gäller för försäkringsföretagen samt infört mindre omfattande bestämmelser, jämför avsnitt 2.9.3.1.

Finansinspektionen vill belysa följande om de krav på innehåll som införs. De bestämmelser som införs syftar till att beakta de försäkrades och andra ersättningsberättigades behov av skydd, god internkontroll och en effektiv tillsyn.

De försäkringstekniska riktlinjerna ska tillsammans med det försäkrings- tekniska beräkningsunderlaget (se nedan avsnitt 2.9.5) innehålla information som ska ge en fullständig bild av den försäkringstekniska hanteringen i ett tjänstepensionsföretag. För att åstadkomma en sådan fullständig bild krävs att dokumenten innehåller information som också ska lämnas enligt andra bestämmelser i tjänstepensionsregleringen. I det remitterade förslaget fanns allmänna råd som tillät hänvisningar till andra dokument, i likhet med vad som gäller för försäkringsföretagen. Finansinspektionen delar *Svensk Försäkrings* uppfattning att sådana allmänna råd är överflödiga eftersom frihet för företagen att hänvisa till andra dokument finns ändå. Dessa allmänna råd införs därför inte. Finansinspektionen vill i sammanhanget betona att styrdokumentet alltjämt måste vara överskådligt och korrekt.

Vidare har Finansinspektionen, till följd av Svensk Försäkrings synpunkt, justerat lydelsen i bestämmelsen om vad ett företag ska beskriva när det gäller antaganden som baseras på allmänt tillgänglig information. Den föreslagna skrivningen motsvarade vad som gäller för försäkringsföretagen. Bestämmelsen i 4 kap. 7 §, som inte har någon direkt motsvarighet i regelverket för försäkringsföretagen, innebär att innehållskravet på de försäkringstekniska riktlinjerna bör ha en annan lydelse än vad som gäller för försäkringsföretagen. Finansinspektionen inför av det skälet en bestämmelse som innebär att det ska framgå av de försäkringstekniska riktlinjerna vilken typ av allmänt tillgänglig information som antagandena baseras på. Bestämmelsen syftar till att betona betydelsen av kvalitet i beräkningarna av de försäkringstekniska avsättningarna. Med allmänt tillgänglig information avses exempelvis branschsammanställningar som Försäkringstekniska forskningsnämnden ger ut och mer allmängiltiga sammanställningar som ges ut av exempelvis SCB.

Bestämmelser om riktlinjernas innehåll vad avser skadeförsäkringsliknande verksamhet har sin grund i att ett tjänstepensionsföretag som meddelar tilläggsförsäkringar kan bedriva skadeförsäkringsliknande verksamhet.

Bestämmelser om riktlinjernas innehåll vad avser villkor för återköp och ändring av försäkringsavtal motiveras av konsumentskyddet.

Finansinspektionen anser att information om principer för återbäring och överskott är väsentlig och har i detta avseende sett brister i försäkringsföretagens och tjänstepensionskassornas interna riktlinjer. Bristerna består i att riktlinjerna för hantering av återbäring och styrning av konsolideringsfonder är för allmänt hållna. Finansinspektionens avsikt med bestämmelserna är att de detaljerade innehållskraven ska bidra till god internkontroll av återbäringshantering, styrning av konsolideringsfond och konsolideringsnivå. Syftet är också att tillvarata intressena för de försäkrade och andra ersättningsberättigade.

2.9.5 Försäkringstekniskt beräkningsunderlag

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska beräkningsunderlag ska ha en sådan detaljgrad att en

aktuarie som är förordnad av Finansinspektionen ska kunna rekonstruera de försäkringstekniska beräkningarna.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. De allmänna råden som tillät hänvisningar till andra dokument införs inte.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anför att ett tjänstepensionsföretag bör ha stor frihet i hur det strukturerar interna styrdokument för att på bästa sätt anpassa dem till sin organisation och att bestämmelser som förhindrar detta inte bör införas. Det väsentliga bör vara att riktlinjerna har det innehåll som krävs, inte hur de är strukturerade. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen har vid utformningen av föreskrifterna utgått från de bestämmelser som gäller för försäkringsföretagen, jämför avsnitt 2.9.3.1.

När det gäller kravet på att kunna rekonstruera de försäkringstekniska beräkningarna med hjälp av beräkningsunderlaget anser Finansinspektionen att underlaget ska innehålla information om de statistiska och ekonomiska modeller som företaget använder. För att kunna följa hur de beräkningarna har ändrats över tid införs också ett krav på att underlaget ska innehålla ändringshistorik. Finansinspektionen har upptäckt brister i såväl bredd som djup vid tillsynen av försäkringsföretagens beräkningsunderlag. Sådana brister innebär dels en ökad risk för att ett tjänstepensionsföretag tillämpar underlaget på fel sätt, dels att en kontrollberäkning kräver tillgång till företagets hela programkod för beräkningarna. Finansinspektionen anser att de krav på innehåll som införs säkerställer att det försäkringstekniska beräkningsunderlaget har ett ändamålsenligt innehåll.

Till följd av *Svensk Försäkrings* synpunkt om att ett tjänstepensionsföretag bör ha stor frihet i hur det strukturerar interna styrdokument, införs inte de föreslagna allmänna råden om tillåtna hänvisningar. Skälen för detta är desamma som Finansinspektionen redogjort för i avsnitt 2.9.4 om försäkringstekniska riktlinjer.

Enligt propositionen ger bemyndigandet en möjlighet att anpassa bestämmelserna så att de står i proportion till bland annat tjänstepensionsföretagets storlek, jämför avsnitt 2.9.3.1. Finansinspektionens bedömning är att det inte finns anledning att införa några ytterligare lättnader för tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 §, vad gäller det försäkringstekniska beräkningsunderlaget. Skälet är att lagen om tjänstepensionsföretag ger ett tjänstepensionsföretag möjlighet att ansöka om undantag från skyldigheten att upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag. Dessutom omfattas de företag och tjänstepensionskassor som förväntas omvandlas till tjänstepensionsföretag redan i dag av motsvarande eller liknande regler.

2.9.6 *Styrdokument för verksamhet som omfattas av uppdragsavtal*

Finansinspektionens ställningstagande: Ett styrdokument för verksamhet som omfattas av uppdragsavtal ska innehålla en beskrivning av ett antal aspekter av tjänstepensionsföretagets företagsstyrning av verksamhet som omfattas av uppdragsavtal. Innehållet i styrdokumentet ska också överensstämma med företagets övergripande affärsstrategi. De nya bestämmelserna berör hela uppdragsavtalets avtalsperiod.

För sådana tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § innebär kraven att styrdokumentet ska innehålla en beskrivning av hur företaget ska välja uppdragstagare med omsorg, och löpande följa upp den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal för att säkerställa att verksamheten fungerar tillfredsställande.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen har vid utformningen av föreskrifterna utgått från de bestämmelser som gäller för försäkringsföretagen samt infört mindre omfattande bestämmelser, jämför avsnitt 2.9.3.1.

2.9.7 *Styrdokument för uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kvalitetskontroll av uppgifterna*

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretags styrdokument för uppgiftslämnande till Finansinspektionen bör innehålla information som säkerställer god internkontroll genom hela rapporteringsprocessen.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen har vid utformningen av föreskrifterna utgått från de bestämmelser som gäller för försäkringsföretagen, jämför avsnitt 2.9.3.1. Av propositionen framgår att föreskrifterna om innehållet i styrdokument bör utformas med beaktande av proportionalitet, jämför avsnitt 2.9.3.1. Finansinspektionens bedömning är att det inte finns anledning att införa några mindre omfattande bestämmelser för tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 §, vad gäller detta styrdokument.

2.9.8 Styrdokument för ersättningar

Finansinspektionens ställningstagande: Styrdokument för ersättningar ska beskriva tjänstepensionsföretagets allmänna principer för ersättningar och åtgärder som syftar till att undvika intressekonflikter. Styrdokumentet ska även vara förenligt med vissa andra specificerade delar av företagets företagsstyrningssystem, samt bidra till att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt och motverka ett överdrivet risktagande. Företaget ska offentliggöra information om innehållet i styrdokumentet på företagets webbplats.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: I propositionen anges när det gäller bemyndigandet att meddela föreskrifter om styrdokument att det för tjänstepensionsföretag, liksom för försäkringsföretag, kan finnas behov av ytterligare och mer detaljerade bestämmelser. Finansinspektionen har bedömt att det är tillräckligt att ställa krav på innehållet i ett tjänstepensionsföretags styrdokument för ersättningar som motsvarar andra tjänstepensionsdirektivets krav på ersättningspolicy, i de delar dessa inte redan införts i lagen om tjänstepensionsföretag. Finansinspektionens anser att de krav som införs, i kombination med de tilläggsupplysningar om ersättningar som offentliggörs genom årsredovisningen, ger en bra bild av ett tjänstepensionsföretags system för ersättningar.

Av propositionen framgår att föreskrifterna om innehållet i styrdokument ska beakta proportionalitet, jämför avsnitt 2.9.3.1. Finansinspektionen har dragit slutsatsen att det inte finns utrymme att införa några lättnader för tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 §. Skälet är att de nya föreskrifterna endast inför krav som framgår av det andra tjänstepensionsdirektivet.

2.9.9 Investeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretag ska beskriva syftet med investeringsriktlinjerna, sin investeringsstrategi, vad som anges i företagets styrdokument för riskhantering när det gäller processer för riskhantering och metoder för att mäta investeringsrisk, hur företaget hanterar likviditetsrisker samt hur fördelningen mellan tillgångar på olika marknader ser ut.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Bestämmelsen om investeringsstrategi har justerats något. Kravet på att uppge tillåtna avvikelser från uppdelningen av tillgångar på olika marknader genomförs inte.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* har framfört att det endast är de huvudsakliga principerna för investeringar som ska offentliggöras och inte

tjänstepensionsföretagets fullständiga investeringspolicy. Det är en väsentlig begränsning av kravet på vad som ska offentliggöras vilket bör framgå av föreskrifterna. En annan ordning skulle innebära att ett företag kan tvingas att avslöja företagshemligheter. *Tjänstepensionsförbundet* anser att bestämmelserna innebär att investeringsriktlinjer och styrdokument för riskhantering ska vara två olika dokument med i stort sett samma innehåll. Övriga remissinstanser har tillstyrkt eller inte haft någonting att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen har vid utformningen av föreskrifterna utgått från bestämmelserna i Finansinspektionens upphävda föreskrifter om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för institut som driver tjänstepensionsverksamhet, jämför avsnitt 2.9.3.1.

Vissa av de i föreskrifterna införda bestämmelserna hänvisar till lagen om tjänstepensionsföretag och syftar till att detaljera lagens bestämmelser om innehållet i riktlinjerna. Finansinspektionen anser inte att det är nödvändigt att införa några bestämmelser som närmare anger hur ett tjänstepensionsföretag ska beskriva hur hänsyn tas till hållbarhetsfaktorer i investeringspolicyn.

Finansinspektionen instämmer med *Svensk Försäkring* i att företagen inte ska behöva ange så detaljerade uppgifter i investeringsriktlinjerna att det kan skada företagen om de offentliggörs. För att ytterligare tydliggöra detta har Finansinspektionen i bestämmelsen om investeringsstrategi ändrat ordalydelsen till att företagen ska ange en beskrivning av de föreskrivna uppgifterna. Genom detta kan en tolkning undvikas som innebär att uppgifter på alltför detaljerad nivå måste anges. Finansinspektionen har även i bestämmelsen som detaljerar lagens krav om fördelningen mellan tillgångar strukturerat kravet på att företagen ska ange tillåtna avvikelser från uppdelningen på tillgångsslag och marknad. Avsikten gällande samtliga bestämmelser om investeringsriktlinjer är att tjänstepensionsföretagen ska kunna ange en övergripande beskrivning som är anpassad för dessa riktlinjer, som ska offentliggöras.

Avseende *Tjänstepensionsförbundets* synpunkt om samma innehåll i investeringsriktlinjerna och styrdokumentet för riskhantering vill Finansinspektionen påpeka att dessa dokument endast till en viss, mindre del, har samma innehåll. De avser uppgifter om tjänstepensionsföretagets mätmetoder och processer för riskhantering. Dubbleringen av uppgifter ser Finansinspektionen som en nödvändighet, dels därför att innehållet i dessa delar är lagstadgat för investeringsriktlinjerna, dels för att styrdokumentet för riskhantering, som endast är ett internt styrdokument som inte ska offentliggöras, behöver innehålla alla relevanta delar, inklusive dessa. Finansinspektionen har därför valt att i investeringsriktlinjerna hänvisa till styrdokument för riskhantering när det gäller dessa innehållskrav. Därmed kan ett tjänstepensionsföretag i investeringsriktlinjerna övergripande redogöra för innehållet i styrdokumentet för riskhantering i dessa delar.

En beskrivning av hur företaget hanterar likviditetsrisk motiveras av att dessa risker är nära förknippade med investeringsverksamheten.

Vidare inför Finansinspektionen bestämmelser som innebär detaljerade innehållskrav på konsekvensredogörelsen, som syftar till att relevanta konsekvenser för tjänstepensionsföretaget, försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar ska uppges. Detta motsvarar delar av vad som anges om konsekvensanalys i Finansinspektionens upphävda föreskrifter om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för institut som driver tjänstepensionsverksamhet. Kravet på att beskriva effekter på grund av hållbarhetsfaktorer är kopplat till krav i lagen om tjänstepensionsföretag.

Av propositionen framgår att föreskrifterna om innehållet i styrdokument bör utformas med beaktande av proportionalitet, jämför avsnitt 2.9.3.1. Finansinspektionen bedömer att de bestämmelser som införs för innehållet i investeringsriktlinjerna och konsekvensredogörelsen är nödvändiga att följa för alla tjänstepensionsföretag. Risker i investeringsverksamheten är inte förknippade med företagets storlek, utan eventuella lättnader följer av proportionalitetsprincipen i lagen om tjänstepensionsföretag.

2.9.10 Styrdokument för hantering av intressekonflikter mellan företagets intressenter

Finansinspektionens ställningstagande: Det bör för närvarande inte införas föreskrifter eller allmänna råd om innehållet i styrdokument för hantering av intressekonflikter mellan företagets intressenter.

Remisspromemorian: Innehöll samma bedömning.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot bedömningen.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen inför inte några föreskrifter eller allmänna råd för innehållet i styrdokument för hantering av intressekonflikter mellan företagets intressenter. Skälen till detta är att Finansinspektionen har ett motsvarande bemyndigande för försäkringsföretag men har valt att inte utnyttja det. Finansinspektionen ser förvisso ett behov av att förtydliga vad riktlinjerna ska innehålla, men anser att det finns vinster med att samordna en sådan reglering med regleringen för försäkringsföretagen.

2.9.11 De centrala funktionernas uppgifter

2.9.11.1 Uppgifter som utförs av funktionen för riskhantering

Finansinspektionens ställningstagande: Funktionen för riskhantering ska, utöver det som anges i lagen om tjänstepensionsföretag, utvärdera den egna bedömningen av externa kreditvärderingar och säkerställa att resultatet beaktas vid beräkningen av försäkringstekniska avsättningar och det riskkänsliga kapitalkravet.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Regeringen hänvisar i sin motivering till bemyndigandet i propositionen till bestämmelser som framgår av artikel 269 i Solvens 2-förordningen om vilka uppgifter som funktionen för riskhantering ska utföra. Finansinspektionen anser inte att det finns skäl att införa någon av de detaljerade bestämmelserna i artikel 269 i Solvens 2-förordningen för tjänstepensionsföretagen. Däremot inför Finansinspektionen bestämmelser om vad funktionen för riskhantering ska utföra när det gäller kravet i lagen om tjänstepensionsföretag, på att ett tjänstepensionsföretag ska utföra egna bedömningar av externa kreditvärderingar i vissa fall. Skälet är att Finansinspektionen har fått ett bemyndigande kopplat till den lagbestämmelsen att meddela föreskrifter om hur en sådan bedömning ska genomföras, med hänvisning till kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2015 av den 11 november 2015 om fastställande av tekniska standarder för genomförande av förfaranden för att bedöma externa kreditvärderingar i enlighet med Europaparlamentet och rådets direktiv 2009/138/EG. Eftersom genomförandeförordningen anger att vissa uppgifter som relaterar till den egna bedömningen av externa kreditvärderingar ska ligga på funktionen för riskhantering, har Finansinspektionen valt att placera bestämmelsen i avsnittet som reglerar de uppgifter som ska utföras av funktionen.

Av propositionen framgår att bemyndigandet skapar möjligheter att utforma bestämmelser om ett tjänstepensionsföretags funktion för riskhantering som står i proportion till företagets storlek och interna organisation samt till verksamhetens storlek, art, omfattning och komplexitet. Finansinspektionens bedömning är att det inte ska införas några lättnader vad avser de bestämmelser som införs om funktionen för riskhanterings uppgifter, eftersom de grundas på bemyndigandet om innehållet i den egna bedömningen av externa kreditvärderingar.

2.9.11.2 Uppgifter som utförs av funktionen för regelefterlevnad

Finansinspektionens ställningstagande: Funktionen för regelefterlevnad ska bedöma om de åtgärder som vidtas för att förhindra bristande regelefterlevnad är ändamålsenliga, upprätta riktlinjer med visst innehåll samt upprätta en arbetsplan. Ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § omfattas inte av bestämmelserna om uppgifter som ska utföras av funktionen för regelefterlevnad.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll.

Remissinstanserna: Svensk Försäkring anser att kravet bör vara att funktionen för regelefterlevnad ska upprätta styrdokument, och inte en strategi. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Regeringen hänvisar i sin motivering till bemyndigandet i propositionen till bestämmelser som framgår av artikel 270 i Solvens 2-förordningen om vilka uppgifter funktionen för regelefterlevnad ska utföra. Den artikeln är följaktligen utgångspunkten för de bestämmelser som Finansinspektionen inför. Artikel 270.1 i Solvens 2-förordningen anger att funktionen för regelefterlevnad ska fastställa *en strategi*, vilket i den engelska översättningen lyder "*a compliance policy*". Med detta torde, enligt Finansinspektionen, avses ett styrdokument eller motsvarande. Finansinspektionen anser att begreppet styrdokument bör vara förbehållet de dokument som anges i 9 kap. 4 § lagen om tjänstepensionsföretag och har därför, i linje med vad *Svensk Försäkring* föreslår, valt att använda begreppet *riktlinjer*.

Av propositionen framgår att bemyndigandet ger möjlighet att bättre anpassa bestämmelserna till den verksamhet som ett tjänstepensionsföretag driver i det enskilda fallet, och att funktionens uppgifter därmed står i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten i tjänstepensionsföretagets verksamhet. Finansinspektionen anser att det för tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § är tillräckligt att funktionen för regelefterlevnad, som är en del av systemet för internkontroll, kan ge ett ändamålsenligt bidrag till företagsstyrningssystemet genom att endast uppfylla de krav på funktionen som följer av lagen om tjänstepensionsföretag.

2.9.11.3 Uppgifter som utförs av funktionen för internrevision

Finansinspektionens ställningstagande: Funktionen för internrevision ska tillämpa en riskbaserad ansats, upprätta och följa en revisionsplan samt informera styrelsen om den, utfärda rekommendationer samt utföra extra granskningsåtgärder vid behov. Ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § omfattas inte av bestämmelserna om de uppgifter som funktionen för internrevision utför.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* avstyrker bestämmelsen om att funktionen för internrevision ska tillämpa en riskbaserad ansats, eftersom det inte avser en uppgift som ska utföras. Vidare anser *Svensk Försäkring* att bestämmelsen om att funktionen för internrevision ska informera styrelsen om revisionsplanen kan tolkas som en begränsning av styrelsens möjlighet att besluta en plan, om den så önskar. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Regeringen hänvisar i sin motivering till bemyndigandet i propositionen till bestämmelser som framgår av artikel 271.3 i Solvens 2-förordningen om vilka uppgifter funktionen för internrevision ska utföra. Den artikeln är följaktligen utgångspunkten för de bestämmelser Finansinspektionen inför. Finansinspektionen anser, till skillnad från *Svensk*

Försäkring, att de bestämmelser som införs avser uppgifter som ska utföras av funktionen. Till stöd för detta hänvisar Finansinspektionen till lydelsen i artikel 271.3.b i Solvens 2-förordningen. Vad gäller Svensk Försäkrings synpunkt om styrelsens möjlighet att besluta om revisionsplanen har Finansinspektionen följande kommentar. Bestämmelsens lydelse motsvarar artikel 271.3.c i Solvens 2-förordningen. Ett krav på att funktionen för internrevision ska informera styrelsen om sin revisionsplan innebär inte en begränsning av styrelsens möjlighet att, om den så väljer, godkänna planen. Kravet innebär endast att internrevision åtminstone ska informera styrelsen om sin revisionsplan.

Av propositionen framgår att bemyndigandet ger möjlighet till att utforma bestämmelserna så att uppgifterna som utförs av funktionen för internrevision står i proportion till tjänstepensionsföretagets storlek och interna organisation samt till deras verksamhets storlek, art, omfattning och komplexitet. Finansinspektionen anser att det för tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § är tillräckligt att endast uppfylla de krav på funktionen som följer av lagen om tjänstepensionsföretag. Finansinspektionens erfarenhet från tillsynen av försäkringsföretagen och tjänstepensionskassorna är dock att de krav som anges i de nya föreskrifterna om internrevisionens uppgifter utgör praxis i dag. Finansinspektionen anser att nuvarande praxis är motiverad och vill med denna mindre omfattande bestämmelse inte uppmuntra till en praxisändring.

2.9.11.4 Uppgifter som utförs av aktuariefunktion

Finansinspektionens ställningstagande: Bestämmelser införs som ställer krav på vilka bedömningar som aktuariefunktionen ska göra, vad samordning av beräkningar av försäkringstekniska avsättningar ska innebära, innehållet på den information som lämnas till styrelsen, innehållet på det yttrande som ska avges samt att funktionen minst en gång per år ska lämna en skriftlig rapport till styrelsen och vad rapporten ska innehålla. Ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § omfattas inte av bestämmelsen om yttrande över företagets styrdokument för riskhantering, vad gäller försäkringsrisker.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* har invänt att det i förslaget inte framgår av bestämmelsen i 4 kap. 9 § vilka uppgifter aktuariefunktionen ska utföra. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Regeringen hänvisar i sin motivering till bemyndigandet i propositionen om vilka uppgifter aktuariefunktionen ska utföra, till bestämmelser som framgår av artikel 272 i Solvens 2-förordningen. Den artikeln är följaktligen utgångspunkten för de bestämmelser Finansinspektionen inför.

Finansinspektionen anser att det följer av artikel 272.4 i Solvens 2-förordningen att aktuariefunktionen ska jämföra de försäkringstekniska avsättningarna och de antaganden som avsättningarna bygger på, mot gjorda erfarenheter. En bestämmelse om att en sådan jämförelse ska utföras, finns i 4 kap. 10 § om försäkringstekniska avsättningar. Mot bakgrund av *Svensk Försäkrings* synpunkt, har Finansinspektionen omformulerat bestämmelsen för att tydliggöra detta.

Finansinspektionen har valt att avstå från att införa bestämmelser som motsvarar artikel 272.7 i Solvens 2-förordningen. Artikel 272.7 kräver att aktuariefunktionen ska avge ett yttrande om de övergripande återförsäkringslösningarna. Skälet är att försäkringsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet och tjänstepensionskassor historiskt har använt återförsäkring i begränsad omfattning. Mot den bakgrunden anser Finansinspektionen inte att det är nödvändigt att aktuariefunktionen avger ett särskilt yttrande om detta.

Av propositionen framgår att bemyndigandet skapar utrymme att utforma bestämmelser som är anpassade till den verksamhet som ett tjänstepensionsföretag driver i det enskilda fallet, samt att inom ramen för detta ta hänsyn till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten i tjänstepensionsföretagets verksamhet. För tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § anser Finansinspektionen inte att ett separat yttrande över styrdokument för riskhantering är nödvändigt. Aktuariefunktionens årliga rapport bedöms utgöra en tillräcklig rapportering för dessa företag. I övrigt anser Finansinspektionen att de nya föreskrifterna specificerar lagkraven på aktuariefunktionens uppgifter, vilket bidrar till tydlighet i tillämpningen.

2.9.12 Riskhantering

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretags system för riskhantering ska innehålla tydligt definierade tillvägagångssätt för företagets beslutsprocess. Vidare ska företaget säkerställa att väsentliga risker analyseras och aktivt övervakas samt att regelbundna utvärderingar av känsligheten i de försäkringstekniska avsättningarna och en egen bedömning av externa kreditvärderingar görs. Ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § omfattas inte av kravet på tydligt definierade tillvägagångssätt för företagets beslutsprocess.

Remisspromemorian: Förslaget hade i stora delar samma innehåll. Det föreslagna kravet på att systemet ska innehålla en riskhanteringsstrategi införs inte.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* avstyrker att systemet för riskhantering ska innehålla en riskhanteringsstrategi, med motiveringen att ett sådant krav inte tillför något till kraven på styrdokument för riskhantering. Vidare avstyrker *Svensk Försäkring* att bestämmelsen om att ett tjänstepensionsföretag ska analysera och aktivt övervaka väsentliga risker, då detta inte tillför något till lagens krav på systemet för

riskhantering. Svensk Försäkring och Tjänstepensionsförbundet anför att det bör göras tydligt att en egen bedömning av externa kreditvärderingar inte alltid kan utföras. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Regeringen hänvisar i sin motivering till bemyndigandet i propositionen, till att det för tjänstepensionsföretag, liksom för försäkringsföretag, kan finnas behov av ytterligare bestämmelser. Av det skälet har Finansinspektionen utgått från de bestämmelser som gäller för försäkringsföretagen vid utformningen av föreskrifterna.

I Finansinspektionens förslag till föreskrifter fanns en bestämmelse om att systemet för riskhantering i ett tjänstepensionsföretag ska innehålla en riskhanteringsstrategi, samt dokumentationskrav för denna. Den föreslagna bestämmelsen baserades på artikel 259.1.a och b i Solvens 2-förordningen. Efter att ha beaktat *Svensk Försäkrings* synpunkt, som ifrågasätter värdet av en sådan bestämmelse mot bakgrund av de krav som ställs på styrdokument för riskhantering, har Finansinspektionen valt att inte införa bestämmelsen. Finansinspektionens motivering till det är följande. Å ena sidan finns det för försäkringsföretagen krav såväl på styrdokument för riskhantering, som på en riskhanteringsstrategi. Detta, tillsammans med regeringens motivering till bemyndigandet, talar för att bestämmelser om riskhanteringsstrategi bör införas även för tjänstepensionsföretagen. Å andra sidan håller Finansinspektionen med Svensk Försäkring om att bestämmelserna om riskhanteringsstrategi materiellt överlappar bestämmelserna om innehållet i styrdokument för riskhantering. Detta talar emot att införa bestämmelser om riskhanteringsstrategi baserade på artikel 259 i Solvens 2-förordningen. Finansinspektionens samlade bedömning är att de bestämmelser som införs om innehållet i styrdokument för riskhantering på ett tillräckligt sätt täcker de krav som ingick i förslaget på en riskhanteringsstrategi.

Finansinspektionen anser, till skillnad mot Svensk Försäkring, att bestämmelser om aktiv övervakning och analys av väsentliga risker tillför något utöver vad som framgår i lagen om tjänstepensionsföretag vad gäller systemet för riskhantering. Utan en sådan bestämmelse anser Finansinspektionen att det kan uppkomma situationer där ett tjänstepensionsföretag förvisso har identifierat, värderat, övervakat och rapporterat risker, men att dessa aktiviteter inte har utförts i rätt tid.

För kraven på hur en bedömning av regelbundna utvärderingar av känsligheten i de försäkringstekniska avsättningar ska göras, har Finansinspektionen bedömt att samma behov av detaljreglering föreligger för ett tjänstepensionsföretag som för ett försäkringsföretag. Detta eftersom lagbestämmelserna om sådana utvärderingar är likalydande. Finansinspektionen har därför baserat bestämmelsen på relevanta delar av 9 kap. 7 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse. Regeringen anger i propositionen, till följd av synpunkter från Svensk Försäkring och Tjänstepensionsförbundet, att Finansinspektionen inom ramen för detta bemyndigande borde ha möjlighet att

ta fram ett underlag om metoden för att bestämma diskonteringsräntan. Sådana antaganden framgår av 4 kap. om försäkringstekniska avsättningar.

Vad gäller den dokumentation som ett tjänstepensionsföretag ska upprätta i samband med att företaget utför den egna bedömningen av externa kreditvärderingar samt hur ofta en sådan bedömning ska göras, har Finansinspektionen följande kommentar. Eftersom det för försäkringsföretagen finns bestämmelser i kommissionens genomförandeförordning 2015/2015 när det gäller den egna bedömningen av externa kreditvärderingar, anser Finansinspektionen att samma behov föreligger för ett tjänstepensionsföretag. Detta eftersom lagkravet för försäkringsföretag överensstämmer med lagkravet för tjänstepensionsföretag. Vid utformningen av bestämmelserna har Finansinspektionen utgått från den engelska översättningen av nämnda förordning eftersom den svenska översättningen har ansetts vara missvisande. De artiklar i förordningen som avser styrdokument för riskhantering, respektive funktionen för riskhanterings uppgifter, har sin motsvarighet i 8 kap. 26 och 50 §§ de nya föreskrifterna. Finansinspektionen anser, till skillnad från Svensk Försäkring och *Tjänstepensionsförbundet*, att det inte finns skäl att göra några förtydliganden i bestämmelserna vad gäller i vilka fall det är aktuellt att göra en egen bedömning av externa kreditvärderingar. Skälet till detta är att det redan av lagen om tjänstepensionsföretag framgår att sådana bedömningar ska göras när det är möjligt.

Av propositionen framgår att det inom ramen för bemyndigandet om riskhanteringssystemets innehåll finns möjlighet att beakta att riskhanteringssystemet hos ett tjänstepensionsföretag ska stå i proportion till företags storlek och interna organisation, liksom verksamhetens storlek, art omfattning och komplexitet (artikel 25.2 i andra tjänstepensionsdirektivet).

Finansinspektionen anser inte att krav på tydligt definierade tillvägagångssätt för företags beslutsprocess är nödvändiga för tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 §, eftersom dessa företag förväntas ha ett fåtal anställda och att det därmed inte finns samma behov av formella beslutsprocesser som i ett företag med många anställda. Finansinspektionen anser däremot att bestämmelser om aktiv övervakning och analys av väsentliga risker samt genomförande av stresstester och scenarioanalyser är väsentliga element i ett effektivt system för riskhantering, och att dessa krav ska gälla för alla tjänstepensionsföretag. Det ska i sammanhanget noteras att det borde finnas naturliga lättnader för företag som avses i 8 kap. 2 § eftersom det kan antas att en mindre arbetsinsats krävs för att uppfylla kraven i ett sådant företag, jämfört med den arbetsinsats som krävs i ett stort och komplext tjänstepensionsföretag.

2.9.13 Egen risk- och solvensbedömning

Finansinspektionens ställningstagande: Bestämmelserna om egen risk- och solvensbedömning anger vad ett tjänstepensionsföretag ska beakta inom ramen för den egna risk- och solvensbedömningen, inklusive krav på dokumentation, samt vad ett tjänstepensionsföretags rapportering till Finansinspektionen ska innehålla. Ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § omfattas inte av

bestämmelserna om vad som ska beaktas vid bedömningen av de totala solvensbehoven.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* avstyrker införandet av föreskrifter om vad som ska beskrivas i den egna risk- och solvensbedömningen, med motiveringen att en beskrivning inte kan ingå i en bedömning. Svensk Försäkring noterar att bestämmelserna baseras på krav i andra tjänstepensionsdirektivet, men anser att samma logiska brist även föreligger där. Svensk Försäkring ifrågasätter om bestämmelserna om de bedömningar som ska göras ligger inom ramen för Finansinspektionens bemyndigande och regeringens avsikter. Svensk Försäkring och *Tjänstepensionsförbundet* anser att information saknas för att kunna bedöma om ett företags riskprofil avviker från de antaganden som ligger till grund för det riskkänsliga kapitalkravet, vilket krävs enligt 9 kap. 20 § första stycket 3 lagen om tjänstepensionsföretag. Svensk Försäkring och Tjänstepensionsförbundet hänvisar till att regeringen anger i propositionen att det inom ramen för arbetet med utformandet av föreskrifterna, finns möjlighet att ta fram sådana uppgifter. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Regeringen hänvisar i sin motivering till bemyndigandet i propositionen om vad som ska ingå i den egna risk- och solvensbedömningen, att mer detaljerade bestämmelser lämpligen kan anges i föreskrifter. Regeringen nämner att artiklarna 28.1 och 28.2 a–h i andra tjänstepensionsdirektivet är att anse som detaljerade bestämmelser om vad den egna riskbedömningen ska innehålla. Utgångspunkten till de bestämmelser som införs om vad som ska ingå i den egna risk- och solvensbedömningen är därför nämnda artiklar i andra tjänstepensionsdirektivet.

Den egna risk- och solvensbedömningen är en process där många delmoment ska ingå, ett av dessa är dokumentation. Finansinspektionen anser, i likhet med *Svensk Försäkring*, att krav på dokumentation (beskrivningar) av den egna risk- och solvensbedömningen bör vara separerade från krav på bedömningar. En sådan utformning avviker från strukturen i artikel 28 i andra tjänstepensionsdirektivet, men är mer ändamålsenlig. Finansinspektionen saknar utrymme att överväga Svensk Försäkrings förslag om att inte införa bestämmelserna om beskrivningar (dokumentation) eftersom dessa genomför bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet.

Vidare inför Finansinspektionen krav på vad ett tjänstepensionsföretag ska beakta när det utför de bedömningar som krävs i lagen om tjänstepensionsföretag. Genom att ställa krav på att ett företags bedömningar i den egna risk- och solvensbedömningen beaktar de faktorer som ska bedömas enligt andra tjänstepensionsdirektivet, anser Finansinspektionen att föreskrifterna varken kan tolkas som att Finansinspektionen har gått utöver sitt bemyndigande eller motverkat regeringens syfte med detsamma, såsom Svensk Försäkring befarat.

Finansinspektionen har inte infört bestämmelser som motsvarar artikel 28.2.c i andra tjänstepensionsdirektivet. Skälet till detta är att regeringen anger i propositionen att en situation där samma person utför uppgifter i en central funktion, både i tjänstepensionsföretaget och hos arbetsgivaren, inte förväntas inträffa. Och om en sådan situation ändå skulle uppstå, skulle beskrivningen av hur tjänstepensionsföretaget förebygger intressekonflikter omfattas av kraven på innehåll i styrdokument för hantering av intressekonflikter. Finansinspektionen har inte heller infört bestämmelser som motsvarar artikel 28.2.e.ii i andra tjänstepensionsdirektivet. Skälet är att korrigerande åtgärder i form av mekanismer för reducering av förmåner inte är tillämpliga för svenska förhållanden.

Vidare anser Finansinspektionen att en bedömning av de operativa riskerna, som ska göras enligt artikel 28.2.g i andra tjänstepensionsdirektivet, tillfredsställs genom lagkraven på systemet för riskhantering. Systemet för riskhantering ska, enligt lagen om tjänstepensionsföretag, inkludera operativa risker. Dessa risker ska fortlöpande övervakas, hanteras och rapporteras. Därtill innebär de bestämmelser som införs om vad ett tjänstepensionsföretag ska beakta när det bedömer sina totala solvensbehov att tjänstepensionsföretaget ska beakta operativa risker.

Finansinspektionen anser att det finns skäl att specificera vad som avses med begreppet *totala solvensbehov*. Motsvarande bestämmelser finns för försäkringsföretagen. Vidare anser Finansinspektionen att stresstester och scenarioanalyser för tjänstepensionsföretagen, liksom för försäkringsföretagen, är lämpliga verktyg för att säkerställa att den egna risk- och solvensbedömningen på ett ändamålsenligt sätt uppfyller kravet på att vara framåtblickande. Slutligen anser Finansinspektionen att styrelsens aktiva deltagande i den egna risk- och solvensbedömningen bidrar till att säkerställa att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt.

Vad gäller innehållet i rapporteringen av den egna risk- och solvensbedömningen, hänvisar regeringen i sin motivering till bemyndigandet i propositionen till att ett sådant bemyndigande finns för försäkringsföretagen. Av det skälet har Finansinspektionen utgått från de bestämmelser som gäller för försäkringsföretagen vid utformningen av föreskrifterna.

Av propositionen framgår att proportionalitet särskilt ska beaktas vid utformandet av föreskrifterna och att syftet med bemyndigandet är att skapa en särskild reglering för tjänstepensionsföretag. Mot denna bakgrund inför Finansinspektionen bestämmelser som innebär att tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § inte behöver tillämpa föreskrifterna om vad som ska beaktas vid bedömningen av de totala solvensbehoven. Eftersom bestämmelserna om vad som ska ingå i den egna risk- och solvensbedömningen i övrigt enbart inför bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet, finns inget annat utrymme för lättnader. Finansinspektionen anser inte att det finns skäl att medge lättnader från allmänna råd.

Som ett led i att underlätta bedömningar av skillnaderna mellan företagets riskprofil och de antaganden om risker som ligger till grund för beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet, vilket Svensk Försäkring och *Tjänstepensionsförbundet* efterfrågar, kommer Finansinspektionen att återkomma med mer information om de kalibreringar som använts vid utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet i ett annat sammanhang.

2.9.14 Uppdragsavtal

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretag som ingår uppdragsavtal av väsentlig betydelse för tjänstepensionsverksamheten ska utföra vissa specificerade aktiviteter när företaget väljer uppdragstagare och när verksamheten följs upp. Sådana uppdragsavtal ska även ha ett visst innehåll. Ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § undantas från vissa krav på innehåll i uppdragsavtalet.

Remisspromemorian: Bestämmelserna har reviderats så att kraven på uppdragsavtal endast ska gälla för sådana uppdragsavtal som är väsentliga för tjänstepensionsverksamheten. Som en konsekvens av detta har den mindre omfattande bestämmelsen för sådana tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § utgått. I övrigt hade förslaget samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* anser att de detaljerade kraven på uppdragsavtal endast ska gälla för väsentliga uppdragsavtal. Svensk Försäkring ifrågasätter vidare om Finansinspektionens bemyndigande medger att ställa krav på löpande uppföljning av uppdragsavtal. Svensk Försäkring invänder även mot de innehållskrav på uppdragsavtal som framgår av lagen om tjänstepensionsföretag, eftersom det troligtvis enda sättet för ett tjänstepensionsföretag att säkerställa efterlevnaden av lagbestämmelserna är att inkludera villkoren i uppdragsavtalet. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionens bedömning är att tjänstepensionsföretag kommer att lägga ut verksamhet. Finansinspektionen anser därför att det är av stor vikt att området omfattas av tydliga bestämmelser, så att den utlagda verksamheten hanteras på ett sätt som säkerställer att företaget uppfyller sitt ansvar. Ett tjänstepensionsföretag bör vidta mer omfattande åtgärder för att säkerställa detta när det gäller ett uppdragsavtal som är väsentligt för tjänstepensionsverksamheten jämfört med ett uppdragsavtal som inte är det. För att förtydliga detta har Finansinspektionen valt att ändra bestämmelserna i enlighet med de synpunkter som framförts av *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet*. Detta medför att kraven i föreskrifterna endast ska tillämpas på sådana uppdragsavtal som är väsentliga för tjänstepensionsverksamheten. Finansinspektionen anser att reglerna om uppdragsavtal på detta sätt bidrar till att regelbördan blir lättare, samtidigt som det säkerställs att de viktigaste uppdragsavtalen omfattas av omsorgsfulla kontroller och uppföljning. Finansinspektionen anser att detta är i enlighet med

regeringens avsikt att genom bemyndigandet skapa utrymme för bestämmelser som beaktar proportionalitetsprincipen.

Det ska noteras att Finansinspektionens avgränsning till väsentliga uppdragsavtal medför att kraven i föreskrifterna träffar en snävare krets av uppdragsavtal än vad lagen om tjänstepensionsföretag gör. Exempelvis ska ett tjänstepensionsföretag, för alla uppdragsavtal som avser tjänstepensionsverksamheten, välja uppdragstagare med omsorg, löpande följa upp den utlagda verksamheten och anmäla dessa till Finansinspektionen.

Finansinspektionen anser, till skillnad från Svensk Försäkring, att bemyndigandet om vad ett tjänstepensionsföretag ska beakta när ett uppdragsavtal ingås, måste anses omfatta hela processen för uppdragsavtal. Processen för uppdragsavtal startar vid initiering av ett uppdragsavtal, det vill säga när ett tjänstepensionsföretag analyserar om en verksamhet ska läggas ut, och slutar när avtalet upphör att gälla. I processen för uppdragsavtal ingår även den löpande hanteringen av uppdragsavtal. Finansinspektionen har fastställt detta synsätt i praxis och det är även i enlighet med regeringens hänvisning till att det kan finnas ett behov av mer detaljerade bestämmelser som motsvarar vad som gäller för försäkringsföretag enligt artikel 274 Solvens 2-förordningen och för tjänstepensionskassor i 7 kap. Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag. Finansinspektionen har beaktat vad som anges i Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag. Mot bakgrund av de krav som lagen om tjänstepensionsföretag ställer på hantering av utlagd verksamhet anser Finansinspektionen dock att Solvens 2-regleringen om uppdragsavtal är en lämpligare utgångspunkt.

Svensk Försäkring har anfört att det inte är nödvändigt att föreskriva om innehållskrav på uppdragsavtal som redan framgår av lagen om tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen håller med om att det är sannolikt att ett tjänstepensionsföretag väljer att reglera detta i uppdragsavtalet. Finansinspektionen vill dock som huvudregel säkerställa att så sker för väsentliga uppdragsavtal, genom att ställa uttryckliga krav på att dessa villkor framgår av avtalet.

Finansinspektionen anser att det inte finns skäl att införa lättnader för sådana tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 §, vad gäller vad som ska beaktas när ett tjänstepensionsföretag ingår uppdragsavtal. Vad gäller innehållet i uppdragsavtalet, anser Finansinspektionen att det för dessa företag inte är nödvändigt att kräva att uppdragstagaren ska åta sig att följa tjänstepensionsföretagets styrdokument. Finansinspektionen anser att det är tillräckligt för dessa företag att uppdragsavtalet anger att tjänstepensionsföretaget har rätt att utfärda allmänna vägledningar och enskilda instruktioner till uppdragstagaren. Vidare behöver uppdragsavtalen som dessa företag ingår inte innehålla information som motsvarar krav som redan framgår av lagen om tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen vill belysa följande om föreskrifterna och de allmänna råden om uppdragsavtal. Finansinspektionen har valt att avstå från att införa föreskrifter motsvarande artikel 274.3 Solvens 2-förordningen, som ställer krav på att styrelsen ska säkerställa vissa aspekter i samband med att en uppdragstagare väljs. Finansinspektionen anser att det för ett tjänstepensionsföretag är tillräckligt att kräva att företaget ska säkerställa uppdragstagarens lämplighet.

När det gäller hur ett tjänstepensionsföretag löpande ska följa upp sin verksamhet vill Finansinspektionen anföra följande. Finansinspektionen anser att artikel 274.5 i Solvens 2-förordningen är till för att reglera hur ett försäkringsföretag ska hantera den utlagda verksamheten, dels när ett uppdragsavtal ska ingås, dels under avtalets löptid. Stöd för detta finns i att den svenska översättningen av artikel 274.5 i Solvens 2-förordningen lyder "*som ingår ett uppdragsavtal*" medan den engelska motsvarigheten lyder "*that is outsourcing*". Den engelska lydelsen tydliggör att bestämmelserna inte tar sikte enbart på det initiala skedet av ett uppdragsavtal, utan på ett uppdragsavtals hela livscykel.

Finansinspektionen anför följande angående vissa ordval i bestämmelserna som avviker från lydelsen i artikel 274.5 i Solvens 2-förordningen. I bestämmelserna införs lydelsen *personer* i stället för *anställda*, för att inte begränsa kraven till att utvärdera de som är anställda hos tjänsteleverantören. Lydelsen *insikter och erfarenhet* införs i stället för *kvalifikationer och lämplighet*, för att använda samma terminologi om lämplighetskrav som finns i lagen om tjänstepensionsföretag. Lydelsen *medverkar* införs i stället för *kommer att medverka*, för att tydliggöra att kontrollen inte är begränsad till ett initialt offertskede, utan att uppdraget under hela löptiden ska utföras av personer med tillräckliga insikter och erfarenhet. Finansinspektionen anser att dessa justeringar ligger i linje med syftet med artikel 274.5 i Solvens 2-förordningen, eftersom alla punkter i artikeln förutom 274.5.c uttryckligen handlar om löpande aktiviteter.

Finansinspektionen vill upplysa om att även underleverantörer som anlitas av uppdragstagaren ska uppfylla krav på insikter och erfarenhet.

2.10 Finansinspektionens lämplighetsprövning

Finansinspektionens ställningstagande: Det ska av Finansinspektionens föreskrifter framgå vilka uppgifter som ska ges in till myndigheten för lämplighetsprövning av ledning, ansvariga för centrala funktioner och kvalificerade ägare, och när uppgifterna ska ges in.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att ett företag som ska omvandlas till tjänstepensionsföretag, inte ska behöva lämna uppgifter till Finansinspektionen vad gäller lämpligheten av de som leder företaget och ansvariga för centrala funktioner. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen utför lämplighetsprövningar i de finansiella företagen för att säkerställa att personer som innehar ledande befattningar i finansiella företag och ägare av finansiella företag är lämpliga för sina respektive roller. Finansinspektionens lämplighetsprövning kompletterar de finansiella företagens eget arbete vad gäller säkerställande av lämplighetskrav. En relevant och tydlig reglering av vad som ska gälla för att få äga eller inneha en ledande befattning i ett finansiellt företag främjar förtroendet för företagen och för branschen samt för marknaden i dess helhet. Det bidrar också till att skapa goda förutsättningar för finansiella företag för att långsiktigt kunna möta sina åtaganden.

Kraven i lagen om tjänstepensionsföretag om tillstånd till förvärv är desamma som för försäkringsföretagen. Likaså är lämplighetskraven i nämnda lag i huvudsak desamma. Finansinspektionen anser därför att bestämmelserna om lämplighetsprövning i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse även är relevanta för tjänstepensionsföretagen.

Finansinspektionen anser, till skillnad mot *Svensk Försäkring*, att ett företag vid ansökan om omvandling ska skicka in bilaga 2 a för de som leder företaget och de som är ansvariga för en central funktion, samt bilaga 2 b om styrelsens samlade kompetens. Ett företag som på motsvarande sätt träder in i en annan reglering, till exempel ett bankföretag som träder in i försäkringsregleringen, behöver lämna uppgifter till Finansinspektionen för lämplighetsprövning utifrån de krav som ställs på försäkringsföretag. Finansinspektionen ser inte skäl att göra någon annan bedömning av situationen att ett företag ansöker om omvandling till tjänstepensionsföretag. Även om företaget vid omvandlingen förblir samma juridiska person, träder det in i en delvis annan reglering än det har omfattats av tidigare. De personer som leder företaget och de som är ansvariga för centrala funktioner måste därför lämplighetsprövas utifrån de krav som ställs i det nya regelverket.

2.11 Överlåtelse av försäkringsbestånd till ett utländskt tjänstepensionsinstitut

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretag som ska överlåta ett försäkringsbestånd till ett utländskt tjänstepensionsinstitut ska säkerställa att de som ska ta ställning till om överlåtelsen ska godkännas har tillgång till överlåtelseavtalet i minst en månad innan tjänstepensionsföretaget inhämtar godkännanden. Ett godkännande ska vara skriftligt.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Enligt förslaget skulle dock överlåtelseavtalet göras tillgängligt en månad innan det övertagande institutet ansökte om godkännande av beståndsoverlåtelsen i sitt hemland.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* har inget att invända mot förslaget. Föreningen noterar dock att det i remisspromemorian anges att godkännande av arbetsgivaren i vissa fall inte behövs, och att vissa uppgifter ska framgå av

överlåtelseavtalet, något som inte återspeglas i föreskrifterna. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Enligt 11 kap. 13 § lagen om tjänstepensionsföretag ska en beståndsoverlåtelse till ett utländskt tjänstepensionsinstitut godkännas både av en majoritet av de försäkringstagare och försäkrade som är ersättningsberättigade enligt de försäkringsavtal som omfattas av överlåtelsen och av arbetsgivaren. Det överlåtande företaget ska göra information om villkoren för överlåtelsen tillgänglig för dem som ska godkänna den i god tid innan institutet lämnar in en ansökan om godkännande. Bestämmelsen genomför artikel 12.3 a och b i andra tjänstepensionsdirektivet i svensk rätt. Finansinspektionen meddelar därför verkställighetsföreskrifter med stöd av bemyndigandet i 5 kap. 4 § andra stycket förordningen om tjänstepensionsföretag om vilken information som ska tillhandahållas dem som ska ta ställning till om överlåtelsen ska godkännas och när det ska ske samt när och hur godkännandet ska inhämtas av tjänstepensionsföretaget.

Finansinspektionen beslutar att ett tjänstepensionsföretag ska lämna information i form av överlåtelseavtalet till de som ska ta ställning till om beståndsoverlåtelsen ska godkännas. De som ska ta ställning till beståndsoverlåtelsen ska ha tillgång till avtalet i minst en månad innan tjänstepensionsföretaget får begära in deras godkännanden. Ett godkännande ska vara skriftligt. I det remitterade förslaget angavs att överlåtelseavtalet skulle göras tillgängligt minst en månad innan det övertagande institutet lämnar in en ansökan om godkännande av beståndsoverlåtelsen till den behöriga myndigheten i sitt hemland. Finansinspektionen bedömer att den relevanta tidsrymden rätteligen bör vara tiden från det att överlåtelseavtalet görs tillgängligt till dess godkännande inhämtas. En viss justering görs därmed i förhållande till det förslag som remitterats.

Svensk Försäkring har noterat en uppgift beträffande arbetsgivarens godkännande i remisspromemorian, som inte återgavs i föreskrifterna. Eftersom Finansinspektionen saknar bemyndigande att föreskriva om att arbetsgivarens godkännande i vissa fall inte behövs innehåller inte föreskrifterna någon bestämmelse om vad som gäller för det fall arbetsgivaren har gått i konkurs eller försäkringarna lagts i fribrev. Föreningen har även noterat uppgiften i remisspromemorian om att för det fall överlåtelseavtalet inte innehåller uppgift om avtalsparternas namn, hemvist och vilket land i EES där respektive part är registrerad eller auktoriserad, ska dessa uppgifter lämnas särskilt. Finansinspektionen konstaterar att dessa uppgifter är sådana som normalt sett återfinns i ett sådant avtal.

2.12 Åtgärdsplan och finansiell saneringsplan

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretags åtgärdsplan och finansiella saneringsplan ska innehålla uppgifter om företagets ekonomiska situation och en beskrivning av vilka åtgärder som det avser att vidta.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har inte haft några invändningar mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: I lagen om tjänstepensionsföretag finns bestämmelser om åtgärdsplan och finansiell saneringsplan. Motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen har utgjort förebild, dock med undantag för tidsfristerna och att tjänstepensionsföretag, till skillnad från försäkringsföretag, på eget initiativ ska upprätta en åtgärdsplan respektive finansiell saneringsplan när vissa förutsättningar är uppfyllda. Finansinspektionen anser att det är rimligt att ställa samma krav på tjänstepensionsföretagen som på försäkringsföretagen vad avser innehållet i en åtgärdsplan och i en finansiell saneringsplan. Finansinspektionen har därför utgått från de innehållskrav som gäller för försäkringsföretagen, det vill säga 12 kap. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse, vid utformningen av föreskrifterna.

Finansinspektionen beslutar därför att ett tjänstepensionsföretags åtgärdsplan och finansiella saneringsplan ska innehålla uppgifter om företagets ekonomiska situation vid tidpunkten för planens upprättande och en beskrivning av de åtgärder som företaget avser att vidta i syfte att åter uppfylla kapitalkraven. Sådana åtgärder som företaget avser att vidta i syfte att åter uppfylla kapitalkraven kan avse till exempel omallokering av placeringstillgångar, beståndsöverlåtelse eller utnyttjande av en befintlig rätt till uttaxering eller garantier från arbetsgivaren.

Till skillnad från vad som gäller för försäkringsföretag inför Finansinspektionen också krav på att om ett tjänstepensionsföretag avser att utnyttja rätt till uttaxering eller garantier från arbetsgivare ska handlingar som styrker denna rätt bifogas. Garantier från arbetsgivare och rätten till uttaxering kommer att se olika ut i olika tjänstepensionsföretag. För att kunna bedöma om företagets åtgärdsplan eller finansiella saneringsplan är tillräcklig behöver Finansinspektionen granska hur rätten är utformad i de handlingar som styrker rätten. Exempelvis kan en rätt till uttaxering innebära att företaget har rätt att ta in medel för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna, men inte det riskkänsliga kapitalkravet.

Finansinspektionen inför även krav på att en åtgärdsplan och en finansiell saneringsplan ska innehålla vissa uppgifter som avser dels tidpunkten för planens upprättande, dels prognoser. Kravet på uppgift om driftskostnader, särskilt anskaffningskostnader och administrationskostnader, syftar till att informera Finansinspektionen om såväl totala driftskostnader som de mest väsentliga delposterna inom driftskostnader. De delposter som ingår i driftskostnader framgår av 11 § i bilaga 4 till Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag.

Mottagen återförsäkring är inte tillåten för tjänstepensionsföretag och ingår därför inte i föreskrifterna. I stället för termerna intäkter och kostnader som i dag finns i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse, införs därför de mer precisa begreppen premieinkomst och försäkringsersättningar. Termerna avser de resultaträkningsposter som ska användas enligt uppställningsformen i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. Begreppet solvensbalansräkning finns inte i tjänstepensionsregleringen utan ersätts av balansräkning. Med balansräkning avses en balansräkning upprättad enligt ordinarie värderingsprinciper, inte en kontrollbalansräkning.

Finansinspektionen behöver ta del av uppgifter om företagets kapitalbas, riskkänsliga kapitalkrav och minimikapitalkrav för att kunna avgöra dess förmåga att uppfylla kapitalkraven. För att förtydliga detta införs det en uttrycklig bestämmelse i föreskrifterna om att planerna ska innehålla uppgifter och prognoser om detta.

Finansinspektionen beslutar även att ett tjänstepensionsföretag, till åtgärdsplanen eller den finansiella saneringsplanen, ska bifoga de uppgifter som finns i företagets skuldtäkningsregister vid tidpunkten för planens upprättande. Vidare ska prognoser för skuldtäckningstillgångar, som visar hur de åtgärder som tjänstepensionsföretaget avser att vidta påverkar de försäkrades och andra ersättningsberättigades förmånsrätt, bifogas. För tjänstepensionsföretagens del motsvaras ”medel som innehas för att täcka försäkringstekniska avsättningar” av de tillgångar som är införda i ett skuldtäkningsregister (som tjänstepensionsföretagen ska upprätta enligt 6 kap. 16 § lagen om tjänstepensionsföretag). Det är viktigt att Finansinspektionen har möjlighet att bevaka företagets skuldtäkningsregister i ett stressat läge, för att kunna säkerställa att eventuella planer på att sänka det riskkänsliga kapitalkravet genom att sälja tillgångar inte leder till bristande skuldtäckning.

Enligt 12 kap. 3 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse ska ett försäkringsföretag bifoga styrdokument för riskhantering som avser avgiven återförsäkring till åtgärdsplanen och den finansiella saneringsplanen. Något motsvarande krav införs inte för tjänstepensionsföretagen. Skälet för det är att användning av återförsäkring historiskt sett varit begränsad i de företag som förväntas bli tjänstepensionsföretag. Vid behov kan Finansinspektionen ta del av information om företagets bruk av och motparter i återförsäkring genom företagets årsredovisning eller regelbundna tillsynsrapport. Dessutom ska ett tjänstepensionsföretag enligt 14 kap. 5 § lagen om tjänstepensionsföretag lämna Finansinspektionen de upplysningar om sin verksamhet som inspektionen begär. Finansinspektionen har därigenom en möjlighet att vid behov begära in ytterligare information från tjänstepensionsföretagen.

2.13 Redovisning

I detta avsnitt redogör Finansinspektionen för de nya föreskrifterna om årsredovisning för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag (de nya redovisningsföreskrifterna) och skälen för dem.

2.13.1 Tillämpningsområde

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:12) om årsredovisning i försäkringsföretag (de befintliga redovisningsföreskrifterna) ersätts av en ny grundförfattning som omfattar även tjänstepensionsföretag, och som har författningsrubriken Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll,

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att det är otydligt vad som gäller för finansiella holdingföretag. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Enligt 1 kap. 1 § ÅRFL omfattar lagen även tjänstepensionsföretag, det vill säga tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar. Tjänstepensionsföretagen ska anses vara försäkringsföretag vid tillämpningen av ÅRFL.

Eftersom andra tjänstepensionsdirektivet inte innehåller särskilda redovisningsbestämmelser ska även tjänstepensionsföretagen omfattas av motsvarande regler som i dag gäller för försäkringsföretagen och som finns i de befintliga redovisningsföreskrifterna. De befintliga redovisningsföreskrifterna överförs i stort sett oförändrade till sitt innehåll till en ny grundförfattning som kompletteras med de justeringar som krävs för att även tjänstepensionsföretagen ska kunna tillämpa reglerna. De nya redovisningsföreskrifterna ska rubriceras Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. Skälet till att Finansinspektionen väljer att meddela nya föreskrifter är att bestämmelserna på det sättet blir mer överskådliga. Det är också en fördel att de regler om redovisning som gäller för såväl försäkringsföretag som för tjänstepensionsföretag återfinns i samma föreskrifter.

Svensk Försäkring anser att det är otydligt vad som gäller för finansiella holdingföretag. Finansiella holdingföretag regleras i 1 kap. 1 § ÅRFL. Där anges det att bestämmelserna om koncernredovisning i 7 kap. ÅRFL ska tillämpas på finansiella holdingföretag som uteslutande eller huvudsakligen förvaltar andelar som är försäkringsföretag eller utländska företag av motsvarande slag. Enligt samma paragraf avses med försäkringsföretag bland annat tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar. 1 kap. 1 § andra stycket redovisningsföreskrifterna

hänvisar till den bestämmelsen i ÅRFL. Det innebär att den första bedömningen om det finansiella holdingföretaget ska följa ÅRFL görs utifrån denna lag. Föreskrifterna anger att om det är ett sådant företag så ska 2 och 3 §§ samt 7 och 8 kap. tillämpas i redovisningsföreskrifterna. Finansinspektionen bedömer mot denna bakgrund att det saknas behov av att förtydliga redovisningsföreskrifterna i detta avseende, eftersom definitionen av finansiellt holdingföretag framgår av ÅRFL.

2.13.2 Definitioner

Finansinspektionens ställningstagande: Definitionskatalogen i de befintliga redovisningsföreskrifterna (1 kap. 2 §) överförs till de nya redovisningsföreskrifterna med några justeringar. Nya definitioner införs beträffande begreppen företag, försäkringsföretag, livförsäkringsföretag, noterade tjänstepensionsföretag, onoterade tjänstepensionsföretag och tjänstepensionsverksamhet. Definitionen av tjänstepensionsförsäkring utgår.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll men innehöll inte en definition av livförsäkringsföretag.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* har tillstyrkt förslaget men anser att det bör kompletteras med en definition av livförsäkringsföretag eftersom detta begrepp förekommer på ett flertal ställen i redovisningsföreskrifterna. Övriga remissinstanser har inte haft några synpunkter på förslaget.

Finansinspektionens skäl: I ett nytt andra stycke i 1 kap. 1 § ÅRFL finns bestämmelser om att det som i ÅRFL föreskrivs för bland annat livförsäkringsföretag också ska gälla för tjänstepensionsföretag.

I 1 kap. 4 § lagen om tjänstepensionsföretag finns en definition av tjänstepensionsförsäkringar. Definitionen omfattar även försäkringar som sedda för sig skulle vara att betrakta som skadeförsäkringar om de inte meddelas som tillägg till en livförsäkring.⁸⁰ Innebörden av detta ur ett redovisningsperspektiv är att även vissa redovisningsbestämmelser om skadeförsäkring, i förekommande fall, bör vara tillämpliga för tjänstepensionsföretag. I samma lag finns det även bestämmelser om vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att få driva tjänstepensionsverksamhet.

Finansinspektionen beslutar att det i de nya redovisningsföreskrifterna ska införas en definition av begreppet företag för de delar av redovisningsföreskrifterna som är av mer generell natur, det vill säga delar som inte är relaterade till försäkringsspecifika poster och bestämmelser. I dessa fall behöver det inte särskilt anges om bestämmelser ska tillämpas av försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag.

---

⁸⁰ Se propositionen, s. 194 f.

Finansinspektionen beslutar också att begreppet försäkringsföretag, vilket finns i de befintliga redovisningsföreskrifterna, behålls. Begreppet ska inte utvidgas till att även omfatta tjänstepensionsföretag på det sätt som anges i 1 kap. 1 § ÅRFL. Begreppet i de befintliga redovisningsföreskrifterna avser nämligen försäkringsföretag som omfattas av försäkringsredovisningsdirektivet, vars bestämmelser är kopplade till de direktiv som ligger till grund för försäkringsrörelselagen. Finansinspektionen inför i stället begreppet tjänstepensionsföretag i de nya föreskrifterna för att tydliggöra vilka bestämmelser som ska gälla för tjänstepensionsföretag.

Definitionen av tjänstepensionsförsäkring, som utmönstrades ur försäkringsrörelselagen i samband med att Solvens 2-regelverket infördes, ska utgå. I stället införs begreppet tjänstepensionsverksamhet i de nya redovisningsföreskrifterna. Tjänstepensionsverksamhet definieras genom en hänvisning till definitionen av tjänstepensionsförsäkring i 1 kap. 4 § lagen om tjänstepensionsföretag och tjänstepensionsverksamhet som drivs enligt 2 kap. 11 § samma lag. På så sätt kommer även tjänstepensionsförsäkringar som avser försäkringar som kan betraktas som livförsäkringsverksamhet eller skadeförsäkringsverksamhet enligt försäkringsrörelselagens lydelse att omfattas av ändamålsenliga redovisningsbestämmelser. Det innebär att tre olika rörelsetyper kommer att förekomma i de nya redovisningsföreskrifterna. Dessa är livförsäkringsrörelse, skadeförsäkringsrörelse och tjänstepensionsverksamhet. Innehållet i bestämmelserna om redovisning för livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse kommer på detta sätt att vara oförändrade och således alltjämt följa försäkringsredovisningsdirektivets bestämmelser. Vidare kommer de särskilda bestämmelserna för redovisning av tjänstepensionsverksamheten att vara anpassade till den verksamheten. *Svensk Försäkring* anser att det även behöver införas en definition i redovisningsföreskrifterna av livförsäkringsföretag. Finansinspektionen håller med om detta mot bakgrund av de nya redovisningsföreskrifternas struktur och anser att definitionen ska utformas som en hänvisning till livförsäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen där det i 1 kap. 4 § framgår vad som avses med begreppet. Detta för att särskilja definitionen i de nya redovisningsföreskrifterna från definitionen av livförsäkringsföretag i ÅRFL där tjänstepensionsföretag ingår.

Finansinspektionen beslutar slutligen att de nya redovisningsföreskrifterna ska innehålla definitioner av noterade respektive onoterade tjänstepensionsföretag eftersom tjänstepensionsföretag kan noteras och därmed omfattas av artikel 4 i IAS-förordningen⁸¹.

2.13.3 Kassaflödesanalys och lättnadsregler för mindre företag

Finansinspektionens ställningstagande: Onoterade försäkringsföretag och onoterade tjänstepensionsföretag behöver inte upprätta en kassaflödesanalys. Lättnadsbestämmelserna om upplysningar enligt IFRS-regelverket för mindre

---

⁸¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder.

företag ska i likhet med vad som gäller för livförsäkringsföretag inte gälla för tjänstepensionsföretag. Något undantag från skyldigheten att upprätta en kassaflödesanalys för företag som upprättar sin koncernredovisning enligt IAS-förordningen ska inte införas.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* har tillstyrkt förslaget men anser att onoterade företag inte heller ska behöva upprätta en kassaflödesanalys i sin koncernredovisning. Övriga remissinstanser har inte haft några synpunkter på förslaget.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen inför nya allmänna råd i 2 kap. (3 i) om att onoterade försäkringsföretag och onoterade tjänstepensionsföretag inte behöver upprätta en kassaflödesanalys eftersom det inte är ett krav enligt ÅRFL, se 2 kap. 2 § ÅRFL. I stället ska en resultatanalys ingå i årsredovisningen för ett försäkringsföretag som har flera försäkringsgrenar, se 2 kap. 1 § ÅRFL. Onoterade finansiella företag ska upprätta sin koncernredovisning enligt IAS-förordningen⁸² (se 7 kap. 2 § redovisningsföreskrifterna). Enligt förordningen ska en kassaflödesanalys upprättas för koncernen. Finansinspektionen saknar bemyndiganden att införa undantag från detta krav såsom *Svensk Försäkring* föreslår. Finansinspektionen kommer dock att se över koncernredovisningsbestämmelserna för onoterade försäkringsföretag i kommande regelprojekt.

Finansinspektionen beslutar vidare att de allmänna råden i 2 kap. (5 b) i de befintliga redovisningsföreskrifterna om lättnader för mindre företag ska förtydligas. I likhet med det som gäller för livförsäkringsföretag, ska dessa lättnader inte gälla för tjänstepensionsföretag och livförsäkringsföretag som tillämpar övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043) om verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar.

2.13.4 Delårsrapport

Finansinspektionens ställningstagande: Onoterade tjänstepensionsföretag med en balansomslutning över en miljard kronor, bör i likhet med försäkringsföretag, upprätta delårsrapport.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

---

⁸² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder.

Finansinspektionens skäl: De befintliga redovisningsföreskrifterna har allmänna råd i 8 kap. om att även onoterade försäkringsföretag med en balansomslutning över en miljard kronor bör upprätta delårsrapport.

Eftersom tjänstepensionsföretag ska tillämpa bestämmelserna om försäkringsföretag i ÅRFL, är det endast noterade tjänstepensionsföretag som måste upprätta en delårsrapport. Finansinspektionen anser dock att tjänstepensionsföretagen, på grund av deras storlek och särskilda verksamhet, också bör upprätta en delårsrapport och inför därför allmänna råd om detta i de nya redovisningsföreskrifterna.

2.13.5 Övertagna försäkringsbestånd

Finansinspektionens ställningstagande: Även tjänstepensionsföretag ska redovisa övertagna försäkringsbestånd över balansräkningen.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Av 11 kap. 1 § lagen om tjänstepensionsföretag framgår att ett tjänstepensionsföretag får överlåta sitt försäkringsbestånd till ett annat tjänstepensionsföretag eller ett försäkringsföretag. 14 kap. 1 § försäkringsrörelselagen har kompletterats med en bestämmelse om att ett försäkringsföretag kan överlåta försäkringsbestånd till ett tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen beslutar att även tjänstepensionsföretag ska redovisa övertagna försäkringsbestånd över balansräkningen (se 2 kap. 2 §). Bestämmelsen ska vidare innehålla hänvisningar till bestämmelserna om beståndsöverlåtelse i 11 kap. 1–12 och 26–28 §§ lagen om tjänstepensionsföretag.

2.13.6 Balansräkningen

Finansinspektionens ställningstagande: En tjänstepensionsförening som har verksamhetskaptal vid bildandet ska infoga posten "AA.I.a Verksamhetskaptal" i sin balansräkning. Ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar som har tillskjutna förlagsinsatser ska infoga posten "AA.I.b Förlagsinsatser" i sin balansräkning. Ett tjänstepensionsföretag som har gett ut kapitalandelslån eller vinstandelslån ska infoga särskilda poster för dessa i sin balansräkning.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: I lagen om tjänstepensionsföretag framgår att en tjänstepensionsförening ska ha ett verksamhetskaptal vid bildandet. Finansinspektionen beslutar därför att de nya redovisningsföreskrifterna ska innehålla en bestämmelse om att en tjänstepensionsförening ska infoga posten ”AA.I.a Verksamhetskaptal” i balansräkningen.

I samma lag framgår det att ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag och en försäkringsförening kan ha tillskjutna förlagsinsatser. Finansinspektionen beslutar därför att de nya redovisningsföreskrifterna ska innehålla bestämmelser om att ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar ska infoga posten ”AA.I.b Förlagsinsatser” i balansräkningen (se 3 kap. 1 § tredje stycket).

Finansinspektionen beslutar dessutom att motsvarande bestämmelser som finns i 3 kap. 1 § fjärde stycket i de befintliga redovisningsföreskrifterna, om att infoga särskilda poster i balansräkningen avseende vinstandelslån och kapitalandelslån, även ska gälla för tjänstepensionsföretag eftersom de associationsrättsliga bestämmelserna för tjänstepensionsföretag i lagen om tjänstepensionsföretag tillåter detta.

2.13.7 Balansräkningsposternas innehåll

Finansinspektionens ställningstagande: Tjänstepensionsföretag ska tillämpa relevanta bestämmelser om balansräkningsposternas innehåll i bilaga 3 till redovisningsföreskrifterna. Hänvisningar införs i bilaga 3 till de associationsrättsliga bestämmelserna som gäller för tjänstepensionsföretag.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Bilaga 3 till de befintliga redovisningsföreskrifterna anger balansräkningsposternas innehåll. Bestämmelserna om balansräkningsposternas innehåll i redovisningsföreskrifterna är en del av införandet av försäkringsredovisningsdirektivet i svensk rätt. Bestämmelserna om innehållet i balansräkningsposterna innehåller dessutom bland annat hänvisningar till associationsrättsliga bestämmelser för försäkringsföretag.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga bestämmelser om balansräkningsposternas innehåll.

Finansinspektionen beslutar att även tjänstepensionsföretag ska tillämpa relevanta bestämmelser om balansräkningsposternas innehåll i bilaga 3 eftersom det saknas reglering för detta i ÅRFL. Finansinspektionen inför också hänvisningar till de associationsrättsliga bestämmelserna som gäller för tjänstepensionsföretag för att underlätta tillämpningen av föreskrifterna.

2.13.8 Resultaträkningen

Finansinspektionens ställningstagande: Tjänstepensionsföretag ska tillämpa den tekniska redovisningen för livförsäkringsrörelse i sin resultaträkning. Ett tjänstepensionsföretag som redovisar avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker, ska infoga poster i resultaträkningen om förändring av denna balanspost i sin tekniska redovisning för livförsäkringsrörelse.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* har tillstyrkt förslaget men anser att posterna även ska ingå i bilaga 2 Uppställningsform för resultaträkningen i de nya redovisningsföreskrifterna. Övriga remissinstanser har inte haft några synpunkter på förslaget.

Finansinspektionens skäl: Som ovan framgår görs vissa ändringar i 1 kap. 1 § ÅRFL som bland annat innebär att det som sägs om livförsäkringsföretag även ska avse tjänstepensionsföretag. I 1 kap. 4 § lagen om tjänstepensionsföretag finns en definition av tjänstepensionsförsäkring. Av motiven i propositionen framgår att tjänstepensionsförsäkringar även kan omfatta försäkringar som skulle vara att betrakta som skadeförsäkringar i försäkringsrörelselagen. Det framgår dock i propositionen att tjänstepensionsföretag inte kan driva skadeförsäkringsrörelse.⁸³

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga bestämmelser om resultaträkningens uppställningsform och innehåll.

Bilaga 2 i ÅRFL anger uppställningsformen för resultaträkningen. Den är indelad i tre delar; I. Teknisk redovisning för skadeförsäkringsrörelse, II. Teknisk redovisning för livförsäkringsrörelse och III. Icke-teknisk redovisning. Posten ”Förändringar av ej intjänade premier och kvardröjande risker” som är relevant för skadeförsäkringsliknande produkter i tjänstepensionsföretag saknas i den tekniska redovisningen för livförsäkringsrörelse.

Finansinspektionen inför en ny paragraf, 3 kap. 4 §, som förtydligar att det i resultaträkningen är den tekniska redovisningen för livförsäkringsrörelse som ska tillämpas av tjänstepensionsföretag eftersom detta framgår av ÅRFL.

Finansinspektionen inför vidare två bestämmelser i de nya redovisningsföreskrifterna, 3 kap. 5 och 6 §§ i bilaga 4, som anger att ett tjänstepensionsföretag som redovisar avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker, ska infoga poster i resultaträkningen om förändring av denna balanspost i den tekniska redovisningen för livförsäkringsrörelse eftersom den tekniska redovisningen för skadeförsäkringsrörelse inte gäller för tjänstepensionsföretag. *Svensk Försäkring* har föreslagit att de poster som anges i 3 kap. 5 § även ska ingå i resultaträkningsschemat i bilaga 2. Finansinspektionen inför

---

⁸³ Se propositionen, s. 194 f.

inte dessa poster i bilaga 2 eftersom posterna i denna bilaga är föranledda av ÅRFL:s uppställningsformer och försäkringsredovisningsdirektivet.

2.13.9 Resultaträkningsposternas innehåll

Finansinspektionens ställningstagande: Tjänstepensionsföretag ska tillämpa relevanta bestämmelser om resultaträkningsposternas innehåll i bilaga 4.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att 30 § i bilaga 4 om skatt på årets resultat är otydlig eftersom olika företagsformer nämns i paragrafen. Övriga remissinstanser har inte haft några synpunkter på förslaget.

Finansinspektionens skäl: Bestämmelserna om resultaträkningsposternas innehåll i redovisningsföreskrifterna är en del av genomförandet av försäkringsredovisningsdirektivet i svensk rätt. I bestämmelserna om innehållet i resultaträkningsposterna finns dessutom bland annat bestämmelser om vilka poster som avser skadeförsäkring respektive livförsäkring.

Finansinspektionen beslutar att tjänstepensionsföretag ska tillämpa relevanta bestämmelser om resultaträkningsposternas innehåll i bilaga 4, eftersom det saknas reglering för detta i ÅRFL.

Finansinspektionen överför bestämmelsen i 3 § i bilaga 4 till de befintliga redovisningsföreskrifterna till de nya redovisningsföreskrifterna som kompletteras med bestämmelser om att ett tjänstepensionsföretag får tillämpa 2 § andra–femte styckena i bilaga 4 om premieinkomst för skadeförsäkringsrörelse för redovisning av tilläggsförsäkringar enligt klass 1 b. Finansinspektionen anser att detta ska vara möjligt eftersom dessa stycken i nämnda paragraf avser bestämmelser om redovisning av premieinkomst för försäkringar av kortfristig natur.

Finansinspektionen för dessutom över bestämmelserna i 5 § i bilaga 4 till de befintliga redovisningsföreskrifterna till de nya redovisningsföreskrifterna som kompletteras med bestämmelser om redovisning av valutakursvinster och valutakursförluster i tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen har förtydligat 30 § i bilaga 4 om skatt på årets resultat. Förtydligandet innebär ingen ändring i sak. I redovisningsföreskrifterna nämns olika företagsformer i bestämmelserna i de fall de följer olika regelverk. Finansinspektionen vidtar därför inte någon åtgärd med anledning av *Svensk Försäkrings* synpunkt om otydlighet då olika företagsformer nämns i paragrafen.

2.13.10 Återförsäkring

Finansinspektionens ställningstagande: Bestämmelser införs om hur ett tjänstepensionsföretag ska periodisera premier för avgiven återförsäkring.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Skatteverket* anser att bestämmelsen är oklar eftersom tjänstepensionsföretag inte får ha mottagen återförsäkring. Övriga remissinstanser har tillstyrkt eller inte haft några synpunkter på förslaget.

Finansinspektionens skäl: Enligt lagen om tjänstepensionsföretag kan ett tjänstepensionsföretag ha avgiven återförsäkring, men inte mottagen återförsäkring.⁸⁴

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga redovisningsbestämmelser om återförsäkring. Finansinspektionen inför därför nya bestämmelser i 4 kap. 2 § om hur ett tjänstepensionsföretag ska periodisera premier för avgiven återförsäkring. Det framgår av avsnitt 15.2 i propositionen att tjänstepensionsföretag kan avge återförsäkring. Finansinspektionen anser därför att *Skatteverkets* synpunkt inte bör föranleda någon ytterligare åtgärd utöver den nya bestämmelsen för tjänstepensionsföretag som införs.

2.13.11 Förutbetalda anskaffningskostnader

Finansinspektionens ställningstagande: Tjänstepensionsföretag ska omfattas av bestämmelserna om förutbetalda anskaffningskostnader. Tjänstepensionsföretag som redovisar ej intjänade premier och kvardröjande risker ska periodisera anskaffningskostnader på ett sätt som svarar mot den ej intjänade premien för försäkringen i fråga.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Bestämmelserna i 4 kap. 8 § ÅRFL om förutbetalda anskaffningskostnader kompletteras av bestämmelserna i 4 kap. 4 och 5 §§ i de befintliga redovisningsföreskrifterna om vad som gäller för livförsäkrings- respektive skadeförsäkringsverksamhet. Bestämmelserna baseras på de regler som finns i försäkringsredovisningsdirektivet.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga bestämmelser om redovisning av förutbetalda anskaffningskostnader. Finansinspektionen inför därför nya förtydligande bestämmelser i 4 kap. 5 § för tjänstepensionsföretag. Dessa innebär att i de fall ett tjänstepensionsföretag har försäkringar där redovisnings-

---

⁸⁴ Se propositionen s. 630 f.

bestämmelser om förutbetalda anskaffningskostnader för skadeförsäkringsrörelse är mest ändamålsenliga, ska aktiverade anskaffningskostnader periodiseras på samma sätt som den ej intjänade premien.

2.13.12 Försäkringstekniska avsättningar

Finansinspektionens ställningstagande: Bestämmelser införs i de nya redovisningsföreskrifterna för tjänstepensionsföretag om beräkning och redovisning av försäkringstekniska avsättningar. Bestämmelserna avser livförsäkringsavsättningar, oreglerade skador, ej intjänade premier och kvardröjande risker samt livförsäkringar för vilka livförsäkringstagaren bär risk.

Tjänstepensionsföretag bör grunda beräkningarna av livförsäkringsavsättningar och oreglerade skador på aktsamma antaganden. Försäkringsföretag får använda aktsamma antaganden vid beräkning av livförsäkringsavsättningar.

Försäkringsföretag som tillämpar övergångsregleringen i försäkringsrörelselagen bör beräkna livförsäkringsavsättningen för sina tjänstepensionsförsäkringar med aktsamma antaganden.

Rubriken till 4 kap. 7 och 8 §§ ska benämnas beräkning av livförsäkringsavsättning.

Inga upplysningskrav om vald räntesats vid beräkningar av försäkringstekniska avsättningar i koncernredovisningen införs.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll men rubriken till 4 kap. 7 § hade benämningen beräkning av livförsäkringsavsättning och tjänstepensionsförsäkring. I 7 kap. 2 § föreslogs också upplysningar om vald räntesats vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar i koncernredovisningen.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att det bör förtydligas om tjänstepensionsföretagen (inte försäkringsföretagen) ska beakta osäkerhet i försäkringstagarbeteende vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar såsom i 4 kap. 4 § i förslaget till nya föreskrifter och allmänna råd om tjänstepensionsverksamhet. *Svensk Försäkring* anser också att rubriken till 4 kap. 7 § bör kortas ner till ”Beräkning av livförsäkringsavsättning”. Föreningen anser vidare att 4 kap. 11 § tredje stycket bör ha en förenklad lydelse och justeras för att även täcka fall där de försäkrade bär risken. Dessutom saknas motiv till den föreslagna bestämmelsen i 7 kap. 2 § c om upplysningar om vald räntesats vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar och bestämmelsen behöver förtydligas. *Skatteverket* anser att rubriken livförsäkring är otydlig eftersom bestämmelserna omfattar både tjänstepensionsföretag och livförsäkringsföretag. *Skatteverket* anser också att begreppet tjänstepensionsförsäkring behöver förtydligas. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Bestämmelserna i 4 kap. 9 § ÅRFL om värdering av de försäkringstekniska avsättningarna är av generell natur och baseras på regler i försäkringsredovisningsdirektivet.

Även de detaljerade bestämmelserna om försäkringstekniska avsättningar som finns i de befintliga redovisningsföreskrifterna är en del av genomförandet av försäkringsredovisningsdirektivet. Bestämmelserna är utformade utifrån livförsäkrings- respektive skadeförsäkringsverksamhet. Värderingarna enligt försäkringsredovisningsdirektivet ska göras med betryggande antaganden avseende livförsäkringsverksamhet och med försiktiga antaganden avseende skadeförsäkringsverksamhet. I samband med att det första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt infördes bestämmelser om att tjänstepensionsverksamhet ska värderas med aktsamma antaganden. När Solvens 2-regelverket genomfördes behölls värderingsantagandena i de befintliga redovisningsföreskrifterna i form av allmänna råd, trots att de utmönstrats ur försäkringsrörelselagen. Skälet till det var att värderingsantagandena fick tillämpas av så kallade artikel 4-bolag under en övergångsperiod. Denna övergångsperiod har i och med andra tjänstepensionsdirektivet förlängts till år 2022. Även enligt det andra tjänstepensionsdirektivet ska de försäkringstekniska avsättningarna beräknas med aktsamma antaganden i solvensberäkningarna.

Finansinspektionen beslutar att bestämmelserna i 4 kap. de befintliga redovisningsföreskrifterna om beräkning av livförsäkringsavsättning (7 och 8 §§), om oreglerade skador i livförsäkringsföretag (9 §) och om livförsäkringar för vilka livförsäkringstagaren bär risk (10 §) ska överföras till de nya redovisningsföreskrifterna och förtydligas så att även tjänstepensionsföretag omfattas av bestämmelserna. Detta eftersom tjänstepensionsföretagen ska tillämpa bestämmelserna om livförsäkring i ÅRFL. *Svensk Försäkring* anser att rubriken till 4 kap. 7 § bör kortas ner till ”Beräkning av livförsäkringsavsättning”. Finansinspektionen håller med föreningen och ändrar rubriken i förhållande till den föreslagna lydelsen eftersom 4 kap. 7 och 8 §§ avser livförsäkringsavsättningar.

Finansinspektionen inför också en ny bestämmelse, 4 kap. 10 §, som innebär att beräkning av ej intjänade premier och kvardröjande risker i tjänstepensionsföretag ska beräknas enligt 13 § samma kapitel, eftersom tjänstepensionsföretagen kan ha skadeliknande produkter. Finansinspektionen beslutar dessutom att bestämmelserna i 4 kap. 12 § om beräkning av försäkringstekniska avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker och 4 kap. 13 § om beräkning av försäkringstekniska avsättningar för oreglerade skador i de befintliga redovisningsföreskrifterna ska föras över till de nya redovisningsföreskrifterna med förtydliganden att de även gäller för tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen beslutar slutligen att de allmänna råden till 4 kap. 7 § (livförsäkringsavsättning) och till 13 § (oreglerade skador) i de befintliga

redovisningsföreskrifterna ska överföras till de nya redovisningsföreskrifterna med tillägget att tjänstepensionsföretag bör grunda beräkningarna på aktsamma antaganden. Eftersom ombildningar kan ske mellan försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag inför Finansinspektionen nya allmänna råd till nämnda bestämmelse om att även försäkringsföretag får använda aktsamma antaganden vid beräkning av livförsäkringsavsättningar. Förtydligande nya allmänna råd införs också om att försäkringsföretag som tillämpar övergångsregleringen i försäkringsrörelselagen bör beräkna livförsäkringsavsättningen för sina tjänstepensionsförsäkringar med aktsamma antaganden.

Svensk Försäkring anser att det bör förtydligas om tjänstepensionsföretagen (inte försäkringsföretagen) ska beakta osäkerhet i försäkringstagarbeteende vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar såsom i 4 kap. 4 § i förslaget till nya föreskrifter och allmänna råd om tjänstepensionsverksamhet.

Finansinspektionen noterar att detta inte framgår av de nämnda föreskrifterna. Där anges att tjänstepensionsföretag ska beakta osäkerhet i kassaflöden, finansiella garantier och avtalade optioner. Denna beräkning av försäkringstekniska avsättningar används i samband med beräkningen av kapitalkraven enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Enligt 4 kap. 9 § ÅRFL gäller skälighetsprincipen och i redovisningsföreskrifterna är försäkringsredovisningsdirektivets bestämmelser om beräkning av försäkringstekniska avsättningar införda. De försäkringstekniska avsättningarna beräknas i redovisningen enligt försiktiga, betryggande och aktsamma antaganden och torde även innehålla olika former av bedömningar av osäkerhet vilket gör att Finansinspektionen inte ser någon anledning till att införa detaljerade föreskrifter i denna del.

Svensk Försäkring menar vidare att 4 kap. 11 § tredje stycket bör ha följande lydelse. ”Bestämmelsen gäller även för tjänstepensionsföretag som har försäkringar för vilka försäkringstagaren eller försäkrade bär risk”.

Finansinspektionen ändrar inte föreskrifterna i denna del eftersom tredje stycket anger benämningen på balansposten ”EE. Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagaren bär risk”. I balansposten redovisas både försäkringar för vilka försäkringstagaren eller försäkrade bär risk. Det förslag som Svensk Försäkring har lagt fram skulle innebära att det inte längre framgår vilken balansräkningspost som avses.

Skatteverket anser att rubriken livförsäkring är otydlig eftersom bestämmelserna omfattar både tjänstepensionsföretag och livförsäkringsföretag. Skatteverket anser också att begreppet tjänstepensionsförsäkring behöver förtydligas. Tjänstepensionsföretag ska tillämpa bestämmelserna om livförsäkring enligt 1 kap. 1 § ÅRFL. Föreskrifterna kompletterar ÅRFL i denna del och Finansinspektionen ser därför inget skäl till att ändra rubriken. Föreskrifterna innehåller en definition av tjänstepensionsverksamhet i 1 kap. 2 §. Denna definition hänvisar till 1 kap. 4 § lagen om tjänstepensionsföretag där tjänstepensionsförsäkring definieras. Finansinspektionen ser inga skäl till att behålla den gamla definitionen som fanns i föreskrifterna och som

utmönstrats ur försäkringsrörelselagen i samband med att Solvens 2-regelverket genomfördes i svensk rätt.

Svensk Försäkring anser att det saknas motiv till bestämmelsen i 7 kap. 2 § c om upplysningar om vald räntesats vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar i koncernredovisningen och att den behöver förtydligas. En liknande bestämmelse finns i de befintliga redovisningsföreskrifterna i 7 kap. 2 § d avseende upplysningar. I remissförslaget ersattes denna bestämmelse med 7 kap. 2 § c. Eftersom bestämmelsen avser upplysningar för en koncern upprättad enligt IAS-förordningen inför inte Finansinspektionen förslaget eftersom dessa upplysningar ska lämnas enligt IFRS 4 Försäkringsavtal.

2.13.13 Särskilda upplysningar i förvaltningsberättelsen

Finansinspektionens ställningstagande: Tjänstepensionsföretagen ska omfattas av bestämmelser som motsvarar 6 kap. 2 och 3 §§ de befintliga redovisningsföreskrifterna om särskilda upplysningar i förvaltningsberättelsen och därtill hörande allmänna råd.

Försäkringsföretag, tjänstepensionsföretag och understödsföreningar som omvandlar sig till försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag behöver inte räkna om solvensrelaterade uppgifter i femårsöversikten.

Ett förtydligande införs om att försäkringsföretag som tillämpar övergångsbestämmelserna i punkt 2 till lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043) lämnar solvensrelaterade beloppsuppgifter i enlighet vad som följer av den punkten.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll förutom att understödsföreningarna inte angavs bland de företag som inte behöver räkna om nyckeltalen i femårsöversikten och att det inte fanns några allmänna råd om vilka solvensrelaterade beloppsuppgifter som försäkringsföretag som tillämpar övergångsbestämmelserna i försäkringsrörelselagen bör lämna.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* anser att lättnaden avseende omräkning i femårsöversikten även ska gälla understödsföreningar. *Svensk Försäkring* avstyrker de allmänna råden om att försäkringsföretags beräkning av kapitalbas, minimikapitalkrav respektive solvenskapitalkrav ska beräknas enligt 7 och 8 kap. försäkringsrörelselagen samt att gruppbaserad kapitalbas och solvenskapitalkrav för gruppen beräknas enligt 19 kap. försäkringsrörelselagen när det gäller försäkringsföretag som beräknar solvens enligt äldre regler i försäkringsrörelselagen. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Enligt 6 kap. 2 § ÅRFL ska företag lämna upplysningar om skade- respektive livförsäkringsrörelsens tekniska resultat för vart och ett av de fem senaste räkenskapsåren och om företagets kapitalstyrka vid

utgången av vart och ett av de fem senaste räkenskapsåren. Närmare bestämmelser om vilka upplysningar som ska lämnas i femårsöversikten finns i 6 kap. 2 och 3 §§ de befintliga redovisningsföreskrifterna.

Finansinspektionen beslutar att även tjänstepensionsföretagen ska omfattas av motsvarande bestämmelser som finns i 6 kap. 2 och 3 §§ de befintliga redovisningsföreskrifterna om särskilda upplysningar i förvaltningsberättelsen och därtill hörande allmänna råd. Detta eftersom tjänstepensionsföretagen omfattas av bestämmelserna om särskilda upplysningar som ska lämnas i förvaltningsberättelsen enligt ÅRFL. Finansinspektionen beslutar vidare att de allmänna råden om upplysningarna om livförsäkringsrörelsen ska införas i de nya redovisningsföreskrifterna och kompletteras med tillägget att de även avser tjänstepensionsverksamhet.

Ett företag som omvandlar sig mellan de olika regelverken kommer att tillämpa en ny reglering från det att tillstånd ges. Uppgifterna i femårsöversikten kommer därmed att avse tillämpningen av olika regelverk. Finansinspektionen inför därför en bestämmelse i de nya redovisningsföreskrifterna som innebär att uppgifterna i femårsöversikten, som bör lämnas enligt 6 kap. 3 § de befintliga redovisningsföreskrifterna, inte ska räknas om bakåt i tiden eftersom denna information inte speglar den verksamhet som bedrevs innan omvandlingen. Finansinspektionen håller med *Svensk Försäkring och Tjänstepensionsförbundet* om att även understödsföreningarna som ombildar sig bör omfattas av denna regel. Finansinspektionen beslutar därför att komplettera bestämmelsen med understödsföreningar.

Försäkringsföretag som driver verksamhet enligt försäkringsrörelselagen, och tjänstepensionsföretag som kommer att driva verksamhet enligt lagen om tjänstepensionsföretag, kommer att tillämpa olika regelverk vid framtagandet av solvensrelaterade upplysningar. Finansinspektionen inför därför nya allmänna råd till bestämmelserna i 6 kap. 3 §. Dessa allmänna råd innebär rekommendationer om solvensrelaterade beloppsuppgifter som tjänstepensionsföretag bör lämna och vilka lagrum som är tillämpliga vid beräkning av kapitalbasen för företaget respektive gruppen. Svensk Försäkring avstyrker att detta ska gälla för försäkringsföretag som tillämpar övergångsregleringen i försäkringsrörelselagen eftersom en del av dessa företag enbart tillämpar Solvens 1-bestämmelserna. Finansinspektionen inför därför ett nytt allmänt råd om att försäkringsföretag som tillämpar punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring av försäkringsrörelselagen bör lämna solvensrelaterade upplysningar i enlighet med den bestämmelsen eftersom den gäller till och med 31 december 2022.

2.13.14 Principer och processer för ersättningar och förmåner till ledningen

Finansinspektionens ställningstagande: Bestämmelserna om upplysningar om principerna för att bestämma ersättningar och förmåner till ledningen ska för tjänstepensionsföretagen ta sin utgångspunkt i den krets som anges i 9 kap. 19 § lagen om tjänstepensionsföretag. Ett tjänstepensionsföretag bör därmed

lämna upplysningarna för personer i ledande positioner, det vill säga de som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det eller ersättare för någon av dem. Tjänstepensionsföretaget bör vidare lämna upplysningar för anställd som kan påverka företagets riskprofil, det vill säga en anställd som ansvarar för eller utför arbete i centrala funktioner och andra som påverkar företagets riskprofil. Hänvisningen i de allmänna råden till 5 kap. 14 § om nyckelpersoner i ledande ställning tas bort.

Remisspromemorian: Finansinspektionen föreslog att motsvarande bestämmelser som finns för försäkringsföretag i 2 § i bilaga 5 till de befintliga redovisningsföreskrifterna om upplysningar om principer och processer för ersättningar och förmåner till ledningen, även ska gälla för tjänstepensionsföretag som ska offentliggöra styrdokument för ersättningar.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* har kommenterat att kretsen av personer som omfattas av styrdokument om ersättningar som ska offentliggöras enligt andra tjänstepensionsdirektivet (tjänstepensionsföretag) och Solvens 2-regelverket (försäkringsföretag) skiljer sig åt. *Svensk Försäkring* har dessutom påpekat att hänvisningen till 5 kap. 40–44 §§ ÅRL har tagits bort vilket de anser försvårar tillämpningen av föreskrifterna. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Enligt 2 § i bilaga 5 till de befintliga redovisningsföreskrifterna ska ett försäkringsföretag lämna upplysningar om principer och processer för att bestämma ersättningar och förmåner till nyckelpersoner i ledande ställning. Företaget ska också lämna upplysningar om de berednings- och beslutsprocesser som tillämpas.

I 9 kap. 6 § lagen om tjänstepensionsföretag framgår att ett tjänstepensionsföretag regelbundet ska offentliggöra styrdokument för ersättningar. Finansinspektionen beslutar mot bakgrund av *Svensk Försäkrings* och *Tjänstepensionsförbundets* synpunkter att införa särskilda allmänna råd om upplysningar om principer och processer för ersättningar och förmåner till ledningen för tjänstepensionsföretag som ska offentliggöra styrdokument för ersättningar i stället för att dessa företag ska tillämpa samma bestämmelser som försäkringsföretagen. Bestämmelserna för tjänstepensionsföretagen utformas utifrån den krets som anges i 9 kap. 19 § lagen om tjänstepensionsföretag. Det innebär att ett tjänstepensionsföretag bör lämna upplysningarna för de som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det eller ersättare för någon av dem (anställda i ledande position). Företaget bör vidare lämna upplysningar för en anställd som ansvarar för eller utför arbete i centrala funktioner och andra som påverkar företagets riskprofil (anställd som kan påverka företagets risknivå). Eftersom definitionen av ledande befattningshavare skiljer sig åt för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag tar Finansinspektionen bort de allmänna råden som hänvisar till 5 kap. 14 § avseende nyckelpersoner i ledande ställning.

Svensk Försäkring har även påpekat att hänvisningen till 5 kap. 40–44 §§ ÅRL i 5 kap. 14 § har tagits bort vilket de anser försvårar tillämpningen av föreskrifterna. Finansinspektionen gör inga ändringar i denna del eftersom det var fråga om en dubbelreglering. Hänvisningen till nämnda paragrafer i ÅRL har tagits bort eftersom informationen framgår av fjärde stycket i de allmänna råden till paragrafen.

2.13.15 Resultatanalys

Finansinspektionens ställningstagande: Resultatanalysen ska för försäkringsföretag ha den uppställningsform som anges i 1 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna. Resultatanalysens samtliga poster ska fördelas på de försäkringsgrenar som anges i paragrafen.

Motsvarande bestämmelse som finns i 1 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna om att uppställningsformen för livförsäkringsrörelsens tekniska resultat i resultatanalysen ska även gälla för tjänstepensionsverksamhet. Resultatanalysens delar om försäkringstekniska avsättningar för livförsäkring kompletteras med uppgifter om ej intjänade premier och kvardröjande risker.

Motsvarande bestämmelse som finns i 2 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna införs i de nya redovisningsföreskrifterna. Tjänstepensionsföretagens försäkringsgrenar som är relaterade till tjänstepensionsverksamheten anges i ett särskilt avsnitt för att särskilja dem från försäkringsföretagen. Allmänna råd införs om att försäkringsgrenarna under rubriken tjänstepensionsverksamhet enbart gäller för tjänstepensionsföretag. Indelningen i tjänstepensionsförsäkring respektive övrig livförsäkring för försäkringsföretagen tas bort. Inga allmänna råd införs om att försäkringsföretag bör upplysa om hur stor del av varje försäkringsgren som avser tjänstepensionsförsäkringar eller att tjänstepensionsföretag bör upplysa om hur stor del som är frivilligt tecknade försäkringar.

Motsvarande bestämmelser om livförsäkring som finns i 3 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna införs i de nya redovisningsföreskrifterna och uppdateras så dessa även gäller för tjänstepensionsföretag. De allmänna råden till 3 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna införs i de nya redovisningsföreskrifterna med vissa justeringar och förtydliganden. Hänvisningen till försäkringsrörelselagen avseende sjuk- och olycksfallsförsäkring förtydligas. Nya kompletterande hänvisningar för grenar i tjänstepensionsföretag avseende sjuk- och olycksfallsförsäkringar samt inkomst- och avgångsbidragförsäkringar införs med hänvisning till relevanta lagrum. Finansinspektionen inför också förtydligande allmänna råd om att med grupp-försäkringar i försäkringsföretag avses även tjänstegrupplivförsäkringar.

Motsvarande bestämmelse som finns i 4 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna införs i de nya redovisningsföreskrifterna och ska även gälla för tjänstepensionsföretag.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Det innehöll dock förslag om definition av tjänstepensionsförsäkring, försäkringsföretags upplysningar om tjänstepensionsverksamhet och tjänstepensionsföretags upplysningar om frivilligt tecknade försäkringar som inte införs. Det föreslogs inte allmänna råd om att försäkringsgrenarna under rubriken tjänstepensionsverksamhet gäller enbart för tjänstepensionsföretag och att med grupplivförsäkringar i försäkringsföretag avses även tjänstegrupplivförsäkringar.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att Finansinspektionen ska vänta med ändringen av grenindelningen tills IFRS 17 Försäkringsavtal ska tillämpas. Föreningen tycker dock att förslagen inte är alltför betungande men det finns en viss otydlighet om vilka grenar som ska gälla för tjänstepensionsföretagen. Föreningen anser vidare att försäkringsföretagen inte ska behöva upplysa om hur stor andel som är tjänstepensionsförsäkring respektive frivilligt tecknade försäkringar. Dessutom framför föreningen ett önskemål om förtydligande bestämmelser om i vilken försäkringsgren tjänstegrupplivförsäkring ska redovisas och föreslår att dessa ska redovisas tillsammans med grupp-försäkringar. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Resultatanalysen ska ha den uppställningsform för försäkringsföretag som anges i 1 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna. Bestämmelserna är utformade utifrån resultaträkningens uppställningsformer om livförsäkring och skadeförsäkring.

Av 2 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna framgår att resultatanalysens samtliga poster ska fördelas på de försäkringsgrenar som anges i paragrafen. Livförsäkringsrörelsens resultatgrenar har delats in i tjänstepensionsförsäkring respektive övrig livförsäkring.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga bestämmelser om försäkringsgrenar och uppställningsform för resultatanalys. Regeringen anger i propositionen att det inte behövs några särskilda bestämmelser om resultatanalys i ÅRFL för tjänstepensionsföretag, men att det i likhet med försäkringsföretag, kommer finnas krav på resultatanalys om verksamheten omfattar flera försäkringsgrenar (2 kap. 1 § ÅRFL).⁸⁵

Finansinspektionen beslutar att motsvarande bestämmelse som finns i 1 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna om att uppställningsformen för livförsäkringsrörelsens tekniska resultat i resultatanalysen även ska gälla för tjänstepensionsverksamhet. Finansinspektionen beslutar i samma bestämmelse att resultatanalysens delar om försäkringstekniska avsättningar för livförsäkring kompletteras med uppgifter om ej intjänade premier och

---

⁸⁵ Se propositionen, s. 637 f.

kvardröjande risker, eftersom dessa poster är relevanta för skadeförsäkringsliknande försäkringar i ett tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen anser att ändringen av försäkringsgrenarna inte kan vänta tills IFRS 17 Försäkringsavtal ska gälla inom EU, såsom *Svensk Försäkring* föreslår, eftersom det råder stor osäkerhet om när denna standard träder i kraft inom EU. Finansinspektionen noterar dessutom att IFRS 17 inte innehåller några bestämmelser om försäkringsgrenar.

Finansinspektionen beslutar vidare att motsvarande bestämmelse som finns i 2 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna införs i de nya redovisningsföreskrifterna och att tjänstepensionsföretagens försäkringsgrenar som är relaterade till tjänstepensionsverksamheten ska anges i ett särskilt avsnitt för att särskilja dem från försäkringsföretagen, vars försäkringsgrenar delvis har anpassats till affärgrenarna i Solvens 2-regelverket. Svensk Försäkring anser att det finns en viss otydlighet om vilka grenar som ska gälla för tjänstepensionsföretagen. Finansinspektionen inför därför förtydligande allmänna råd om att försäkringsgrenarna under rubriken tjänstepensionsverksamhet enbart gäller för tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen beslutar i samma bestämmelse att försäkringsgrenarna delvis omarbetas för försäkringsföretagen och att indelningen i tjänstepensionsförsäkring respektive övrig livförsäkring tas bort. I enlighet med Svensk Försäkrings synpunkter inför Finansinspektionen inte de förslagna allmänna råden om att försäkringsföretag bör upplysa om hur stor del av varje försäkringsgren som avser tjänstepensionsförsäkringar och att tjänstepensionsföretag bör upplysa om hur stor del som är frivilligt tecknade försäkringar. I de flesta fall torde dessa upplysningar ändå lämnas av försäkringsföretagen och tjänstepensionsföretagen i sin beskrivning av verksamheten.

Finansinspektionen beslutar dessutom att motsvarande bestämmelser om livförsäkring som finns i 3 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna införs i de nya redovisningsföreskrifterna och uppdateras så dessa även gäller för tjänstepensionsföretag.

Vidare ska de allmänna råden till 3 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna införas i de nya redovisningsföreskrifterna och omarbetas enligt följande. Den föreslagna definitionen av tjänstepensionsförsäkring behövs inte eftersom de allmänna råden om upplysningarna om försäkringsföretags tjänstepensionsförsäkringar inte införs. Hänvisningen till försäkringsrörelselagen avseende sjuk- och olycksfallsförsäkring förtydligas. Nya kompletterande hänvisningar för grenar i tjänstepensionsföretag avseende sjuk- och olycksfallsförsäkringar samt inkomst- och avgångsbidragsförsäkringar införs med hänvisning till relevanta lagrum. Finansinspektionen inför även förtydligande allmänna råd om att med gruppörsäkringar i försäkringsföretag avses även tjänstegruppplivförsäkringar, i enlighet med Svensk Försäkrings önskemål.

Slutligen beslutar Finansinspektionen att motsvarande bestämmelse som finns i 4 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna införs i de nya

redovisningsföreskrifterna och även ska gälla för tjänstepensionsföretag. Detta eftersom upplysningar om förändringar i försäkringsgrenar är särskilt relevanta vid omvandling till ett tjänstepensionsföretag och för utvecklingen av den ringa verksamhet av icke tjänstepensionsförsäkringar som medges vid omvandling.

2.13.16 Hänvisningar till lagen om ekonomiska föreningar

Finansinspektionens ställningstagande: Uppdatering sker av hänvisningarna till lagen om ekonomiska föreningar i 3 kap. 1 § tredje stycket samt 29 och 33 §§ i bilaga 3 till de nya redovisningsföreskrifterna.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: 1987 års lag om ekonomiska föreningar har nyligen moderniserats och ersatts med en ny lag, lagen (2018:667) om ekonomiska föreningar. De bestämmelser om förlagsinsatser som tidigare fanns i 5 kap. 1 § första stycket återfinns i den nya lagen i 11 kap. 1 §. Även bestämmelserna om avsättning till reservfond har fått nya paragrafnummer. Tidigare fanns dessa bestämmelser i 10 kap. 6 § andra och tredje styckena, men återfinns numera i 13 kap. 8 §. Finansinspektionen uppdaterar de nya redovisningsföreskrifterna med aktuella hänvisningarna till lagen om ekonomiska föreningar i 3 kap. 1 § tredje stycket samt 29 och 33 §§ i bilaga 3 till de nya redovisningsföreskrifterna.

2.13.17 Omvandling till ett tjänstepensionsföretag

Finansinspektionens ställningstagande: Ett försäkringsföretag som ombildar sig till tjänstepensionsföretag och har försäkringar som avser skadeförsäkringsklasser respektive livförsäkringsklasser ska redovisa dessa i balansräkningen och resultaträkningen enligt bestämmelserna om skadeförsäkring respektive livförsäkring under övergångsperioden. Försäkringsföretagen ska lämna upplysningar om balansräkningens förändring och specificera intäkter och kostnader relaterad till denna verksamhet.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Svensk Försäkring* anser dock att rubriken till paragrafen är otydlig.

Finansinspektionens skäl: I 2 kap. 5 § lagen om tjänstepensionsföretag framgår det att försäkringsföretag ska kunna omvandlas till tjänstepensionsföretag. I punkten 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen om tjänstepensionsföretag framgår det att ett tjänstepensionsföretag får ha en ringa andel sådana försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar. Denna övergångsbestämmelse gäller till utgången av år 2034.

Finansinspektionen beslutar om nya bestämmelser relaterade till den beskrivna övergångsbestämmelsen ovan. Eftersom den tillåtna ringa övriga försäkringsverksamheten under övergångsperioden kan omfatta både livförsäkringsverksamhet och skadeförsäkringsverksamhet inför Finansinspektionen bestämmelser i de nya redovisningsföreskrifterna, se 3 kap. 2 och 6 §§, om att försäkringar som avser skadeförsäkringsklasser respektive livförsäkringsklasser ska redovisas i balansräkningen och resultaträkningen enligt bestämmelserna om skadeförsäkring respektive livförsäkring under övergångsperioden. *Svensk Försäkring* anser att rubriken till paragraferna är otydlig och föreslår att den ska få en mer förklarande lydelse, till exempel ringa övrig livförsäkring. Begreppet ”ringa övrig livförsäkringsverksamhet” förekommer i övergångsregleringen till försäkringsrörelselagen som infördes i samband med att Solvens 2-regelverket genomfördes i svensk rätt. Denna definition är inte densamma som i lagen om tjänstepensionsföretag. Eftersom begreppet ringa förekommer i flera olika lagar har Finansinspektionen medvetet valt att inte använda det i rubriken till de nämnda paragraferna eftersom dessa endast är aktuella i samband med ombildning till ett tjänstepensionsföretag enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen ser ingen anledning till att ompröva detta ställningstagande,

För att externa parter ska kunna bedöma storleken på ett tjänstepensionsföretags ringa övriga försäkringsverksamhet och för att kunna se förändringen i den, inför Finansinspektionen upplysningsbestämmelser om förändringarna av denna verksamhet i balansräkningen, se 5 kap. 10 § de nya redovisningsföreskrifterna. Motsvarande upplysningsbestämmelser införs i 5 kap. 13 § om specificering av intäkter och kostnader som avser den ringa övriga försäkringsverksamheten.

2.14 Rapportering

2.14.1 Inledning

Finansinspektionen inför föreskrifter om tillsynsrapportering för tjänstepensionsföretag.

Som statistikansvarig myndighet för viss finansiell data har Finansinspektionen sedan tidigare ett bemyndigande att meddela föreskrifter om verkställighet av bestämmelserna om uppgiftsskyldighet i 7 och 8 §§ lagen om den officiella statistiken och 5–5 d §§ förordningen om den officiella statistiken.

Bemyndigandet finns i 15 § i nämnda förordning.

Med stöd av artikel 35 i Eiopa-förordningen⁸⁶ har Eiopa möjlighet att begära in uppgifter som myndigheten behöver för fullgörandet av sitt uppdrag från medlemsstaternas tillsynsmyndigheter, bland annat från Finansinspektionen. Uppgifterna får begäras in vid återkommande tillfällen. Om möjligt ska gemensamma rapporteringsformat användas vid en sådan begäran. Eiopa har den 10 april 2018 beslutat att de nationella tillsynsmyndigheterna vid återkommande tillfällen och i specificerade format ska ge in viss information till Eiopa.⁸⁷

I Europeiska centralbankens förordning (EU) 2018/231 av den 26 januari 2018 om statistikkrav för pensionsinstitut (ECB/2018/2) regleras att behöriga nationella myndigheter ska lämna in uppgifter till ECB.

Eiopas beslut och ECB:s reglering innebär att kraven på vilka statistikuppgifter som ska lämnas avseende tjänstepensionsföretag blir mer omfattande och detaljerade än vad som tidigare gällde för tjänstepensionsinstitut. Det medför i sin tur att Finansinspektionen behöver begära in fler uppgifter än tidigare från företag under tillsyn.

Bestämmelser om att medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har de befogenheter och medel som är nödvändiga för att kräva att tjänstepensionsinstitut när som helst ska lämna information om sina affärsangelägenheter eller överlämna handlingar som behövs för tillsynen finns i artikel 50 i andra tjänstepensionsdirektivet. Av propositionen framgår att artikeln genomförs genom en bestämmelse i lagen om tjänstepensionsföretag med ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka upplysningar som ska lämnas och hur det ska ske.⁸⁸

Finansinspektionen, som har fått bemyndigande att meddela sådana föreskrifter, beslutar om nya föreskrifter som ska gälla för tjänstepensionsföretagens tillsynsrapportering. Bestämmelserna tas in i egna föreskrifter i syfte att skapa ett mer överskådligt regelverk. Föreskrifterna innehåller olika delar av kvantitativ och kvalitativ rapportering samt krav på rapportering av kvartals- och årsuppgifter. Rapporteringen avser nationell tillsynsrapportering och EU-gemensam rapportering vilken även ska vidarebefordras till Eiopa och ECB.

I föreskrifterna anges vilka rapporter som ska lämnas, vissa övergripande krav på de uppgifter som företaget lämnar i rapporteringen och hur fel ska rättas. Av föreskrifterna framgår även när de olika uppgifterna ska ha kommit in till Finansinspektionen och att företagen ska rapportera väsentliga händelser till myndigheten.

---

⁸⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG.

⁸⁷ Se EIOPA-BoS/18-114.

⁸⁸ Se propositionen, s. 489.

Finansinspektionen har valt att utforma föreskrifterna på ett sätt som ligger nära motsvarande reglering för försäkringsföretag. På så sätt omfattas samma risker av samma regler och regelarbitrage undviks.

2.14.2 Värdering

Finansinspektionens ställningstagande: De uppgifter som ett tjänstepensionsföretag lämnar ska i huvudsak vara värderade enligt samma regler som gäller för årsredovisningen.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att det är oklart vilka värderingsregler som ska gälla i vissa delar och att termen marknadsvärde bör bytas ut mot termen verkligt värde. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: I ÅRFL och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag finns regler om värdering för tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen beslutar att de uppgifter som ett tjänstepensionsföretag lämnar, i likhet med vad som gäller för försäkringsföretag som omfattas av Solvens 2-regelverket, ska vara värderade enligt dessa regler vid uppgifter som avser årsredovisningen. *Svensk Försäkring* har påpekat att det är otydligt vad som avses i fråga om termerna marknadsvärde respektive verkligt värde. Föreningen anser också att reglerna om värdering borde vara mer sammanhängande med övriga delar i föreskrifterna. Finansinspektionen har mot denna bakgrund i bilaga 2 förtydligat att med marknadsvärde avses verkligt värde.

I 5 kap. lagen om tjänstepensionsföretag finns bestämmelser om beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna skiljer sig från den värdering som ska göras enligt redovisningsföreskrifterna.⁸⁹ Vilken värdering som ska användas framgår av anvisningarna. För att Finansinspektionen ska få information om hur stor skillnaden är mellan dessa två olika värderingar införs en specifikation av försäkringstekniska avsättningar på de olika verksamheterna i bilaga 1 under avsnitt H. Solvensuppgifter år (H196–H200).

2.14.3 Rapporteringsvaluta och enheter

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretag ska lämna uppgifter i samma valuta som det redovisar i.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

---

⁸⁹ Se avsnitt 2.5.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Ett tjänstepensionsföretag får enligt 4 kap. 6 § bokföringslagen (1990:1078) välja mellan att använda svenska kronor eller euro som redovisningsvaluta. Finansinspektionen beslutar att de uppgifter som ett tjänstepensionsföretag lämnar ska anges i den redovisningsvaluta som företagets årsredovisning är upprättad i. Detta gör det möjligt för företag som upprättar sin årsredovisning i euro att även lämna uppgifter till Finansinspektionen i denna valuta. Finansinspektionen inför också en bestämmelse om att tjänstepensionsföretag på samma sätt som försäkringsföretag som omfattas av Solvens 2-regelverket, ska lämna uppgifterna i enheter vilket framgår av anvisningarna till blanketterna.

2.14.4 Rapportering av väsentliga händelser

Finansinspektionens ställningstagande: Tjänstepensionsföretag ska rapportera väsentliga händelser till Finansinspektionen.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. I de allmänna råden har ett par av de föreslagna exemplen på händelser som bör rapporteras inte införts.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* framhåller att i de allmänna råden förekommer ett fall som inte är aktuellt för tjänstepensionsföretag gällande förändringar i företagets solvensbalansräkning och föreslår att det tas bort. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen inför bestämmelser om att tjänstepensionsföretag ska lämna uppgifter till Finansinspektionen i vissa särskilt uppräknade situationer. Till 3 kap. 3 § i föreskrifterna inför Finansinspektionen också kompletterande allmänna råd. Bestämmelserna och de allmänna råden är framtagna med 4 kap. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:13) om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse som förebild.

Syftet med bestämmelserna är, liksom syftet med motsvarande bestämmelse som gäller för försäkringsföretag, att Finansinspektionen omgående ska få information om när en händelse av väsentlig betydelse har inträffat och om vilka effekter händelsen har på företaget och dess kunder. Bestämmelserna ska också möjliggöra för Finansinspektionen att bedöma och eventuellt följa upp om de åtgärder företaget har vidtagit med anledning av händelsen är tillräckliga.

De allmänna råden syftar till att vägleda tjänstepensionsföretagen om i vilka situationer de ska lämna uppgifter till Finansinspektionen när sådana händelser inträffar som medför, eller kan komma att medföra väsentliga förändringar i företagets verksamhet och resultat, riskprofil eller företagsstyrningssystem. I de

allmänna råden finns exempel på situationer då företaget bör utvärdera om det ska rapportera händelsen. Listan ska inte uppfattas som uttömmande. Det är inte förekomsten av de händelser som framgår av bestämmelserna i sig som medför anmälningsplikt, utan företaget ska utvärdera händelserna utifrån det väsentlighetskrav som bestämmelserna anger. *Svensk Försäkring* har påpekat att en av punkterna i det remitterade förslaget till allmänna råd bör tas bort eftersom det inte finns något krav för tjänstepensionsföretag att upprätta en solvensbalansräkning. Finansinspektionen instämmer och inför inte den aktuella punkten om solvensbalansräkning.

2.14.5 Kvantitativ nationell tillsynsrapportering

Finansinspektionens ställningstagande: Föreskrifterna ska innehålla krav på kvantitativ nationell tillsynsrapportering för tjänstepensionsföretag.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. I hänvisningen till vilka avsnitt i bilaga 1 som ska användas vid årsrapportering har bilaga K lagts till. En justering har också gjorts i bilaga 1, posterna H103–H119, som en följd av ändringar som har gjorts i förhållande till förslaget när det gäller bestämmelserna om det riskkänsliga kapitalkravet för ränterisk.

Remissinstanserna: *Revisorsinspektionen* framhåller att det behövs ett förtydligande gällande verifiering av resultatet och av begreppet extern revisor. *Statistiska Centralbyrån (SCB)* föreslår ett förtydligande om fördelning mellan olika typer av försäkringar. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen beslutar att tjänstepensionsföretag ska rapportera kvartals- och årsuppgifter avseende kvantitativa uppgifter. Dessa uppgifter omfattar tillsynsuppgifter och statistikuppgifter som tas in för enskilda företag på nationell nivå.

Uppgifterna omfattar även uppgifter som används för den nationella statistiken av både SCB och Riksbanken bland annat för att ta fram finansräkenskaper, produkträkenskaper, sektorräkenskaper och nationalräkenskaper.

Vidare beslutar Finansinspektionen att den kvantitativa tillsynsrapporteringen för tjänstepensionsföretag, på samma sätt som för livförsäkringsföretag, ska omfatta

- balans- och resultaträkning samt specifikationer på resultaträkningen,
- nyteckning och premier,
- försäkringsbeståndet,
- kapitalplaceringar,
- aktuariell resultatanalys – för att följa upp beräkningarna av antaganden kring livslängd, driftskostnad, flytt och återköp samt optioner och garantier,

- försäkringstekniska avsättningar – för att följa upp förändringen under året, och
- resultatanalys – för att följa upp kontributionsprincipens tillämpning.

Enligt 21 § i den upphävda lagen om understödsföreningar jämförd med 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska tjänstepensionskassor upprätta en försäkringsteknisk utredning. Finansinspektionen inför inte någon motsvarande utredning i de nya föreskrifterna om tillsynsrapportering.

Finansinspektionen inför även krav på ytterligare innehåll som är särskilt anpassade för tjänstepensionsföretag och för hur kapitalkravet ska beräknas enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Innehållet avser solvensuppgifter, uppgifter om kassaflöden, uppgifter om infrastrukturinvesteringar, vissa försäkringsersättningar och gränsoverskridande verksamhet. Anvisningarna har justerats något vad gäller rapportering av uppgifter om kassaflöden i enlighet med synpunkter från *Svensk Försäkring*. *Revisorsinspektionen* har framhållit att det krävs ett förtydligande gällande verifiering av periodens resultat samt vad som avses med begreppet extern revisor. Finansinspektionen konstaterar vid närmare analys att periodens resultat inte behöver verifieras av extern revisor för att räknas med i kapitalbasen och har därför tagit bort kravet på verifiering. *SCB* har föreslagit att det förtydligas hur företagen ska göra en fördelning mellan avgiftsbestämd och förmånsbestämd försäkring. Finansinspektion har mot bakgrund av synpunkten gjort ett förtydligande i anvisningarna till rapportering av balansräkningsuppgifter där detta förekommer.

I det remitterade förslaget till 4 kap. 5 § angavs att ett tjänstepensionsföretag varje år ska lämna uppgifter enligt avsnitt A–J i bilaga 1. Av förbiseende angavs inte även avsnitt K. En komplettering har därför skett i förhållande till förslaget.

Under avsnitt H. Solvens – år i bilaga 1 till föreskrifterna har en justering gjorts i posterna H103–H119 i förhållande till det remitterade förslaget. Justeringen beror på att bestämmelserna om det riskkänsliga kapitalkravet för ränterisk har ändrats efter remitteringen (7 kap. 13 och 14 §§ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om tjänstepensionsföretag).

I övergångsbestämmelserna till lagen om tjänstepensionsföretag ges möjlighet att driva verksamhet avseende andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar till utgången av år 2034. Finansinspektionen beslutar att dessa försäkringar ska redovisas under benämningen ”övriga försäkringar”. Finansinspektionen inför även krav på en mer detaljerad redovisning av vilka försäkringar dessa utgör i vissa av avsnitten i blanketterna där olika försäkringar eller försäkringsgrenar redovisas. Syftet är att bättre kunna följa dem. Där det inte är lika relevant med en detaljerad uppföljning behöver endast en total uppgift om värdet av försäkringarna redovisas.

Rapportering av det riskbaserade kapitalkravet som finns i avsnittet om solvensuppgifter i blanketterna ersätter den trafikljusrapportering som bland annat tjänstepensionskassorna lämnar i dag. På årsbasis ska fullständiga uppgifter lämnas. I likhet med trafikljusrapporteringen som lämnas varje kvartal ska även uppgifter om det riskbaserade kapitalkravet lämnas på kvartalsbasis – men då enligt förenklade rapporteringskrav. Skälen till det är att Finansinspektionen även per kvartal ska kunna följa upp förändringar av huvudrisker.

Uppgifterna ska lämnas via de rapporteringsverktyg som nås på Finansinspektionens webbplats för periodisk rapportering. Information om rapporteringsverktygen finns för närvarande att tillgå på webbadressen <https://www.fi.se/rapportera/rapporteringsportalen>.

2.14.6 Undantag från att lämna kvantitativ nationell tillsynsrapportering

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretag ska kunna undantas från kvartalsrapportering om det finns särskilda skäl.

Remisspromemorian: Förslaget hade huvudsakligen samma innehåll men var inte begränsat till kvartalsrapportering.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen beslutar att tjänstepensionsföretag, när det finns särskilda skäl, ska kunna beviljas helt eller delvis undantag från kvartalsrapportering. Ett sådant särskilt skäl skulle exempelvis kunna vara att företaget är i så kallad run-off. Det införs inte någon möjlighet att medge undantag från skyldigheten att ge in den kvantitativa nationella årsrapporten, eftersom Finansinspektionen bedömer att dessa uppgifter behövs för tillsynen och för att få en samlad bild av marknaden.

Ett undantag förutsätter en ansökan från tjänstepensionsföretaget. Ansökan behöver inte lämnas i någon särskild form. Det är alltså tillräckligt att företaget begär undantag via mejl till Finansinspektionen.

Finansinspektionen ska ta in finansiell statistik för SCB:s räkning. För tillförlitlighet i denna statistik behövs information från företag som motsvarar en total marknadstäckning på 99 procent baserat på balansomslutning. Finansinspektionen inför därför en fast gräns som innebär att endast tjänstepensionsföretag som har en balansomslutning på en miljard kronor eller mer behöver lämna en fullständig kvartalsrapport. Detta ger en marknadstäckning på 99,85 procent baserat på 2017 års uppgifter för tjänstepensions-

kassor eftersom de väntas vara de första att omvandlas till tjänstepensionsföretag. Tjänstepensionskassorna måste ansöka om tillstånd senast vid utgången av april år 2020.⁹⁰

Finansinspektionen beslutar att tjänstepensionsföretag som har en balansomslutning som det föregående räkenskapsåret understiger en miljard kronor, inte ska behöva rapportera uppgifter om resultat- och balansräkning och kapitalplaceringar per kvartal. Skälet till det är att undvika att företag med en liten balansomslutning får en större administrativ börda än nödvändigt.

2.14.7 Kvalitativ tillsynsrapport

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretag ska lämna en årlig kvalitativ tillsynsrapport.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Det har dock införts lättnader för mindre tjänstepensionsföretag, tiden för rapportering har förlängts och omfattningen av de uppgifter som ska rapporteras har minskats.

Remissinstanserna: *Alecta, AMF, Folksam, Folksam LO Pension, KPA Pension, Konsumentverket, Näringslivets regelnämnd, PTK, Saco, Svensk Handel, Svenskt Näringsliv, Sveriges kommuner och Landsting, TCO och Tjänstepensionsförbundet* avstyrker förslaget till kvalitativ tillsynsrapportering med anledning av att rapporten är alltför omfattande och innebär en stor administrativ belastning för företagen. Dessutom anser de att kravet på den kvalitativa rapporten går utöver vad som föreskrivs för rapportering i det andra tjänstepensionsdirektivet och att rapporten är alltför inspirerad av Solvens 2-regelverket. De anför vidare, i likhet med *Svenska Försäkring*, att flera delar och många uppgifter av det som ska ingå i den kvalitativa rapporten redan lämnas i befintliga rapporter. Tjänstepensionsförbundet framhåller även att den kvalitativa rapporten bör vara mer proportionerlig gällande innehållet samt att tiden för leverans bör kunna utökas väsentligt. *Skandia* tillstyrker förslaget och menar att rapporten har ett värde även i intern informationsspridning och att den hjälper till att bidra med förståelse om företagets risker och riskhantering. Övriga remissinstanser har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen anser att den kvalitativa rapporten är av stor betydelse för tillsynen, eftersom den tillför viktig information som kompletterar den kvantitativa rapporteringen. Rapporten kommer till exempel att användas i Finansinspektionens årliga risk- och effektkategorisering, vilken utgör ett led i att bedriva framåtriktad och riskbaserad tillsyn. Finansinspektionen anser vidare att rapporten ger en kompletterande översikt utöver vad som ingår i företagets årsredovisning och egna risk- och solvensbedömning. För företagen innebär arbetet med att

---

⁹⁰ Se propositionen, s. 214.

upprätta rapporten en samlad möjlighet att identifiera sina risker. För framtagandet av vad som ska ingå i denna rapport har Finansinspektionen utgått från de krav och den uppställning som finns i 13 kap. Solvens 2-förordningen och därefter anpassat den för tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen beslutar att en fullständig rapport ska ges in vart tredje år. Varje år däremellan ska endast en sammanfattning ges in, om inte myndigheten beslutar om annat. Ett exempel på en situation då Finansinspektionen ändå kan besluta att ta in en fullständig rapport kan vara om företagets förhållanden väsentligen har förändrats. Detta beslut fattas på Finansinspektionens eget initiativ (ex officio).

Flera remissinstanser har avstyrkt den kvalitativa rapporten och är av uppfattningen att den är alltför administrativt betungande för företagen. Bland remissinstanserna har ett fåtal fört fram att den kvalitativa rapporten går emot lagstiftarens intentioner om att inte införa rapporten. Finansinspektionen vill förtydliga att den rapport som nämns i propositionen inte avser den kvalitativa tillsynsrapporten utan offentliggörande av en solvens- och verksamhetsrapport.⁹¹ Finansinspektionen har dock med anledning av remissinstansernas synpunkter på det remitterade förslaget delvis reviderat bestämmelserna om den kvalitativa rapporten. Bland annat inför Finansinspektionen lättnader i rapporteringen för mindre företag. De företag som omfattas av lättnadsregeln kommer endast att behöva lämna en årlig sammanfattning till myndigheten. Det införs också en tröghetsregel för de tjänstepensionsföretag som omfattas av lättnadsregeln. Den innebär att ett företag som endast lämnar en årlig sammanfattning behöver hamna över gränsen för lättnadsregeln under tre på varandra följande räkenskapsår för att övergå till att omfattas av kravet på fullständig rapportering. Finansinspektionen har även minskat kraven på vad den kvalitativa rapporten ska innehålla, främst eftersom flera krav redan uppfylls av den egna risk- och solvensbedömningen. Finansinspektionen vill även förtydliga att informationen som ska lämnas i sammanfattningen av rapporten gällande de händelser som har inträffat efter årets slut inte är densamma som ska rapporteras för väsentliga händelser enligt tredje kapitlet i föreskrifterna. För att tydliggöra detta har Finansinspektionen ändrat formuleringen i den här delen från väsentliga till betydande händelser.

En ytterligare ändring i förhållande till det remitterade förslaget är att tiden för rapportering har förlängts. Den kvalitativa tillsynsrapporten ska ha kommit in till Finansinspektionen senast 18 veckor efter den 31 december. Tidpunkten har jämförts med förslaget förlängts med fyra veckor vilket bedöms utgöra tillräckligt med tid för företagen att ta fram uppgifterna.

Finansinspektionen inför även bestämmelser om att rapporten ska ha kommit in senast 21 veckor efter den 31 december 2020, 20 veckor efter den 31 december 2021, respektive 19 veckor efter den 31 december 2022. Dessa bestämmelser

---

⁹¹ Se propositionen, s. 657 ff.

är motiverade eftersom det är rimligt att anta att det krävs mer tid när det är frågan om ny rapportering.

2.14.8 Rapportering av tjänstepensionsföretagets egen risk- och solvensbedömning

Finansinspektionens ställningstagande: Uppgifter om den egna risk- och solvensbedömning ska lämnas via det rapporteringsverktyg som finns på Finansinspektionens webbplats senast inom två veckor efter det att styrelsen har fastställt den.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Av 9 kap. 22 § lagen om tjänstepensionsföretag framgår att ett tjänstepensionsföretag ska rapportera resultatet av varje egen risk- och solvensbedömning till Finansinspektionen. Innehållet i den egna risk- och solvensbedömningen framgår av 8 kap. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen beslutar att resultatet av den egna risk- och solvensbedömningen ska lämnas till Finansinspektionen via det rapporteringsverktyg som finns på myndighetens webbplats och inom två veckor från det att styrelsen har fastställt den egna risk- och solvensbedömningen. Ett liknande krav finns för försäkringsföretagen. Som Finansinspektionen har redogjort för ovan bör reglerna för tjänstepensionsföretagen i så stor utsträckning som möjligt motsvara dem för försäkringsföretagen. Finansinspektionen ser inte heller någon annan anledning till att ha avvikande krav för tjänstepensionsföretagen.

2.14.9 Rapportering av EU-gemensamma kvantitativa uppgifter

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretag ska rapportera EU-gemensamma kvantitativa uppgifter.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Rapporteringstiden för den EU-gemensamma kvantitativa kvartalsrapporteringen förkortas.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att det är okänt vad Eiopa ska använda de inrapporterade uppgifterna till och att det finns indikationer på att Eiopa kan komma att använda uppgifterna till annat än statistik. Vissa uppgifter kan vara svåra att rapportera fullt ut, exempelvis antal arbetsgivare när en valcentral används och rapportering av återstående utfästelser i uppdragsgivarens balansräkning. *Svensk Försäkring* anser även att validering av data inte får bli så strikt att det försvårar rapporteringen och att det ska framgå vilka valideringsreglerna är. *Svensk Försäkring* ifrågasätter också om Finansinspektionens bemyndiganden avseende EU-gemensamma kvantitativa

uppgifter är tillräckliga för att hämta in de uppgifter som avses i bilagorna 3 och 5. Vidare avstyrker föreningen att svenska tjänstepensionsföretag ska rapportera ECB-uppgifter eftersom Sverige inte är en medlemsstat i euroområdet och därför inte omfattas av kraven på att lämna uppgifter till ECB. Svensk Försäkring och *Tjänstepensionsförbundet* framför också synpunkter på att anvisningarna till rapporteringen bör förtydligas. De påpekar även att det finns vissa frågetecken kring hur en del uppgifter ska kunna tas fram. Till exempel nämner Svensk Försäkring och Tjänstepensionsförbundet att flera företag i sina aktuariella system har rensat bort personuppgifter i samband med anpassningen till GDPR. Rapporteringen skulle medföra att företagen skulle behöva anpassa sina system igen vilket blir en administrativ börda för dem. De framhåller vidare att det finns motsägelsefulla uppgifter om användandet av redovisningsvaluta. *Sveriges riksbank* framhåller att inrapporteringstiden för den EU-gemensamma kvantitativa kvartalsvisa rapporteringen behöver kortas. För att inrapporterade uppgifter ska kunna användas effektivt och undvika att tjänstepensionsföretagen rapporterar dubbelt behöver rapporteringstiden vara fem veckor.

Finansinspektionens skäl: Som framgår av avsnitt 2.14.1 ovan har Eiopa beslutat att de nationella tillsynsmyndigheterna vid återkommande tillfällen och i specificerade format ska ge in viss information till Eiopa. Finansinspektionen vill framhålla att de uppgifter som Eiopa efterfrågar till viss del även kommer att användas i Finansinspektionens tillsyn. Exempelvis skulle Finansinspektionen ha tagit in en detaljerad förteckning över tillgångar och genomlysning av kollektiva investeringar i den nationella rapporteringen om inte Eiopa hade begärt in den. Företagen hade således behövt rapportera in vissa av uppgifterna även om inte Eiopa hade efterfrågat dem.

Finansinspektionen beslutar att tjänstepensionsföretag ska lämna kvartals-, tilläggs- och årsupplysningar avseende kvantitativ EU-gemensam statistikrapportering. Uppgifterna ska lämnas i den XBRL-standard⁹² som Eiopa har valt för att kunna hantera de rapporterade upplysningarna systematiskt och effektivt. Ytterligare ett skäl till att använda XBRL-standarden är att uppgifterna som tjänstepensionsföretagen rapporterar till Finansinspektionen ska kunna skickas vidare till Eiopa utan vidare bearbetning. Härigenom kan risker för fel som kan uppstå vid en bearbetning undvikas liksom fel som kan uppkomma om inte de valideringar som Eiopa har fastställt fungerar på rätt sätt. Finansinspektionen har även sedan tidigare denna XBRL-standard installerad och Eiopa har tagit fram en färdig taxonomi för uppgifterna, vilket innebär minskade kostnader och arbetsresurser för Finansinspektionen. Denna standard används också vid rapportering av ECB-tilläggsuppgifter vilket utgör ytterligare ett skäl till att en sådan ordning är lämplig för den här rapporteringen.

---

⁹² XBRL, Extensible Business Reporting Language, är en internationell standard för lagring, överföring och presentation av finansiell information som är oberoende av datorsystem.

I bilagorna till föreskrifterna framgår vilka uppgifter som tjänstepensionsföretagen ska ge in. För att underlätta för företagen vid sammanställningen och rapporteringen av uppgifterna har Finansinspektionen lagt in förtydliganden i anvisningarna avseende de poster där det anses motiverat. *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* har påpekat att det är otydligt hur vissa uppgifter ska tas fram och rapporteras. De efterfrågar även en tydligare beskrivning av valideringsreglerna. Mot bakgrund av dessa synpunkter planerar Finansinspektionen att ta fram ett kompletterande dokument där vissa valideringsregler beskrivs och ytterligare rapporteringsförtydliganden kan komma att läggas till.

Av Eiopas beslut som nämnts i avsnitt 2.14.1 framgår att Finansinspektionen endast behöver rapportera in uppgifter kopplade till tjänstepensionsverksamhet (se punkten 1.11 i beslutet). Finansinspektionen bedömer att det kan underlätta för företagen att rapportera uppgifter som inkluderar även sådana andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar som företagen kan ha enligt punkten 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen om tjänstepensionsföretag. Detta för att exempelvis undvika separation som kan medföra extra arbete. Eftersom Finansinspektionen inte behöver rapportera in sådana uppgifter till Eiopa överlåter dock Finansinspektionen till tjänstepensionsföretagen att själva avgöra om de ska rapportera in uppgifter som inte är kopplade till tjänstepensionsverksamhet. Detta förtydligas i anvisningarna.

Svensk Försäkring har ifrågasatt hur långt Finansinspektionens bemyndigande sträcker sig i frågan om rapportering av EU-gemensamma uppgifter. Svensk Försäkring har även påpekat att Sverige inte är en medlemsstat i euroområdet och att det därför inte följer någon rapporteringsskyldighet till ECB. Finansinspektionen har redogjort för vilka bemyndiganden som ligger till grund för rapporteringen i avsnitt 2.14.1 och hänvisar därför till vad som anförs där om bemyndiganden. När det gäller rapporteringen av uppgifter till ECB följer det av artikel 5 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken att ECB ska, med de nationella centralbankernas stöd, samla in de statistiska uppgifter som behövs för att utföra det Europeiska centralbankssystemets uppgifter (antingen från de behöriga myndigheterna eller direkt från de ekonomiska aktörerna). Denna artikel, tillsammans med artikel 4.3 i fördraget om den Europeiska unionen, medför en skyldighet även för medlemsstater utanför euroområdet att genomföra de åtgärder som krävs för att uppfylla ECB:s statistikkrav. Se exempelvis skäl 7 i Europeiska centralbankens förordning (EU) 2018/231 av den 26 januari 2018 om statistikkrav för pensionsinstitut (ECB/2018/2). Mot denna bakgrund beslutar Finansinspektionen att tjänstepensionsföretag ska ge in de tilläggsuppgifter som ECB efterfrågar till Finansinspektionen (7 kap. i föreskrifterna). Uppgifterna lämnas vidare till Riksbanken som i sin tur lämnar dem vidare till

ECB.⁹³ För att tjänstepensionsföretagen inte ska behöva rapportera uppgifter till flera olika myndigheter har denna kompletterande rapportering arbetats in i den kvantitativa EU-gemensamma rapporteringen. På så sätt behöver tjänstepensionsföretagen bara rapportera in uppgifterna till Finansinspektionen.

Riksbanken har anfört att den rapportering om innehav av värdepapper som de blivande tjänstepensionsföretagen i nuläget rapporterar till myndigheten, den så kallade VINN-rapporteringen, kan ersättas av uppgifter som efterfrågas av Finansinspektionen i den EU-gemensamma rapporteringen. Den längsta eftersläpningstid som i så fall är möjlig är fem veckor. Om kvartalsrapporteringen görs enligt det remitterade förslaget, där företagen skulle ha sju veckor på sig, behöver tjänstepensionsföretagen rapportera uppgifterna två gånger, först till Riksbanken och sedan till Finansinspektionen.

Finansinspektionen har gjort en avvägning där hänsyn har tagits både till att tjänstepensionsföretagen ska få tillräckligt med tid för att kunna rapportera in uppgifter av hög kvalitet och till att där så är möjligt undvika en dubbelrapportering. Finansinspektionen gör bedömningen att det viktigaste är att företagen inte behöver dubbelrapportera uppgifterna och beslutar därför att den EU-gemensamma rapporteringen ska göras inom fem veckor efter respektive kvartalsskifte. Det finns även en övergångsperiod som anpassats efter den kortare rapporteringstiden och går från nio veckor till fem veckor. Infasningen innebär att företagen bör hinna bygga upp rutiner för att kunna rapportera in uppgifter med hög kvalitet.

Kvartalsuppgifterna ska således ha kommit in till Finansinspektionen senast fem veckor efter respektive balansdag. Finansinspektionen inför även bestämmelser om att kvartalsrapporten ska ha kommit in senast nio veckor efter respektive balansdag 2020 respektive sju veckor efter respektive balansdag 2021. Den förlängda tiden för rapporteringen de två första åren efter att bestämmelserna införts är motiverad eftersom det är rimligt att anta att det krävs mer tid när det är fråga om ny rapportering. Dessutom har Eiopa och ECB medgett längre tid för rapporteringen under en övergångsperiod. Rapporteringstidpunkterna som införs är därmed desamma för den nationella kvantitativa tillsynsrapporteringen och den EU-gemensamma kvantitativa rapporteringen.

Årsuppgifterna ska ha kommit in senast 14 veckor efter balansdagen den 31 december. Finansinspektionen inför en övergångsperiod enligt vilken årsrapporten ska ha kommit in senast 22 veckor efter balansdagen år 2020, 20 veckor efter balansdagen år 2021, 18 veckor efter balansdagen år 2022, respektive 16 veckor efter balansdagen år 2023. Tidpunkterna bedöms ge

---

⁹³ Med stöd av artikel 2.1. i rådets förordning (EG) nr 2533/98 av den 23 november 1998 om Europeiska centralbankens insamling av statistiska uppgifter och artikel 5.2 i protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken.

företagen tillräcklig tid för att ta fram uppgifterna. Även i detta fall har Eiopa och ECB medgett längre tid för rapporteringen under en övergångsperiod. Rapporteringen av de EU-gemensamma kvantitativa uppgifterna ska inte förväxlas med den kvantitativa rapporteringen som samlas in för tillsyn på nationell nivå.

Eiopa har beslutat att de behöriga myndigheterna i respektive medlemsstat, Finansinspektionen i detta fall, får undanta de tjänstepensionsföretag som har mindre än 25 miljoner euro i totala tillgångar från att rapportera vissa uppgifter.⁹⁴ Av beslutet framgår dessutom att om ett företag överskrider eller upphör att överskrida gränsen om 25 miljoner euro ska det fortsätta att rapportera som om det inte hade överskridit eller inte hade upphört att överskrida gränsen till dess att denna förändring har varat tre år i följd.

Finansinspektionen inför bestämmelser som innebär att myndigheten utnyttjar möjligheterna att undanta de företag som har mindre än 25 miljoner euro i tillgångar från att lämna vissa uppgifter. För ett företag som har en balansomslutning som understiger 25 miljoner euro ska alltså endast vissa årsvisa uppgifter rapporteras. Finansinspektionen inför även bestämmelser i enlighet med Eiopas beslut om att en förändring ska ha varat tre år för att föranleda en förändring i rapporteringskravet.

Fondförsäkring utgör en stor del av den svenska tjänstepensionsmarknaden. Eiopa särskiljer inte fondförsäkring från annan avgiftsbestämd försäkring i rapporteringen. Finansinspektionen ser ett stort behov av att kunna särskilja vad som är fondförsäkring och inför därför en särskild definition av avgiftsbestämd försäkring vid rapportering av tillgångar under avsnitt F. Förteckning över tillgångar (PF.06.02.24) för posten C0030.

Svensk Försäkring och Tjänstepensionsförbundet har framfört synpunkter på hur en del uppgifter ska kunna tas fram och nämner som exempel att flera företag har rensat bort personuppgifter i samband med anpassningen till EU:s dataskyddsförordning ([EU] 2016/679). Finansinspektionen har därför ändrat i anvisningarna så att även utbetalda pensioner ska kunna användas som fördelningsnyckel för att företagen enklare ska kunna ta fram de efterfrågade uppgifterna.

2.14.10 Undantag från skyldigheten att lämna EU-gemensamma uppgifter

Finansinspektionens ställningstagande: Ett tjänstepensionsföretag ska kunna undantas från skyldigheten att rapportera EU-gemensamma uppgifter.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

---

⁹⁴ Se artikel 1.15 och 1.16 i Decision of the Board of Supervisors on EIOPA's regular information requests towards NCAs regarding provision of occupational pensions information, EIOPA-BoS/ 18-114.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Finansinspektionens skäl: Det framgår av artikel 7 i Europeiska centralbankens förordning (EU) 2018/231 att medlemsstaterna får tillåta lättnader i kraven om rapportering av uppgifter för de minsta tjänstepensionsföretagen, under förutsättning att ECB får uppgifter som uppgår till en viss del av marknadstäckningen. Enligt ett beslut från Eiopa⁹⁵ får de behöriga myndigheterna undanta de minsta tjänstepensionsföretagen från skyldigheten att rapportera kvartalsuppgifter om åtminstone 80 procent av sektorn rapporterar den fulla årliga rapporteringen. Finansinspektionen inför mot denna bakgrund en bestämmelse om att myndigheten har möjlighet att fatta beslut om att undanta ett tjänstepensionsföretag från skyldigheten att lämna viss rapportering. Härigenom ges en möjlighet för Finansinspektionen att lätta på den administrativa bördan, till exempel för de minsta företagen, och samtidigt uppfylla myndighetens skyldighet att rapportera uppgifter för en viss del av marknadstäckningen till Eiopa och ECB. Exempel på undantag som kan komma i fråga är att vissa mindre företag kan slippa att rapportera kvartalsuppgifter eller tilläggsuppgifter som ECB efterfrågar. Ett annat exempel är att ett företag inte behöver lämna årsuppgifter enligt avsnitt F i bilaga 5 och avsnitt D i bilaga 6 ("Förteckning över tillgångar").

Beslut om vilka företag som ska undantas från skyldigheten att rapportera vissa uppgifter kommer att fattas som en del av Finansinspektionens löpande tillsyn. Tanken är inte att ett företag ska ansöka om undantag. Bestämmelsen ger Finansinspektionen en möjlighet att medge undantag samtidigt som företagen får information om vilka undantag som kan komma ifråga när det gäller rapportering av EU-gemensamma uppgifter.

2.15 Ändringar i befintliga föreskrifter

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionen gör följdändringar i informationsföreskrifterna, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:27) om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har dispens, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse och i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2015:22) om eurokurs på försäkringsområdet.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Svensk Försäkring* och *AFA Försäkring* anför att Finansinspektionen bör se över föreskrifterna om säkerhetsreserv så att det framgår att andra företag än skadeförsäkringsföretag kan göra avsättningar.

---

⁹⁵ Se artikel 1.14 i Decision of the Board of Supervisors on EIOPA's regular information requests towards NCAs regarding provision of occupational pensions information, EIOPA-BoS/ 18-114.

Finansinspektionens skäl: Se nedan under respektive avsnitt för Finansinspektionens skäl angående de föreskrifter och allmänna råd som ändras.

Beträffande Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2013:8) om normalplan för skadeförsäkringsföretags beräkning av säkerhetsreserv, som enligt *Svensk Försäkring* och *AFA Försäkring* bör ses över, konstaterar Finansinspektionen att föreskrifterna endast gäller för skadeförsäkringsföretag som driver skadeförsäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen. Vidare har myndigheten, i enlighet med förordningen (2000:1127) med bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om säkerhetsreserver i skadeförsäkringsföretag, endast bemyndigande att meddela föreskrifter om verkställigheten av bestämmelserna i 39 kap. 8 § inkomstskattelagen (1999:1229) om säkerhetsreserver i just skadeförsäkringsföretag.

Någon översyn av de aktuella föreskrifterna och allmänna råden ingår inte i regelärendet och det saknas dessutom förutsättningar att meddela sådana föreskrifter som efterfrågas eftersom bemyndigande saknas. Mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande⁹⁶ att regeringen ytterligare bör analysera frågan om behandlingen av försäkringsklassen tilläggsförsäkringar kan Finansinspektionen i ett senare skede ha anledning att återkomma till denna fråga. Remissinstansernas synpunkter i denna del föranleder dock inte någon åtgärd från Finansinspektionen i dagsläget.

2.15.1 Ändringar i informationsföreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: Utländska tjänstepensionsinstitut ska inte längre tillämpa informationsföreskrifterna. Definitionen av begreppet informationsberättigad och bilaga 1 till informationsföreskrifterna tas bort.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Som framgår i avsnitt 2.4 inför Finansinspektionen bestämmelser om vilken information som utländska tjänstepensionsinstitut ska lämna till bland andra försäkrade. Motsvarande bestämmelser fanns tidigare delvis i informationsföreskrifterna. Dessa bestämmelser utmönstras ur informationsföreskrifterna och tas i stället in i de nya föreskrifterna om tjänstepensionsföretag. På så sätt kommer merparten av de bestämmelser som reglerar utländska tjänstepensionsinstitut att återfinnas i samma föreskrifter. Detta innebär att informationsföreskrifterna inte längre kommer att reglera utländska tjänstepensionsinstitut. Däremot kommer de att gälla för till exempel försäkringsföretag som meddelar direkt försäkring. Som en följd av att

---

⁹⁶ Se riksdagsskrivelse 2019/20:27 av den 13 november 2019.

utländska tjänstepensionsinstitut utmönstras ur informationsföreskrifterna tas bilaga 1 och definitionen av informationsberättigad bort.

2.15.2 Ändringar i föreskrifterna om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har dispens

Finansinspektionens ställningstagande: Hänvisningarna i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har dispens, till befintliga redovisningsföreskrifter, ersätts med hänvisningar till den nya grundförfattningen. Dessutom ska föreskrifterna fortsättningsvis benämnas Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har undantag.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll, förutom den nya författningsrubriken till föreskrifterna.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* föreslår att föreskrifterna ska ha rubriken Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har undantag. Övriga remissinstanser har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Som en följd av att de befintliga redovisningsföreskrifterna ska upphävas och ersättas av en ny grundförfattning behöver vissa redaktionella ändringar göras i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har dispens. Ändringarna gäller framför allt att hänvisningar till de befintliga redovisningsföreskrifterna ändras till de nya redovisningsföreskrifterna. Finansinspektionen instämmer med *Svensk Försäkring* i att författningsrubriken bör ändras.

2.15.3 Ändringar i föreskrifterna om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse

Finansinspektionens ställningstagande: Hänvisningarna i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse, till de befintliga redovisningsföreskrifterna, ersätts med hänvisningar till de nya redovisningsföreskrifterna.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* framhåller att indelning av grenarna för verksamheten i rapporteringsblanketterna bör ändras för att stämma överens med den nya indelningen av grenarna i de nya redovisningsföreskrifterna.

Finansinspektionens skäl: Som en följd av att de befintliga redovisningsföreskrifterna upphävs och ersätts av en ny grundförfattning behöver vissa redaktionella ändringar göras i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna

råd om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse. Ändringarna innebär framför allt att hänvisningar till de befintliga redovisningsföreskrifterna ändras till de nya redovisningsföreskrifterna.

I det remitterade förslaget ingick endast delar av de bilagor till föreskrifterna som behöver ändras. För att det ska bli överskådligt har Finansinspektionen nu valt att ta med de ändrade bilagorna i sin helhet. Det har inte varit möjligt att i detta sammanhang göra en regelrätt översyn av bilagornas samtliga delar. Finansinspektionen kommer dock att göra en sådan översyn framöver.

Svensk Försäkring anser att grenindelningarna för verksamheten bör ändras för att stämma överens med de grenindelningarna som gäller för de nya redovisningsföreskrifterna. I annat fall kommer försäkringsföretagen att behöva använda sig av olika grenindelningar av sina verksamheter vid rapporteringen. Även i denna fråga kan Finansinspektionen konstatera att det finns ett behov av en översyn av föreskrifterna. Det har inte varit möjligt att göra en sådan inom ramen för detta regelärende. Frågan får i stället hanteras inom den kommande översyn som nämnts ovan.

2.15.4 Ändringar i föreskrifterna om eurokurs

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionens föreskrifter om eurokurs på försäkringsområdet ska ändras så att föreskrifterna även gäller vid tillämpning av lagen om tjänstepensionsföretag och de föreskrifter som Finansinspektionen meddelar med stöd av förordningen om tjänstepensionsföretag.

Remisspromemorian: Förslaget hade i huvudsak samma innehåll. Det innehöll även en hänvisning till allmänna råd beslutade med stöd av förordningen om tjänstepensionsföretag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: I lagen om tjänstepensionsföretag finns ett antal bestämmelser där belopp anges i euro. Finansinspektionen har fått ett bemyndigande att meddela föreskrifter om eurokursen vid tillämpning av lagen om tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om eurokurs som gäller vid tillämpning av bland annat försäkringsrörelselagen. Föreskrifterna anger hur ett belopp i försäkringsrörelselagen som anges i euro ska räknas om till svenska kronor. Omräkningen ska göras genom att en euro från och med den 31 december varje år ska anses motsvara det värde i svenska kronor som har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning (EUT) och som avser närmast föregående sista dagen i oktober månad.

Varje år publicerar Finansinspektionen på sin webbplats den eurokurs som offentliggörs i EUT.

Finansinspektionens föreskrifter om eurokurs på försäkringsområdet ska gälla även vid tillämpning av lagen om tjänstepensionsföretag och föreskrifter som meddelas med stöd av förordningen om tjänstepensionsföretag. Hänvisningen till allmänna råd som meddelas med stöd av förordningen ska inte införas, eftersom allmänna råd inte beslutas med stöd av ett bemyndigande i en förordning. Det finns i dag en motsvarande hänvisning i samma bestämmelse, till allmänna råd som beslutats med stöd av försäkringsrörelseförordningen. En justering görs även i den hänvisningen.

2.16 Ikraftträdande

Finansinspektionens ställningstagande: Föreskrifterna och allmänna råden träder i kraft den 1 januari 2020.

Remisspromemorian: Enligt förslaget skulle föreskrifterna och allmänna råden träda i kraft den 1 december 2019.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen beslutar att de nya och ändrade föreskrifterna och allmänna råden ska träda i kraft den 1 januari 2020. De lagändringar som riksdagen har antagit träder i kraft något tidigare, den 15 december 2019.

Beträffande redovisningsföreskrifterna ska även dessa träda i kraft den 1 januari 2020, det vill säga för räkenskapsår som inleds efter den 31 december 2019. I samband med att föreskrifterna träder i kraft upphävs de befintliga redovisningsföreskrifterna.

De nya redovisningsföreskrifterna blir tillämpliga för tjänstepensionsföretag det räkenskapsår som de får tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen om tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen ser inget behov av särskilda övergångsbestämmelser.

Svensk Försäkring har i sitt remissvar föreslagit att redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag ska få tillämpas i förtid, det vill säga för räkenskapsår som avslutas 2019-12-31. Finansinspektionen inför inte någon möjlighet till förtida tillämpning. De befintliga redovisningsföreskrifterna är en del av Finansinspektionens samlade regelverk som gäller för 2019, som till exempel rapporteringsföreskrifter. En förtida tillämpning av redovisningsföreskrifterna kan också försvåra tillämpningen av andra gällande lagar och föreskrifter.

3 Konsekvenser

I framtagandet av föreskrifterna och de allmänna råden har Finansinspektionen gjort en avvägning mellan å ena sidan ökad finansiell stabilitet och stärkt konsumentskydd och å andra sidan ökade kostnader för företagen, något som kan påverka nivån på framtida pensioner. I vissa fall handlar det om regler som är helt nya för en del av företagen och som därmed innebär administrativa kostnader, dels av engångskaraktär, dels löpande. Kostnaderna för respektive del av föreskrifterna diskuteras i avsnitt 3.7 om konsekvenser för företagen.

De nya föreskrifterna och allmänna råden innebär ökade kostnader i förhållande till de regler som de berörda företagen nu tillämpar. Föreskrifterna och de allmänna råden kommer dock samtidigt att bidra till ett högt konsumentskydd och minskad risk för finansiell instabilitet.

I den utsträckning det är möjligt har Finansinspektionen utgått från principen att de konsekvenser som ska beskrivas är de som följer direkt av bestämmelser som införs i Finansinspektionens föreskrifter, snarare än de konsekvenser som följer av de bestämmelser som införs i lag med anledning av det andra tjänstepensionsdirektivet. När konsekvenser för samhället och konsumenterna diskuteras är det emellertid svårt att separera effekterna av föreskrifterna från vad som följer av den sammantagna regleringen. Samma sak gäller konsekvenserna för konkurrensförhållandena på tjänstepensionsmarknaden. I dessa fall beskrivs därför de sammantagna konsekvenserna av införandet av det andra tjänstepensionsdirektivet i svensk rätt.

I konsekvensanalysens första del redogör Finansinspektionen för vilka företag som myndigheten antar kommer att omvandla sig till tjänstepensionsföretag och därmed tillämpa föreskrifterna. Vidare redogör Finansinspektionen för utgångspunkterna för beräkningen av kostnaderna för dessa företag. Efter det kommer en analys av konsekvenserna för samhället och konsumenterna. Därefter kommer en analys av konsekvenserna för tjänstepensionsmarknaden, som följs av konsekvenser för andra delar av det finansiella systemet. Slutligen följer en analys av konsekvenserna för Finansinspektionen och sist en kostnads- och konsekvensanalys för de företag som kommer att omvandlas till tjänstepensionsföretag.

3.1 Utgångspunkter för kostnadsberäkningarna

Kostnadsberäkningen för de företag som berörs av föreskrifterna (se avsnitt 3.7) utgår från vissa antaganden. Bedömningarna är grova men bör ändå ge en bra bild av de kostnader som företagen beräknas få på grund av de nya föreskrifterna.

I kostnadsuppskattningarna uppskattar Finansinspektionen hur mycket tid som går åt för att uppfylla kravet för ett typföretag i fyra olika företagskategorier. Annorlunda uttryckt innebär det att det är tidsåtgången för ett genomsnittligt

företag inom varje kategori som uppskattas, snarare än kostnaderna för det största eller det minsta företaget. Därefter beräknas den totala kostnaden för reglerna, baserat på uppskattad tidsåtgång och antalet företag inom varje kategori. Varje kostnadsberäkning har kursiverats.

Finansinspektionen utgår från instruktioner från Tillväxtverket om hur ekonomiska effekter som regler har för företag ska beräknas. Eftersom Statistiska Centralbyråns (SCB) statistik över löner omfattar relativt breda yrkesgrupper är Finansinspektionens bedömning emellertid att en beräkning som baseras enbart på denna statistik kan bli missvisande. Finansinspektionen utgår därför från de beräkningar som gjordes i konsekvensanalysen vid framtagandet av Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse (se beslutspromemorian i FI Dnr 10-9537). Skälet till det är att de krav som ställs i föreskrifterna till stor del motsvarar de krav som ställs enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse. Den personal som är inblandad i arbetet med att anpassa verksamheten till de nya reglerna väntas därför ha liknande kompetens och lönenivå.

För att säkerställa att de tidigare använda uppgifterna fortfarande är aktuella utgår Finansinspektionen från förändringen i SCB:s arbetskostnadsindex för privatanställda tjänstemän inom sektorn Kreditinstitut och försäkringsbolag m.m. Förändringen i index i förhållande till det index som beräkningarna i konsekvensanalysen i beslutspromemorian i FI Dnr 10-9537 grundades på är ungefär 6 procent, vilket Finansinspektionen använder för att räkna upp de tidigare schablonberäkningarna. Följande kostnadsberäkningar används:

- Genomsnittlig intern lönekostnad: 1 400 kronor per timme.
- Konsultkostnad: 2 100–3 200 kronor per timme.
- Årsarbetstid: uppskattas till 1 800 timmar.

Om företagen antas anlita externa konsulter använder Finansinspektionen intervallkostnaden ovan.

Sveriges Advokatsamfund har i sitt remissyttrande över Finansinspektionens förslag anført att Finansinspektionen har underskattat timarvode för konsulter. Finansinspektionen medger att det finns en osäkerhet i denna uppskattning, liksom i alla uppskattningar och antaganden om beräkning av möjliga kostnader. Både intern lönekostnad och konsultarvode varierar beroende på vilken typ av kompetens som anlitas i det aktuella fallet. Finansinspektionen anser dock att nyttan med att använda samma antaganden för kostnadsberäkningar som i konsekvensanalysen till Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse (uppräknade utifrån SCB:s statistik) överväger nyttan av en fördjupad analys av olika konsultarvoden.

Exempel

Mindre företag antas anlita konsulter för att genomföra föreskriftsmoment X. I genomsnitt antas konsulterna behöva 14 timmar. Större företag antas klara av att genomföra motsvarande på egen hand på 12 timmar.

Antal företag som antas anlita konsulter: 10

Antal företag som antas använda egen personal: 5

Kostnadsberäkning (konsult): 14 timmar x (2 100–3 200 kronor) x 10 företag = 294 000–448 000 kronor

Kostnadsberäkning (egen personal): 12 timmar x 1 400 kronor x 5 företag = 84 000 kronor

Totala kostnaden för att genomföra föreskriftsmoment X beräknas till 378 000–532 000 kronor.

3.2 Berörda företag

Finansinspektionen delar upp företagen i följande företagsgrupper som kan komma att omvandlas till tjänstepensionsföretag och därmed omfattas av föreskrifterna:

- *Solvens 2-företag:* Försäkringsföretag som följer Solvens 2-regelverket.
- *Blandade livförsäkringsföretag:* Försäkringsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet och följer försäkringsrörelselagen (2010:2043) i dess lydelse före den 1 januari 2016 för tjänstepensionsverksamheten under en övergångsperiod. När det gäller regler om företagsstyrning, associationsrätt, överlåtelse av försäkringsbestånd, lämplighetsprövning av ägare i försäkringsaktiebolag och grupp tillsyn tillämpar dessa företag 10–15 och 19 kap. försäkringsrörelselagen i dess nuvarande lydelse i tillämpliga delar (jämför Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2015:21] om övergångsreglering för försäkringsrörelse).
- *Ringföretag:* De försäkringsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet och som maximalt har fem procent övrig livförsäkringsverksamhet. Dessa företag följer försäkringsrörelselagen i dess lydelse före den 1 januari 2016. När det gäller regler om företagsstyrning, associationsrätt, överlåtelse av försäkringsbestånd, lämplighetsprövning av ägare i försäkringsaktiebolag och grupp tillsyn tillämpar dessa företag 10–15 och 19 kap. försäkringsrörelselagen i dess nuvarande lydelse i tillämpliga delar (jämför Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2015:21] om övergångsreglering för försäkringsrörelse).

- *Tjänstepensionskassor*: Understödsföreningar som driver tjänstepensionsverksamhet och i vissa fall även annan övrig livförsäkringsverksamhet. Tjänstepensionskassorna tillämpar, med stöd av 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043), den upphävda lagen om understödsföreningar.

Företagen i dessa kategorier skiljer sig mycket åt vad gäller storlek och inriktning på verksamheten, vilket påverkar både huruvida företagen berörs av föreskrifterna och vilka konsekvenserna blir för de som berörs. Detta diskuteras närmare under respektive avsnitt nedan.

För att ge en bild av vilken verksamhet de olika företagen bedriver i dag används följande begrepp i konsekvensbeskrivningen:

- *Tjänstegrupplivförsäkring*: En grupplivförsäkring som betalas av arbetsgivaren.
- *Risikförsäkring*: Används i den här analysen för att beteckna tillägg till en tjänstepension som tecknas av arbetsgivare i form av en premiebefrielse- eller sjukförsäkring. Den sistnämnda innebär att försäkringsföretaget eller tjänstepensionsföretaget tar över ansvaret för premieinbetalningen efter uppnådd karenstid vid sjukdom eller olycksfall.
- *Övrig livförsäkring*: En livförsäkring som inte är en tjänstepensionsförsäkring.

För att ge en uppfattning om storleken på företagen används huvudsakligen måttet fördelade tillgångsvärden, vilket avser försäkringskapitalet eller retrospektivreserven. Detta påverkas bland annat av inbetalda premier, utbetalningar, avgifter och avkastning. Fördelade tillgångsvärden avser sparanddelen av tjänstepensionsverksamheten, det vill säga den del som syftar till att garantera framtida pensionsutbetalningar, snarare än tjänstegrupplivförsäkring eller risikförsäkring. För dessa andra delar av tjänstepensionsverksamheten skulle mått som försäkringsbelopp och årligt belopp kunna användas för att ge en bild av storleken på affären. Finansinspektionen anser dock att fördelade tillgångsvärden för tjänstepension är ett tillräckligt mått för att ge en rättvisande bild av företagens relativa storlek i den här analysen.

Som komplement används dock även premieinkomsten för att ge en bild av företagens storlek i relation till hela tjänstepensionsmarknaden. Även totala tillgångar redovisas för att ge en bild av den totala storleken hos företag vars verksamhet omfattar mer än tjänstepensionsförsäkring.

De siffror som används avser rapporterade värden per den 31 december 2018.

3.2.1 Nybildade företag

Konsekvensbeskrivningen utgår från de befintliga företag som berörs av föreskrifterna. Det är dock viktigt ta hänsyn även till marknadseffekter av reglerna, vilket inkluderar de hypotetiska konsekvenserna för företag som ännu inte existerar men som kan komma att verka på marknaden i framtiden. Detta diskuteras i avsnitt 3.4 om konsekvenser för tjänstepensionsmarknaden. Ett företag som redan i dag bedriver verksamhet och som delar upp den i ett tjänstepensionsföretag och ett försäkringsföretag, kan enligt Finansinspektionen inte anses vara ett nybildat företag. Vidare är det värt att poängtera att de ökade kostnaderna för nybildade företag inte i första hand påverkas av Finansinspektionens föreskrifter utan av bestämmelserna i lagen om tjänstepensionsföretag.

3.2.2 Små och medelstora företag

Fyra försäkringsföretag och en tjänstepensionskassa har en verksamhet som innebär att de kan ses som medelstora företag enligt EU:s definition av mikro-företag samt små och medelstora företag (SMF). Det finns alltså inga små företag, enligt EU:s definition, som berörs av föreskrifterna och därmed behöver behandlas särskilt i analysen.

Däremot finns det skäl att ta hänsyn till skillnaden i storlek och verksamhet mellan de berörda företagen. Finansinspektionen har därför gjort proportionalitetsöverväganden vid utformningen av föreskrifterna om företagsstyrning, och inför lättnadsregler för företag som uppfyller vissa storlekskriterier. Lättnadsregler införs också vad gäller kraven på rapportering utifrån samma kriterier.

Det är här värt att påminna om att kostnadsberäkningarna i avsnitt 3.7 avser typföretag inom respektive kategori, vilket innebär att kostnaden i absoluta tal i flera fall kan antas vara lägre för små företag och högre för stora företag jämfört med den genomsnittliga kostnad som beräknas. Till exempel kan kostnaden för att rapportera uppgifter vara lägre i absoluta tal för en mindre omfattande verksamhet än för en större verksamhet.

3.2.3 Solvens 2-företag

Tjugo livförsäkringsföretag tillämpar Solvens 2-regelverket på hela sin verksamhet. Av dessa erbjuder 17 företag tjänstepensionsförsäkringar, inklusive tjänstegruppliv, premiebefrielse och sådan tilläggsförsäkring som kan klassas som tjänstepensionsförsäkring.

Storleken på försäkringsföretagen i denna kategori, mätt i totala tillgångar 2018, varierar kraftigt mellan 56 miljoner kronor och knappt 450 miljarder kronor. Även omfattningen av tjänstepensionsverksamheten varierar mycket. Fördelade tillgångsvärden för tjänstepensionsverksamheten sträcker sig från 9 miljarder till 159 miljarder per företag.

Sammanlagt uppgår fördelade tillgångsvärden för tjänstepension hos dessa företag till knappt 656 miljarder kronor, vilket motsvarar cirka 22 procent av de totala fördelade tillgångsvärdena på hela tjänstepensionsmarknaden (det vill säga totalt för alla kategorier i den här analysen). Den sammanlagda premieinkomsten för tjänstepension hos Solvens 2-företagen uppgår till drygt 5,5 miljarder kronor, vilket är knappt 5 procent av den totala premieinkomsten på tjänstepensionsmarknaden. För jämförande statistik för alla företag som Finansinspektionen antar berörs av föreskrifterna, se tabell 3.2.7.

Flera av företagen skulle i teorin kunna välja att separera sin tjänstepensionsverksamhet och driva den i ett tjänstepensionsföretag. Men eftersom företagen redan tillämpar Solvens 2-regelverket på hela sin verksamhet bedömer Finansinspektionen att endast några få av företagen i denna grupp har incitament att övergå till den nya regleringen för tjänstepensionsföretag. I den fortsatta konsekvensanalysen antar Finansinspektionen därför att bara två av dessa livförsäkringsföretag berörs av föreskrifterna. Det ena företaget är ett kompositföretag, det vill säga ett företag som bedriver både skade- och livförsäkringsverksamhet. Det andra företaget är ett företag som endast meddelar tjänstegrupplivförsäkringar.

Till dessa företag kommer två skadeförsäkringsföretag som tillämpar Solvens 2-regelverket och som meddelar sådana tilläggsförsäkringar som klassas som tjänstepensionsförsäkringar.

3.2.4 Blandade livförsäkringsföretag

Åtta livförsäkringsföretag är i dag blandade livförsäkringsföretag, det vill säga tillämpar huvudsakligen äldre regler för tjänstepensionsdelen av verksamheten och Solvens 2-reglering för den övriga livförsäkringsverksamheten. Flera av dessa erbjuder också sådana riskförsäkringar som kan klassas som tjänstepensionsförsäkringar (premiebefrielse- och sjukförsäkring) och hälften erbjuder tjänstegrupplivförsäkring.

Företagen skiljer sig mycket åt i storlek. De totala tillgångarna för de blandade livförsäkringsföretagen, det vill säga för både tjänstepensionsverksamheten och den övriga livförsäkringsverksamheten, varierar mellan 1 och 439 miljarder kronor. Hälften av företagen har totala tillgångar på mellan 100 och 200 miljarder kronor. På liknande sätt varierar storleken på tjänstepensionsaffären. Fördelade tillgångsvärden för tjänstepension går från drygt 1 miljard till över 262 miljarder kronor, men sex av företagen har fördelade tillgångsvärden för tjänstepension på mer än 60 miljarder kronor.

Sammanlagt uppgår fördelade tillgångsvärden för tjänstepension hos dessa företag till drygt 712 miljarder kronor, vilket motsvarar cirka 24 procent av de totala fördelade tillgångsvärdena på hela tjänstepensionsmarknaden. Den sammanlagda premieinkomsten för tjänstepensionsverksamheten i de blandade företagen uppgår till knappt 26 miljarder kronor, vilket utgör 21 procent av premieinkomsterna på hela tjänstepensionsmarknaden.

Huruvida de blandade livförsäkringsföretagen kommer att välja att separera sin tjänstepensionsverksamhet och driva den som tjänstepensionsföretag är svårbedömt. Valet beror på vilka affärsmässiga och strategiska beslut som företagen fattar. Följaktligen är konsekvenserna för denna grupp av företag svårbestämda. Finansinspektionens utgångspunkt i denna analys är dock att alla dessa företag utom ett kommer att omvandlas till tjänstepensionsföretag.

3.2.5 Ringaföretag

Fem livförsäkringsföretag har en verksamhet som består antingen enbart av tjänstepensionsförsäkringar eller tjänstepensionsförsäkringar och en ringa andel övrig livförsäkringsverksamhet. Det sistnämnda gäller ett av företagen, som har redovisat en andel övrig livförsäkringsverksamhet motsvarande knappt en procent av den totala verksamheten (mätt som fördelade tillgångsvärden). Övriga företag har inte redovisat att de har någon ringa andel övrig livförsäkringsverksamhet. Ett av företagen erbjuder tjänstegrupplivförsäkring och två erbjuder premiebefrielseförsäkring.

I denna kategori av företag finns företag av varierande storlek, från knappt 2 miljarder till 608 miljarder sett till fördelade tillgångsvärden. De två största företagen i analysen finns också i denna grupp, med fördelade tillgångsvärden i den övre delen av detta spann. De totala fördelade tillgångsvärdena hos dessa fem företag uppgår följaktligen till 1 387 miljarder kronor, motsvarande 47 procent av tjänstepensionsmarknaden. De totala tillgångarna i ringaföretagen uppgår till 1 661 miljarder kronor.

Sett till premieinkomsten på hela tjänstepensionsmarknaden står ringaföretagen för 67 procent.

I den fortsatta konsekvensbeskrivningen utgår Finansinspektionen från att alla fem ringaföretag kommer att omvandla sig till tjänstepensionsföretag.

3.2.6 Tjänstepensionskassor

Tjänstepensionskassorna utgör den minsta kategorin av företag som berörs av föreskrifterna, både sett till gruppens totala storlek och till storleken på de enskilda företagen. Vid årsskiftet 2018/2019 fanns elva tjänstepensionskassor, varav en befann sig i likvidation.

Fem tjänstepensionskassor bedriver även övrig försäkringsverksamhet. För tre av dessa kassor utgör den övriga försäkringsverksamheten 0,8–2,5 procent medan de andra två har en övrig försäkringsverksamhet som överstiger 15 procent. Några tjänstepensionskassor erbjuder riskförsäkring men ingen erbjuder tjänstegrupplivförsäkring.

Tjänstepensionskassornas storlek varierar från 18 miljoner kronor till 88 miljarder kronor i fördelade tillgångsvärden. Totalt uppgår fördelade

tillgångsvärden till 168 miljarder kronor, vilket motsvarar 6 procent av den totala tjänstepensionsmarknaden. Sett till den totala premieinkomsten på 9,3 miljarder kronor utgör tjänstepensionskassorna knappt 8 procent av marknaden. De totala tillgångarna uppgår till 198 miljarder kronor.

Sedan årsskiftet har ytterligare en tjänstepensionskassa meddelat att den avser att träda i likvidation. Vidare väntas de två kassor vars övriga livförsäkringsverksamhet uppgår till mer än 5 procent, ansöka om att omvandla sig till försäkringsföreningar. I den fortsatta analysen antar Finansinspektionen därför att sju tjänstepensionskassor kommer att omvandla sig till tjänstepensionsföretag.

3.2.7 Sammanfattning

Sammanfattningsvis bedömer Finansinspektionen att fyra Solvens 2-företag, sju blandade företag, fem ringaföretag och sju tjänstepensionskassor kommer att välja att omvandla sig till tjänstepensionsföretag och därmed beröras av den nya regleringen.

I tabell 3.2.7 presenteras jämförande statistik för att ge en bild av storleken på dessa grupper av företag sinsemellan och i förhållande till de företag som bedriver tjänstepensionsverksamhet, men som Finansinspektionen bedömer inte kommer beröras av regleringen. Premieinkomsten och de fördelade tillgångsvärdena är direkt kopplade till företagets tjänstepensionsverksamhet, medan totala tillgångar avser hela verksamheten inklusive övrig livförsäkring (och i två fall också skadeförsäkring som kan klassas som tjänstepensionsförsäkring). Diagram 3.2.7.1 och 3.2.7.2 syftar till att ytterligare tydliggöra storleksrelationerna.

Tabell 3.2.7. Premieinkomst, fördelade tillgångsvärden och totala tillgångar (miljarder kronor)

	<i>Antal företag</i>	<i>Premieinkomst (tjänstepension)</i>	<i>Fördelade tillgångsvärden (tjänstepension)</i>	<i>Totala tillgångar – ofördelade (även övrig liv)</i>
Solvens 2-företag	4	0,9	-	192
Blandade företag	7	26	647	1 208
Ringaföretag	5	81	1387	1 662
Tjänstepensionskassor	7	9	150	175
Summa berörda företag	23	116	2 185	3 237
Företag som inte omvandlar sig	21	35	739	2 103
Summa alla företag	44	152	2 924	5 341

Anm.: I totala tillgångar ingår också tillgångarna hos två skadeförsäkringsföretag som i dag följer Solvens 2-regelverket.

Diagram 3.2.7.1. Fördelade tillgångsvärden hänförliga till tjänstepension
Antal företag i parentes

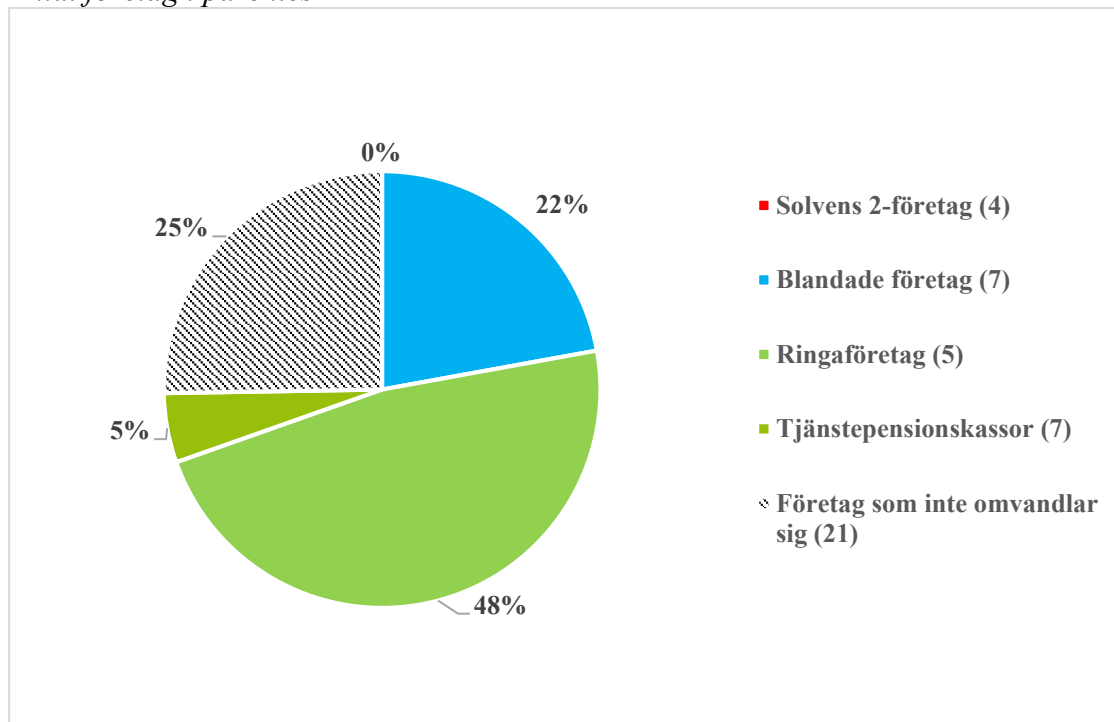
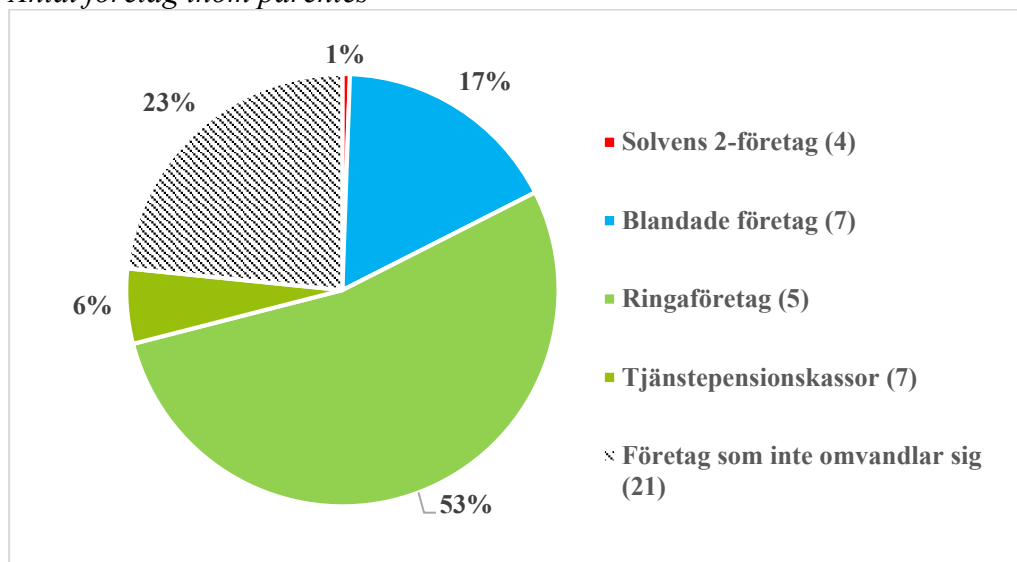

Diagram 3.2.7.2. Premieinkomst hänförlig till tjänstepension
Antal företag inom parentes

3.3 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

I detta avsnitt analyserar Finansinspektionen de sammantagna effekter som den nya regleringen väntas få för samhällsekonomin och konsumenterna.

Den sammantagna regleringen är positiv för samhället genom att den minskar risken för finansiell instabilitet och stärker konsumentskyddet. Bland de delar av regleringen som särskilt bidrar till att säkra stabiliteten i tjänstepensionsföretagen kan nämnas införandet av ett riskkänsligt kapitalkrav och utökade regler för företagsstyrningssystem. Det riskkänsliga kapitalkravet speglar företagens faktiska risker bättre än den tidigare trafikljusmodellen, vilket ger företagen förutsättningar att hålla det kapital som krävs för att täcka riskerna. Möjligheten för Finansinspektionen att agera vid tecken på bristande solvens stärks också i förhållande till trafikljuset. Vad gäller förutsättningarna att utöva tillsyn över tjänstepensionsföretagen kan också kraven på rapportering av uppgifter nämnas som en särskilt viktig komponent. Detta eftersom Finansinspektionen är beroende av regelbunden och uppdaterad information om till exempel företagens solvenssituation för att kunna utöva en effektiv tillsyn.

Reglerna om företagsstyrning bidrar också de till att säkerställa stabila och välskötta tjänstepensionsföretag, vilket är en förutsättning även för att uppnå ett högt konsumentskydd på marknaden. Även om Finansinspektionen bedömer att de berörda företagen överlag är finansiellt stabila skulle påverkan på det finansiella systemet vara omfattande om de drabbades av problem. Konsekvenserna skulle också vara betydande för konsumenter som riskerar att inte få sina pensioner utbetalda, liksom i förlängningen för samhällsekonomin om stora grupper människor därmed skulle förlora en viktig del av sin inkomst.

Konsumentskyddet stärks också genom de informationskrav som införs. Visserligen bedömer Finansinspektionen att flera av de företag som berörs av regleringen redan uppfyller en stor del av kraven i sin nuvarande informationsgivning. De nya reglerna bidrar dock till konsumentskyddet genom att säkerställa att informationen dels innehåller användbara uppgifter för konsumenterna, dels är harmoniserad och likvärdig oavsett vilken typ av tjänstepensionsföretag det gäller.

Flera studier har på senare tid uppmärksammat att många konsumenter har svårt att förstå hur tjänstepensionen fungerar.⁹⁷ En anledning till detta är att många i dag byter jobb oftare än vad som var vanligt förr. Därmed kan de ha tjänat in pensionsförmåner från flera olika arbetsgivare och branscher under ett yrkesliv. Samtidigt ökar andelen premiebestämd tjänstepension som placeras i fondförsäkringar, vilket innebär att de försäkrade i ökande omfattning ska fatta beslut om den egna tjänstepensionen och även bära en större del av risken. Mot bakgrund av dessa förhållanden bedömer Finansinspektionen att reglerna genom en mer harmoniserad informationsgivning på tjänstepensionsmarknaden bidrar till ett ökat konsumentskydd och därmed samhällsnytta, även givet de kostnader som reglerna innebär för företagen.

De regler som införs, både genom Finansinspektionens föreskrifter och i regleringen som helhet, kan innebära en kostnad för samhället och

---

⁹⁷ Se till exempel Hagen och Elinder (2018), "Den komplexa tjänstepensionen", SNS Förlag.

konsumenterna i form av lägre pensioner eller krav på högre pensions-avsättningar, vilket bland annat *Tjänstepensionsförbundet* och *Sveriges Kommuner och Landsting* tar upp i sina remissyttranden över Finansinspektionens förslag. Finansinspektionen bedömer dock att samhällsnyttan av att säkerställa ett högt konsumentskydd och minska risken för finansiell instabilitet motiverar de kostnader som uppstår till följd av de nya kraven.

Sammanfattningsvis ligger i ena vågskålen ökade kostnader för företagen, som kan komma att läggas över på framtida pensionärer, och i andra vågskålen ett högt konsumentskydd och minskad risk för finansiell instabilitet. Avvägningen försvåras av att kostnaderna, åtminstone i teorin, kan uttryckas i kronor och ören medan ett högt konsumentskydd och finansiell stabilitet är nyttigheter som är svåra att prissätta. Avvägningen är också beroende av antaganden om individens riskaptit för den del av sparandet som består av tjänstepension, det vill säga om individens syn på en avvägning mellan säkerhet och avkastning.

Finansinspektionen anser att det finns skäl att anta att individens riskaptit åtminstone inte är *högre* i tjänstepensionen än i annat sparande. Mot bakgrund av tjänstepensionens betydelse för den framtida pensionen kan det tvärtom vara rimligt att anta att riskaptiten i denna del är *lägre*. Även behovet av tydlig information som gör det möjligt att jämföra olika aktörer, borde vara något större inom tjänstepensionsområdet jämfört med den övriga försäkringsmarknaden. Detta givet tjänstepensionens ökande betydelse för storleken på den slutliga pensionen, samtidigt som konsumenter i allt större utsträckning fattar egna beslut om tjänstepensionen och dessutom bär en större del av risken. Om Finansinspektionens antaganden stämmer bör det konsumentskydd som regleringen ger, motsvara en samhällsnytta som är större än de kostnader hos företagen som skulle kunna innebära lägre framtida pensionsnivåer.

3.4 Konsekvenser för de olika aktörerna på tjänstepensionsmarknaden

Finansinspektionens beskrivning av konsekvenserna fokuserar som tidigare nämnts i första hand på konsekvenserna av de regler som införs genom Finansinspektionens föreskrifter och inte av regleringen i sin helhet. När det gäller konsekvenserna för tjänstepensionsmarknaden, och då särskilt konkurrensförhållandena på marknaden, är det dock svårt att separera effekten av enbart föreskrifterna. Denna beskrivning berör därför regleringen för tjänstepensionsföretag i sin helhet. Det är samtidigt viktigt att redan inledningsvis poängtera att avvägningen mellan å ena sidan svenska tjänstepensionsföretags konkurrenskraft gentemot utländska tjänstepensionsinstitut, och å andra sidan konkurrensneutralitet mellan svenska tjänstepensionsföretag och livförsäkringsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet, påverkas jämförelsevis lite av Finansinspektionens föreskrifter. Den verkliga avvägningen i detta avseende har redan gjorts på lagstiftningsnivå och diskuteras i propositionen.

Finansinspektionen bedömer att regleringen bidrar till en mer harmoniserad marknad för tjänstepensioner. Detta eftersom en samlad reglering för tjänstepensionsverksamhet införs, men också för att denna reglering genom nationella tillägg närmar sig de regler som gäller för försäkringsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet. Lika regler för lika verksamhet är enligt Finansinspektionen eftersträvansvärt både för att hantera de risker som kan uppstå för konsumenter och samhällsekonomin och för konkurrensen mellan aktörerna på tjänstepensionsmarknaden. Samtidigt kommer det att finnas kvar skillnader i regleringen mellan de företag som bedriver tjänstepensionsverksamhet som försäkringsföretag och de som gör det som tjänstepensionsföretag. Det går inte att utesluta negativa konkurrenseffekter av detta, då olika former av regelarbitrage skulle kunna uppstå.

Samtidigt som konkurrensen i Sverige gynnas av det faktum att den svenska regleringen för tjänstepensionsföretag i så stor utsträckning liknar den som gäller för försäkringsföretagen, så leder de nationella tilläggen till att de svenska företagens konkurrenssituation försvagas gentemot de tjänstepensionsinstitut i andra EES-länder som lyder under mindre långtgående regler. Detta är en utveckling som går emot den EU-gemensamma strävan efter ökad marknadsintegration, vilket också *PTK, Saco och TCO* samt *Sveriges Kommuner och Landsting* anför i sina remissyttranden över Finansinspektionens förslag. Finansinspektionen delar uppfattningen att utländska tjänstepensionsinstitut därmed kan komma att få en konkurrensfördel gentemot svenska tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag. Den situation som i dag råder, att utländska tjänstepensionsinstitut har en väldigt liten andel av den svenska tjänstepensionsmarknaden, kan därför komma att förändras. Detta är dock inte något som följer av Finansinspektionens föreskrifter utan främst av de bestämmelser som införs i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Ökade krav riskerar i allmänhet också att leda till lägre konkurrens genom högre inträdesbarriärer på marknaden, vilket gör det svårare för nya företag att etablera sig. Så är fallet även med denna reglering, även om just denna aspekt av konkurrenspåverkan kan begränsas av att tjänstepension är en långsiktig verksamhet och tjänstepensionsmarknaden därför präglas av nyetablering i betydligt mindre grad än andra marknader. *PTK, Saco och TCO* har i sitt gemensamma remissyttrande anført att de nya reglerna gör det svårare för nya företag att etablera sig på tjänstepensionsmarknaden. Finansinspektionen delar denna uppfattning. Ökade krav riskerar i allmänhet att leda till högre inträdesbarriärer, vilket gör det svårare för nya företag att etablera sig. Det är rimligt att anta att det samma gäller på tjänstepensionsmarknaden, om än i något mer begränsad omfattning än på marknader som präglas av mindre långsiktig verksamhet och nyetableringar därför är vanligare. Kostnaderna för nyetablerade företag bestäms dock inte i första hand av Finansinspektionens föreskrifter utan av den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

PTK, Saco och TCO anför i sitt gemensamma remissvar att regleringen ger små företag en konkurrensnackdel gentemot större företag. Finansinspektionen delar uppfattningen att en allmän effekt av ökade krav är att konkurrensen kan

hämmas av att stora företag har lättare än små företag att klara de ökade resurskrav som nya regler ger upphov till och att det kan finnas en sådan effekt av den nya regleringen. Samtidigt är bara en tjänstepensionskassa (och fyra livförsäkringsföretag) att betrakta som medelstora företag enligt rekommendationen från EU (jämför avsnitt 3.2 Berörda företag). Detta kan jämföras med situationen på försäkringsmarknaden vid införandet av Solvens 2-regleringen, där variationen i storlek mellan företag var väsentligt mycket större och denna konkurrensaspekt således viktigare. I det perspektivet kan det framhållas som en positiv aspekt för konkurrensen att stora tjänstepensionsföretag nu måste följa krav som liknar de som mindre livförsäkringsföretag redan i dag behöver följa. Finansinspektionen vidhåller att det innebär en jämnare spelplan på tjänstepensionsmarknaden. Slutligen är det värt att poängtera att de ökade kostnaderna för företagen, som kan vara svårare för mindre företag att bära, inte i första hand beror på Finansinspektionens föreskrifter utan på bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

3.5 Konsekvenser för andra delar av det finansiella systemet

Regler som säkerställer stabila tjänstepensionsföretag bör i förlängningen ha en positiv effekt även på andra finansiella marknader på grund av tjänstepensionsföretagens roll som investerare i olika finansiella tillgångar.

En viktig del av konsekvensanalysen för andra delar av det finansiella systemet är att analysera de potentiella effekterna av det riskkänsliga kapitalkravet på tjänstepensionsföretagens tillgångsallokering. Konsekvenserna av dessa delar redogörs för i avsnitt 3.7.7.

I vilken grad företagen kommer att omallokera sina tillgångsportföljer styrs till stor del av företagens upplevda behov av att hålla interna buffertar utöver det riskkänsliga kapitalkravet. Finansinspektionen konstaterar att konfidensnivån, som styrs av lagen, påverkar vilka omallokeringar som kan komma att göras.

Sammantaget bedömer Finansinspektionen att eventuella omallokeringar inte bör få några markanta prisseffekter på de finansiella marknaderna. Företagens motståndskraft är generellt god, trots de låga marknadsräntorna.

Finansinspektionen bedömer också att regleringen medger tillräcklig tid för företagen att anpassa sig till reglerna, inte minst i och med de infasningsregler som myndigheten inför avseende lägre diskonteringsränta. Om ett tjänstepensionsföretag inte klarar det riskkänsliga kapitalkravet finns det förutsättningar för det att lägga en plan för en gradvis stabilisering på lång sikt.

Finansinspektionen bedömer därför att det riskkänsliga kapitalkravet bidrar till att minska företagens procykliska beteende, det vill säga risken att de säljer till exempel aktier när dessa just fallit kraftigt i värde.

3.6 Konsekvenser för Finansinspektionen

Regeringen konstaterar i propositionen att den nya lagen innebär nya och delvis utökade arbetsuppgifter för Finansinspektionen. Regeringen skriver även

att de resursförstärkningar hos Finansinspektionen som därmed krävs kommer att kunna finansieras genom de avgifter myndigheten tar ut för tillsyn och tillstånd. Regeringen uppger att samtliga budgetkonsekvenser ska hanteras inom befintliga anslagsramar.

Den nya regleringen kan i vissa avseenden innebära att tillsynen över de företag som berörs blir mer komplex. Ett exempel är att skuldtäckningsregister inte längre behöver detaljeras utifrån kvantitativa regler. Det gör att det till en viss del blir enklare för företagen, men innebär också att Finansinspektionen i tillsynen behöver utgå från principbaserade regler om aktsamhet. Det ställer ökade krav på analyser och bedömningar, som kräver mer resurser i tillsynsarbetet. Ett annat exempel är att innehållet i ett tjänstepensionsföretags investeringsriktlinjer kommer att styras av en kombination av bestämmelser som följer av lag och föreskrifter och som finns både i den del av regleringen som handlar om investeringar och i den del som handlar om företagsstyrning. Det riskerar att försvåra Finansinspektionens granskning av riktlinjerna eftersom motsvarande bestämmelser som de berörda företagen i dag tillämpar finns samlade i föreskrifter om placeringsriktlinjer. Vidare medför kravet på offentliggörande av investeringsriktlinjerna att företagen kan komma att utelämna information som de har lämnat utifrån föreskrifterna om placeringsriktlinjer. Det finns därmed en risk att Finansinspektionen kan behöva begära in kompletterande styrdokument från företagen för att tillgodose sitt behov av uppgifter för tillsynen.

Ytterligare en aspekt som påverkar tillsynen är att Finansinspektionen framöver kommer att utöva tillsyn över en tjänstepensionsmarknad som utgörs både av företag som tillämpar regler för livförsäkringsföretag och av företag som tillämpar reglerna för tjänstepensionsföretag. Även om den nya regleringen i stor utsträckning syftar till att harmonisera reglerna på området kommer det att finnas kvar skillnader. Det kommer att innebära nya utmaningar för Finansinspektionen vad gäller regeltolkning och bedömningar i tillsynen som är svåra att förutse. Kostnaderna för detta är därmed svåra att uppskatta.

3.6.1 Särskilt om rapportering

Kraven på tjänstepensionsföretagen att rapportera uppgifter till Finansinspektionen är som tidigare nämnts en central aspekt för myndighetens möjlighet att utöva en effektiv tillsyn. Genom de nya rapporteringsreglerna får Finansinspektionen goda möjligheter att följa utvecklingen i tjänstepensionsföretagen, och kan då tidigt upptäcka om ett företag börjar få problem. På så vis kan Finansinspektionen tidigt starta en dialog med företaget och därigenom undvika fortsatta problem.

I samband med genomförandet av Solvens 2-direktivet investerade Finansinspektionen i ett nytt it-system för att kunna ta emot, bearbeta och analysera den information som kom in. It-systemet kan även efter viss justering användas för att hantera den rapportering som nu införs, utan att det krävs några större investeringar på området. Däremot krävs det resurser i form av

personal för att färdigställa den nya rapporteringen. Finansinspektionen kommer exempelvis när det gäller ny rapportering, behöva systematisera posterna för att sedan vidare kunna analysera dem i ett analysverktyg. Finansinspektionen bedömer att det kan genomföras med befintlig intern kompetens. Arbetstiden uppskattas totalt till cirka 720 timmar.

Finansinspektionens it-system kan hantera filerna som tjänstepensionsföretagen kommer att skicka i systemet för den EU-gemensamma rapporteringen, eftersom filerna är inbyggda i samma taxonomi som försäkringsföretagen rapporterar i i dag. Det innebär att Finansinspektionen inte kommer att ha några kostnader för inköp av ett nytt rapporteringssystem. Däremot kommer det behöva göras vissa ändringar i systemet, inklusive att kartlägga och organisera posterna i analysverktyget. För detta arbete har Finansinspektionen dock redan personal. Totalt beräknas det att myndigheten behöver lägga 400 timmar på det inledande arbetet. Finansinspektionen räknar också med att lägga 160 timmar per år på löpande underhåll och eventuella uppdateringar av systemet vid nya ändringar i taxonomin.

Totalt bedöms arbetet avseende rapporteringen kräva 1 280 timmar. Det kan översättas till cirka 0,7 årsarbetskrafter.

3.7 Konsekvenser och kostnadsanalys för berörda företag

I detta avsnitt redogörs för vilka konsekvenser och kostnader som Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd förväntas ha på de företag som ska tillämpa föreskrifterna. Redogörelsen följer ordningen i föreskrifterna. I vissa fall avviker kostnadsberäkningarna från de som gavs i Finansinspektionens remisspromemoria, även när föreskrifterna inte skiljer sig från förslaget. Det beror på att antagandena om vilka företag som kommer omvandla sig till tjänstepensionsföretag har ändrats samt i något fall på att tidigare beräkningsfel har korrigerats.

3.7.1 Tillämpningsområde och definitioner

Reglerna om tillämpningsområde innebär inte några kostnader i sig.

De företag som har övrig försäkringsverksamhet som överstiger en ringa andel kan komma att få betydande kostnader i samband med eventuella beståndsöverlåtelse som behöver göras innan företaget kan omvandlas till tjänstepensionsföretag. Någon bedömning av de faktiska kostnaderna för dessa företag görs inte, eftersom Finansinspektionen utgår från att företagen inte kommer att omvandlas.

3.7.2 Tillstånd

Finansinspektionen bedömer att tidsåtgången och kostnaderna för att upprätta en verksamhetsplan kan komma att skilja sig åt mellan företagen. I likhet med försäkringsföretagen måste de företag som vill ansöka om tillstånd att driva

tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag planera företagsstyrningen och den finansiella utvecklingen i verksamheten grundligt.

Finansinspektionen uppskattar att de företag som driver tjänstepensionsverksamhet redan har delar av sin befintliga verksamhet dokumenterad och att de kan utgå från den dokumentationen när de ska sammanställa de uppgifter och göra de beräkningar som verksamhetsplanen ska innehålla. Uppskattningen av tidsåtgången har gjorts mot bakgrund av den tid det beräknas ta för företagen att sammanställa de uppgifter om den planerade verksamheten som verksamhetsplanen ska innehålla. Uppskattningen tar därmed inte hänsyn till den tidsåtgång det medför att planera den kommande verksamheten.

Solvens 2-företag: En omvandling kan komma att innebära ändringar av verksamheten, vilket kan medföra att företaget behöver sammanställa ytterligare dokumentation till verksamhetsplanen utöver den som det redan har. Vid omvandling av befintlig försäkringsverksamhet uppskattas tidsåtgången för ett företag att upprätta en verksamhetsplan till 200 timmar. *Svensk Försäkring* anger i sitt remissvar till Finansinspektionens förslag till föreskrifter att tidsåtgången är alldeles för lågt uppskattad och kan antas vara minst det dubbla. Finansinspektionen anser dock att uppskattningen ska avgränsas till tiden det tar att upprätta själva verksamhetsplanen. I arbetet med att planera en ny verksamhet finns rimligen också andra moment, som dock inte omfattas av Finansinspektionens uppskattning.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för fyra företag att upprätta en verksamhetsplan kan uppskattas till $200 \text{ timmar} \times 4 \text{ företag} \times 1\,400 \text{ kronor} = 1\,120\,000 \text{ kronor}$ vid omvandling.

Blandade livförsäkringsföretag: En delning av verksamheten kan komma att innebära både en omorganisation av verksamheten och andra ändringar, som kan medföra att ytterligare dokumentation behöver sammanställas till verksamhetsplanen utöver den som företaget redan har. När ett företag omvandlar befintlig försäkringsverksamhet uppskattas tidsåtgången för att upprätta en verksamhetsplan till 200 timmar (se kommentar ovan).

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för åtta företag att upprätta en verksamhetsplan kan uppskattas till $200 \text{ timmar} \times 7 \text{ företag} \times 1\,400 \text{ kronor} = 960\,000 \text{ kronor}$ vid omvandling.

Ringaföretag: En omvandling kan komma att innebära vissa mindre ändringar av befintlig verksamhet, som kan medföra att ytterligare dokumentation behöver sammanställas till verksamhetsplanen utöver den som företaget redan har. När ett företag omvandlar sin befintliga tjänstepensionsverksamhet uppskattas tidsåtgången för att upprätta en verksamhetsplan till 50 timmar.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för fem företag att upprätta en verksamhetsplan kan uppskattas till $50 \text{ timmar} \times 5 \text{ företag} \times 1\,400 \text{ kronor} = 350\,000 \text{ kronor}$ vid omvandling.

Tjänstepensionskassor: En delning av verksamheten kan komma att innebära både en omorganisation av verksamheten och andra ändringar, vilket kan medföra att ytterligare dokumentation behöver sammanställas till verksamhetsplanen utöver den som företaget redan har. Vid omvandling av befintlig försäkringsverksamhet uppskattas tidsåtgången för att upprätta en verksamhetsplan till 200 timmar.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för sju kassor att med hjälp av konsulttjänster upprätta en verksamhetsplan vid omvandling kan uppskattas till $200 \text{ timmar} \times 7 \text{ företag} \times (2\,100 - 3\,200) \text{ kronor} = 2\,940\,000 - 4\,480\,000 \text{ kronor}$.

3.7.3 Information

Det framgår av lagen om tjänstepensionsföretag att ett tjänstepensionsföretag ska lämna anpassad information om företaget och de försäkringar som företaget meddelar till försäkringstagarna, de försäkrade, andra ersättningsberättigade samt dem som erbjuds att teckna försäkring. Varje år ska tjänstepensionsföretaget lämna ett pensionsbesked med uppgifter om förmåner med mera.

Finansinspektionen föreskriver om vilken detaljerad information som ska lämnas innan en försäkring meddelas, under försäkringstiden, i pensionsbeskedet, inför pensionering samt under utbetalningstiden. Dessutom ska företaget lämna information i samband med flytt av försäkringskapital. Det anges även hur informationen ska utformas och hur den ska lämnas.

Generellt sett är de krav på information till de försäkrade som införs tämligen likartade med de regler som redan finns för tjänstepensionsförsäkring i livförsäkringsföretag och i tjänstepensionskassor i och med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om information som gäller försäkring och tjänstepension (FFFS 2011:39) och Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2003:7) om information till livförsäkringstagare.

I de nuvarande informationsföreskrifterna för försäkring och tjänstepension undantas kollektivavtalade försäkringar från informationskraven. I stället anges att avtalsparterna får avtala om vilken information som ska lämnas, hur den ska lämnas och av vem den ska lämnas. Finansinspektionens bedömning är att det andra tjänstepensionsdirektivet inte medger någon sådan avtalsfrihet och de regler som införs träffar därför även den kollektivavtalade delen av tjänstepensionsföretagens verksamhet, vilket innebär en stor förändring. Finansinspektionen bedömer dock att de företag som huvudsakligen är verksamma på den kollektivavtalade delen av marknaden redan i dag i stort sett uppfyller de informationskrav som ställs. Konsekvenserna för dessa företag bedöms därför bli ungefär desamma som för de företag vars tjänstepensionsverksamhet huvudsakligen omfattar icke-kollektivavtalad

tjänstepension och som därför har tillämpat de befintliga informationsföreskrifterna. I den fortsatta analysen behandlas företagen därför på samma sätt.

Kraven på årligt pensionsbesked i den nya lagen motsvaras i gällande föreskrifter av krav på årlig information (som då vanligtvis har kallats värdebesked eller årsbesked). En nyhet är kravet på att pensionsbeskedet ska innehålla en prognos över framtida pensionsrättigheter före utbetalningstidens början. Föreskrifterna om prognoser har utformats för att möjliggöra koppling till webbportalen minPension, som täcker 99 procent av pensionskapitalet i Sverige, inklusive allmän pension och privatpension. För tjänstepensionsföretagen är det alltså möjligt att hänvisa till webbportalen minPension i den årliga rutinen för pensionsbesked. Arbetsinsatsen för att komplettera befintliga rutiner uppgår uppskattningsvis till *40 timmar för en person som en engångs-insats* som består av att utforma informations och it-arbete. Om företaget på egen hand utformar en årlig prognos för hela sitt bestånd av tjänstepensionsberäkningar, bedömer Finansinspektionen att det kommer att innebära en väsentligt större resursåtgång, särskilt inom it. Det skulle också kräva att det enskilda företaget beaktar och genomför kommande standardförändringar. Finansinspektionen gör inga alternativa uppskattningar av sådana kostnader, eftersom myndigheten utgår från att de allra flesta kommer att koppla sig till minPension och konsekvensbeskrivningen utgår från ett typföretag.

Av föreskrifterna framgår att information på begäran ska lämnas i pappersform. Enligt minPension är drygt 25 procent av pensionsspararna svåra att nå via internet. Hur många av dessa som har tjänstepension är dock svårt att uppskatta. Finansinspektionen antar därför att cirka hälften av pensions-spararna i detta fall har tjänstepension och att ungefär hälften i sin tur kommer att kräva årlig information på papper. Avrundat betyder det att cirka 2 procent av varje företags tjänstepensionssparare kommer att kräva att informationen lämnas i pappersform. Det årliga resurstillskottet för dessa undantag skulle då kunna skattas till *cirka 5 minuter x 2 procent av antalet tjänstepensions-försäkrade under spartid (före utbetalningstid) för varje företag*. Uppgift om antal försäkrade saknas dock i statistiken, som endast anger antalet försäkringar. Att i stället räkna med att 2 procent av alla försäkringar i ett företag ger upphov till informationsgivning i pappersform ger sannolikt en för hög uppskattad kostnad, men Finansinspektionen använder sig ändå av det antagandet för att inte underskatta kostnaderna. Eventuellt tillkommande kostnader, till exempel för att ta fram rutiner för skrivbordsberäkning, är dock svåra att uppskatta.

Jämfört med de informationsregler som företagen tidigare har fått förhålla sig till tillkommer i föreskrifterna krav på att informera om huruvida miljöfaktorer, klimatfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas i investeringsstrategin och i så fall på vilket sätt. Det innebär att sådan information som försäkringsföretagen redan har tagit fram måste kompletteras med text om företagets investeringsstrategi vid den automatiska anslutningen – eller innan försäkring meddelas. Arbetsinsatsen för denna komplettering

uppgår uppskattningsvis till *120 timmar som engångsinsats*, vilket består av utformning av information samt it-arbete.

Den del av föreskrifterna som innebär att företag ska förklara begrepp som används för att beräkna kollektiv konsolidering, bör inte leda till några kostnadsökningar. Detta eftersom begrepp och förklaringar som knutits till kollektiv konsolidering redan bör ha beskrivits i anslutning till information om policy och faktisk nivå.

Finansinspektionen föreskriver om information som ska lämnas inför pensionering, vilket är en del av att genomföra det andra tjänstepensionsdirektivet. Informationen ska innehålla uppgifter om den planerade utbetalningen av individuella förmåner liksom om de alternativ för utbetalning som finns och de villkor som gäller för återköp. Finansinspektionen inför också allmänna råd om information som ska lämnas senast fem respektive ett år innan de försäkrade uppnår pensionsålder. Till stor del motsvaras detta av vad som har gällt även utifrån tidigare regler om årlig information, även om tidsfristerna inte uttrycks på samma sätt. Finansinspektionen bedömer därför att företagen bör kunna uppfylla kraven inom ramen för ordinarie utskick av information inför pensionering och utifrån etablerade rutiner. Det är dock rimligt att anta att en viss komplettering av texten om processen för pensionering i pensionsbeskedet krävs. Även här bör det vara fråga om en engångsinsats att formulera texten som Finansinspektionen uppskattar till *120 timmar som engångsinsats* (informationsutformning samt it-arbete) mot bakgrund av olika tänkbara alternativ för pensionering.

Vissa företag som berörs av de nya föreskrifterna har en verksamhet som huvudsakligen består av andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkring av sparandetyyp, främst tjänstegrupplivförsäkring och sådana tilläggsförsäkringar som kan klassas som tjänstepensionsförsäkring. Dessa företag kan inte antas ha samma inarbetade rutiner och systemstöd för utskick av regelbunden information till de försäkrade som övriga berörda företag. För dessa företag, vilka i dag samtliga tillämpar Solvens 2-regelverket på hela verksamheten, är det därför rimligt att räkna med ett betydande antal timmar för utvecklingsarbete. Finansinspektionen bedömer att detta arbete tar 12 veckor eller 480 timmar.

Föreskrifterna om information gäller även för utländska tjänstepensionsinstitut. Kraven ökar alltså i stor omfattning för dessa institut. Av Finansinspektionens institutregister framgår att det finns tre sådana aktiva institut. Omfattningen av dessa instituts verksamhet i Sverige är emellertid okänd för Finansinspektionen, eftersom någon årlig rapportering till myndigheten inte görs. Med stor sannolikhet är denna verksamhet mycket begränsad. Effekterna för de tre instituten redogörs därför inte för ytterligare. Kostnaden för de utökade informationskraven för respektive företagsgrupp presenteras nedan.

De kompletteringar som företagen behöver göra för att uppfylla de krav som är nya i förhållande till tidigare regler uppgår alltså enligt Finansinspektionen till

40 timmar (hänvisning minPension) + 120 timmar (komplettering avseende hållbarhetsaspekter) + 120 timmar (information om pensionering) = 280 timmar. För de fyra Solvens 2-företagen tillkommer också 480 timmar för ytterligare utvecklingsarbete. För samtliga företag tillkommer också den tid som kan tänkas gå åt till att lämna information i pappersform avseende de 2 procent av försäkringarna utifrån antagandet om 5 minuter per ärende. Denna tid beror på antalet försäkringar hos företagen och uppskattas därför nedan under respektive kategori.

Solvens 2-företag: De fyra Solvens 2-företag som berörs av regleringen har cirka 3 500 000 försäkringar, vilket innebär att drygt 2 300 timmar behövs för att lämna information på papper avseende 2 procent av dessa. Finansinspektionen bedömer att den totala kostnaden för de fyra företagen kan uppskattas till $(4 \times 280 \text{ timmar} + 4 \times 480 \text{ timmar} + 2\,300 \text{ timmar}) \times 1\,400 \text{ kronor} = \text{cirka } 5\,500\,000 \text{ kronor}$.

Blandade livförsäkringsföretag: De sju blandade företag som berörs av regleringen har cirka 4 500 000 försäkringar, vilket innebär att cirka 3 000 timmar behövs för att lämna information på papper avseende 2 procent av dessa. Finansinspektionen bedömer att den totala kostnaden för de fyra företagen kan uppskattas till $(7 \times 280 \text{ timmar} + 3\,000 \text{ timmar}) \times 1\,400 \text{ kronor} = \text{cirka } 6\,900\,000 \text{ kronor}$.

Ringaföretag: De fem ringaföretag som berörs av regleringen har cirka 15 000 000 försäkringar, vilket innebär att cirka 10 000 timmar behövs för att lämna information på papper avseende 2 procent av dessa. Finansinspektionen bedömer att den totala kostnaden för de fem företagen kan uppskattas till $(5 \times 280 \text{ timmar} + 10\,000 \text{ timmar}) \times 1\,400 \text{ kronor} = \text{cirka } 16\,000\,000 \text{ kronor}$.

Tjänstepensionskassor: De sju tjänstepensionskassor som berörs av regleringen har cirka 2 000 000 försäkringar, vilket innebär att drygt 1 300 timmar behövs för att lämna information på papper avseende 2 procent av dessa. Finansinspektionen bedömer att den totala kostnaden för de sju företagen kan uppskattas till $(7 \times 280 \text{ timmar} + 1\,300 \text{ timmar}) \times 1\,400 \text{ kronor} = \text{cirka } 4\,600\,000 \text{ kronor}$.

3.7.4 Försäkringstekniska avsättningar

Finansinspektionen föreskriver om hur de försäkringstekniska avsättningarna (FTA) ska beräknas. Föreskrifterna innehåller en metodik för att dels beräkna diskonteringsräntekurvan, dels bestämma den långsiktiga terminsräntan (ultimate forward rate, UFR) till diskonteringsräntekurvan. Metoden för att beräkna diskonteringsräntekurvan är utformad i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2013:23) om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. De grundläggande bestämmelserna i föreskrifterna är alltså inte nya för företagen.

Metoden bakom UFR-bestämningen är utformad i enlighet med Eiopas metodik för beräkning av UFR. Reglerna i dessa delar är däremot nya. Finansinspektionen inför en bestämmelse som möjliggör en tillfällig metod för att beräkna UFR och som gör att UFR fasas in från 4,2 till den nivå som gäller år 2026. Finansinspektionen avser fortsätta att publicera diskonteringsräntekurvan på myndighetens webbplats. Det är bara när ett företag väljer att göra egna beräkningar som det kan bli en merkostnad för företaget.

De företag som i dag följer Solvens 2-regelverket även för sin tjänstepensionsverksamhet, de blandade livförsäkringsbolagen, och de företag som följer Solvens 2-regelverket fullt ut, beräknar sina FTA som bästa skattning och en riskmarginal. Den bästa skattningen beräknas till verkligt värde med kassaflödesmodell och en diskonteringsräntekurva som fastställs av EU-kommissionen. Metodiken för beräkningarna av FTA enligt de nya föreskrifterna är i grunden identisk med den som företagen har använt under Solvens 2-regelverket och kommer därför inte att påverkas märkbart. Finansinspektionen bedömer därför att det inte blir någon nämnvärd ökad kostnad för dessa företag, bortsett från eventuell beräkning och bestämning av den långsiktiga terminsräntan.

De företag som i dag följer övergångsregleringen för sin tjänstepensionsverksamhet, ska beräkna sina FTA med aktsamma antaganden. Företagen beräknar FTA med kassaflödesmodell i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. Därför kommer beräkningarna av FTA enligt de nya föreskrifterna inte att påverkas märkbart. Finansinspektionen bedömer därför att det inte blir någon nämnvärd kostnadsökning för företagen, bortsett från beräkningar av den långsiktiga terminsräntan.

Tjänstepensionskassorna, som följer den upphävda lagen om understödsföreningar, ska beräkna FTA på samma sätt som de företag som följer övergångsregleringen, det vill säga med aktsamma antaganden, och med kassaflödesmodell. Därför kommer beräkningarna av FTA enligt de nya föreskrifterna inte att ändras märkbart. Vissa kassor har tillämpat de tidigare föreskrifterna, Finansinspektionens föreskrifter om försäkringsföretags val av räntesats, för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. Finansinspektionen bedömer att det inte blir någon nämnvärd kostnadsökning för dessa företag, bortsett från beräkningar av den långsiktiga terminsräntan enligt nedan.

Då placeringstillgångarnas värde normalt är högre än värderingen enligt kassaflödesmetoden räknar inte Finansinspektionen med att några av företagen med fond- eller depåverksamhet kommer att värdera FTA med hjälp av placeringstillgångarna. De kommer då att få göra en omvärdering i förhållande till årsredovisningen, vilket medför en ökad kostnad.

Ökning av de försäkringstekniska avsättningarna

Ändringar av diskonteringsräntekurvan gör att tjänstepensionsföretagen eventuellt måste öka sina FTA. Kostnaden tas i resultaträkningen, vilket minskar resultatet och därmed det egna kapitalet. Förändringarna av FTA innebär inga driftskostnadsökningar för företagen, utan bara förändringar över resultaträkningen.

Det är två förändringar som påverkar FTA; dels att räntegolvet tas bort, dels att den långsiktiga terminsräntan (UFR) kan förändras. När räntegolvet tas bort sker en engångsökning av FTA. Den utgör cirka 0,1–0,5 procent av FTA beroende på företag.

Den infasningsmetod för UFR som Finansinspektionen inför utgår från Eiopas modell för att beräkna UFR, vilken innehåller en begränsningsregel som säger att en ökning eller sänkning under ett år får vara högst 15 baspunkter, det vill säga 0,15 procentenheter. Om UFR ökar kommer FTA att sänkas och tvärtom vid en sänkning. Förändringarna av FTA beror till stor del på typen av och storleken på tjänstepensionsföretaget. Om UFR sänks med 0,15 procentenheter måste FTA ökas med ungefär 0,9 procent.

De företag som i dag följer Solvens 2-regelverket har redan beräknat FTA utan räntegolv och med sänkt UFR under två år. Dessa företag påverkas därför inte av detta. För tjänstepensionskassorna beräknas FTA öka med cirka 0,6–1,2 procent för en sänkning på 0,15 av UFR och för företagen med ringa verksamhet med cirka 0,8–1,0 procent av FTA (för företagens fondförsäkringsverksamhet med cirka 0,02 procent). För de blandade företagens tjänstepensionsverksamhet borde också FTA öka med cirka 0,5–1,0 procent för varje steg som UFR minskas med 0,15 procent.

Solvens 2-företag: Företagen använder i dag den räntekurva som EU-kommissionen publicerar och som följer Solvens 2-regelverket. Eftersom anpassningen eller ändringen till att börja använda den räntekurva som Finansinspektionen publicerar är densamma som inom Solvens 2-regelverket uppstår ingen kostnad för att anpassa systemen. Företagen ska dock i sin modell fastställa en UFR, som Finansinspektionen ska publicera. Metodiken för detta finns angiven i myndighetens föreskrifter. Uppskattningsvis tar det cirka en arbetsvecka för ett företag att genomföra förändringen i sina system.

Finansinspektionen bedömer att om fyra företag omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden att bestämma UFR för dessa företag *cirka 40 timmar x 4 företag x 1 400 kronor = 224 000 kronor.*

Blandade livförsäkringsföretag: Företagen kan i dag anpassa beräkningarna av FTA enligt två olika räntekurvor. För tjänstepensionsverksamheten kan de använda den räntekurva som Finansinspektionen kontinuerligt publicerar på sin webbplats eller använda samma räntekurva som EU-kommissionen publicerar för övrig livförsäkringsverksamhet, som följer Solvens 2-regelverket. Eftersom

anpassningen eller ändringen till att börja använda den räntekurva som Finansinspektionen publicerar är densamma som tidigare uppstår ingen kostnad för att anpassa systemen. Företagen ska dock i sin modell fastställa en UFR, som Finansinspektionen kommer att publicera. Metodiken finns angiven i myndighetens föreskrifter och om företagen inför denna i sina system kan det kosta ett företag cirka en arbetsvecka i arbetstid för detta.

Finansinspektionen bedömer att om åtta företag delas upp och en del omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden att bestämma UFR för dessa företag *cirka 40 timmar x 7 företag x 1 400 kronor = 392 000 kronor*. Företag med fond- och depåverksamhet får använda årsredovisningens värdering av FTA. För dessa innebär beräkningen av FTA ingen kostnad. Finansinspektionen utgår dock ifrån att dessa företag vill använda kassaflödesmodellen då FTA normalt sett blir lägre.

Finansinspektionens föreskrifter innehåller en del förtydliganden, som är nya, och ett krav på att man ska jämföra FTA med gjorda erfarenheter. Initialt uppskattar Finansinspektionen att detta kommer att kräva cirka 8 timmar per företag, det vill säga *8 timmar x 7 företag x 1 400 kronor = 78 400 kronor*.

Ringföretag: Vid beräkningen av FTA använder företagen i dag den räntekurva som Finansinspektionen publicerar. Anpassningen till den nya räntekurvan som kommer att publiceras innebär ingen kostnad eftersom anpassningen/ändringen är densamma och görs lika ofta. Företagen ska dock i sin modell fastställa en UFR, som Finansinspektionen kommer att publicera. Metodiken anges i föreskrifterna och om företagen inför den i sina system kan det kosta ett företag cirka en vecka i arbetstid.

Finansinspektionen bedömer att om fem företag omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden för dessa företag *cirka 40 timmar x 5 företag x 1 400 kronor = 280 000 kronor*.

Företag med fond- och depåverksamhet får använda årsredovisningens värdering av FTA. För dessa innebär beräkningen av FTA ingen kostnad. Finansinspektionen utgår dock ifrån att dessa företag vill använda kassaflödesmodellen då FTA normalt sett blir lägre.

Finansinspektionen bedömer att om fem företag använder modellen blir kostnaden för dessa *40 timmar x 5 företag x 1 400 kronor = 280 000 kronor*.

Finansinspektionens föreskrifter innehåller en del förtydliganden, som är nya, och ett krav på att man ska jämföra FTA med gjorda erfarenheter. Initialt uppskattar Finansinspektionen att detta kommer att kräva cirka 8 timmar per företag, det vill säga *8 timmar x 5 företag x 1 400 kronor = 56 000 kronor*.

Tjänstepensionskassor: Kassorna anpassar i dag beräkningen av FTA enligt den räntekurva som Finansinspektionen publicerar. Anpassningen till den nya räntekurvan som kommer att publiceras innebär ingen extra kostnad eftersom

anpassningen/ ändringen är densamma och görs lika ofta. Företagen ska dock i sin modell fastställa en UFR, som Finansinspektionen kommer att publicera. Metodiken finns i Finansinspektionens föreskrifter och om företagen inför denna metodik i sina system kan det kosta ett företag cirka en vecka i arbetstid. Kostnaden blir förmodligen högre för dessa företag eftersom många av dem anlitar aktuariekonsulter.

Finansinspektionen bedömer att om sju företag, som i dag följer den upphävda lagen för understödsföreningar omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden för dessa företag *cirka 40 timmar x 7 företag x (2 100–3 200) kronor = 588 000–896 000 kronor*.

Finansinspektionens föreskrifter innehåller en del förtydliganden, som är nya, och ett krav på att man ska jämföra FTA med gjorda erfarenheter. Initialt uppskattar Finansinspektionen att detta kommer att kräva cirka 8 timmar/företag, det vill säga *8 timmar x 7 företag x (2 100–3 200) kronor = 117 600–179 200 kronor*.

3.7.5 Investeringar

De huvudsakliga förändringarna i fråga om investeringar för de blandade livförsäkringsföretagen, företagen med ingen eller ringa livförsäkringsverksamhet och tjänstepensionskassorna föranleds av den nya lagen och innebär att kvantitativa, detaljerade regler försvinner. De bestämmelser som Finansinspektionen inför i fråga om skuldtäkningsregister utgör bara närmare föreskrifter om vad som gäller enligt lag. De återspeglar förhållandet med övergången till ett mer principbaserat regelverk och motsvarar vad som redan gäller för livförsäkringsföretag som följer Solvens 2-regler i hela verksamheten. För de flesta av företagen som berörs av föreskrifterna bör bestämmelserna i huvudsak medföra en lättnad. En nyhet för dessa är dock reglerna om att tjänstepensionsföretag ska kunna visa vad skuldtäkningsregistret har innehållit de senaste tolv månaderna, som eventuellt kan medföra en viss kostnadsökning för ett fåtal.

Föreskrifterna om derivatinstrument och om värdering till verkligt värde av skuldtäckningstillgångar innebär bara förtydliganden av vad som föreslås gälla enligt regler i lagen.

Solvens 2-företag: Inga merkostnader följer av föreskrifterna, eftersom de baseras på gällande bestämmelser för dessa företag. En nyhet för dessa är att det i föreskrifterna uttryckligen anges att i skuldtäkningsregistret ska även derivatinstrument antecknas. Denna ordning antas redan tillämpas av företagen.

Blandade livförsäkringsföretag: Inga nämnvärda kostnadsökningar följer av föreskrifterna. Kvantitativa regler i skuldtäckningen upphör, vilket borde medföra en administrativ lättnad. Bestämmelsen om att innehållet i skuldtäckningsregistret ska kunna visas för varje tidpunkt under de senaste tolv månaderna bör inte heller medföra kostnader då detta krav redan finns

avseende den del av verksamheten som omfattas av Solvens 2-reglerna. Företagen bör därmed redan ha tillämpliga system, rutiner och processer på plats för att tillgodose detta krav.

Ringaföretag: Inte heller för denna grupp av företag borde föreskrifterna innebära några nämnvärda merkostnader. Till skillnad mot de blandade företagen är dock bestämmelsen om att innehållet i skuldtäckningsregistret ska kunna visas för varje tidpunkt under de senaste tolv månaderna ny. Detta kan eventuellt medföra anpassningar av de interna systemen och rutinerna. Det kan därmed finnas en risk för ökade kostnader åtminstone initialt. Finansinspektionen finner det svårt att uppskatta dessa kostnader eftersom det beror på hur företagen hanterar saken i dag. Finns rutiner och processer för uppdatering av skuldtäckningsregistret borde det inte ge upphov till några ökade kostnader.

Tjänstepensionskassor: För tjänstepensionskassorna är konsekvenserna motsvarande dem för livförsäkringsföretag med ingen eller ringa övrig livförsäkringsverksamhet. Konsekvensen av den nya bestämmelsen om att innehållet i skuldtäckningsregistret ska kunna visas för varje tidpunkt under de senaste tolv månaderna beror även för tjänstepensionskassorna på hur de interna systemen är utformade och vilka rutiner och processer som redan finns på plats. Det är därmed svårt för Finansinspektionen att göra en bedömning av eventuella merkostnader. En nyhet för kassorna är att det i föreskrifterna uttryckligen anges att även derivatinstrument ska antecknas i skuldtäckningsregistret. Finansinspektionen bedömer dock inte att det leder till några ökade kostnader då företagen redan antas göra detta.

3.7.6 Kapitalbasen

Av Finansinspektionens föreskrifter framgår vilka poster som, efter godkänd ansökan, kan ingå i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas och villkoren för dessa.

Föreskrifterna om kapitalbas berör bara ett fåtal av livförsäkringsföretagen. De företag som berörs framgår av följande lista:

- Förlagslån: Ett företag som har tjänstepensionsverksamhet har medgivande att räkna med förlagslån i kapitalbasen.
- Övervärden i tillgångar (netto): Fem företag som har tjänstepensionsverksamhet har tagit upp övervärden i kapitalbasen. Summan av dessa övervärden motsvarar 4 procent av den totala kapitalbasen för samtliga företag som bedriver tjänstepensionsverksamhet.
- Zillmeringsjustering: Inget företag har medgivande att räkna med en zillmeringsjustering i kapitalbasen.
- Ej inbetalt kapital: Inget företag har medgivande att räkna med hälften av ännu ej inbetalt kapital i kapitalbasen.

Föreskrifterna innehåller de förutsättningar som ska vara uppfyllda för att få räkna med poster i kapitalbasen. Det innebär att föreskrifterna inte kommer att innebära några ytterligare kostnader än de som uppstår till följd av lagen.

För att ett företag ska få räkna med öppet redovisade övervärden i kapitalbasen kommer företaget att behöva söka tillstånd hos Finansinspektionen. Till skillnad mot tidigare gällande bestämmelser kommer Finansinspektionen att ta ut en avgift för en sådan ansökan.

Solvens 2-företag: En ansökan kommer att kosta 15 000 kronor för ett företag och Finansinspektionen bedömer att fyra företag kommer att ansöka. En ansökan beräknas ta åtta timmar att utföra för ett företag.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag kan uppskattas till $15\,000\text{ kronor} \times 4\text{ företag} + 8\text{ timmar} \times 4\text{ företag} \times 1\,400\text{ kronor} = 104\,800\text{ kronor}$.

Blandade livförsäkringsföretag: På motsvarande sätt som för livförsäkringsföretag som följer Solvens 2-regelverket på hela verksamheten kommer en ansökan att kosta 15 000 kronor. Varje ansökan beräknas ta åtta timmar att utföra för ett företag.

Finansinspektionen bedömer att det medför en kostnad för dessa företag på $\text{cirka } 15\,000\text{ kronor} \times 2\text{ företag} + 8\text{ timmar} \times 2\text{ företag} \times 1\,400\text{ kronor} = 52\,000\text{ kronor}$.

Ringaföretag: En ansökan kommer att kosta 15 000 kronor och Finansinspektionen bedömer att två företag kommer att ansöka, vilket medför en kostnad för dessa företag på $15\,000\text{ kronor} \times 2\text{ företag} = 30\,000\text{ kronor}$. Dessutom uppskattas varje ansökan att ta cirka 8 timmar att utföra per företag, $\text{det vill säga } 8\text{ timmar} \times 2\text{ företag} \times 1\,400\text{ kronor} = 22\,000\text{ kronor}$.

Tjänstepensionskassor: Finansinspektionen bedömer att kassorna inte kommer att ansöka. Föreskrifterna innebär därför inga kostnadsökningar.

3.7.7 Kapitalkrav

Av 8 kap. lagen om tjänstepensionsföretag framgår vilken konfidensnivå som ska gälla vid beräkning av det riskkänsliga kapitalkravet. Enligt lagen ska kravet beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för marknadsrisk och försäkringsrisk med tillägg av kapitalkravet för operativ risk. Därefter ska kapitalkravet minskas med ett justeringsbelopp. Av lagen framgår även vilka risker som ska ingå i marknadsrisk och vilka risker som åtminstone ska ingå i försäkringsrisk. Lagen omfattar även bestämmelser om beräkningen av ett minimikapitalkrav, vilket i stort motsvarar det gamla Solvens 1-kapitalkravet, som alla företag har beräknat, och ett fastställt garantibelopp.

Av Finansinspektionens föreskrifter framgår i detalj hur det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas. Av bestämmelserna framgår att försäkringsrisk ska kompletteras med tilläggsrisk och hur kapitalkravet för denna risk ska beräknas. Tilläggsrisker omfattar delar av de risker som ingår i tilläggsförsäkringar.

Det riskkänsliga kapitalkravet är till sin beräkning och rapportering likvärdigt med beräkning och rapporteringen av trafikljuset. Det innebär att de företag som har rapporterat trafikljuset är förtroga med metodiken och hur man ska beräkna ett riskkänsligt kapitalkrav. Det kan även noteras att de allra flesta företag var med i det förberedande arbetet med Solvens 2-regleringen genom att medverka vid beräkningarna av kapitalkrav enligt de olika förfrågningarna från Eiopa och är därför inte främmande för metodiken bakom beräkningen av kapitalkravet.

Under 2017 genomförde Finansinspektionen en provräkning av ett riskkänsligt kapitalkrav. Resultaten av arbetet rapporterades den 1 september 2017 till regeringen (regeringsrapporten). De flesta berörda företag medverkade i rapportering av data som låg till grund för Finansinspektionens provräkning.

Finansinspektionens utgångspunkt vid konsekvensanalysen i denna del är vilka effekter det får för berörda företag att införa nya beräkningsmodeller. Någon analys av eventuella effekter av att kravet förändras jämfört med kapitalbehovet enligt trafikljusmodellen beaktas inte.

Sammantaget bedömer Finansinspektionen att det inte blir någon större kostnadsökning för företagen att införa de nya beräkningsmodellerna för det riskkänsliga kapitalkravet. Däremot kan det bli ökade kostnader för att rapportera det nya kapitalkravet, en kostnad som hör till rapporteringsdelen. Minimikapitalkravet är i stort sett identiskt med det kapitalkrav som gällde enligt Solvens 1-regelverket. Beräkningen och rapportering av detta borde därför inte medföra någon ökad kostnad för företagen. Om företagen har investerat i infrastruktur tillgångar och vill åtnjuta det lägre kapitalkravet för dessa tillgångar måste företagen bedöma om de uppfyller de villkor som uppställs i föreskrifterna. Vid kostnads kalkylerna nedan har Finansinspektionen utgått från att fond- och depåförsäkringsföretag inte investerar i infrastruktur tillgångar.

Solvens 2-företag: Finansinspektionen anser att det kan ta cirka fyra arbetsveckor för ett företag att anpassa sina system till det nya riskkänsliga kapitalkravet.

Finansinspektionen bedömer att om fyra företag omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden för dessa företag cirka $160 \text{ timmar} \times 4 \text{ företag} \times 1\,400 \text{ kronor} = 896\,000 \text{ kronor}$.

Kostnaden att bedöma om infrastrukturinvesteringar uppfyller villkoren eller inte bedömer Finansinspektionen motsvarar ungefär två arbetsdagar.

Finansinspektionen bedömer att om fyra företag har investerat i infrastruktur-tillgångar blir kostnaden för bedömningen avseende detta för dessa företag $16 \text{ timmar} \times 4 \text{ företag} \times 1\,400 \text{ kronor} = 89\,600 \text{ kronor}$.

Blandade livförsäkringsföretag: Finansinspektionens bedömning är att det tar cirka fyra arbetsveckor för ett företag att anpassa sina system till det nya riskkänsliga kapitalkravet.

Finansinspektionen bedömer att om sju företag delas upp och en del omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden för dessa företag $\text{cirka } 160 \text{ timmar} \times 7 \text{ företag} \times 1\,400 \text{ kronor} = 1\,568\,000 \text{ kronor}$.

Kostnaden att bedöma om infrastrukturinvesteringar uppfyller villkoren eller inte bedöms av Finansinspektionen motsvara två arbetsdagar.

Finansinspektionen bedömer att om fyra företag har investerat i infrastruktur-tillgångar blir kostnaden för bedömningen avseende detta för dessa företag $16 \text{ timmar} \times 4 \text{ företag} \times 1\,400 \text{ kronor} = 90\,000 \text{ kronor}$.

Ringföretag: Finansinspektionens bedömning är att det tar cirka fyra arbetsveckor för ett företag att anpassa sina system till det nya riskkänsliga kapitalkravet.

Finansinspektionen bedömer att om fem företag omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden för dessa företag $\text{cirka } 160 \text{ timmar} \times 5 \text{ företag} \times 1\,400 \text{ kronor} = 1\,120\,000 \text{ kronor}$.

Kostnaden att bedöma om infrastrukturinvesteringar uppfyller villkoren eller inte bedöms av Finansinspektionen motsvara två arbetsdagar.

Finansinspektionen bedömer att om fyra företag har investerat i infrastruktur-tillgångar blir kostnaden för bedömningen av detta för dessa företag $16 \text{ timmar} \times 4 \text{ företag} \times 1\,400 \text{ kronor} = 90\,000 \text{ kronor}$.

Tjänstepensionskassor: Finansinspektionens bedömning är att det tar cirka fyra arbetsveckor för ett företag att anpassa sina system till det nya riskkänsliga kapitalkravet. Kostnaden blir förmodligen högre för dessa företag då många av dem anlitar aktuariekonserter.

Finansinspektionen bedömer att om sju företag, som i dag följer den upphävda lagen för understödsföreningar omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden för dessa företag $\text{cirka } 160 \text{ timmar} \times 7 \text{ företag} \times (2\,100\text{--}3\,200) \text{ kronor} = (2\,352\,000\text{--}3\,584\,000) \text{ kronor}$.

Kostnaden att bedöma om infrastrukturinvesteringar uppfyller villkoren eller inte bedöms av Finansinspektionen motsvara två arbetsdagar.

Finansinspektionen bedömer att om fyra tjänstepensionskassor har investerat i infrastrukturtillgångar blir kostnaden för bedömningen av detta för dessa företag $16 \text{ timmar} \times 4 \text{ företag} \times (2 \text{ 100} - 3 \text{ 200}) \text{ kronor} = 134 \text{ 000} - 205 \text{ 000 kronor}$.

3.7.8 Företagsstyrning

De områden som enligt lagen om tjänstepensionsföretag är föremål för bemyndiganden är lämplighetskrav, innehåll i styrdokument och krav som relaterar till dessa dokument, uppgifter som utförs av de centrala funktionerna, riskhantering, den egna risk- och solvensbedömningen samt uppdragsavtal. Finansinspektionen har, i linje med utgångspunkterna för den nya lagen om tjänstepensionsföretag, i stora delar utgått från den reglering som gäller för försäkringsföretagen.

Finansinspektionen vill inledningsvis understryka att konsekvenserna av regleringen framför allt följer av bestämmelserna i lagen om tjänstepensionsföretag. De bestämmelser som Finansinspektionen inför bidrar i många fall till att specificera lagkraven och därmed ge företagen ledning. Detta syftar till att öka effektiviteten i företagets tillämpning av regelverket. Konsekvenserna är störst för tjänstepensionskassorna.

Nedan redogör Finansinspektionen för de konsekvenser som följer av bestämmelserna om företagsstyrning. Konsekvenser i form av enklare avvikelseanalyser och mindre förändringar beaktas inte.

Lämplighetskrav

Lagen om tjänstepensionsföretag kräver att ett tjänstepensionsföretag ska säkerställa att de som ingår i styrelsen eller är ersättare – inklusive den verkställande direktören – samt den som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion, har de insikter och den erfarenhet som krävs för uppgifterna (*det generella lämplighetskravet*). Därtill ska den som är verksam i funktionen för internrevision eller aktuariefunktionen ha tillräckliga kunskaper och erfarenheter (*villkor för behörighet*).

De bestämmelser som Finansinspektionen inför anger hur ett tjänstepensionsföretag ska säkerställa dels det generella lämplighetskravet, dels villkor för behörighet. Därtill införs bestämmelser om att styrelsen ska ha en samlad kompetens, och hur den ska säkerställas. Slutligen meddelas allmänna råd som anger vad som bör gälla när uppgifter i de centrala funktionerna omfattas av uppdragsavtal.

Solvens 2-företag: De företag som i dag följer Solvens 2-regelverket för hela sin verksamhet omfattas redan av krav som motsvarar de bestämmelser som införs när det gäller lämplighetskrav, med undantag för villkor för behörighet för funktionen för internrevision.

Företagen behöver utvärdera om de som är verksamma i funktionen för internrevision uppfyller de krav som införs i föreskrifterna. Eftersom de som är verksamma i funktionen för internrevision redan i dag omfattas av det generella lämplighetskravet, bedömer Finansinspektionen att en sådan utvärdering inte medför några nämnvärda kostnader. I det fall det visar sig att de som är verksamma i funktionen för internrevision inte uppfyller villkoren för behörighet uppstår dock en merkostnad i form av nyrekrytering. Finansinspektionen har inte någon information som gör det möjligt att bedöma hur många timmar en sådan rekryteringsprocess i genomsnitt tar. Finansinspektionens bedömning är dock att behov av nyrekrytering av detta skäl sannolikt inte kommer att aktualiseras i försäkringsföretag som i dag följer Solvens 2-regelverket och som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Blandade livförsäkringsföretag: De företag som i dag har valt att tillämpa övergångsregleringen för Solvens 2 på tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten) omfattas enligt övergångsreglerna i dag av krav som motsvarar de föreskrifter som införs när det gäller lämplighetskrav, med undantag för villkor för behörighet för funktionen för internrevision.

En utvärdering behöver ske avseende om de verksamma i funktionen uppfyller kraven, på samma sätt som beskrivs för Solvens 2-företagen ovan. Finansinspektionen bedömer att några merkostnader för nyrekrytering inte kommer att aktualiseras för de blandade företagen och att de aktuella reglerna således inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Ringaföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller företag med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2 omfattas redan i dag av krav som motsvarar de föreskrifter som införs när det gäller lämplighetskrav, med undantag för villkor för behörighet för funktionen för internrevision.

En utvärdering behöver ske i fråga om de verksamma i funktionen uppfyller kraven, på samma sätt som beskrivs för företagen ovan. Finansinspektionen bedömer att några merkostnader för nyrekrytering inte heller kommer att aktualiseras för denna kategori av företag och att de aktuella reglerna således inte innebär någon ökad kostnad.

Tjänstepensionskassor: När det gäller det generella lämplighetskravet gör Finansinspektionen följande bedömning av konsekvenser för de tjänstepensionskassor som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag. De bestämmelser som införs specificerar kraven i lagen om tjänstepensionsföretag, vilket gör det enklare för ett tjänstepensionsföretag att tillämpa lagkraven. De allmänna råden som behandlar lämplighetskrav vid utläggning av centrala funktioner förtydligar vad beställaransvar innebär.

Finansinspektionen bedömer att bestämmelserna om styrelsens samlade kompetens innebär ett arbete på cirka 2–10 timmar varje gång det sker förändringar i styrelsens sammansättning. Finansinspektionen antar att 90 procent av arbetet utförs av konsulter och resten av egen personal. Detta kan översättas i en kostnad på mellan 4 000 och 30 000 kronor varje gång styrelsens sammansättning förändras. Finansinspektionen exkluderar dock denna kostnad från de sammanlagda beräkningarna, eftersom en genomsnittlig frekvens av förändringar i styrelsens sammansättning per år inte kan uppskattas.

När det gäller villkor för behörighet bedömer Finansinspektionen att bestämmelserna innebär ett behov av att utvärdera om de som är verksamma i funktionen för internrevision och i aktuariefunktionen uppfyller kraven. Finansinspektionen anser att underlag för en sådan bedömning bör finnas till följd av bestämmelserna i lagen om tjänstepensionsföretag med krav på att företaget ska säkerställa det generella lämplighetskravet. Finansinspektionen förutsätter att tjänstepensionskassorna redan i dag har en funktion för internrevision eftersom en sådan bestämmelse finns i Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag.

Finansinspektionens uppfattning är att tjänstepensionskassorna i stor utsträckning i dag lägger ut funktionen för internrevision genom uppdragsavtal och att det generellt finns en person hos uppdragstagaren som uppfyller villkoren för behörighet.

Bestämmelserna om villkor för behörighet för aktuariefunktionen förväntas innebära större konsekvenser på grund av de utbildningskrav som införs. Finansinspektionen bedömer att det kan finnas fall där den aktuarie som en tjänstepensionskassa anlitar i dag inte uppfyller villkoren för behörighet. I dessa fall behöver en ny aktuarie anlitas, som förväntas ha högre ersättningsanspråk. Kostnaderna för de bestämmelser som rör aktuariefunktionen presenteras samlat i avsnittet Uppgifter som utförs av de centrala funktionerna nedan.

Styrdokument

Lagen om tjänstepensionsföretag kräver att ett tjänstepensionsföretag ska upprätta och följa ett antal styrdokument. De föreskrifter som Finansinspektionen inför ställer krav på innehållet i styrdokumentet. Innehållskraven är baserade på vad som gäller för försäkringsföretagen, med undantag för innehållet i styrdokument för ersättningar som bara genomför bestämmelser från andra tjänstepensionsdirektivet, och bestämmelserna om krav på innehållet i investeringsriktlinjer där Finansinspektionens upphävida föreskrifter och allmänna råd om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för institut som driver tjänstepensionsverksamhet använts som förlaga. Vad gäller styrdokument för hantering av intressekonflikter införs inga bestämmelser.

Sådana företag som avses i 8 kap. 2 § föreskrifterna omfattas av vissa lätttnadsregler.

Solvens 2-företag: De företag som följer Solvens 2-regelverket för hela sin verksamhet omfattas redan av krav som motsvarar de bestämmelser som införs när det gäller innehåll i styrdokument, med undantag för investeringsriktlinjer. Finansinspektionen bedömer därmed att konsekvenserna för ett sådant företag som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag blir begränsade.

Bestämmelserna om innehåll i styrdokument för ersättningar genomför krav i andra tjänstepensionsdirektivet. Finansinspektionen anser att bestämmelserna ligger i linje med vad som gäller för försäkringsföretagen, men är mindre detaljerade.

Bestämmelserna om innehållet i investeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse, som saknar motsvarighet i Solvens 2-regelverket, motsvarar tidigare gällande föreskrifter. Omfattningen av innehållskraven på konsekvensredogörelsen motsvarar ungefär vad som angavs i tidigare gällande föreskrifter. Finansinspektionen bedömer att det tar 32 timmar att upprätta investeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse och antar att företagen använder egen personal för arbetet.

Kostnaden för att upprätta investeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse blir $32 \text{ timmar} \times 4 \text{ företag} \times 1\,400 \text{ kronor} = 179\,000 \text{ kronor}$.

Blandade livförsäkringsföretag: Tjänstepensionsverksamheten i ett blandat livförsäkringsföretag som valt att tillämpa övergångsregleringen för tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten) omfattas enligt övergångsreglerna redan i dag av krav på styrdokument i 10 kap. försäkringsrörelselagen och relaterade föreskrifter, EU-förordningar samt riktlinjer utgivna av Eiopa.

Det innebär att tjänstepensionsverksamheten i blandade livförsäkringsföretag redan i dag ska omfattas av de styrdokument som lagen om tjänstepensionsföretag kräver, med undantag för investeringsriktlinjer. Eftersom de bestämmelser som införs till stor del utgår från vad som gäller för försäkringsföretagen, bedömer Finansinspektionen att konsekvenserna för ett blandat livförsäkringsföretag som väljer att ombilda tjänstepensionsverksamheten till tjänstepensionsföretag blir begränsade.

När det gäller kraven på innehåll i styrdokument för ersättningar och investeringsriktlinjer, bedömer Finansinspektionen att konsekvenserna är desamma som för Solvens 2-företagen. För ett blandat företag som omfattas av lätttnadsreglerna i 8 kap. 2 § föreskrifterna krävs förmodligen mindre tid, men Finansinspektionen bortser av säkerhetsskäl från det i beräkningen.

Kostnaden för att upprätta investeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse blir $32 \text{ timmar} \times 7 \text{ företag} \times 1\,400 \text{ kronor} = 314\,000 \text{ kronor}$.

Ringaföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2-regelverket ska redan i dag ha de styrdokument som lagen om tjänstepensionsföretag kräver, med undantag för investeringsriktlinjer. Eftersom de bestämmelser som införs till stor del utgår från vad som gäller för försäkringsföretagen, bedömer Finansinspektionen att konsekvenserna för ett ringaföretag som väljer att ombildas till ett tjänstepensionsföretag blir begränsade.

När det gäller kraven på innehåll i styrdokument för ersättningar och investeringsriktlinjer, bedömer Finansinspektionen att konsekvenserna är desamma som för företagen ovan.

Kostnaden för att upprätta investeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse blir *32 timmar x 5 företag x 1 400 kronor = 224 000 kronor*.

Tjänstepensionskassor: Tjänstepensionskassorna omfattas i dag av bestämmelser om innehåll i styrdokument som i olika utsträckning motsvarar de bestämmelser som införs. Innehållskraven för styrdokumenterna för riskhantering, internkontroll, internrevision, uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kvalitetskontroll av uppgifterna samt uppdragsavtal kan kopplas till vad som i dag bör tillämpas enligt Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag. Innehållskraven för försäkringstekniska riktlinjer kan kopplas till krav på innehåll i stadgarna som i dag gäller enligt den upphävda lagen om understödsföreningar.

Innehållskraven för styrdokument för ersättningar kopplar till vad som i dag bör tillämpas enligt Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2016:21) om ersättningspolicy i understödsföreningar, börser och clearingorganisationer. Innehållskraven för investeringsriktlinjer kopplar till vad som i dag gäller enligt Finansinspektionens upphävda föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2005:32) om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för institut som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring. De bestämmelser som införs är generellt mer omfattande och detaljerade än de nu gällande reglerna, men utgångspunkterna är i de flesta fall desamma.

Finansinspektionen bedömer att konsekvenserna för tjänstepensionskassorna huvudsakligen består i att anpassa innehållet i befintliga styrdokument. Ett undantag är försäkringstekniska riktlinjer som behöver upprättas för första gången. När det gäller styrdokument för internkontroll, styrdokument för uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kontroll av uppgifterna antar Finansinspektionen att innehållet i dag inte nödvändigtvis finns dokumenterat i ett styrdokument eller motsvarande. Kraven utgår dock från vad som i dag gäller för styrning och kontroll enligt Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag. Därför bedömer Finansinspektionen att konsekvenserna framför allt innebär att dokumentera relevanta delar av tjänstepensionskassornas befintliga interna styrning och kontroll samt regelefterlevnad. De lättnadsregler som Finansinspektionen

föreslår för innehåll i styrdokument förväntas träffa vissa tjänstepensionskassor. Finansinspektionen bedömer att tidsåtgången för att upprätta ett styrdokument enligt lättnadsregler minskas med 25–50 procent jämfört med att inte tillämpa lättnadsregler.

För en tjänstepensionskassa som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag gör Finansinspektionen följande bedömningar av tidsåtgången:

- 80 timmar för att anpassa befintliga riktlinjer till att uppfylla innehållskraven på styrdokument för riskhantering (40 timmar om lättnadsregeln tillämpas),
- 24 timmar för att anpassa befintliga placeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse, och
- 40 timmar för att anpassa befintliga riktlinjer till, alternativt upprätta nya, riktlinjer för att uppfylla innehållskraven på övriga sex styrdokument (30 timmar per styrdokument om lättnadsregler tillämpas).

Finansinspektionen antar att sju tjänstepensionskassor väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag, varav fyra kommer att tillämpa lättnadsregler. Den totala tiden förväntas uppgå till 244 timmar med tillämpning av lättnadsregler och 344 timmar utan tillämpning av lättnadsregler. Finansinspektionen antar vidare att 90 procent av arbetet utförs av konsulter och resten av egen personal.

Kostnaden för att upprätta styrdokument blir då följande. *4 företag som tillämpar lättnadsregler* $\times$ (244 timmar $\times$ (2 100–3 200 kronor) $\times$ 0,9 andel konsulter + 244 timmar $\times$ 1 400 kronor $\times$ 0,1 andel egen personal) + *3 företag som inte tillämpar lättnadsregler* $\times$ (344 $\times$ (2 100–3 200 kronor) $\times$ 0,9 andel konsulter + 344 $\times$ 1 400 kronor $\times$ 0,1 andel egen personal) = 4 076 000–6 064 000 kronor.

Försäkringstekniskt beräkningsunderlag

Ett tjänstepensionsföretag ska upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag enligt lagen om tjänstepensionsföretag. De föreskrifter som Finansinspektionen inför anger vilket innehåll beräkningsunderlaget ska ha.

Solvens 2-företag: De företag som följer Solvens 2-regelverket för hela sin verksamhet ska redan i dag upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag med ett innehåll som motsvarar de bestämmelser som införs. Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Blandade livförsäkringsföretag: Tjänstepensionsverksamheten i ett blandat livförsäkringsföretag som valt att tillämpa övergångsregleringen för tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten) ska redan i dag upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag med ett innehåll som motsvarar de bestämmelser som införs. Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Ringaföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller företag med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2-regelverket ska redan i dag upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag med ett innehåll som motsvarar de bestämmelser som införs. Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Tjänstepensionskassor: Tjänstepensionskassorna omfattas i dag av krav på innehåll i stadgarna enligt den upphävda lagen om understödsföreningar som i viss utsträckning motsvarar de innehållskrav som införs för det försäkringstekniska beräkningsunderlaget. Finansinspektionens erfarenhet från tillsynen är att innehåll och detaljgrad varierar mellan olika tjänstepensionskassor. Finansinspektionens bedömning är att vissa stadgar har ett innehåll som motsvarar innehållskraven på det försäkringstekniska beräkningsunderlaget. I dessa fall är merkostnaden för att upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag låg. I andra fall behövs mer omfattande kompletteringar.

Finansinspektionen bedömer att tidsåtgången för att upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag i genomsnitt är 40 timmar. Finansinspektionen antar att sju tjänstepensionskassor väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen antar vidare att 90 procent av arbetet utförs av konsulter och resten av egen personal.

Kostnaden för att upprätta försäkringstekniskt beräkningsunderlag blir då följande. $7 \text{ företag} \times (40 \text{ timmar} \times (2 \text{ 100} - 3 \text{ 200 kronor}) \times 0,9 \text{ andel konsulter} + 40 \text{ timmar} \times 1 \text{ 400 kronor} \times 0,1 \text{ andel egen personal}) = 568 \text{ 000} - 846 \text{ 000 kronor}.$

Uppgifter som utförs av de centrala funktionerna

Lagen om tjänstepensionsföretag ställer krav på centrala funktioner och uppgifter som de centrala funktionerna ska utföra. De föreskrifter som Finansinspektionen inför ställer dels kompletterande krav på uppgifter som ska utföras av de centrala funktionerna, dels specificerar vad som avses med de uppgifter som anges i lagen. Sådana företag som avses i 8 kap. 2 § föreskrifterna omfattas av vissa lättnadsregler.

Solvens 2-företag: De företag som följer Solvens 2-regelverket för hela sin verksamhet omfattas redan i dag av krav som motsvarar de bestämmelser som införs. Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Blandade livförsäkringsföretag: De företag som har valt att tillämpa övergångsregleringen på tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten) omfattas enligt övergångsreglerna redan i dag av krav som motsvarar de bestämmelser som införs.

Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Ringaföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller företag med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2, omfattas enligt övergångsreglerna redan i dag av krav som motsvarar de bestämmelser som införs. Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Tjänstepensionskassor: Finansinspektionen utgår från att tjänstepensionskassorna redan i dag har funktioner för riskhantering, internrevision och regel efterlevnad som utför de uppgifter som följer av bestämmelserna i Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag. Finansinspektionen bedömer att de tillkommande uppgifter som följer av de bestämmelser som införs inte medför några väsentliga merkostnader jämfört med de tidigare allmänna råden och kraven i lagen om tjänstepensionsföretag. Bestämmelser om funktionen för riskhanterings uppgifter är en specifikation av lagkravet på att företag ska göra en egen bedömning av externa kreditvärderingar. Finansinspektionen bedömer att denna specifikation förenklar tillämpningen av lagen och därmed inte medför några merkostnader. Ett tjänstepensionsföretag som träffas av bestämmelserna i 8 kap. 2 § föreskrifterna ska därtill inte tillämpa bestämmelserna om funktionerna för regelefterlevnads och internrevisionens uppgifter.

När det gäller aktuariefunktionens bedömer Finansinspektionen att kostnaderna för de tillkommande uppgifter som följer av de bestämmelser som införs, tillsammans med övriga bestämmelser som gäller aktuariefunktionen, kan innebära att kostnaderna fördubblas jämfört med i dag. För tjänstepensionskassor som uppfyller kriterierna i 8 kap. 2 § föreskrifterna mildras effekten något av att aktuariefunktionen inte behöver avge det yttrande som annars krävs.

De bestämmelser som införs vad gäller aktuariefunktionens villkor för behörighet och uppgifter, förväntas innebära en kostnad som motsvarar 25 procent av en årsarbetskraft, det vill säga 450 timmar. Finansinspektionen utgår från att arbetet utförs av konsulter.

Kostnaden för att efterleva bestämmelser om aktuariefunktionens villkor för behörighet och uppgifter blir då följande. $7 \text{ företag} \times 450 \text{ timmar} \times (2\,100 - 3\,200 \text{ kronor}) = 6\,615\,000 - 10\,080\,000 \text{ kronor}$.

Riskhantering

Lagen om tjänstepensionsföretag ställer krav på ett system för riskhantering och vilka risker systemet ska omfatta. Dessutom ställer lagen krav på att ett tjänstepensionsföretag ska utvärdera känsligheten i de försäkringstekniska avsättningarna och göra en egen analys av externa kreditvärderingar. Finansinspektionens föreskrifter ställer ytterligare krav på systemet för

riskhantering och specificerar hur ett tjänstepensionsföretag ska utvärdera känsligheten i de försäkringstekniska avsättningarna samt utföra en egen analys av externa kreditvärderingar. Sådana företag som avses i 8 kap. 2 § föreskrifterna omfattas av vissa lätttnadsregler.

Solvens 2-företag: De företag som följer Solvens 2-regelverket för hela sin verksamhet omfattas redan i dag av krav som motsvarar de bestämmelser som införs. Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Blandade livförsäkringsföretag: De företag som har valt att tillämpa övergångsregleringen på tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten) omfattas enligt övergångsreglerna redan i dag av krav som motsvarar de bestämmelser som införs. Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Ringaföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2 omfattas redan i dag av krav som motsvarar de bestämmelser som införs. Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Tjänstepensionskassor: Finansinspektionen bedömer att konsekvenserna av bestämmelserna om riskhantering för de tjänstepensionskassor som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag blir följande.

Bestämmelserna om innehållet i systemet för riskhantering innebär inte några större merkostnader, eftersom det redan i dag framgår av Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag att riskhanteringen bör vara tillfredsställande och att risker och riskernas utveckling bör rapporteras. När det gäller bestämmelserna om regelbundna utvärderingar av känsligheten i de försäkringstekniska avsättningarna och egen bedömning av externa kreditvärderingar, anser Finansinspektionen att de förtydligar lagkraven och därmed inte innebär någon ökad kostnad för tjänstepensionskassorna.

Finansinspektionen bedömer att bestämmelserna om att genomföra stresstester och scenarioanalyser kan innebära en tillkommande arbetsinsats på 40–80 timmar per år. Finansinspektionen antar att 90 procent av detta arbete utförs av konsulter och resten av egen personal.

Kostnaden för att genomföra stresstester och scenarioanalyser blir då *7 företag x ((40–80 timmar) x (2 100–3 200 kronor) x 0,9 andel konsulter + (40–80 timmar) x 1 400 kronor x 0,1 andel egen personal) = 568 000–1 691 000 kronor.*

Egen risk- och solvensbedömning

Lagen om tjänstepensionsföretag kräver att ett tjänstepensionsföretag ska genomföra och dokumentera en egen risk- och solvensbedömning och rapportera resultatet till Finansinspektionen. Vidare kräver lagen att företaget ska genomföra en egen risk- och solvensbedömning minst en gång per år, dock snarast möjligt om en väsentlig förändring skett av de risker som företaget är utsatt för. Finansinspektionens föreskrifter specificerar lagens krav och anger att styrelsen bör delta aktivt i den egna risk- och solvensbedömningen. De tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § omfattas av vissa lättnadsregler.

Solvens 2-företag: De företag som följer Solvens 2-regelverket för hela sin verksamhet omfattas redan i dag av krav som motsvarar de bestämmelser som införs, förutom bestämmelser om dokumentation och en specifikation av vad bedömningarna ska omfatta. Anledningen är att dessa bestämmelser genomför bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet. Finansinspektionen bedömer att bestämmelserna kan innebära en tillkommande arbetsinsats på mellan 80 och 120 timmar och att detta arbete utförs av egen personal.

Kostnaden för att efterleva bestämmelser om den egna risk- och solvensbedömningen blir då $4 \text{ företag} \times (80\text{--}120 \text{ timmar}) \times 1\,400 \text{ kronor} = 448\,000\text{--}672\,000 \text{ kronor}$.

Blandade livförsäkringsföretag: De företag som har valt att tillämpa övergångsregleringen på tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten) omfattas enligt övergångsreglerna redan i dag av de krav som Finansinspektionen inför när det gäller egen risk- och solvensbedömning, förutom de föreskrifter som handlar om vad den egna risk- och solvensbedömningen ska innehålla. Anledningen är att dessa föreskrifter baseras på bestämmelser i det andra tjänstepensionsdirektivet. Finansinspektionen bedömer att konsekvenserna för dessa företag är desamma som för Solvens 2-företagen och att arbetet utförs av egen personal.

Kostnaden för att efterleva bestämmelser om den egna risk- och solvensbedömningen blir då $7 \text{ företag} \times (80\text{--}120 \text{ timmar}) \times 1\,400 \text{ kronor} = 784\,000\text{--}1\,176\,000 \text{ kronor}$.

Ringaföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller företag med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2 omfattas i dag inte av krav på egen risk- och solvensbedömning. Finansinspektionen bedömer att den tillkommande arbetsinsatsen vad gäller bestämmelserna om den egna risk- och solvensbedömningen, kan bli 120–200 timmar. Finansinspektionen utgår från att arbetet utförs av egen personal. När det gäller innehållet i tillsynsrapporten anser Finansinspektionen att dessa föreskrifter specificerar kravet i lagen, vilket förenklar tillämpningen och därmed inte medför några merkostnader.

Kostnaden för att efterleva bestämmelser om den egna risk- och solvensbedömningen blir då *5 företag x (120–200 timmar) x 1 400 kronor = 840 000–1 400 000 kronor.*

Tjänstepensionskassor: Tjänstepensionskassor omfattas i dag inte av krav på egen risk- och solvensbedömning. Finansinspektionen bedömer att den tillkommande arbetsinsatsen kan bli mellan 80 och 160 timmar utan tillämpning av lättnadsregler och mellan 40 och 80 timmar med tillämpning av lättnadsregler. Finansinspektionen antar att 90 procent av detta arbete utförs av konsulter och resten av egen personal.

Kostnaden för att efterleva bestämmelser om den egna risk- och solvensbedömningen blir då följande. *4 företag som tillämpar lättnadsregler x ((40–80 timmar) x (2 100–3 200 kronor) x 0,9 andel konsulter + (40–80 timmar) x 1 400 kronor x 0,1 andel egen personal) + 3 företag som inte tillämpar lättnadsregler x ((80–160 timmar) x (2 100–3 200 kronor) x 0,9 andel konsulter + (80–160 timmar) x 1 400 kronor x 0,1 andel egen personal) = 812 000–2 416 000 kronor.*

Uppdragsavtal

Lagen om tjänstepensionsföretag innehåller krav på att ett tjänstepensionsföretag ska välja uppdragstagare med omsorg och löpande följa upp utlagd verksamhet samt krav på uppdragsavtalets innehåll. Finansinspektionens föreskrifter specificerar lagens krav på hur ett tjänstepensionsföretag ska välja uppdragstagare med omsorg, hur företaget löpande ska följa upp och vad avtalet ska innehålla. Bestämmelserna gäller bara för väsentliga uppdragsavtal. Begreppet väsentliga uppdragsavtal specificeras i allmänna råd. De företag som avses i 8 kap. 2 § föreskrifterna omfattas av vissa lättnadsregler.

Solvens 2-företag: De företag som följer Solvens 2-regelverket för hela sin verksamhet omfattas redan i dag av krav som motsvarar de bestämmelser som införs. Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Blandade livförsäkringsföretag: De företag som har valt att tillämpa övergångsregleringen på tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten) omfattas enligt övergångsreglerna redan i dag av krav som motsvarar de bestämmelser som införs. Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Ringaföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller företag med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2 omfattas enligt övergångsreglerna redan i dag av krav som motsvarar de bestämmelser som införs. Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Tjänstepensionskassor: Finansinspektionen förväntar sig att tjänstepensionskassorna redan i dag har processer och rutiner för utlagd verksamhet som följer av Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag. Finansinspektionen anser att bestämmelserna om vad det ska innebära att välja uppdragstagare med omsorg, är en specifikation av lagens krav som underlättar tillämpningen.

Bestämmelserna om hur ett tjänstepensionsföretag, vad gäller väsentliga uppdragsavtal, löpande ska följa upp verksamheten som omfattas av uppdragsavtal ställer krav på vad tjänstepensionsföretaget initialt, såväl som löpande, ska utföra. Finansinspektionen bedömer att det kan ta mellan 3 och 20 timmar att utföra dessa uppgifter per uppdragsavtal och uppföljning. Finansinspektionen antar att arbetet utförs till 90 procent av konsulter och resten av egen personal.

Kostnaden per uppföljning för ett väsentligt uppdragsavtal blir då $(3-20 \text{ timmar}) \times (2\,100-3\,200 \text{ kronor}) \times 0,9 \text{ andel konsulter} + (3-20 \text{ timmar}) \times 1\,400 \text{ kronor} \times 0,1 \text{ andel egen personal} = 6\,000-60\,000 \text{ kronor}$.

Finansinspektionen gör ingen bedömning av totala löpande kostnader för kategorin eftersom myndigheten inte har en samlad bild av genomsnittligt antal uppdragsavtal eller frekvens för uppföljning i tjänstepensionskassorna. Den inkluderas därför inte heller inte sammanställningen i avsnitt 3.8.

Kraven på innehållet i uppdragsavtal borde innebära en högre detaljgrad än vad som följer av de bestämmelser som gäller i dag. Finansinspektionen bedömer att det tillkommande arbetet kan innebära cirka 20 timmars merarbete per avtal. För tjänstepensionskassor som träffas av bestämmelserna i 8 kap. 2 § föreskrifterna mildras effekten något av att ett antal innehållskrav inte behöver tillämpas.

Kostnaden per uppdragsavtal för att efterleva bestämmelser om avtalets innehåll blir då $20 \text{ timmar} \times (2\,100-3\,200 \text{ kronor}) \times 0,9 \text{ andel konsulter} + 20 \text{ timmar} \times 1\,400 \text{ kronor} \times 0,1 \text{ andel egen personal} = 41\,000-60\,000 \text{ kronor}$.

Finansinspektionen bedömer inte några totala löpande kostnader för kategorin eftersom den beror på antalet uppdragsavtal, vilket varierar. Inte heller denna kostnad inkluderas därför i totalsammanställningen.

3.7.9 Lämplighetsprövning

Lagen om tjänstepensionsföretag kräver att ett tjänstepensionsföretag ansöker/anmäler till Finansinspektionen de personer som ingår i ledningen och som ansvarar för de centrala funktionerna. Lagen kräver även att den som avser att förvärva ett kvalificerat innehav ska ansöka om tillstånd hos Finansinspektionen. De föreskrifter som Finansinspektionen inför specificerar vilka uppgifter som ska lämnas i sådana ansökningar/anmälningar och motsvarar vad som i dag gäller för försäkringsföretagen. Därtill införs

bestämmelser om att ett tjänstepensionsföretag ska lämna uppgifter till Finansinspektionen om styrelsens samlade kompetens.

Solvens 2-företag: De företag som följer Solvens 2-regelverket för hela sin verksamhet ska redan i dag lämna uppgifter som motsvarar de bestämmelser som införs. Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Blandade livförsäkringsföretag: Tjänstepensionsverksamheten i ett blandat livförsäkringsföretag som valt att tillämpa övergångsregleringen på tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten), ska redan i dag lämna uppgifter som motsvarar de bestämmelser som införs. Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Ringaföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller företag med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2, ska redan i dag lämna de uppgifter som framgår av bilagorna 2 a och 2 b samt 1 a–c till föreskrifterna. Finansinspektionen bedömer därför att de aktuella reglerna inte innebär någon ökad kostnad för dessa företag.

Tjänstepensionskassor: Tjänstepensionskassorna omfattas i dag av krav på att lämna de uppgifter som framgår av bilaga 2 a till Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2009:3) om ägar- och ledningsprövning. Dessa företag behöver dock inte lämna uppgifter om verkställande direktör eller vice verkställande direktör.

De bestämmelser som införs innebär att tjänstepensionskassor, utöver vad som gäller idag, behöver lämna de uppgifter till Finansinspektionen som framgår av bilagorna 1 a–c samt bilaga 2 b. Dessutom ska de uppgifter som framgår av bilaga 2 a lämpas till Finansinspektionen även för verkställande direktör och vice verkställande direktör. Den utökade kretsen är en konsekvens av kraven i lagen om tjänstepensionsföretag, medan uppgifter enligt bilaga 2 b är en konsekvens av föreskrifterna.

Finansinspektionen bedömer att den tillkommande arbetsinsatsen för att lämna de uppgifter som framgår av bilaga 1 a till 4 timmar, bilaga 1 b till 4 timmar, bilaga 1 c till 2 timmar, bilaga 2 a till 2 timmar och bilaga 2 b till 3 timmar. I och med att kretsen som ska fylla i bilaga 2 a ökar, kommer de tjänstepensionskassor som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag att behöva lämna de uppgifter som framgår av bilaga 2 a oftare än vad som är fallet i dag.

När de uppgifter som framgår av 2 a och 2 b lämnas, förväntas företaget ta stöd av företagets säkerställande av lämplighetskraven som ska utföras enligt reglerna om lämplighetskrav.

Finansinspektionen antar att 90 procent av arbetet med att lämna de uppgifter som framgår av nämnda bilagor utförs av konsulter och resten av egen personal.

Kostnaden för att lämna de uppgifter som framgår av en bilaga för lämplighetsprövning blir då $(2-4 \text{ timmar}) \times (2 \text{ 100}-3 \text{ 200 kronor}) \times 0,9 \text{ andel konsulter} + (2-4 \text{ timmar}) \times 1 \text{ 400 kronor} \times 0,1 \text{ andel egen personal} = 4 \text{ 000}-12 \text{ 000 kronor}$.

Finansinspektionen gör ingen bedömning av totala löpande kostnader för kategorin eftersom det varierar hur många förändringar som sker i den krets som berörs. Kostnaden inkluderas därför inte heller i den totalsammanställning av kostnader som redovisas i avsnitt 3.8.

3.7.10 Överlåtelse av försäkringsbestånd

Av lagen om tjänstepensionsföretag framgår bestämmelser om beståndsöverlåtelse.

I Finansinspektionens föreskrifter framgår formkraven för information vid godkännande av beståndsöverlåtelser från ett tjänstepensionsföretag till ett utländskt tjänstepensionsinstitut. Ett tjänstepensionsföretag som ska inhämta ett godkännande vid en sådan överlåtelse ska först lämna det skriftliga överlåtelseavtalet till de som ska godkänna överlåtelsen. Därefter ska företaget inhämta det skriftliga godkännandet av överlåtelsen. Finansinspektionen uppskattar tidsåtgången för detta förfarande till en timme.

Solvens 2-företag: Finansinspektionen bedömer att det medför en kostnad för dessa företag på $1 \text{ timme} \times 4 \text{ företag} \times 1 \text{ 400 kronor} = 5 \text{ 600 kronor}$.

Blandade livförsäkringsföretag: Finansinspektionen bedömer att det medför en kostnad för dessa företag på $1 \text{ timme} \times 7 \text{ företag} \times 1 \text{ 400 kronor} = 9 \text{ 800 kronor}$.

Ringaföretag: Finansinspektionen bedömer att det medför en kostnad för dessa företag på $1 \text{ timme} \times 5 \text{ företag} \times 1 \text{ 400 kronor} = 7 \text{ 000 kronor}$.

Tjänstepensionskassor: Finansinspektionen bedömer att det medför en kostnad för dessa företag på $1 \text{ timme} \times 7 \text{ företag} \times 1 \text{ 400 kronor} = 9 \text{ 800 kronor}$.

3.7.11 Åtgärdsplan och finansiell saneringsplan

Eventuella kostnader som berörda företag kan tänkas få på grund av bestämmelser om åtgärdsplan och finansiell saneringsplan inkluderas inte i analysen av kostnader för företagen. Anledningen är att Finansinspektionen utgår från ett normaleffektivt företag vid beräkningarna, det vill säga inte ett

företag som väntas hamna i en situation som varken motiverar åtgärdsplan eller finansiell saneringsplan.

3.7.12 Föreskrifter och allmänna råd om tillsynsrapportering för tjänstepensionsföretag

Det framgår av bestämmelserna i lagen om tjänstepensionsföretag att Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar som ett tjänstepensionsföretag ska lämna till tillsynsmyndigheten eller till SCB. Det framgår också att Finansinspektionen får meddela föreskrifter om när och hur de ska lämnas.

Finansinspektionen inför föreskrifter om att tjänstepensionsföretag ska lämna upplysningar till myndigheten. Vidare införs bestämmelser om när, hur och vilka upplysningar företagen ska lämna.

Berörda företag rapporterar i dag kvantitativa uppgifter till Finansinspektionen. Merparten av dessa uppgifter kommer att finnas kvar i den nationella rapporteringen, men ytterligare krav tillkommer och viss rapportering förändras, bland annat tillkommer nya krav på kvalitativa upplysningar. Finansinspektionen bedömer att de årliga återkommande kostnaderna för att rapportera in dessa nya kvantitativa kvartals- och årsuppgifter bara blir marginellt högre än vad kostnaderna är för företagen i dag. Det beror bland annat på att trafikljusrapporteringen som i dag lämnas varje kvartal till Finansinspektionen försvinner och ersätts av rapportering av det riskkänsliga kapitalkravet.

Att företagen tidigare har rapporterat trafikljuset innebär också att omställningen till rapportering enligt det riskkänsliga kapitalkravet blir enklare eftersom det där finns vissa likheter med trafikljuset när det gäller olika krav på olika risker. Finansinspektionen uppskattar att tidsåtgången och kostnaderna för den löpande kvantitativa nationella rapporteringen kommer att ligga på ungefär samma nivå som i dag. Det tillkommer dock extra årliga kostnader för den EU-gemensamma statistikrapporteringen. Det beror på att rapporteringen är en helt ny som därmed sannolikt kommer att kräva att företagen investerar i ett nytt rapporteringsverktyg.

Kostnaderna för rapporteringen antas bli högre i absoluta tal för de större företagen än för de mindre. En anledning är att komplexiteten i de mindre företagens verksamhet antas vara lägre, och att företag med mer begränsad verksamhet inte kommer att behöva rapportera lika många uppgifter.

I den nuvarande rapporteringen finns vissa lättnader för livförsäkringsföretag med en balansomslutning under en miljard kronor. Lättnaderna innebär att dessa företag bara behöver lämna en begränsad mängd uppgifter. För tjänstepensionskassor går gränsen för lättnader vid 500 miljoner kronor i balansomslutning. Finansinspektionen inför samma gräns för tjänstepensionsföretagen som för livförsäkringsföretagen. Gränsen kommer troligtvis främst

att omfatta nystartade tjänstepensionsföretag. Men eftersom det troligtvis inte kommer att finnas många tjänstepensionsföretag som i detta sammanhang definieras som mindre, kommer inte heller många företag omfattas av lättningen.

Företag med en balansomslutning som understiger 25 miljoner euro ska bara rapportera ett fåtal uppgifter och enbart på årsbasis. Det innebär att deras kostnader för den löpande rapporteringen bör bli lägre än de större företagens. Finansinspektionen uppskattar att det kommer bli en engångskostnad för företagen för att bland annat identifiera vilka uppgifter som ska rapporteras och för att införa nya datasystem. Företagen kommer därefter i den återkommande rapporteringen, endast att behöva ta fram ett 30-tal uppgifter från sina system en gång per år. Finansinspektionen bedömer att det bör ta 20 minuter i anspråk att identifiera och ta fram varje enskild post, vilket ger en inledande kostnad på 10 timmar samt en återkommande årlig kostnad på fem timmar för att sammanställa och lämna in rapporten.

Kvantitativ nationell rapportering: Finansinspektionen uppskattar att det kommer uppstå en engångskostnad för arbetet med att ställa om till den nya rapporteringen. Det innebär initiala kostnader för företagen att kartlägga och ta fram dessa nya uppgifter samt ställa om sina system. Finansinspektionen uppskattar att den initiala arbetsinsatsen för den kvantitativa nationella rapporteringen är 200–350 timmar, beräknat på att ett stort företag har cirka 2 000 uppgifter att kartlägga och att de ägnar cirka 10 minuter åt varje uppgift. Ett mindre företag uppskattas behöva göra detta för bara 60 procent av de uppgifterna. I beräkningarna nedan har Finansinspektionen utgått från 350 timmar.

Kvalitativ nationell rapportering: Den kvalitativa nationella regelbundna tillsynsrapporteringen är en ny rapportering. Vid möte med extern referensgrupp i oktober 2018 framkom att arbete med att upprätta och samordna de olika kvalitativa rapporterna enligt Solvens 2-regelverket tar cirka tre månader för ett större försäkringsföretag. De kvalitativa rapporterna för tjänstepensionsföretagen är dock mindre omfattande än för företag som följer Solvens 2-regelverket. Finansinspektionen bedömer därför att det bör ta en och en halv månad att upprätta och samordna dessa rapporter. De företag som omfattas av den lätttnadsregel som införs – enligt Finansinspektionens beräkningar tre tjänstepensionskassor och ett ringaföretag – bedöms behöva två veckor för den sammanfattning som ska rapporteras. Översatt i timmar innebär detta 240 respektive 80 timmar. Den årliga uppdateringen av de kvalitativa rapporterna bedöms ta 4–9 dagar. Kostnaden för att ta fram uppgifterna årligen bedöms därmed uppgå till cirka 30–70 timmar.

Kvantitativ EU-rapportering: Den EU-gemensamma statistikrapporteringen är en helt ny rapportering. De initiala kostnaderna för arbetet med rapporteringen uppskattas därför bli något högre än för arbetet med den nationella rapporteringen. Uppskattningen baseras på att företagen har färre uppgifter att kartlägga men att varje enskild post av de cirka 450 posterna beräknas ta längre

tid att kartlägga och ta fram. Tidsåtgången för detta uppskattas till 250–400 timmar. I beräkningarna nedan har Finansinspektionen utgått från 400 timmar.

Det nya rapporteringsformatet (XBRL) kan också innebära att företagen måste investera i ett nytt rapporteringssystem. Finansinspektionen uppskattar kostnaden för ett sådant XBRL-system till 25 000–50 000 kronor i genomsnitt per år.⁹⁸ I beräkningarna använder Finansinspektionen den högre siffran, 50 000 kronor, för att inte underskatta kostnaderna. För de företag som redan har ett rapporteringssystem som är kompatibelt med det nya rapporteringsformatet kan formatändringen medföra en engångskostnad för att anpassa eller implementera nya system. Företagen kan därmed behöva rekrytera personal med lämplig kompetens eller anlita externa konsulter, som i sin tur medför kostnader. Dessutom förväntas löpande kostnader för dels underhåll och uppdatering av nödvändiga datasystem tillkomma till följd av det nya rapporteringsformatet, dels kostnader för att ta fram uppgifter inför varje rapporteringstidpunkt.

Kostnaden för detta beror på om företaget kan automatisera sitt rapporteringssystem eller om det behöver lägga in uppgifterna manuellt. En tidsuppskattning för att lämna in kvartals- och årsuppgifter uppskattas till 50–75 timmar om året.

Solvens 2-företag: Livförsäkringsföretag som följer Solvens 2-regelverket följer även rapporteringsrutinerna enligt regelverket för all sin verksamhet. Företagen är därmed vana att ta fram kvalitativa rapporter och att rapportera via XBRL-formatet, och har troligtvis mindre behov av konsulter än andra företag.

Vid beräkningarna har Finansinspektionen utgått från att dessa företag till cirka 40 procent anlitar konsulter för EU-rapporteringen och till cirka 12,5 procent för övrig rapportering. Beräkningarna avser fyra företag. Licenskostnaden för XBRL-programvaran uppskattas till 50 000 kronor per företag. På grund av de många delarna i beräkningen skrivs den inte ut i sin helhet utan sammanfattas enligt följande:

- Kvantitativ nationell rapportering: 2 083 000–2 275 000 kronor
- Kvalitativ nationell rapportering: 1 428 000–1 560 000 kronor
- Kvantitativ EU-rapportering: 2 888 000–3 592 000 kronor.

Blandade livförsäkringsföretag: Dessa företag omfattas av Solvens 2-regelverket för den verksamhet som inte utgör tjänstepensionsverksamhet. Företagen är därmed vana av att ta fram kvalitativa rapporter och att rapportera via XBRL-formatet. Företagen har därför sannolikt ett mindre behov av konsulter jämfört med andra företag.

---

⁹⁸ Kostnadsuppskattningen kommer dels från uppgifter på XBRL-leverantörers webbplatser, dels från muntliga uppgifter från ett av de bolag som i dag använder XBRL för Solvens 2-rapportering.

Vid beräkningarna har Finansinspektionen utgått från att dessa företag anlitar cirka 40 procent konsulttimmar för EU-rapporteringen och cirka 12,5 procent för övrig rapportering. Beräkningarna avser åtta företag. Licenskostnad för XBRL-programvara uppskattas till 50 000 kronor per företag. Beräkningen kan sammanfattas enligt följande:

- Kvantitativ nationell rapportering: 3 644 000–3 981 000 kronor
- Kvalitativ nationell rapportering: 2 499 000–2 730 000 kronor
- Kvantitativ EU-rapportering: 5 054 000–6 286 000 kronor

Ringaföretag: De företag som benämns ringaföretag omfattas i dagsläget inte av rapportering enligt Solvens 2-regelverket. Därmed är kraven på de kvalitativa rapporterna och den EU-gemensamma statistikrapporteringen helt nya för dessa företag. Finansinspektionen uppskattar därför att dessa företags arbete med att upprätta rapporterna för första gången bör ta mer tid i anspråk än vad det normalt tar för de blandade livförsäkringsföretagen. Samtidigt kan det även medföra att de i större omfattning behöver anlita konsulter för rapporteringsarbetet.

Vid beräkningarna har Finansinspektionen utgått från att företagen anlitar cirka 40 procent konsulttimmar för EU-rapporteringen och cirka 12,5 procent för övrig rapportering. Beräkningarna avser fem företag. Licenskostnad för XBRL-programvara uppskattas till 50 000 kronor per företag.

Ett ringaföretag väntas omfattas av den lättnadsreglering som införs i fråga om kvalitativ nationell rapportering.

Beräkningarna sammanfattas enligt följande:

- Kvantitativ nationell rapportering: 2 603 000–2 844 000 kronor
- Kvalitativ nationell rapportering: 1 547 000–1 690 000 kronor
- Kvantitativ EU-rapportering: 3 610 000–4 490 000 kronor

Tjänstepensionskassor: Tjänstepensionskassorna omfattas, liksom ringaföretagen, i dagsläget inte av något krav på kvalitativ rapportering. Vid en jämförelse med ringaföretagen bedömer Finansinspektionen att tjänstepensionskassornas verksamhet består av en mindre komplex verksamhet i detta avseende. Därmed bör åtgången i arbetstimmar också ligga något lägre. Deras behov av att anlita konsulter för arbetet med den nya rapporteringen bedöms dock vara större, vilket medför att kostnaden per timme blir högre.

Vid beräkningarna har Finansinspektionen utgått från att dessa företag anlitar cirka 75 procent konsulttimmar för EU-rapporteringen och cirka 25 procent för övrig rapportering. Beräkningarna avser åtta företag. Licenskostnad för XBRL-programvara uppskattas till 50 000 kronor per företag.

Tre tjänstepensionskassor väntas omfattas av den lätttnadsreglering som införs när det gäller kvalitativ nationell rapportering.

Beräkningarna sammanfattas enligt följande:

- Kvantitativ nationell rapportering: 3 859 000 – 4 533 000 kronor
- Kvalitativ nationell rapportering: 1 638 000 – 1 924 000 kronor
- Kvantitativ EU-rapportering: 5 740 000 – 8 050 000 kronor.

3.7.13 Föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag

Huvuddelen av redovisningsföreskrifterna berör svenska försäkringsföretag och understödsföreningar (tjänstepensionskassor), som kommer att söka tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag enligt lagen om tjänstepensionsföretag.

Understödsföreningarna kommer att påverkas mer än försäkringsföretagen, eftersom de har tillämpat äldre regler i ÅRFL och annan lagstiftning. De har också tillämpat äldre regler i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:26) om årsredovisning i försäkringsföretag, som numera är upphävda.

Finansinspektionen bedömer att de nya redovisningsföreskrifterna sammantaget underlättar tillämpningen genom att de befintliga reglerna anpassas till lagreglerna. Vidare bör de nya redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretagen ha marginell inverkan på företagens redovisning eller processer och system för att ta fram redovisningsinformation, eftersom ändringarna inte innebär några större förändringar i den information som företagen behöver ta fram. De nya föreskrifterna bör därför inte medföra några administrativa, materiella eller finansiella kostnader för försäkringsföretagen utöver de kostnader som följer av lagändringarna. Understödsföreningarna kan dock drabbas av vissa merkostnader på grund av att de har tillämpat äldre redovisningsregler under en längre tid. Dessa kostnader bedöms vara av engångskaraktär för att anpassa främst upplysningar i årsredovisningen och att de inte beror på de nya redovisningsföreskrifterna. Finansinspektionen har därför ingen möjlighet att bedöma dessa kostnader.

3.8 Samlade kostnader för företagen

I tabellen 3.8.1 nedan finns en sammanställning av kostnaderna för företagen. Sammanställningen baseras på de antaganden som har redovisats tidigare.

För Solvens 2-företagen, de blandade livförsäkringsföretagen och de med ringa övrig verksamhet uppskattas den genomsnittliga kostnaden till cirka 4,3 miljoner kronor per företag. För tjänstepensionskassorna förväntas den genomsnittliga kostnaden bli högre, cirka 6 miljoner kronor. Eftersom flera av

tjänstepensionskassorna är relativt små förväntas kostnaden för dessa bli lägre än genomsnittskostnaden.

Avsnitt	Rubrik	4 företag		7 företag		5 företag		7 företag		23 företag	
		S2-företag		Blandade företag		Ringaföretag		Tjänstepensionskassor		Summa	
		min	max	min	max	min	max	min	max	min	max
3.7.1	Tillämpningsområde	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.7.2	Verksamhetsplan	1 120	1 120	1 960	1 960	350	350	2 940	4 480	6 370	7 910
3.7.3	Information	5 500	5 500	6 900	6 900	16 000	16 000	4 600	4 600	33 000	33 000
3.7.4	FTA	224	224	470	470	616	616	706	1 075	2 016	2 386
3.7.6	Kapitalbas	105	105	52	52	52	52	0	0	209	209
3.7.7	Kapitalkrav	986	986	1 658	1 658	1 210	1 210	2 486	3 789	6 340	7 643
3.7.8	Företagssstyrning										
	Lämplighetskrav	0	0	0	0	0	0	*	*	0	0
	Styrdokument	179	179	314	314	224	224	4 076	6 064	4 793	6 781
	FTB	0	0	0	0	0	0	568	846	568	846
	Centrala funktioner	0	0	0	0	0	0	6 615	10 080	6 615	10 080
	Riskhanteringssystem	0	0	0	0	0	0	568	1 691	568	1 691
	Egen risk- & solvensbedömning	448	672	784	1 176	840	1 400	812	2 416	2 884	5 664
	Uppdragsavtal	0	0	0	0	0	0	*	*	0	0
3.7.9	Ledningsprövning mm	0	0	0	0	0	0	*	*	0	0
3.7.10	Godkännande vid överlåtelse	6	6	10	10	7	7	10	10	32	32
3.7.11	Ingripande	0	0	22	112	22	112	33	242	77	466
3.7.12	Rapportering										
	Kvantitativ nationell rapportering	2 083	2 275	3 644	3 981	2 603	2 844	3 859	4 533	12 189	13 633
	Kvalitativ nationell rapportering	1 428	1 560	2 499	2 730	1 547	1 690	1 638	1 924	7 112	7 904
	Kvantitativ EU-rapportering	2 888	3 592	5 054	6 286	3 610	4 490	5 740	8 050	17 292	22 418
3.7.13	Årsredovisning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Summa	14 966	16 218	23 367	25 649	27 081	28 995	34 651	49 799	100 065	120 661
	per företag	3 741	4 055	3 338	3 664	5 416	5 799	4 950	7 114	4 351	5 246